

Kunnanjohtajan talousarvioesitys 2022

Taloussuunnitelma 2022-2024

Nurmijärvi

VUODEN 2021 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE

YLEISPERUSTELUT	3
Nurmijärven kuntastrategia 2018-2025	25
Strategiset mittarit	38
Strategian vuositavoitteet	39
KÄYTTÖTALOUSOSA	
Konsernipalvelut	45
Hallintopalvelut	
Henkilöstöpalvelut	
Talous- ja strategiapalvelut	
Viestintä- ja markkinointipalvelut	
Elinvoimapalvelut	
Yhteiset toiminnot	
Tarkastuslautakunta	
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	57
Hallinto- ja talouspalvelut	
Koulutuspalvelut	
Perusopetuksen erillishankkeet	
Varhaiskasvatuspalvelut	
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	
Nuorisopalvelut	
Liikuntapalvelut	
Hyvinvointipalvelut	
Ympäristötoimiala	77
Tekninen keskus	
Tilakeskus	
Hallinto- ja talouspalvelut	
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	
Maankäyttö ja kaavoitus	
Omaisuuksien tuotot ja hallinta	
Sosiaali- ja terveystalouden palvelut	93

TULOSLASKELMAOSA	97
INVESTOINTIOSA	103
RAHOITUSOSA	121
LIKELAITOKSET	
Nurmijärven Vesi -liikelaitos	129
Aleksia -liikelaitos	135
TYTÄRYHTEISÖT	
Kiinteistö Oy Aitohelmi	143
Kiinteistö Oy Aleksis Kiventie 14	144
Kiinteistö Oy Klaukkalan Säästökeskus	145
Kiinteistö Oy Nurmijärven Virastotalo	146
Nurmijärven Sähkö-konserni	147
Nurmijärven Kodit Oy	149
Rajamäen Uimahalli Oy	151
LIITTEET	
Henkilöstösuunnitelma	155
Kaavoitusohjelmat	163
Kunnallistekniikan rakentamisen periaatteet	177
Maankäytön tavoiteohjelma	183
Yhteenveto avustuksista	195
Sisäiset toimintatuotot ja -kulut	199
Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän talousarvio	xxx

Yleisperustelut

TALOUSARVION JA –SUUNNITELMAN PERUSTELUT

Kunnan talousarvio ja –suunnitelma on valtuuston keskeinen toiminnanohjausväline. Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös talous-suunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava niin, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Lisäksi kuntalain 110 §:ssä säädetään, että taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Kunnan talousarvion valmistelu perustuu kuntalakiin, kunnan hallintosäätöön sekä Kuntaliiton, Valtionvarainministeriön, Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston sekä muiden asiantuntija- ja viranomaistahojen antamiin yleisohjeisiin, lausuntoihin ja suosituksiin.

Käyttötalouden ja investointien suunnittelussa huomioidaan edellisten tilikausien kehitys, meneillään olevan talousarviokauden tilinpäätösennuste sekä arvioidaan mahdollisia palvelutarpeiden muutoksia ja niiden vaikutuksia suunnitelmakauden menokehykseen. Tulorahoituksen osalta verotulojen ja valtionosuuksien arvioinnissa hyödynnetään Kuntaliiton, Verohallinnon ja Valtionvarainministeriön tuottamia verotulo- ja valtionosuusennusteita.

Vuoden 2022 talousarvion ja suunnitelmavuosien 2023-2024 valmistelu pohjautuu kunnanhallituksen (KHALL 170/2021) antamaan talousarviokehykseen. Talousarviokehys osaltaan perustuu valtuuston (KVALT 50/2019) 12.6.2019 vahvistamaan Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelmaan (NUUKA-ohjelma). NUUKA-ohjelman tarkempi kuvaus on esitetty myöhemmin tässä luvussa.

NUUKA-ohjelman pitkän aikavälin taloustavoitteiden pohjalta kunnanhallitus on antanut kunnan toimialoille ja liikelaitoksille käyttötalouden nettomenokehyksen sekä investointien enimmäistason.

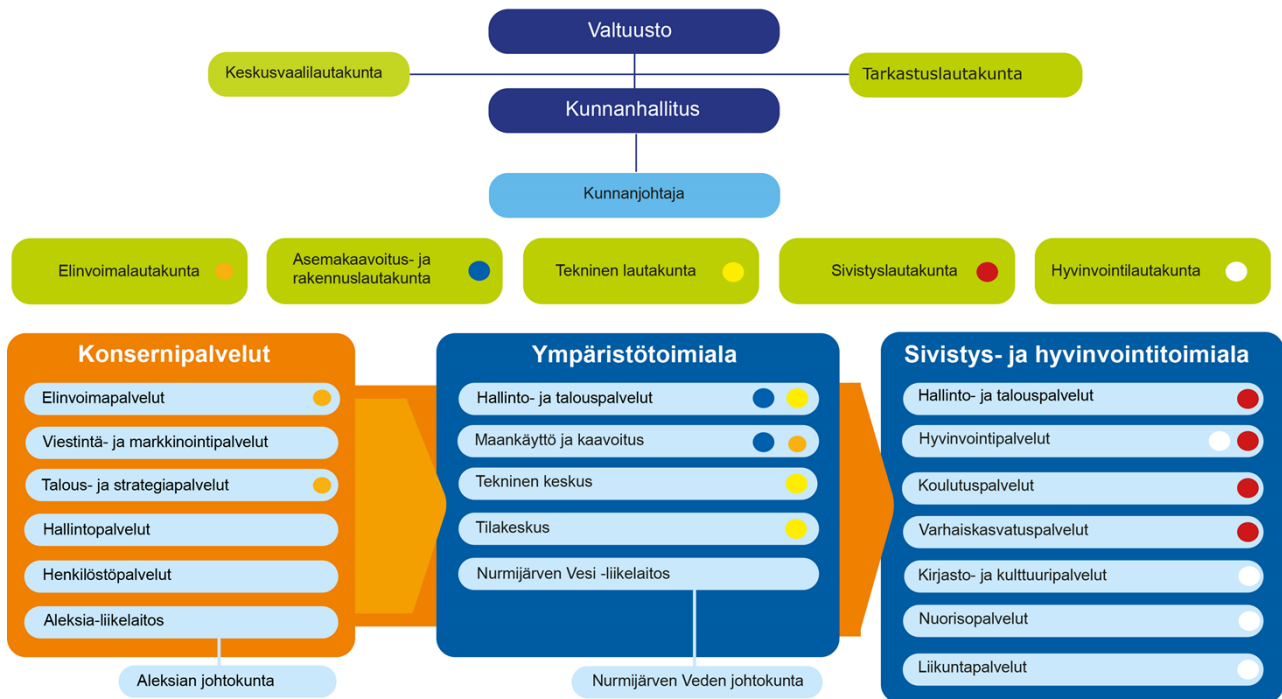
Käyttötalouden kehyksellä tavoitellaan palvelutuotannon menojen kasvun hillitsemistä investointien omahoitosuuden vahvistamiseksi. NUUKA:n toimenpidesuunnitelman perusteella kunnan omassa tuotannossa tavoitellaan suunnitelmavuosina 2023 ja 2024 toimintakatteen supistumista vuoteen 2022 nähden kuitenkin siten, että suunnitelmavuosien arvioiden tulee perustua todellisten kustannusmuutosten arviointiin. Sosiaali- ja terveystoimintoihin on laskettu noin 2,7 prosentin kasvu vuodelle 2022 ja vuodesta 2023 eteenpäin sosiaali- ja terveystoimintoihin siirtyvät kunnalta hyvinvointialueille. Tämä muutos on huomioitu suunnitelmavuosien budjetoinnissa.

Kehyksessä investointien enimmäismäärä on NUUKA-ohjelman perusteella ollut 50 milj. euroa.

Talousarviokehysten perusteella kunnan lautakunnat sekä liikelaitosten johtokunnat ovat laatineet ehdotuksensa talousarviosta ja –suunnitelmasta 2022-2024 19.9.2021 mennessä, jonka pohjalta kunnanjohtajan talousarvioesitys on julkistettu 20.10.2021. Kunnanjohtajan talousarvioesitys käsitellään kunnanhallituksessa 25.-26.10.2021. Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen valtuusto päättää talousarviosta ja veroprosenteista 17.11.2021.

Kunnanjohtajan talousarvioesityksessä käyttötalouden taso vuodelle 2022 alittaa kunnanhallituksen antaman kehyksen 2,9 milj. eurolla. Alitus selittyy pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon budjettiosuuden pienentymisellä kehyksen ennakoarvioista. Kunnan omissa toiminnoissa nettomenojen ylityspaine kehykseen nähden nousi 1,1 milj. euroon, joka tasattiin lisätasapainotuksilla. Ylityspaineesta huomattava osa johtui kiinteistöjen ylläpitokustannuksista sekä ICT-palvelujen kasvavista kustannuksista. Lisäksi verotuloennuste parantui huomattavasti kehysvaiheen tiedoista, ollen kunnanjohtajan talousarvioesityksessä 2,4 milj. euroa kehystä suurempi.

KUNNAN ORGANISAATORAKENNE 2022

Keskeiset muutokset Nurmijärven kunnan organisaatorakenteessa 2021-2022

Konsernipalvelujen organisaation muutokset 1.6.2021 alkaen

Konsernipalvelujen organisaatio muuttui 1.6.2021 alkaen, kun talouspalvelut ja kuntakehitystoiminnot yhdistyivät talous- ja strategiapalveluiden tulosalueeksi. Muutoksessa keskitettiin strategiatyö sekä tiedolla johtamisen ja talouden toiminnot yhdelle tulosalueelle talouspalvelujen yhteyteen. Samassa yhteydessä elinvoima- ja kuntakehityspalveluiden tulosalueen nimi muuttui elinvoimapalvelut -tulosalueeksi.

Keskusvarasto ja sisäiset kuljetukset 1.1.2022 alkaen

Kunnan varasto- ja kuljetustoiminnoissa toteutetaan organisaatiomuutos 1.1.2022 alkaen, kun kunnan keskusvaraston toiminta siirtyy ympäristötoimialan teknisestä keskukselta konsernipalveluihin hankintapalveluiden alaiseksi toiminnaksi.

Kunnan toimielinrakennetta koskevat muutokset

Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 27.1.2021 § 8, kunnan toimielinrakenteesta uuden valtuustokauden alusta alkaen. Valtuuston päätöksen mukaisesti kunnanhallituksen konsernijaoston toiminta on lakkautunut, vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta on siirretty konsernipalveluista sivistys- ja hyvinvointitoimialalle ja veteraaniasian neuvottelukunnan toiminta on yhdistetty vanhusneuvoston toimintaan.

TALOUSARVION JA –SUUNNITELMAN RAKENNE

Kuntalain 110§:n mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosat. Samaa rakennetta on noudatettava taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

Talousarvion **yleisperustelut** ovat luonteeltaan informatiivisia. Yleisperusteluissa esitetään muun muassa katsaus kansantalouden ja kuntatalouden kehityksestä sekä kuvataan Nurmijärven kunnan talouden nykytilaa ja näkyviä tulevaisuuteen. Erityisesti meno- ja tulorakenteen muutokset sekä näiden vaikutukset kunnan talouden tasapainoon ovat keskiössä kunnan talouden arvioimisessa.

Strategiaosassa esitetään voimassa oleva kuntastrategia 2018-2025 sekä strategiaa toteuttavat vuositavoitteet talousarviovuodelle 2022.

Käyttötalousosa kuvaa kunnan järjestämän toiminnan rahoittamista vahvistetun organisaatorakenteen mukaisesti. Käyttötalousosassa kunnan toiminta on jaettu toimialoihin, jotka edelleen jakautuvat tulosalueisiin. Toimialakohtainen talousarvio ja -suunnitelma on esitetty tuloslaskelmamuodossa. Tulosalueiden talousarvio- ja suunnitelma on esitetty toimintakatetasoisena suppeana tuloslaskelmana.

Investointiosassa esitetään investointisuunnitelma talousarviovuodelle sekä neljälle seuraavalle vuodelle. Investointiosassa esitetään hankkeittain kustannusarviot sekä määrärahojen ja tuloarvioiden jakautuminen eri vuosille.

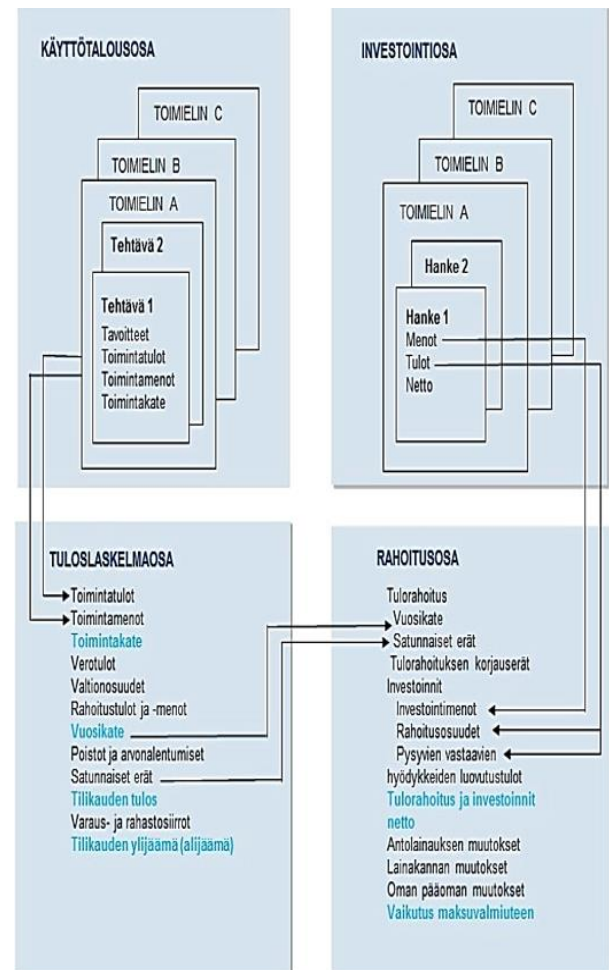
Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo-rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelman toimintakate –summataso kuvaa palvelutuotannon nettomenoja. Toimintakate osoittaa millainen summa palvelutuotannon nettomenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla. Vuosikate kuvaa palvelutuotannon rahoittamisen jälkeen jäljelle jäävää rahoituspohjaa, jolla katetaan investointimenoja ja lainalyhennyksiä. Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksotettujen tuottojen ja kulujen erotuksen. Näiden erien jälkeen tuloslaskelmassa esitetään poistoeron muutos, joka tavanomaisesti tarkoittaa investointivarausten purkua. Näiden jälkeen tuloslaskelmassa päädytään tilikauden yli- tai alijäämään.

Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää edellisiltä tilikausilta kertyneisiin yli- tai alijäämiin. Tilikaudelta vastaavasti mahdollisesti muodostunut alijäämä vähentää edellisiltä tilikausilta

muodostunutta ylijäämää tai kasvattaa edellisten tilikausien perusteella muodostunutta kumulatiivista alijäämää.

Rahoitusosan tehtävänä on kuvata talousarviovuoden ja –suunnitelma vuosien todellisia rahanliikkeitä (vrt. tuloslaskelma, joka todellisten rahavirtojen lisäksi sisältää kirjanpidollisia eriä, esim. poistot). Rahoitusosaan kootaan arviot kunnan rahan lähteistä ja rahan käytöstä. Rahoitusosassa välisummana esitetään toiminnan ja investointien rahavirta. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa rahoitusvajeen määrän, joka on katettava vieraan pääoman rahoituksella tai kassavaroilla. Tasapainoisessa kuntataloudessa toiminnan ja investointien rahavirran tulee keskimäärin olla positiivinen. Rahoitusosa päättyy kuvaamaan varainhoitovuosien rahavirtojen vaikutusta maksuvalmiuteen.

Talousarviokirjan muut osat koostuvat liikelaitosten ja kunnan tytäryhteisöjen talousarviokuvauksista sekä talousarviota täydentävistä liite-asiakirjoista.

TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Sitovuus koskee talousarviovuoden 2022 tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita. Suunnitelmavuosien 2023-2024 sitovuus on ohjeellinen.

Talousarviossa käyttötalous on valtuustoon nähden sitova pääsääntöisesti toimialoittain niin, että sitovuus on toimintatuottojen ja -kuluja erotus eli netto (toimintakate). Toimialatasoisesta sitovuudesta poikkeaa Omaisuuksien tuotto- ja hallinta tulosalue, joka on valtuustoon nähden sitova toimintakatasolla. Lisäksi toimialatason sitovuudesta poikkeavat Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tulosyksiköiden määrärahat, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia toimintakatasolla. Määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät sisäiset erät.

Liikelaitosten palveluiden hinnantarkistuksiin on pyydetty omistajaohjausta asetettujen periaatteiden mukaisesti.

Talousarviovuoden kuntastrategiaa toteuttavat vuosittaiset tavoitteet ovat sitovia valtuustoon nähden.

NURMIJÄRVEN KESTÄVÄ KASVU –OHJELMA NUUKA 2020-2026

Nurmijärven kunnanvaltuusto vahvisti kokouksessaan 28.2.2018 uuden kuntastrategian vuosille 2018-2025. Kuntastrategian terve talous ja linjakas päätöksentekosa-alueeseen on sisällytetty kunnan talouden kestävyys- ja turvaamista koskevat tavoitteet, joita kuntastrategiassa on kuvattu seuraavasti:

Varmistamme, että taloutemme on myös pitkällä aikavälillä kestävällä pohjalla, jotta voimme huolehtia kuntalaistemme hyvinvoinnista. Kehitämme talouden ja toiminnan ohjausjärjestelmäämme tukemaan tiedolla johtamista.

Käyttötalouden kustannuskehitys ei ylitä verotulojen kasvuprosenttia. Sopeutamme asteittain kunnan investointien tason vastaamaan kunnan talouden kantokykyä.

Valtuusto on kuntastrategiassa esitettyjen linjausten pohjalta vahvistanut 12.6.2019 kokouksessaan Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelman (NUUKA-ohjelma) vuosille 2020-2026. Ohjelman tavoitteena on huolehtia kunnan talouden kestävydestä ensin hidastamalla velkaantumista ja kääntämällä lopulta lainakannan kehitys-

Investointiosassa määrärahojen ja rahoitusosuuksien erotus (nettomääräraha) on sitova valtuustoon nähden hankekohtaisesti. Pääsäännöstä poikkeavat talonrakennushankkeet, joissa tekninen lautakunta voi tehdä talonrakennushankkeiden kesken vähäisiä määrärahasiirtoja, sillä edellytyksellä, että valtuuston päättämät hankkeet toteutetaan talousarvion mukaisessa laajuudessa.

Tuloslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuottojen ja -kuluja netto.

Rahoituslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, joka muodostuu antolainasaamisten lisäysten ja vähennysten erotuksesta sekä lainakannan muutokset, joka muodostuu lainojen lisäysten ja vähennysten erotuksesta.

Liikelaitosten tuloslaskelmissa sitova taso on tilikauden 2022 yli-/ alijäämä ja rahoituslaskelmissa nettoinvestoinnit ja lainakannan muutos.

Aleksia-liikelaitoksen taseella saa olla enintään 200 000 euron kumulatiivinen yli- tai alijäämä tilivuoden tilinpäätöksessä.

laskuun. Velkaantumiskehityksen katkaiseminen tarkoituksena on välttää kunnan ajautumista perinteiseen, palveluiden karsimista korostavaan talouden tasapainottamiseen, ehkäistä tarvetta verotusasteen merkittävä kirstämiselle sekä turvata pitkällä aikavälillä kunnan riittävä taloudellinen kantokyky kasvua tukevien investointien toteuttamiseksi ja palvelutoiminnan laadun varmistamiseksi.

Käytännön toiminnassa ohjelma ohjaa kunnan investointien asettamista, käyttötalouden resursointia sekä tulosrahoitusohjelman vahvistamiseen liittyviä toimia vuosittaisessa talousarviovalmistelussa. Talousarvio laaditaan siten, että yksittäiset talousarviovuodet niin määrärahojen jaon, kuin myös toiminnallisten tavoitteiden osalta ovat linjassa ohjelmassa asetettujen pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa.

Investointikehitys eli investointien enimmäismäärä määritellään vuosittain ja samanaikaisesti investointien tulo-rahoitus pyritään maksimoimaan käyttötalouden menokasvua hillitsemällä. Myös tulo-rahoitusohjelman vahvistamisen mahdollisuuksia tarkastellaan säännöllisesti talousarviovalmistelun yhteydessä

investointien riittävän tulorahoituksen varmistamiseksi.

Toimenpiteitä tullaan siis kohdistamaan ohjelman voimassaolon aikana sekä palvelutuotannon tuottavuuden edistämiseen ja verorahoituksen vahvistamiseen, että investointitason samanaikaiseen laskemiseen. Investointitason laskeminen edellyttää priorisoimista ja arvovalintojen tekemistä risteävien investointitarpeiden välillä. Erityisesti yhteisen näkemyksen muodostaminen kunnan palveluverkosta ja infrarakentamisen fokusoinnista edesauttavat investointien saattamista kestäväälle tasolle.

Korona-pandemia on vaikuttanut kunnan tulorahoituksen kehitykseen ja sote-menojen kasvuun merkittävästi. Valtion kuntatalouden koronatuot ovat tasanneet olenaisesti koronan talousvaikutuksia vuonna 2020, mutta vuodesta 2021 alkaen valtion tuet ovat vähentyneet ja tuet päättyvät lopulta vuonna 2022.

Kunnan talouden tilanteen parantamiseksi valtuusto on tammikuussa 2021 päättänyt erillisen NUUKA:n toimenpidesuunnitelman asettamisesta, johon on koottu toimenpiteitä palvelutuotannon menonkasvun hillitsemiseksi aikavälillä 2021-2025. Toimenpiteet on huomioitu talousarviossa ja -suunnitelmassa 2022-2024.

Koronan talousvaikutusten lisäksi kunnan sote-menot ovat kasvaneet ennakoitua voimakkaammin aikavälillä 2019-2021. Tämä vaikuttaa oleellisesti kunnan pitkän aikavälin talousennusteeseen. Lisäksi meneillään oleva sote-uudistus tulee vaikuttamaan kuntien tulorahoituksen ja käyttötalouden menorakenteeseen.

Edellä kuvattujen merkittävien muutostekijöiden perusteella NUUKA-ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä tulee tarkastella uudelleen viimeistään vuoden 2022 alkukesän aikana.

NUUKA-ohjelmassa linjatut tavoitteet ennen koronaa ja tavoitteiden toteutumisen arviointi:

Vuoden 2019 kesäkuussa päivitetyn kunnan pitkän aikavälin talousennusteen perusteella kunnan lainamäärän kestävä enimmäistason on arvioitu olevan vuoden 2022 lopussa 210 milj. euroa (n. 4830 euroa/asukas), jonka jälkeen lainakanta ohjataan laskuun asteittain siirryttäessä kohti kireämpää korkoympäristöä ja heikompa taloussuhdannetta. Viimeistään vuoden 2022 jälkeen kunnan käyttötalouden ja investointien tulee asetua sellaiselle tasolle, että lainakanta on vuoden 2026 loppuun mennessä enintään 187 milj. euroa. Kunnan väestön kasvuennuste huomioiden asukaskohtainen lainakanta olisi tällöin 4200 euroa. Mikäli kuntien velkaantuminen valtakunnallisesti jatkuisi historian mukaisesti myös tulevaisuudessa, Nurmijärven kunnan asukaskoh-

tainen lainakanta saavuttaisi ja mahdollisesti jopa alittaisi kuntien keskimääräisen asukaskohtaisen lainakan vuoden 2026 lopussa.

Asetetun lainakantatavoitteen tarkoituksena on ohjata kunnan toiminnan järjestämistä siten, että kunnan talous vahvistuu ohjelman käynnistymishetken lähtötasosta oleellisesti. Talouden vahvistumista voidaan mitata useilla eri mittareilla. Lainakannan kehitys itsessään kuvaa taloustavoitteen toteutumista ohjelman voimassaolon aikana, mutta sen lisäksi taloustavoitteen seurannassa on tarpeen kiinnittää huomiota investointien rahoitusvahvuuden, vakavaraisuuden sekä käyttötalouden kehittymiseen. Kunnan talouden vahvistumista seurataan NUUKA-ohjelman mukaisesti seuraavien tunnuslukujen kehityksen kautta:

Tunnusluku	Lähtötaso (TP2018)	Tavoitetaso	Ajoitus
Lainakanta	169,2 milj. euroa	187,0 milj. euroa	2026 mennessä
Investointien tulorahoitusprosentti	23,3 %	80-115%	2023-2026
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20,3 milj. euroa	ko. rahavirta >0 euroa	2023-2026
Vuosikate/poistot %	36 %	keskimäärin >100%	2020-2026
Omavaraisuusaste	37,8 %	>50%	2026 mennessä
Suhteellinen velkaantuneisuus	87,8 %*	<60%	2026 mennessä

*Vuoden 2018 suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvuun on korjattu tunnuslukua vääristävä kunnan ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän välisen kirjanpidollisen kuitausmenettelyn vaikutus.

Kunnalle tärkeiden investointien rahoituspohjan turvaamiseksi NUUKA-ohjelman toteuttamisen lähtökohdaksi on päätetty valita skenaario kolme (eri skenaariot esitetty NUUKA-ohjelman luvussa 3.1.2), sillä poikkeuksella, että kunnallisveroprosenttia korotettiin 0,25 prosenttiyksikköä ja 0,25 kunnallisveroprosenttiyksikköä vastaava verotulon lisäys kohdistettiin kiinteistöverotukseen. Yleinen kiinteistöveroprosentti nostettiin 1,18

prosenttiin, vakituisten asuinrakennusten kiinteistövero prosentti 0,48 prosenttiin, muiden asuinrakennusten kiinteistövero prosentti 1,18 prosenttiin sekä rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero prosentti 4,30 prosenttiin.

Kaikkiin NUUKA-ohjelman skenaarioihin sisältyy perus-oletuksen kunnan käyttötalousmenojen kasvukehityksen hidastamista koskevat tavoitteet, jotka määrittävät vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä.

Ohjelman toteuttamisen lähtökohdaksi valitun skenaarion kolme on arvioitu talouden painelaskelmien perusteella mahdollistavan keskimäärin noin 28,1 milj. euron bruttoinvestointitaso vuodessa ohjelmakaudella 2020-

2026. Tämä merkitsee NUUKA-ohjelmaa edeltäneen investointien 10-vuotishjelman sopeuttamista keskimäärin 23,0 milj. euroa vuodessa. NUUKA-ohjelman luvussa 3.1.3 on asetettu erilliset periaatelinjaukset investointien priorisoinnille.

Vuoden 2022 bruttoinvestointitaso on 49,4 milj. euroa sekä suunnitelmavuosina 2023 35,1 milj. euroa ja 2024 53,9 milj. euroa. On huomioitava, että taloussuunnitelman 2022-2024 yhteenlaskettu investointitaso johtaa NUUKA-ohjelmassa asetetun lainakannan välitavoitteen ylittymiseen noin 37 milj. eurolla. Myös vuoden 2026 lopun sitovan lainakantatavoitteen saavuttaminen on erittäin haastavaa kunnan heikentyneen taloustilanteen sekä merkittävien investointipaineiden perusteella.

NUUKA-ohjelman toteuttamissuunnitelma

Tavoite	Vastuu	Aikataulu
Taloustavoitteet		
Lainakantatavoite	Toimialat, toimielimet, liikelaitosten johtokunnat	2026 mennessä
Prosessitavoitteet		
Tuotepohjainen toiminnanohjausmalli	Toimialat	2019-2021
Rullaava palveluverkkosuunnitelma	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala	2019-2021
Toimitilojen salkutus	Ympäristötoimiala	2019
Investointien suunnittelusapluuna	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala	2020
Palveluverkkosuunnitelman laadinta	Toimialat	2019-2020
Konsernitoimintojen kehittäminen	Konsernipalvelut	2019-2020
Periaatelinjaukset		
Omaisuuksien myynti, hankinta ja kiinteistöjen jalostus	Hallitus, konsernipalvelut, ympäristötoimiala	Koko ohjelmakausi
Maapolitiikka ja kaavoitus	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala, ao. toimielimet	Koko ohjelmakausi
Palveluverkon kehittäminen	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Henkilöstölinjaukset	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Harkinnanvaraisten palvelujen tarkistaminen	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Ohjelman voimassaoloaika 2020-2026		
Valtuustokaudet, joille ohjelman voimassaolo asetuu:		
1.6.2017-31.5.2021 (nykyinen)		
1.6.2021-31.5.2025		
1.6.2025-ohjelma päättyy 31.12.2026		

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

Talouden toipuminen korona-pandemiasta on ollut nopeaa vuoden 2021 keväästä alkaen ja varsinkin työllisyys on kohentunut nopeasti. Suomi on selvinnyt pandemian vaikutuksista paremmin kuin moni muu, ja kesän aikana on vahvistunut näkemys, että Suomen talous toipuu koronan aiheuttamasta shokista nopeasti loppuvuoden 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana. Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 % vuonna 2021 ja jatkuvan vuonna 2022, jolloin BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 %. Vuonna 2023 kasvu supistuu 1,4 %.

Vuoden 2022 kasvunäkymät pohjautuvat oletukselle teollisuuden toimialojen hyvän vireen jatkumiselle viennin ja investointien vauhdittama, mutta suurin kasvuvaikutus tulee kuitenkin vuoden 2021 perintönä. Vuositason tarkastelussa vuosi 2022 näyttäisi olevan ensimmäinen pandemian jälkeen, kun BKT:n taso kohoaa vuoden 2019 tasoa korkeammalle. Aiempien ennusteiden mukaan tämän piti tapahtua vasta vuonna 2023, jolloin tosin palataan lähelle pitkän aikavälin keskimääräistä kasvuvauhtia. Keskipitkällä aikavälillä 2024-2025 talouskasvun arvioidaan hidastuvan noin prosenttiin vuodessa.

Samaan aikaan maailmantalous on elpynyt nopeasti finanssipoliittisen elvytyksen, patoutuneen kulutuskysynnän purkautumisen sekä rokotusten etenemisen ansiosta. Euroopassa talouskasvua tukevat rajoitusten purkamisen, palvelujen kysynnän vahvistuminen ja EU:n elpymisväline. Yhdysvalloissa puolestaan vahva elvytyspolitiikka on johtanut yksityisen kulutuksen kasvuun, joka yhdessä tarjontarajoitteiden kanssa on kiihdyttänyt kullattajainflaatiota. Kiinassa puolestaan talousnäkymien

kannalta keskeinen kysymys on kulutuksen kehittyminen johon maan talouskasvu pitkälti nojaa. Kiinan kulutuksen ennakoitaan kasvavan voimakkaasti pandemian laantuessa.

Suomen taloudessa vallinnut tulojen ja menojen epätasapaino pienenee tämän ja ensi vuoden aikana, kun nopea talous- ja työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Julkinen talous jää kuitenkin ripeän suhdannepyrähdyksen jälkeen yhä alijäämäiseksi, eli julkisen talouden rakenteellinen menojen ja tulojen epätasapaino ei ole kadonnut mihinkään. Julkinen velka suhteessa BKT:hen nousi viime vuonna 10 prosenttiyksikköä korkeammalle tasolle kuin ennen kriisiä ja sen ennustetaan kohoavan 73 prosenttiin vuosikymmenen puoleen väliin mennessä. Julkinen velkasuhde onkin jäämässä huomattavasti korkeammalle tasolle kuin viime vuosikymmenen lopussa.

Paikallishallinnon rahoitusasema kääntyi hieman ylijäämäiseksi vuonna 2020 valtion tukitoimista johtuen. Rahoitusasema kääntyy alijäämäiseksi uudelleen vuosina 2021 ja 2022 kun koronasta johtuvat tuet poistuvat kuntataloudesta.

Lähde: VM, Taloudellinen katsaus syyskuu 2021
Kuntaliitto, pääekonomian pala 8/2021

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2021

Laitos	Julkaistu- ajankohta 2021	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotas- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
ETLA	maaliskuu	3,0	7,5	2,2	1,3
PTT	maaliskuu	2,5	7,7	2,2	2,0
PT	huhtikuu	2,5	7,4	2,3	1,3
Swedbank	huhtikuu	3,0	7,4	--	1,3
Handelsbanken	huhtikuu	2,8	7,8	2,3	1,6
Nordea	toukokuu	3,0	7,6	2,0	1,6
OP	toukokuu	3,3	7,8	2,5	1,5
Euroopan komissio	toukokuu	2,7	7,6	--	--
OECD	toukokuu	2,6	7,7	--	--
Kuntarahoitus	kesäkuu	2,7	7,6	--	1,9
Danske Bank	kesäkuu	2,6	7,7	2,5	1,7
Suomen Pankki	kesäkuu	2,9	7,7	2,3	1,7
VM	kesäkuu	2,6	7,4	2,4	1,8
Hypo	heinäkuu	3,2	7,6	2,5	1,7

4.8.2021/Mpuunakallio

BNP

4.8.2021/Mpuunakallio

BNP

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2022

Laitos	Julkaistu- ajankohta 2021	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotas- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
ETLA	maaliskuu	2,4	7,2	2,1	1,2
PTT	maaliskuu	3,5	7,3	3,0	1,2
PT	huhtikuu	3,1	6,9	1,8	1,2
Swedbank	huhtikuu	2,8	7,0	--	1,4
Handelsbanken	huhtikuu	3,0	7,3	2,0	1,4
Nordea	toukokuu	3,0	7,0	2,0	1,5
OP	toukokuu	3,0	7,0	2,0	1,2
Euroopan komissio	toukokuu	2,8	7,2	--	--
OECD	toukokuu	2,7	7,0	--	--
Kuntarahoitus	kesäkuu	3,0	7,1	--	1,7
Danske Bank	kesäkuu	2,9	7,1	2,7	1,6
Suomen Pankki	kesäkuu	3,0	6,9	2,0	1,4
VM	kesäkuu	2,8	6,9	2,5	1,5
Hypo	heinäkuu	3,0	7,0	2,5	1,5

KUNTATALOUS SUUNNITELMAKAUDELLE 2022-2024

Kuntatalouden kehitys on ollut viimeiset kaksi vuotta varsin poikkeuksellista. Vuoden 2019 ennätysellisen heikosta tilanteesta kuntatalous päätyi talousmittareilla mitattuna varsin kohtuulliseen tilanteeseen vuonna 2020. Toiminnan ja investointien rahavirta (=kokonaisalouden rahoitusjäämä) koheni 1,8 mrd. eurolla vajaa- seen -0,4 mrd. euroon. Vuosi 2021 on ollut edelleen poikkeuksellinen, mutta kokonaisuutena kuntatalouden näkymät eivät ole juuri muuttuneet viime kevään kunta- talousohjelmaan verrattuna. Toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan pysyvän -0,4 mrd. euron tasolla.

Korona-pandemian myötä kuntatalouteen kohdennetut mittavat tukitoimet ovat peittäneet hetkeksi alleen kun- tatalouden rakenteelliset ongelmat. Vuosi 2022 näyttää kuntataloudelle kuitenkin taas vaikeammalta. Toiminta- menojen kasvun arvioidaan hidastuvan 3 prosenttiin kun koronaepidemian hoitoon vaadittavista lisäpanos- tuksista poistuu. Korona-pandemian aikana on syntynyt hoito- ja palveluvelkaa, joiden purkaminen voi heijastua vuodelle 2022. Toimintamenoja kasvattavat myös väes- tön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveydenhuolto- menojen kasvu, hallituksen päättämät tehtävien laajen- nukset sekä hintojen nousu. Kunta-alan työ- ja virkaeh- tosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022 ja tulevalla palkkaratkaisulla on suuri merkitys kuntatalou- den kehitykselle.

Kuntatalouden tuloksen ennustetaan olevan ensi vuonna lähellä tasapainoa, mutta investointitason pysy- essä korkeana toiminnan ja investointien rahavirran ar- vioidaan jäävän noin 1,5 mrd. euroa negatiiviseksi. Toi- minnan ja investointien rahavirta pysyttelee noin 1 mrd. euroa negatiivisena kehyskauden loppuun asti, pois lu- kien vuosi 2023, jolloin verotulokertymään ja kuntata- louden tulokseen vaikuttaa aiempien vuosien korkeam- milla kunnallisveroprosenteilla maksuunpannut verot. Vuonna 2023 kuntatalouden lainoista siirtyä arviolta 4,6

mrd. euroa pois sote-uudistuksen myötä, jonka jälkeen kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu selke- ästi viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Vuosien 2024-2025 negatiivisesta toi- minnan ja investointien rahavirrasta voidaan päätellä, että sote-uudistuksesta huolimatta kuntatalouden tuot- tavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudis- tusten tarve säilyy vahvana.

Kuntatalousohjelman yhteydessä laadittujen kuntakoh- taisten painelaskelmien perusteella talouden sopeutus- paine on lähivuosina suuri kaikissa kuntakoryhmissä. Kehyskaudella vuosina 2022-2025 toiminnan ja inves- tointien rahavirta on pääsääntöisesti negatiivinen kai- kissa kuntakoryhmissä, pois lukien vuosi 2023. Las- kennallista kunnallisveron korotuspainetta on varsinkin asukasluvultaan yli 10 000 asukkaan kunnissa.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tuloksen muodostuminen							
1. Toimintakate	-29,8	-30,6	-31,0	-32,9	-12,7	-13,0	-13,2
2. Verotulot	23,0	23,9	25,3	25,5	13,6	13,0	13,3
3. Valtionosuudet, käyttötalous	8,7	11,0	10,0	10,6	3,2	3,3	3,4
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
5. Vuosikate	2,3	4,7	4,7	3,6	4,5	3,7	3,8
6. Poistot	-2,9	-3,1	-3,2	-3,3	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	-0,2	1,7	1,6	0,4	1,5	0,6	0,6
Rahoitus							
9. Vuosikate	2,3	4,7	4,7	3,6	4,5	3,7	3,8
10. Satunnaiset erät	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,9	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
12. Tulorahoitus, netto	1,8	4,3	4,3	3,2	4,1	3,3	3,4
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,4	-5,7	-5,8	-5,8	-5,0	-5,1	-5,2
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,4	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-4,0	-4,7	-4,7	-4,8	-4,0	-4,1	-4,2
16. Rahoitusjäämä (tulorah.-invest.)	-2,2	-0,4	-0,4	-1,5	0,1	-0,7	-0,7
17. Lainakanta	21,9	23,4	23,8	25,4	20,6	21,3	22,1
18. Kassavarat	6,3	7,9	7,9	7,9	7,4	7,4	7,4
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	15,6	15,5	15,9	17,4	13,2	13,9	14,6

Kuntatalouden kehitysarvio vuosina 2020–2025, mrd. euroa, käyvin hinnoin.

Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisuja 2021:49, Kuntatalousohjelma vuodelle 2022, syksy 2020

NURMIJÄRVEN KUNNAN VÄESTÖ, IKÄRAKENNE, ELINKEINORAKENNE JA TYÖLLISYYS

Vuodesta 2019 vuoteen 2020 väestö kasvoi koronapandemian aikaansaaman kehyskuntia suosivan muuttoliikkeen sekä KUUMA-kuntien toiseksi voimakkaimman luonnollisen väestönkasvun (syntyneiden ja kuolleiden välinen erotus) avittamana 670 uudella asukkaalla. Tämä tarkoittaa 1,6 % väestön kasvua. Kasvu oli suurinta 15 vuoteen.

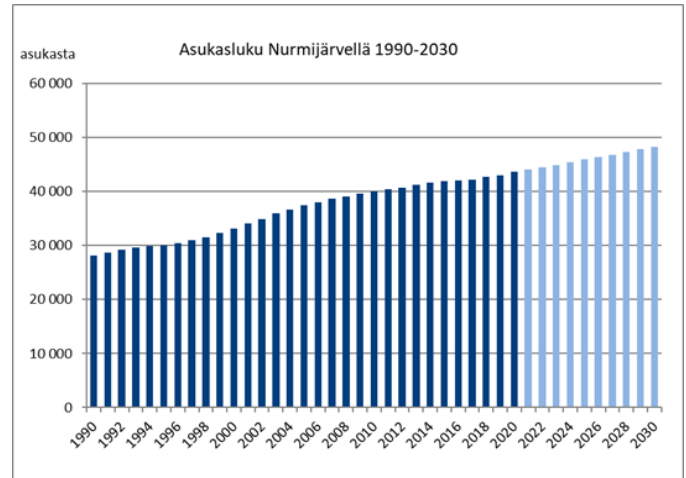
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kunnan asukasluku oli vuoden 2021 elokuuhun mennessä 44 066 asukasta, joka tarkoittaa 398 asukkaan väestönkasvua kuluvan vuoden osalta. Kasvu on merkittävää, sillä 2010-luvulla vuotuisen väestönkasvun keskiarvo oli noin 340 uutta asukasta vuodessa.

Mikäli kasvu jatkuu vuoden 2021 loppuun asti samanlaisena, asettunee Nurmijärven väestökasvu vuoden 2020 tapaan 1,5–1,6 prosenttiin. Tämä tarkoittaa vuoden 2021 osalta seitsemäsataa uutta asukasta, joka hätyyttelee 2000-luvun vuotuisen kasvuvauhdin keskiarvoa.

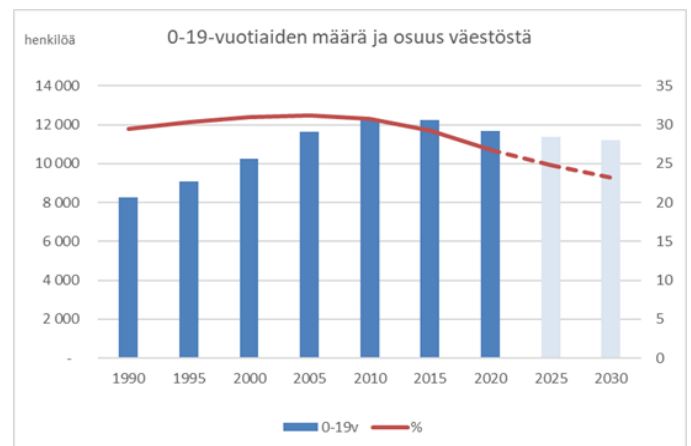
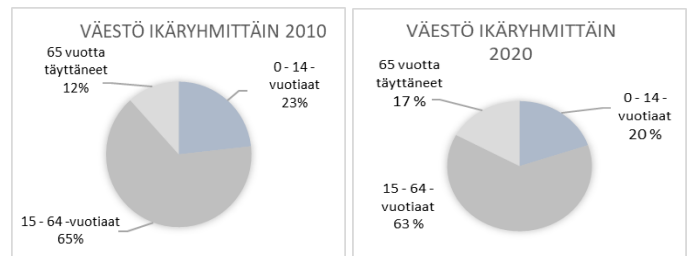
Väestönkasvun ennustetaan jatkuvan myös lähitulevaisuudessa vireänä. Korona-ajan pitkittymisen ennustetaan vakiinnuttavan työnteontapoja (etätöiden yleistyminen) sekä asumisen ihanteita (väljyyttä, vehreyttä ja pientaloasumista suosivaa). Nämä puolestaan näkyvät muuttoliikkeessä. Muuttoliikkeen ennustetaankin suosivan 2020-luvulla suurten kaupunkien kehyskuntia. Nurmijärven väestönkasvua mahdollistavat myös uudet pientaloalueet Klaukkalassa (Vanha-Klaukka), Kirkonkylässä (Heinoja) sekä Rajamäellä (Kylänpää).

Pientalotuotannon odotetaan nostavan jonkin verran myös syntyneiden määrää Nurmijärvellä. Syntyneiden määrän maltillista nousua tukee myös koronapandemian aikana valtakunnallisesti noussut syntyvyys. Koko maan tasolla korona-ajan syntyvyyden nousua selittää toisien ja kolmansien lapsien syntyminen kolme- ja nelikymppisille äideille. Esikoisten osalta lapsia hankkivat nyt ne kolmekymppiset, jotka aikaisemmin lykkäsivät lastenhankintaa ja osaltaan saivat aikaan syntyvyyden notkahduksen. Esikoisten osalta ns. loppukiriä on näkyvissä 35–39-vuotiaissa synnyttäjissä. Korona-ajan syntyvyyden pienestä kasvusta huolimatta Suomen ja myös Nurmijärven syntyvyys on edelleen alhainen.

Lasten ja nuorten (0–19-vuotiaat) määrä on ollut Nurmijärvellä laskussa läpi 2010-luvun. Samoin kyseisen ikäluokan osuus koko väestöstä on vähentynyt. Osaltaan lasten ja nuorten lukumäärän vähenemistä selittää syntyvyyden trendimäinen lasku vuodesta 2006 alkaen sekä 0–6-vuotiaiden lukumäärän merkittävä väheneminen läpi 2010-luvun. Syntyvyyden aleneminen pysähtyi kuitenkin

Vuoden 2020 väestölaskelman mukainen

Vuoden 2020 väestölaskelman mukainen

vuonna 2019, jolloin syntyi enemmän lapsia kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2020 syntyvyys aleni taas hieman. Ennakkotilastojen perusteella pienenä syntyvyyden kohenemista on odotettavissa jälleen vuoden 2021 osalta.

Tulevina vuosina syntyvyyden arvioidaan hieman nousevan Nurmijärvellä muun muassa Vanha-Klaukan, Heinojan ja Kylänpään uusien pientaloalueiden rakentamisen aloitusten myötä 2020-luvun alkupuolella. Koronapandemian ennustetaan vakiinnuttavan työnteontapoja (etätöyön yleistyminen ja vakiintuminen) sekä asumisen ihanteita (väljyys, vehreys ja pientaloasuminen), jotka osaltaan tukevat perheellistymistä. Syntyvyyden ennustetaan kuitenkin pysyvän varsin maltillisena. 2020-luvulla Nurmijärvellä ennustetaan syntyvän keskimäärin 420 lasta vuodessa.

Pitkään jatkunut syntyvyyden lasku on näkynyt myös Nurmijärvellä lapsi-ikäluokkien pienenemisenä. Vanha-Klaukan, Heinojan sekä Kylänpään uusien pientaloalueiden ennustetaan kuitenkin pysäyttävän 0–6-vuotiaiden lukumäärän laskun muuttoliikkeen ja myös syntyneiden määrän vaikutuksesta. Kyseisen ikäluokan ennustetaan kuitenkin pysyvän maltillisena. Kehitys näkyy viiveellä perusopetuksessa sekä edelleen lukiokoulutuksen järjestämisessä.

Lapsi-ikäluokkien kehityksen osalta on kuitenkin huomioitava se, että seuraavan kahdenkymmenen vuoden aikana perheenperustamiskään tulevat Suomen kaikkien aikojen pienimmät ikäluokat. Tämä luo osaltaan pitkäaikavälin haasteita lapsi-ikäluokkien kasvulle.

Tulevaisuudessa yhä suurempi osa väestöstä kuuluu 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmään. Väestö- ja ikärakenteen muutokset vaikuttavat palvelujen kysynnän painotukseen, talouden liikkumavaraan ja edelleen henkilöstötarpeiden muutoksiin. Kasvaville kunnille, kuten Nurmijärvellä, tilanne on kuitenkin siitä erityinen, että kasvun myötä lasten ja nuorten määrän ennustetaan pitkällä aikavälillä pysyvän suunnilleen nykytasossa. Toisin sanoen, lasten ja nuorten määrän ei ennusteta koko kunnan tasolla merkittävästi vähenevän, mutta samaan aikaan ikäihmisten määrä ja osuus kasvavat merkittävästi.

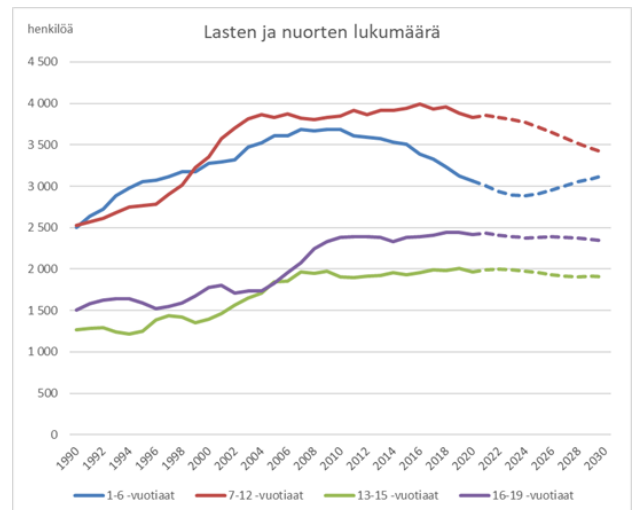
Väestön suhteellinen ikääntyminen on alkanut voimistua 2010-luvulla, kun suuret ikäluokat ovat tulleet yli 65 vuoden ikään. Samalla työikäisen väestön suhteellinen osuus koko väestöstä supistuu. Nurmijärvellä väestön ikääntyminen ei kuitenkaan ole ollut niin voimakasta

kuin useimmissa Suomen kunnissa. Vuonna 2020 Suomen kunnista 83 prosentilla luonnollinen väestönkasvu oli negatiivinen.

Nurmijärvellä kuolleisuuden ennustetaan ylittävän syntyvyyden vasta 2030-luvun loppupuolella. Myös KUUMA-kuntiin verrattuna Nurmijärvi ikääntyy hitaasti.

Väestön ikärakennemuutoksia kuvataan myös taloudellisen ja väestöllisen huoltosuhteen avulla. Taloudellinen huoltosuhte on suhdeluku, joka kuvaa alueen väestörakennetta työllisten sekä työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien välisenä suhteena. Vuonna 2019 Nurmijärvellä oli sataa työssäkäyvää kohden 110,1 ei-työssä käyvää. Luvun tulkintaan vaikuttavat muun muassa kunnan väestörakenne, yleinen taloustilanne sekä myös alueen työllisyystilanne. Taloudellisen huoltosuhteen osalta Nurmijärvi kuuluu Suomen 16 parhaimman kunnan joukkoon (kuntia yhteensä 309).

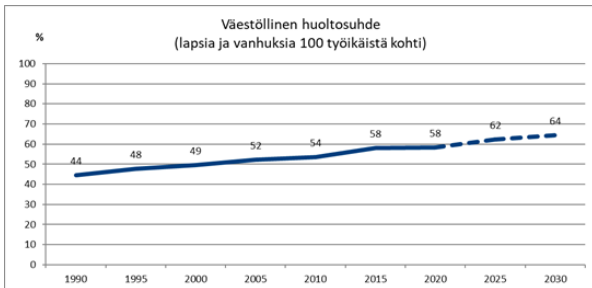
Väestöllinen huoltosuhte on suhdeluku, joka kuvaa ikääntyneiden (65 vuotta täyttäneet) ja lasten (0–14-v) osuutta työikäisestä (15–64-v) väestöstä. Vuonna 2020 sataa työikäistä kohden Nurmijärvellä oli 58,3 ei-työikäistä. Luvun tulkintaan vaikuttavat kuntakohtaiset erot lasten ja nuorten sekä ikääntyvien määrässä. Vuonna 2020 Nurmijärven väestöllinen huoltosuhte oli koko maan 20. alhaisin. Väestöllisen huoltosuhteen ennustetaan kuitenkin heikkenevän myös Nurmijärvellä. Tämä selittyy 65 vuotta täyttäneiden määrän tuntuvalle kasvulla.

Vuoden 2020 väestölaskelman mukainen

ELINKEINORAKENNE JA TYÖLLISYYS

Suurimmat työllistävät alat Nurmijärvellä ovat sosiaali- ja terveystalot, tukku- ja vähittäiskauppa, rakentaminen, teollisuus, hallinto- ja tukipalvelutoiminta sekä kuljetus ja varastointi. Nämä kattoivat yhteensä 73 prosenttia Nurmijärven työpaikoista vuonna 2018.

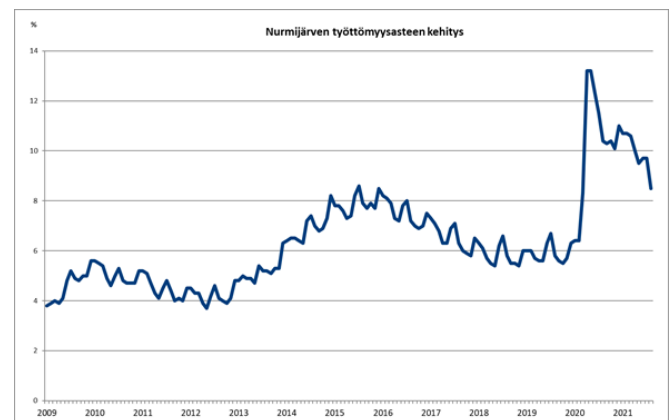

Vuonna 2018 Nurmijärvellä oli noin 12 700 työpaikkaa ja työllistä työvoimaa (18–74-vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä eivätkä olleet työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa tai suorittamassa varusmies- tai siviilipalvelua.) noin 20 200 henkilöä. Tämä asettaa Nurmijärven työpaikkaomavaraisuusasteen noin kuuteenkymmeneen prosenttiin. Luku on kehyskunnalle tyypillinen ja työmatkaliikenne pääkaupunkiseudulle on vilkasta. Nurmijärven työllisestä työvoimasta liki kaksi kolmesta kävi vuonna 2018 töissä oman asuinkuntansa ulkopuolella. Erityisesti Nurmijärveltä pendelöidään pääkaupunkiseudulle tietotyön perässä. Tähän ei ole odotettavissa muutosta. Vaikka korona-ajan pitkittymisen ennustetaan vakiinnuttavan etätöitä työntekijöiden muotona, pysyvät pendelöinti ja asiointimatkat edelleen ja myös jatkossa voimissaan.

Työttömyysprosentti oli Nurmijärvellä elokuussa 2021 8,5, joka tarkoittaa 1 852 työtöntä työnhakijaa. Määrä on tavanomaiseen tilanteeseen verrattuna puolitoistakertainen. Koronaviruksen aiheuttama talouskriisi on kurittanut erityisesti Uuttamaata. Alkaneiden työnhakijien määrät ovat Uudellamaalla tasoittuneet koronakriisin alkuvaiheista, mutta ovat edelleen Nurmijärven aiempaan tilanteeseen nähden huomattavan korkealla.

Parhaillaan työmarkkina on toipumassa maailmanlaajuisen kulkutaudin aiheuttamista talous- ja työmarkkina-vaikeuksista, mutta seurausvaikutuksena erityisesti pitkäaikaistyöttömyys on merkittävässä kasvussa. Kuntatalouden kannalta on oleellista, että pitkittynyt työttömyys nostaa kunnan maksuosuutta työmarkkinatuesta.

Korona-aikana myös työttömyysturvaan tehtiin väliaikaisia muutoksia, jotka paransivat tämän ehtoja ja tasoa. Korona-aikana myös yrittäjät olivat oikeutettuja työmarkkinatukeen, jos päätoiminen työskentely yrityksessä päättyi tai tulot vähenivät koronaepidemian vuoksi. Pandemia-ajan poikkeustoimet näkyvät kuitenkin viiveellä kunnan lakisääteisessä toiminnassa. Valtio rahoittaa työmarkkinatuen kokonaan kolmeensataan työttömyyspäivään asti. Tämän jälkeen siirrytään portaittain vahvemmin kunnan kukkarolle (300–999 päivää työttömyyttä kunnan maksuosuus 50 %, yli 1 000 päivää työttömyyttä kunnan maksuosuus 70 %). Työttömyyden pitkittyessä alkaa tänä päivänä kunnan työmarkkinatuen maksulistoilla näkyä enenevässä määrin valtion vuosi sitten tekemät parannukset yrittäjien työttömyysturvaan

KUNNAN TALOUS SUUNNITELMAKAUDELLA 2022-2024

Kunnan talouden kehittyminen (sis. liikelaitokset), 1000 €	Tilinpäätös 2014	Tilinpäätös 2015	Tilinpäätös 2016	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020
Toimintakate	-188 937	-191 212	-192 091	-192 790	-207 442	-221 060	-225 198
Verotulot	173 204	177 418	181 538	182 608	183 173	189 728	200 631
Valtionosuudet	26 012	25 775	30 273	29 937	30 117	32 294	51 698
Rahoituserät, netto	1 206	1 766	961	757	900	1 320	1 292
Vuosikate	11 485	13 747	20 682	20 512	6 748	2 282	28 424
Poistot ja tilinpäätöserät	-13 461	-14 007	14 575	-15 168	-18 854	-18 020	-26 698
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 975	-260	6 119	5 356	-12 094	-15 738	1 726
Investointien omahankintameno	25 544	24 169	33 863	37 675	28 997	35 142	34 998
Nettoinvestoinnit	23 312	17 607	30 160	32 110	26 417	30 807	33 032
Investointien tulorahoitus, %	45,0 %	56,9 %	61,1 %	54,4 %	23,3 %	6,5 %	81,2 %
Edell. vuosien kertynyt ylijäämä	56 648	54 621	54 361	60 480	65 837	53 743	38 347

Kunnan taloudelliset lähtökohdat suunnitelmakaudelle 2022-2024

Kunnan taloudelliset lähtökohdat tulevalle suunnitelmakaudelle ovat ristiriitaiset. Koronan-pandemia on hankaloittanut talouden suunnittelua ja seurantaa ja vuonna 2023 käynnistyvien hyvinvointialueiden toiminta sote-uudistuksen myötä muuttaa osaltansa kuntasektorin toimintaa ja rahoitusta merkittäväällä tavalla.

Samalla ajanjaksolla kunnalle kertyy poikkeuksellisen merkittävä määrä maanmyynnin luovutustuloja vuosina 2021 ja 2022, joka osaltaan hillitsee käyttötalouden kasvupaineita sekä lainakannan kasvua. Näiden kertaluontoisten tuloerien poistuttua vuodesta 2023 lähtien kunta palaa nopeasti takaisin alijäämäisiin vuosiin, todennäköisesti jo vuodesta 2024 alkaen. Alijäämäiset vuodet yhdessä suurien investointimenojen kanssa johtavat lainakannan kasvuun.

Kunnan käyttötalousmenot ovat nousseet merkittävästi edellisten vuosien aikana ja kehitys mukaillee yleistä kuntatalouden kehityssuuntaa. Samalla kuitenkin verotulojen kehitys on ollut verkkasta ja varsinkin korona synnytti varjon verotulojen kehityksen ylle. Kunnan käyttötalousmenojen kasvu on ollut aikavälillä 2018-2020 17,8 milj. euroa kun samalla aikavälillä verotulot ilman koronatukia sekä veronkorotukset huomioiden ovat kasvaneet 14,6 milj. euroa.

Käyttötalousmenojen nousua on selittänyt muun muassa yleissitovien palkankorotusten vaikutukset henkilöstökuluihin, sisäilmaongelmien aiheuttamat väistöilakustannukset ja Kelan työmarkkinatuen kuntaosuuksien nousu. Palvelujen ostoissa on ollut vuosittain kasvupaineita mm. koulukuljetuksissa, muissa tukipalveluissa ja erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa. Sosiaali- ja ter-

veyspalvelujen kustannuksia ovat kasvattaneet koronasta aiheutuvat kustannukset sekä ikääntymisen vaikutukset palvelujen kysynnän kasvuun.

Kunnassa on toteutettu investointeja tasaisesti, mutta vuodesta 2016 eteenpäin kasvaneet nettoinvestoinnit ja rahoituspohjan krooninen heikentyminen on vauhdittanut kunnan velkaantumista huolestuttavalla tavalla. Velkaantuminen hidastuu väliaikaisesti vuosina 2022-2024 mutta, jatkaa uudelleen voimakkaana kuluvan vuosikymmenen puolivälin jälkeen.

Kunnan lainakanta on tilikausien 2012-2020 aikana kasvanut 84,4 milj. eurosta 206,7 milj. euroon. Suhteellisen lyhyessä ajassa kunnan lainakanta on yli kaksinkertaistunut ja vuonna 2021 lainakannan ennustetaan asettuvan noin 220 milj. euroon. Tämän hetken ennusteiden mukaan vuoden 2024 lopussa kunnan lainakanta asettuu noin 247 milj. euroon, joka on jo melkein kolminkertainen vuoden 2012 tasoon verrattuna.

Vuoden 2021 tilinpäätösennuste ja vuoden 2022 talousnäkymät maalaavat helposti liian optimistisen kuvan kunnan taloudesta, varsinkin jos tarkastellaan vain kirjapidollista ylijäämää. Rakenteelliset ongelmat kunnan tulojen ja menojen välillä ovat edelleen läsnä ja velkaantuminen jatkuu kuluvana vuonna ja tulevana vuonna edelleen. Talouden haasteet tulevat painamaan kunnan talouden alijäämäiseksi vuosien 2024-2025 aikana ja talouden alavireinen sointu tulee jatkumaan tästä eteenpäin vuosikymmenen loppuun saakka. Talouden ja toiminnan sopeuttamistarve on siis edelleen olemassa ja vuoden 2023 jälkeen tasapainottavat toimenpiteet tulevat kohdentumaan kunnan jäljelle jääviin palveluihin, eli entistä pienempään kokonaisuuteen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen siirtyessä hyvinvointialueiden jär-

jestettäväksi. Tästä johtuen investointeja tulee tulevaisuudessaakin priorisoida ja sopeuttaa lainakannan kasvun hillitsemiseksi. Myös verotulojen kasvattamisen mahdollisuudet tulee arvioida osana talouden sopeutusta. Tasapainottavia linjauksia onkin tehty NUUKA-ohjelmassa ja NUUKA:n toimenpidesuunnitelmassa, mutta vanhoja toimenpiteitä ja uusia avauksia tulee arvioida jatkossakin aktiivisesti.

Sote-uudistuksen lopulliset vaikutukset kunnan talouteen ovat vielä epävarmoja, mutta pitkällä aikavälillä sote-palvelujen rahoitusvastuun siirtyminen kunnilta valtiolle helpottanee palvelutuotannon menojen kasvun hallintaa. Nurmijärven osalta palvelutuotannon menopaineet kuitenkin säilyvät nuoresta väestön ikärakenteesta johtuen. Vaikka valtakunnallisena ilmiönä tunnistettu alhainen syntyvyys pitkällä aikavälillä tulee laskemaan palvelutarpeita erityisesti varhaiskasvatuksessa ja lopulta myös perusopetuksessa, Nurmijärven kunnan tasaisesta väestön kasvusta johtuen palvelutarpeet säilyvät Nurmijärvellä lasten ja nuorten osalta pitkään samalla tasolla. Lasten määrän ennustetaan laskevan haja-

asutusalueella, mutta vastaavasti päätaajama-alueilla lasten määrä tulee jopa kasvamaan. Kunnan keskeisenä haasteena onkin löytää sopeutuskeinoja väestön palvelutarpeiden tasapainottamiseen, kun varsinaisesti minikään ikäryhmän palvelutarpeet kuntatasolla eivät oleellisesti laske siten, että tuotantoa voitaisiin merkittävästi supistaa. Vaihtoehtona lähinnä onkin tehostaa tuotantoa huolehtien tilakapasiteetin järkevästä käytöstä kunnan eri alueilla siten, että palveluiden tarjonta saataisiin kohtaamaan paremmin palveluiden kysyntää.

Tunnuslukuja (sis. liikelaitokset), milj. eur	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021 OVK I	TPE 2021 OVK II	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintamenojen kasvu, %	-18,6 %	2,1 %	0,4 %	2,9 %	3,0 %	2,5 %	-46,1 %	0,4 %
Toimintakatteen muutos, %	6,6 %	1,9 %	0,2 %	3,8 %	0,7 %	-1,4 %	-57,1 %	0,1 %
Vuosikate poistoista, %	13 %	106 %	83 %	73 %	113 %	104 %	103 %	103 %
Nettoinvestoinnit	30,8	33,0	41,6	42,2	35,6	35,5	31,6	50,4
Investointien omahankintameno	35,1	35,0	46,2	46,8	40,2	47,6	35,1	53,9
Investointien tulorahoitus, %	6,5 %	81,2 %	38,4 %	33,2 %	58,5 %	63 %	98 %	51 %
Taseeseen kertynyt ylijäämä	38,3	40,1	36,5	34,4	42,7	43,8	44,8	45,7
Lainakanta vuoden lopussa	199,5	206,7	232,2	232,2	219,7	234,2	232,3	246,6

Kunnan talous taloussuunnitelmakaudella 2022-2024

Tuloslaskelma (sis. liikelaitokset), milj. eur	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021 OVK I	TPE 2021 OVK II	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	139,0	61,0	62,7	63,5	62,4	69,7	73,1	64,7	65,3
Toimintakulut	-346,4	-282,0	-287,9	-289,0	-296,3	-296,5	-303,6	-163,6	-164,3
Toimintakate	-207,4	-221,1	-225,2	-225,6	-233,8	-226,9	-230,5	-98,9	-99,0
Verotulot	183,2	189,7	200,6	201,5	206,6	207,7	215,9	106,8	99,4
Valtionosuudet	30,1	32,3	51,7	40,7	41,5	41,5	43,3	25,6	25,9
Rahoituserät, netto	0,9	1,3	1,3	1,1	1,3	1,2	1,2	1,1	1,0
Vuosikate	6,7	2,3	28,4	17,7	15,5	23,5	29,9	34,6	27,3
Poistot ja arvonalentumiset	-18,9	-18,0	-20,7	-21,3	-21,2	-20,9	-23,3	-26,3	-26,4
Tilikauden tulos	-12,1	-15,8	7,7	-3,6	-5,7	2,6	6,6	8,3	0,9
Varausten muutos	0,0	0,0	-6,0	0,0	0,0	0,0	-4,4	-5,8	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	-12,1	-15,7	1,7	-3,5	-5,7	2,6	2,2	2,5	0,9

Kunnan tilikauden 2022 tuloksen on ennustettu olevan 6,6 miljoonaa euroa positiivinen pääosin tonttien luovutuksista saatavista poikkeuksellisen suurista myyntivoitoista johtuen. Kertaluontoisista tuloista huolimatta kunnan omassa tuotannossa ei kuitenkaan juuri käyttötalouden liikkumavaraa ole. Kertaluontoisista ja poikkeuksellisista tuloista johtuen talousarvioon on sisällytetty vuodelle 2022 4,4 milj. euron ja vuodelle 2023 5,8 milj. euron investointivaraudet, joilla varaudutaan tuleviin suuriin investointihankkeisiin. Käyttötalouden kehitys suunnitelmakaudella on tällä hetkellä hankalasti ennustettavissa, joka tulee tarkentumaan mm. kunta-alan sopimusratkaisun ja sote-uudistuksen myötä.

Palvelutuotannon nettomenot ovat vuonna 2022 215,9 milj. euroa, joka on noin 5,3 milj. euroa enemmän vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna. Kuluvan vuoden tilinpäätösnusteeeseen (Osavuositarkastus 1.1.-30.6.2021) nähden palvelutuotannon nettomenojen arvioidaan kasvavan 3,6 milj. euroa. Kunnan palvelutuotannon nettomenojen kasvu historiassa on ollut keskimäärin 3,8 prosenttia vuodessa.

Palvelutuotannon menoja nostavat vuonna 2022 kuntatasolla erityisesti 1,5 prosentin palkkojen yleiskorotusvaraus, jolla kunta varautuu työmarkkinajärjestöjen solmimaan palkkaratkaisuun sekä sosiaali- ja terveystalouden menojen kasvu.

Henkilöstökulujen ja sotemenojen kasvun lisäksi palvelutuotannon menoja kunnan omilla toimialoilla nostavat muun muassa varhaiskasvatuksen palvelusetelimenojen (0,5 milj.) ja kotitalouksille myönnettävien avustusten (0,7 milj.) kasvu, työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvaminen (0,6 milj.) sekä katujen ja kevytvyörien kunnossapidon ja katuväläistuksen menojen kasvu (0,3 milj.).

Toimintatuottoja puolestaan pienentävät muun muassa varhaiskasvatuksen maksutuottojen väheneminen (0,7 milj.) ja maankäyttösopimusten tuottojen väheneminen (1,2 milj.). Tonteista saatavien myyntivoittojen lisäksi toimintatuottoja nostaa sisäisten vuokrien ja pääterveysaseman vuokrankorotus (0,9 milj.), hankkeisiin liittyvien valtionavustusten kasvu (0,4 milj.) sekä päivähoidon Aleksin järjestämistä vastuun siirtyminen kunnalta Keusotelle (0,5 milj.).

Talousarvioon sisältyvät sopeutukset tasaavat merkittävästi menojen kasvupaineita. Sopeutukset liittyvät muun muassa ostopalveluiden karsimiseen, tilapäisen työvoiman käytön vähentämiseen sekä tulojen kasvattamiseen esimerkiksi tonttien ja toimitilojen myyntiä vauhdittamalla. Talousarvioon sisällytettyjä sopeutuksia on esitetty käyttötaloussosassa toimialoittain.

Sosiaali- ja terveystalouden budjetti vuodelle 2022 on 136,5 milj. euroa. Tämä on noin 7 milj. euroa enemmän vuoden 2020 tilinpäätökseen nähden sekä 3,5 milj. euroa enemmän vuoden 2021 tilinpäätösnusteeeseen (Osavuositarkastus 1.1.-30.6.2021) nähden. Sosiaali- ja terveystalouden palvelut siirtyvät hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta. Kunnalta hyvinvointialueille siirtyvien nettomenojen arvioidaan olevan noin 140,7 milj. euron tasoa, joista valtaosa on sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ostoa kuntayhtymiltä. Muita siirtyviä palveluja ovat mm. oppilashuollon kuraattorit, psykologit ja pelastustoiminta.

Sosiaali- ja terveystalouden palveluissa menojen kasvupaineita aiheuttaa erityisesti väestön ikääntymisestä, joka näkyy palvelujen kysynnän kasvuna läpileikkaavasti niin sosiaali- ja perusterveydenhuollossa kuin myös erikoissairaanhoidossa. Palvelujen kysynnän kasvun rinnalla tuotannon yksikkökustannusten ja erityisesti palkkakulujen nousun sekä koronasta aiheutuneen hoitovelan purku aiheuttavat osaltaan kustannuspaineita vuodelle 2022.

Korona-pandemian vaikutus kunnan verotuloihin on ollut arvioutua vähäisempi ja verottajan sekä Kuntaliiton kasvuennusteet ovat parantuneet useaan otteeseen viimeisen vuoden aikana. Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2022 yhteensä 215,9 milj. euroa, joka on 8,2 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden tilinpäätösennusteeseen nähden.

Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueille vaikuttaa kunnan verotuloihin merkittävästi, kun verotuloja leikataan siirtyvien palveluiden osalta. Vuonna 2023 verotuloja arvioidaan kertyvän 106,8 milj. euroa ja vuonna 2024 99,4 milj. euroa. Nämä ovat alustavia arvioita ja lopullisen siirtolaskennan myötä saadaan selvyys rahoituksen tasoon. Tämänhetkisen arvion myötä verotulot laskevat vuonna 2023 noin 113,8 milj. euroa ja vuonna 2024 noin 128 milj. euroa alkuperäiseen tasoon nähden. Vuoden 2023 tilannetta parantaa aiemmilta vuosilta korkeammilla veroprosenteilla maksumpantavat verot.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän vuonna 2022 43,3 milj. euroa, joka on 1,7 milj. euroa enemmän vuoden 2021 tilinpäätösennusteeseen nähden. Valtionosuuksien kasvuun vaikuttaa useampi tekijä, joista merkittävimpana verotulomenetyksen kompensatio, 2,5 prosentin indeksikorotus ja tehtävämuutokset. Suunnitelmavuosien valtionosuudet sisältävät merkittäviä epävarmuuksia sote-uudistuksesta johtuen, sillä uudistuksessa myös valtionosuusjärjestelmään tehdään muutoksia ja kunnan valtionosuuksia leikataan. Arvioiden mukaan valtionosuudet tippuvat noin 17,7 milj. euroa vuodelle 2023 ja 17,4 milj. euroa vuodelle 2024.

Verotulojen, valtionosuuksien ja rahoitustulojen ja -menojen jälkeen vuoden 2022 vuosikatteen muodostuu

29,9 milj. euroa. Vuosikate asettuu vuonna 2023 34,6 ja vuonna 2024 27,3 miljoonaan euroon.

Merkittävien investointien myötä poistojen arvioidaan nousevan 23,3 miljoonasta 26,4 miljoonaan euroon aikavälillä 2022-2024. Pitkällä aikavälillä kunnan tulee huolehtia vuosikatteen riittävästä vahvuudesta poistojen kasvaessa, että talous säilyisi tasapainossa myös tu-loslaskelmatasolla (ns. kirjanpidollinen tasapaino).

Taloussuunnitelmassa kunnan bruttoinvestointitaso vuonna 2022 on 49,4 milj. euroa, vuonna 2023 35,1 milj. euroa ja vuonna 2024 53,9 milj. euroa. Rahoitusosuuksia investointeihin on arvioitu taloussuunnitelmakaudella kertyvän yhteensä 1,9 milj. euroa.

Arvioitu nettolainakannan muutos vuonna 2022 on 14,5 milj. euroa, jolloin kunnan lainakanta nousisi yhteensä noin 234,2 milj. euroon. Suurista investoinneista ja kunnan heikentyneestä taloustilanteesta johtuen velkaantumisen lähivuosina tulee kiihtymään merkittävästi. Vuoden 2023 matalasta investointitasosta johtuen kunnan toiminnan ja investointien rahavirta on positiivinen ja näin ollen lainanotto tarve vähenee tilapäisesti ja lainakannan arvioidaan laskevan hieman 232,3 milj. euroon. Vuoden 2024 loppuun mennessä lainakannan enustetaan nousevan 246,6 miljoonaan euroon. NUUKA-ohjelman välitavoitteen saavuttaminen on kääntynyt mahdottomaksi ja myös vuoden 2026 lopun sitovan lainakantatavoitteen saavuttaminen on äärimmäisen haastavaa. NUUKA:n toimenpidesuunnitelmalla pyritään vastaamaan käyttötalousmenojen kasvun hillitsemiseen, mutta lainakantatavoitteen saavuttamisen osalta toimenpiteet eivät ole riittäviä, vaan vaativat investointien priorisointia.

Toimintakate toimialoittain	TP 2020	TA 2021	TPE 2021 OVK I	TPE 2021 OVK II	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Sosiaali- ja terveystaloudet	-129,5	-128,1	-133,0	-133,0	-136,5	0,0	0,0
Konsernipalvelut	-10,7	-10,2	-10,6	-11,2	-11,2	-10,4	-10,6
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	-91,5	-94,1	-95,8	-95,8	-98,0	-98,9	-98,5
Ympäristötoimiala	1,8	1,5	0,5	8,1	9,6	3,9	3,1
Aleksia	-0,3	0,2	0,0	-0,1	0,3	0,3	0,3
Nurmijärven vesi	5,0	5,0	5,0	5,1	5,4	6,2	6,7
Yhteensä	-225,2	-225,6	-233,8	-226,9	-230,5	-98,9	-99,0

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ
2,2 milj.€

NETTOINVESTOINNIT
-35,5 milj.€

NETTOMENOT
-230,5 milj.€

VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHOITUS

Talousarviossa ja -suunnitelmassa esitetään tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tulorviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve kateetaan. Tuloslaskelmassa (ks. tuloslaskelmaosa) esitetään tulo-rahoituksen riittävyys käyttötalouden menoihin ja poistoihin. Kunnan tulo-rahoitus koostuu toimintatuotoista ja verorahoituksesta eli verotuloista ja valtionosuuksista sekä rahoitustuotoista.

Verotulot suunnitelmakaudella 2022-2024

Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverotuotoista, yhteisöverotuottojen kuntaosuuksista sekä kiinteistöverotuotoista. Kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Taloussuunnitelma 2022-2024 on laadittu siten, että kunnallisveroprosentti on 19,75 kuten vuonna 2021. Kiinteistöveroprosentit on pidetty vuoden 2021 tasolla

Verotulojen kehitys ja ennuste (milj. euroa)	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021 OVK I	TPE 2021 OVK II	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kunnallisveron kehitys	165,8	166,2	171,6	180,6	178,6	183,1	184,3	194,4	87,9	80,5
Kiinteistöveron kehitys	9,0	9,4	9,6	10,8	12,0	12,3	12,2	12,1	12,1	12,1
Yhteisöveron kehitys	7,8	7,6	8,6	9,3	10,9	11,2	11,2	9,4	6,9	6,8
Yhteensä	182,6	183,2	189,7	200,6	201,5	206,6	207,7	215,9	106,8	99,4

Kiinteistöverotuottojen on arvioitu asettuvan vuonna 2022 12,1 milj. euroon. Asuin- ja liikerakentamisen perusteella kiinteistöverotuottojen positiivisen kehityksen arvioidaan jatkuvan suunnitelmakauden loppuun saakka.

Yhteisöverotuottojen on arvioitu asettuvan vuonna 2022 noin 9,4 milj. euroon, joka on 1,9 milj. euroa vähemmän vuoden 2020 tilinpäätösennusteeseen nähden. Yhteisöveron jako-osuutta korotettiin väliaikaisesti 10 prosenttiyksiköllä osana valtion koronatukijärjestelyjä vuosina 2020 ja 2021. Vuonna 2022 jako-osuus palautuu normaalille tasolle, mutta maksettavan yhteisöveron parempi ennuste ja aikaisemmilta verovuosilta tilittävät osat nostavat yhteisöveron tuoton historialliseen kehitykseen nähden paremmalle tasolle. Yhteisöverotuotot pienentyvät suunnitelmavuosille 2023-2024 sote-uudistuksen myötä.

Kunnallisverotuksen pohjana olevien ansiotulojen arvioidaan kasvavan vuonna 2022 edellisvuoteen nähden

Rahoitusosassa (ks. rahoitusosa) esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Tasapainoinen kuntatalous edellyttää, että rahan lähteiden on pitkällä aikavälillä katettava rahan käyttö. Jos tulo-rahoitus ei riitä kunnan kokonaismenojen kattamiseen, kunnan on rahoitusosassa osoitettava tarvittava muu rahoitus. Kunta voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai omaisuuden myynnillä.

siten, että yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,18, vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,48, muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,18 sekä rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 4,30. Yleishyödyllisiltä yhteisöiltä ei peritä veroa. Viimeksi kunnallisveroprosenttia on korotettu 0,25 prosenttiyksiköllä 19,75 prosenttiin vuonna 2020 ja sitä edellisen kerran 0,50 prosenttiyksiköllä vuonna 2014.

Kunnan verotuloennusteet perustuvat Kuntaliiton tuotamiin veroennusteisiin.

noin 3,7 prosenttia. Kunnallisverotuottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2022 194,4 milj. euroa. Kasvua vuoden 2021 tilinpäätösennusteeseen nähden olisi 8,2 milj. euroa ja vuoden 2020 tilinpäätökseen nähden 15,3 milj. euroa. Koronaa edeltäneessä talouden pitkän aikavälin ennusteessa kunnallisverojen arvioitiin saavuttavan 185 milj. euron tason vuonna 2020, mutta nyt kyseinen taso saavutetaan vuoden 2022 aikana.

Suunnitelmavuosina 2023 ja 2024 verotulot tulevat pienemään huomattavasti, koska sote-uudistuksen myötä rahoitusjärjestelmään tehdään muutoksia. Tämän hetken siirtolaskelmissa on käytetty -12,39 % tuloveroprosentin leikkausta, mutta tämä ei ole lopullinen ja tulee muuttumaan valmistelun edetessä. Vuosien 2023 ja 2024 verotulot ovat arvioita, joihin tulee kokonaisuudessaan vielä muutoksia, kun laskentaperusteet vahvistetaan. Vuoden 2023 verotuloja parantavat aikaisempien vuosien korkeammilla veroprosentilla maksuunpannut verot.

VEROPROSENTIT	Vaihteluvälit 2021	Nurmijärvi 2020	Nurmijärvi 2021	Nurmijärvi TA 2022
Kunnallisveroprosentti		19,75	19,75	19,75
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93-2,00	1,18	1,18	1,18
Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti	0,41-1,00	0,48	0,48	0,48
Muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentti	0,93-1,80	1,18	1,18	1,18
Yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti	alaraja 0,00	0,00	0,00	0,00
Rakentamattomien rakennuspaikkojen veroprosentti	4,18-6,00	3,93	4,30	4,30

Valtionosuudet suunnitelmakaudella 2022-2024

Valtionosuudet kehitys ja ennuste (milj. euroa)	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021		TA 2022	TS 2023	TS 2024
						OVK I	OVK II			
Valtionosuudet kehitys ja ennuste	29,9	30,1	32,3	51,7	40,7	41,5	41,5	43,3	25,6	25,9

Kunnan valtionosuudet koostuvat valtiovarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009 -2022, 618/2021 2023-) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta (1705/2009). Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu kunnan järjestämien peruspalveluiden rahoittamiseen. Lisäksi järjestelmään sisältyy kuntien välisiä verotuloeroja tasaava mekanismi (ns. verotulojen tasausjärjestelmä), ja koska Nurmijärven kunnan asukaskohtaiset verotulot ovat keskimääräistä korkeammat valtakunnallisessa tarkastelussa, on valtionosuuksien osuus Nurmijärven kunnan tuloeräpohjasta suhteellisesti matalampi muihin kuntiin nähden. Valtionosuusennusteet pohjautuvat Kuntaliiton valtionosuuslaskelmiin.

Kunnan valtionosuuksien arvioidaan vuonna 2022 asetuvan 43,3 milj. euroon, joka on noin 1,7 milj. euroa

enemmän vuoden 2021 tilinpäätösennusteeseen nähden. Kasvu selittyy mm. väestönkehityksellä, verotulomenetysten kompensatiolla, 2,5 prosentin indeksikorotuksella ja tehtävämuutoksilla. Huomionarvoista on, että valtionosuuksiin ei tehdä kustannustenjaon tarkistuksen mukaista korotusta, joka on tulkittava valtionosuusleikkaukseksi. Lisäksi alun perin määräaikainen kilpailukykysojimusleikkaus on muutettu pysyväksi, joka myös pienentää valtionosuuksia.

Valtionosuusjärjestelmään tehdään muutoksia sote-uudistuksen myötä ja kuntien valtionosuudet pienentyvät vuodesta 2023 alkaen. Sote-tehtävien siirtyessä pois kunnilta suurin osa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta jaettavasta rahasta määräytyy alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perusteella. Valtionosuusjärjestelmään esitetään myös uusina kriteereinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa sekä asukasmäärän kasvuun perustuvaa lisää, jolla on tarkoitus vastata väestömäärän kasvun aiheuttamiin palvelutarpeen lisäyksiin. Sote-uudistukseen liittyvät laskelmat ovat alustavia ja ne päivitetään julkisen talouden suunnitelman 2023—2026 yhteydessä keväällä 2022.

Lainarahoitus suunnitelmakaudella 2022-2024

Toiminnan ja investointien rahavirta on talousarviossa 2022 13,7 milj. euroa negatiivinen. Suunnitelmavuonna 2023 ko. rahavirran on ennustettu kääntyvän tilapäisesti positiiviseksi 1,8 milj. euroa ja kun taas vuonna 2024 se painuu 24,4 milj. euroa negatiiviseksi. Vuoden 2023 rahoitusylijäämään vaikuttaa positiivisesti kyseisen vuoden olennaisesti matalampi investointitaso.

Vuoden 2022 osalta lainanotto asettuu 53,5 milj. euroon, josta 39,0 milj. euroa kohdistuu vanhojen lainojen lyhennyksiin. Näin ollen nettolainanoton arvioidaan olevan vuonna 2022 14,5 miljoonaa, jonka myötä lainakanta tulee nousemaan 234,2 miljoonaan euroon.

Vuoden 2023 positiivisen toiminnan ja investointien rahavirran johdosta lainakannan ennustetaan pienenevän 1,9 miljoonaa 232,3 miljoonaan euroon. Vuonna 2024 nettolainanoton arvioidaan olevan 14,3 milj. euroa lainakannan noustessa 246,6 milj. euroon.

Rahoituksen järjestämisessä kunta käyttää kuntatodistusohjelmaan perustuvaa lyhytaikaista lainaa sekä pitkäaikaisia lainoja. Kunnan rahoitustoiminta perustuu talousarvion lisäksi kunnassa vahvistettuihin varainhankinnan periaatteisiin.

Korkotuotot ja -kulut

Yleinen korkotaso on ollut erittäin matala jo useamman vuoden ja johtuen varsin alhaisesta korkotasosta, kunnan uusissa pitkäaikaisissa lainasopimuksissa on käytetty kiinteää korkoprosenttia. Kuntatodistusten korot ovat olleet negatiiviset vuonna 2021 vaihdellen -0,39 prosentista -0,48 prosenttiin. Kunnan lainasalkun keski-korko on ollut viimeisen 12 kuukauden aikana 0,38 % ja korkotason ennustetaan pysyvän matalalla tasolla myös vuonna 2022.

Velkaantumisen vaikutukset korkokuluihin ovatkin toistaiseksi pysyneet erittäin maltillisina, mistä on muodostunut kunnalle normaaleihin korko-oloihin verraten miljoonien eurojen korkokustannusetu vuosien aikana. Kun kunnan lainasalkun keski-korko oli vuoden 2020 tilinpäätöksessä 0,55 prosenttia, olivat yksin Euribor viitekorot vuonna 2008 yli neljässä prosentissa. Vuonna 2022 kunnan lainasalkun keski-koron ennustetaan pysyvän edellisvuosien tasossa. Kunnan korkokulujen arvioidaan olevan 0,7 milj. euroa vuonna 2022. Suunnitelmavuosien osalta korkokulujen arvioidaan säilyvän vuoden 2022 tasossa.

Kunta on solminut korkoriskien suojaamistarkoituksessa kaksi koronvaihtosopimusta. Sopimuksista aiheutuu vuositasolla yhteensä noin 0,7 milj. euron kustannus.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoista suurin erä on osinkotuotto Nurmijärven Sähkö Oy:ltä, joka on vuodesta 2019 lähtien ollut 2,0 milj. euroa vuodessa.

Vuonna 2022 HUS:n peruspääoman korkoja arvioidaan saatavan noin 280 000 euroa. Tämä erä poistuu vuoden 2022 jälkeen hyvinvointialueiden myötä.

Nurmijärven Vesi -liikelaitos maksaa kuntaemolle peruspääomasijoituksesta kuuden prosentin tuottoa, noin 162 000 euroa vuodessa. Vastaava erä on Nurmijärven Vedellä rahoituskuluissa.

INVESTOINNIT

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle 2022 sekä suunnitelmavuosille 2023 - 2026. Vuoden 2022 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 49,4 milj. euroa. Rahoitusosuuksia on budjetoitu 1,8 milj. euroa ja maan myyntituloja (tasearvolla laskettuna) 1,5 milj. euroa. Näin ollen nettoinvestoinnit (bruttoinvestoinnit vähennettynä rahoitusosuuksilla ja hyödykkeiden luovutuksesta saatavilla tuloilla tasearvosta) asettuvat vuoden 2022 osalta 46,1 milj. euroon.

Bruttoinvestoinnit suunnitelmakaudella 2022-2024 ovat yhteensä 138,4 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 132,1 milj. euroa.

Talousarvion mukainen tulorahoitus riittää kattamaan investointien rahoitustarpeesta 63 prosenttia vuonna 2022, 98 prosenttia vuonna 2023 ja 51 prosenttia vuonna 2024. Loppuosa investoinneista tulee rahoittaa joko lainarahalla, omaisuuden myynnillä tai rahavaroista.

Maanhankinta

Maanhankinnan määräraha vuodelle 2022 on 2,5 milj. euroa.

Talonrakennus

Vuonna 2022 talonrakennukseen on osoitettu määrärahaa 9,8 milj. euroa, joka vastaa noin 21 prosenttia kokonaisinvestoinneista. Terveyspalveluihin kohdistuviin hankkeisiin on varattu määrärahaa 0,5 miljoonaa euroa. Koulujen peruskorjauksiin on varattu 3,9 milj. euroa. Kirjasto ja kulttuuripalveluihin on varattu 2,8 milj. euroa. Toimialojen yhteisiin hankkeisiin on varattu 0,4 miljoonaa euroa. Aleksian keittiöhankkeisiin on varattu 0,7 milj. euroa. Pieniin talohankkeisiin on varattu 1,5 miljoonaa euroa, joista 0,3 miljoonaa kohdentuu koulujen ja päiväkotien pihojen ja leikkivälineiden kunnostukseen.

Talonrakennushankkeet toteutetaan palveluverkko-suunnitelman mukaisesti. Hankkeiden suunnittelutyön

käynnistämistä edeltää tarveselvitysten päivitys, hanke-suunnitelman laatiminen ja sen hyväksyttäminen talonrakennushankeohjeen mukaisesti.

Vuoden 2022 talonrakennushankkeista merkittävimpiä ovat Röykän koulun ja pääkirjaston peruskorjaukset.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Talousarviovuodelle 2022 on budjetoitu kunnallistekniikan rakentamiseen 18,2 milj. euroa, Klaukkalan tieverktoon 4,3 milj. euroa sekä kunnan ja valtion yhteishankkeisiin 3,0 milj. euroa.

Irtaimisto, laitteet ja ajoneuvot

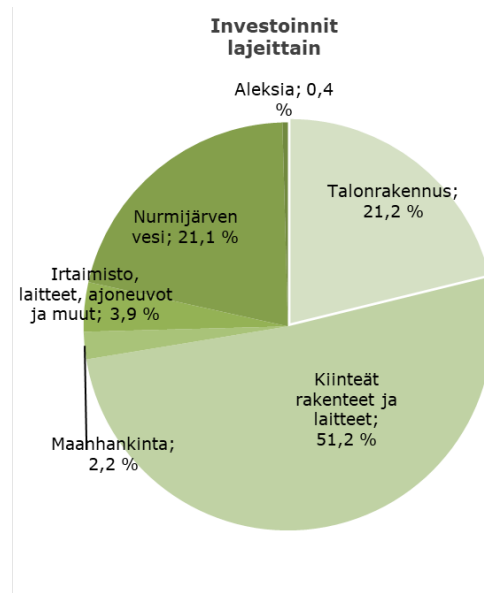
Irtaimistoon, laitteisiin ja ajoneuvoihin budjetoidaan yli 10 000 euron arvoiset hankkeet sekä ensikertainen kalustaminen. Talousarviovuodelle näihin on varattu 1,8 milj. euroa.

Nurmijärven Vesi liikelaitos

Investointiohjelmassa talousarviovuodelle on varattu 9,7 milj. euroa. Liittymismaksuja arvioidaan kertyvän 1,3 milj. euroa.

Aleksia liikelaitos

Keittiölaitteiden uusimiseen on varattu 0,2 milj. euroa.

Yhteenveto investoinneista 2022-2026

1000 €, alv 0%	Yhteensä 2022-2024	2022	2023	2024	2025	2026
1. Maanhankinta						
Menot	7 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Tulot	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
2. Osakkeet						
Menot						
Tulot						
3. Talonrakennus						
Menot	39 230	9 755	9 975	19 500	22 550	14 900
Tulot						
4. Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Menot	56 505	25 455	16 255	14 795	15 891	15 630
Tulot	-1 844	-1 844				
5. Irtaimisto, laitteet,						
Menot	3 165	1 800	770	595	4 770	770
Tulot						
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitoksia						
Investoinnit, brutto	106 400	39 510	29 500	37 390	45 711	33 800
Rahoitusosuudet	-1 844	-1 844	0	0	0	0
Maanmyynti	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investoinnit, netto	100 056	36 166	28 000	35 890	44 211	32 300
6.1 Nurmijärven vesi						
Menot	31 595	9 715	5 465	16 415	17 790	10 305
Tulot						
6.2 Aleksia						
Menot	450	200	150	100	100	100
Tulot						
Investoinnit yhteensä						
Bruttomenot	138 445	49 425	35 115	53 905	63 601	44 205
Rahoitusosuudet	-1 844	-1 844	0	0	0	0
Maanmyynti	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investoinnit, netto	132 101	46 081	33 615	52 405	62 101	42 705

HENKILÖSTÖ

Kunnan henkilöstö työskentelee moniammatillisessa organisaatiossa. Yhteisenä tehtävänä on huolehtia kunta-laisten palveluista ja hyvinvoinnista. Henkilöstöpolitiikkamme perustuu kuntastrategiaan ja henkilöstöohjelmaan eli Ilmiöntekijöiden käsikirjaan vuosille 2020 – 2022. Tavoitteena on, että kunta tunnetaan osaavien työntekijöiden hyvin johdettuna työpaikkana. Henkilöstötyön kehittämisessä on kolme painopistealuetta: ylläpitä ammattilaisia, osallistuva ja oppiva työyhteisö sekä uudistuva johtaminen. Henkilöstöohjelma uudistetaan vuodeksi 2023 uuden kuntastrategian pohjalta.

Vuonna 2022 henkilöstöön vaikuttavia ja johtamista haastavia asioita ovat Nuuka –toimenpidesuunnitelman toteuttaminen sekä hyvinvointialueen valmistelu ja sen vaikutukset kunnan toimintaan. Koronapandemia on vaatinut koko henkilöstöltä ponnisteluja ja samalla toiminnan kehittämiseen on ollut vähemmän voimavaroja. Siksi sen vaikutukset ja toipuminen ulottuvat myös vuoteen 2022, jolloin keskeistä on työhyvinvoinnin vahvistaminen ja toiminnan henkilöstölähtöinen kehittäminen eli yhdessäohjautuvuus.

Henkilöstösuunnitelma

Kunnan henkilöstömäärä oli vuoden 2020 lopussa alussa yhteensä 1680 HTV:ta. Henkilöstömäärä on kasvanut vuoden kuluessa ja kehitys johtuu koronarahoituksen ohjaamisesta määräaikaisten lisähenkilöstön palkkaamiseen, palvelutarpeiden kasvusta varhaiskasvatuksessa ja vammaisopetuksessa sekä avoimna olleiden vakinaisten tehtävien täyttamisestä.

Henkilöstömenot, 1 000 eur	TP2020	TA2021	TA2022
Konsernipalvelut	4 379	4 538	4 833
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	55 090	56 735	58 262
Ympäristötoimiala	6 858	7 243	7 316
Nurmijärven Vesi	1 335	1 426	1 450
Aleksia	5 739	5 797	5 787
Yhteensä	73 401	75 739	77 647

Henkilöstösuunnittelu perustuu henkilöstöresurssien suunnitelmalliseen ja taloudelliseen käyttämiseen. Henkilöstösuunnittelussa huomioidaan palvelutuotannon henkilöstötarpeet, luonnollisen poistuman vaikutukset sekä toimintojen uudelleenjärjestelyjen ja tehtävämuidosten mahdollisuudet. Eläkkeelle siirtyä vuosittain arviolta 30–40 työntekijää ja vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus on ollut 8-10 %. Luonnollisen poistuman kautta vapautuvan virkojen ja tehtävien täyttäminen harkitaan rekrytointilupamenettelyssä.

Vuonna 2022 jatketaan NUUKA-toimenpidesuunnitelman mukaisia keinoja henkilöstörakenteen sopeuttamiseksi pidemmällä aikavälillä. Soteuudistuksen henkilöstövaikutukset arvioidaan ja siirrot valmistellaan hyvinvointialueen väliaikaishallinnon ohjauksessa vuoden 2022 aikana. Kunta-alan työehtosopimusten sopimuskausi päättyi 28.2.2022 ja uusien sopimusten toimeenpanoon varaudutaan.

Talousarvion sisältyvän henkilöstösuunnitelman lähtökohtana on, että vuodelle 2022 esitetään toimialojen ja liikelaitosten harkinnan mukaan palvelutarpeisiin nähden vain välttämättömät uudet virat ja työsopimussuhteiset tehtävät. Suunnitelmaan sisältyy toimialojen esitykset yhteensä 26 uuden viran/työsopimussuhteisen tehtävän perustamisesta. Edellisten vuosien tapaan henkilöstölle suositellaan edelleen vapaaehtoisten palkattomien vapaiden pitämistä, myös lomarahojen vaihtaminen vapaaksi on mahdollista.

HTV1	TP2020	TA2021	TA2022
Konsernipalvelut	62,7	65,3	63,0
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	1 265,4	1 275,0	1 302,8
Ympäristötoimiala	152,2	157,7	158,7
Nurmijärven Vesi	23,3	22,0	23,0
Aleksia	176,0	183,8	180,8
Yhteensä	1 679,6	1 703,8	1 728,3

Nurmijärvi -positiivinen ilmiö

Kuntastrategia 2018-2025

Nurmijärvi – positiivinen ilmiö

Nurmijärvi on Helsingin seudun kasvava ihmisen kokoinen kunta, jonka sijainti on erinomainen. Täällä on helppo asua, elää ja yrittää. Nurmijärvellä kohtaavat kaupunkimainen ja maaseutumainen elämäntapa sekä mahdollisuus nauttia luonnossa liikkumisesta lähellä kansainvälistä lentoasemaa.

Kuntastrategia varmistaa, että Nurmijärvi kasvaa ja kehittyy tulevaisuudessakin viihtyisenä ja turvallisena paikkana, jossa voit valita monista eri vaihtoehdoista erilaiseen elämäntilanteeseen ja -tapaan sopivan asumispaikan ja asuntotyyppin kilpailukykyiseen hintaan. Nurmijärvellä on helppo tulla ja kotiutua. Omaleimaisissa taajamissamme palvelut ovat helposti saavutettavissa. Huolehdimme alueiden ja ympäristön viihtyisyydestä. Kyliemme vetovoima perustuu maalaismaisemiin ja luonnonrauhaan.

Meillä palvelut tukevat asukkaiden sujuvaa arkea ja hyvinvointia heidän omassa elinpiirissään eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa. Asiakaslähtöisen ja laadukkaan palvelun lähtökohdaksi on henkilöstömme ammattitaito, osaaminen ja hyvä palveluasenne.

Tarjoamme vapaa-ajan toimintaan ja harrastamiseen kattavan valikoiman vaihtoehtoja eri-ikäisille kuntalaisille. Harrastaa voit yksin tai ryhmässä – osallistua itse tekijänä tai katsojana.

Kasvatamme kunnan työpaikkojen määrää parantamalla jo toimivien yritysten toimintamahdollisuuksia, avaamalla sijoittuvien yritysten tarpeisiin uusia yritysalueita ja luomalla keskustoihin paikkoja, jonne palvelut voivat sijoittua. Kunta uudistaa toimintaansa, tuo palveluja joustavasti saataville ja luo asukkailleen mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja osallisuuteen. Näin myös kuntalaisten rooli omasta hyvinvoinnistaan huolta pitävinä kansalaisina vahvistuu. Yhdessä kuntaa kehittäen olemme positiivinen ilmiö.

Nurmijärven kuntastrategia vuosille 2018–2025: Nurmijärvi – positiivinen ilmiö, on laadittu tiiviissä yhteistyössä valtuuston, kunnan työntekijöiden, kuntalaisten, yhdistysten ja yrittäjien edustajien kanssa. Strategian keskeiset teemat sekä niitä tarkentavat kärjet ja toimenpiteet on koottu kuulemistilaisuuksien, työpajojen ja seminaarien sekä tulevaisuustarkastelun pohjalta.

1. Viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi

Koko elämän kunta. Nurmijärvellä on kolme omaleimaista päätaajamaa: Klaukkala, Kirkonkylä ja Rajamäki. Yhdessä maaseutumaisten kylien kanssa ne tarjoavat monipuolisia asumisvaihtoehtoja eri elämäntilanteissa. Suunnittelemme ja kehitämme kunnan eri osa-alueita näiden omia luontaisia vahvuuksia ja ominaisuuksia hyödyntäen sekä esille nostaen.

Helppo muuttaa ja kotiutua. Tarjoamme koko ajan monipuolisia tontteja kilpailukykyiseen hintaan. Näin asukkaat voivat valita itselleen sopivan asumispaikan ja asuntotyypin. Eri alueiden pitämiseksi elinvoimaisina ohjaamme uudisrakentamisen sijoittumista ja ajoittumista ottaen huomioon olemassa olevat palvelut.

Luonto lähellä ja liikkuminen turvallista. Helposti saavutettavat ja laadukkaat ulkoilureitit, ulkoliikuntapaikat sekä lähiluontokohteet lisäävät asukkaiden viihtyvyyttä. Suunnittelemme ja rakennamme vaihteittain turvallisia ja esteettömiä kevyen liikenteen väyliä ja reittejä.

Huolehdimme alueiden ja ympäristön viihtyisyydestä sekä turvallisuudesta. Pidämme ympäristömme viihtyisenä ja siistinä sekä vaikutamme syrjäytymisen ehkäisemiseen monialaisella yhteistyöllä.

Vetovoimaiset taajamat

Kehitämme taajamiamme niiden vahvuuksia hyödyntäen, rakennetta tiivistäen ja yleisilmettä kohentaen. Panostamme taajamien viihtyisyyteen sekä vahvistamme erityisesti keskusta-alueiden houkuttelevuutta kaavoituksen ja yhdyskuntarakentamisen keinoin. Tämä vahvistaa väestöpohjaa, mikä lisää uusille palveluille mahdollisuuksia sijoittua taajamiin.

Käytännön työssä

- ▶ jatkamme aktiivista maanhankintaa sekä turvaamme monipuolisen tontti- ja asuntotarjonnan kilpailukykyiseen hintaan
- ▶ suunnittelemme ja edistämme houkuttelevaa asuntotuotantoa muun muassa puurakentamisen keinoin
- ▶ parannamme liikenteen sujuvuutta investoimalla Klaukkalan kehätiehen ja rakentamalla siihen tukeutuvaa tie- ja katuverkkoa
- ▶ suunnittelemme ja rakennamme vaihteittain turvallisia ja esteettömiä kevyen liikenteen väyliä ja reittejä taajamien sisällä sekä taajamien välillä yhteistyössä maakunnan ja valtion viranomaisten kanssa
- ▶ kohennamme taajamien siisteyttä ja yleisilmettä sekä rakennamme lisää laadukkaita viheralueita

Kehittyvät kylät

Elinvoimaiset kylät ovat yksi vahvuutemme. Kylät ovat hyvin saavutettavissa Helsingin seudulla. Kylien vetovoima perustuu maalaismaisemiin ja luonnonrauhaan. Taajamien ympärillä sijaitsevat kylät tarjoavat monipuolisuutta ja taajamille vaihtoehtoisia asuinympäristöjä.

Kylien houkuttelevuuden, kasvun ja kehittymisen turvaamiseksi käytämme maan- käyttö- ja rakennuslain uudistuksen tarjoamia mahdollisuuksia nopeuttaa ja joustavoittaa kylien maankäytön suunnittelua ja rakentamista kylissä.

Käytännön työssä

- ▶ selvitämme keinoja kylien maaseutualueiden osayleiskaavojen laadinnan uudistamiseen sekä kyläyleiskaavojen laadintaan
- ▶ jatkamme kylien toiminnallista kehittämistä toteuttamalla kyläsuunnitelmia kyläläisten ja kunnan välisenä vuoropuheluna muun muassa kyläasiain neuvottelukunnassa
- ▶ ulotamme osallistuvan budjetoinnin myös kyläalueille
- ▶ toimimme aktiivisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa rahoituksen saamiseksi erilaisille kyliä kehittäville hankkeille

Luonto ja ulkoilumahdollisuudet

Luonto on lähellä jokaista nurmijärveläistä. Laadukkaiden ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksien avulla kannustamme kuntalaisia aktiivisuuteen, arkiliikuntaan koulu- ja työmatkoilla sekä tuemme hyvinvointia edistäviä terveellisiä elämäntapoja.

Käytännön työssä

- ▶ kehitämme ja nostamme esiin Vantaanjoen koskialueiden ja Sääksjärven virkistysmahdollisuuksia
- ▶ pidämme ulkoilureitit ja -paikat sekä kevyen liikenteen väylät hyvässä kunnossa ja jatkamme verkottuneiden ulkoilureittien suunnittelua ja rakentamista
- ▶ kehitämme koulujen ja päiväkotien pihoja monipuolisiksi vapaa-ajanvietto- ja ulkoliikuntapaikoiksi
- ▶ tuomme paremmin ja monipuolisemmin esiin kunnan kattavia ulkoilumahdollisuuksia ja luontokohteita

Viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi

KLAUKKALA

Klaukkala on kaupallinen ja kaupunkimainen asumisen keskus. Liikenne sujuu Klaukkalan kehätiehen tehtyjen investointien sekä siihen liittyvän tie- ja katuverkon rakentamisen myötä. Asuinalueilta on hyvät kävely- ja pyöräilyyhteydet keskustaan, jossa on monipuoliset palvelut. Klaukkalantietä kehitetään keskusta-alueella taajamakuvaltaan yhtenäisemmäksi ja liikenneratkaisuiltaan toimivaksi.

Vetonauloina erityisesti

- ▶ erilaiset liikunta- ja kulttuuritapahtumat
- ▶ kehittyvä Viirinlaakson alue
- ▶ monipuoliset asumismahdollisuudet

KIRKONKYLÄ

Kirkonkylä on julkisten palveluiden keskus, joka tarjoaa sekä asukkaille että yrityksille keskustan alueella monipuolisia palveluita. Kirkonkylässä asuinalueet ja palvelut sijaitsevat kävely- ja pyöräilyetäisyydellä toisistaan ja luonto on kaikkea lähellä.

Vetonauloina erityisesti

- ▶ vahva yrityskeskittymä-alue
- ▶ nopea liikenneyhteys suoraan moottoritiele
- ▶ pikkukaupunkimainen asuinmiljöö kaikenikäisille

RAJAMÄKI

Rajamäki ympäristöineen on kunnan luonto- ja matkailukeskus. Siellä on myös toimivaa nykyaikaista teollisuutta. Luonnonläheisillä omakoti-alueilla on tilantuntua ja omaa rauhaa. Rajamäen vahva yhteisöllisyys tukee asukkaiden hyvinvointia.

Vetonauloina erityisesti

- ▶ liikuntamahdollisuudet luonnossa kaikkina vuodenaikoina, upea Sääksin uimaranta ja Kiljavan alue
- ▶ uimahalli
- ▶ tehdasyhdyskunnan historia ja sen tarjoamat matkailukohteet

2. Sujuva arki

Nurmijärvellä on hyvä asua ja elää. Tavoitteenamme on, että kasvavien ja kehittyvien päätaajamiemme palvelut ovat helposti saavutettavia ja monipuolisia. Tarkastelemme koko kunnan palveluverkon ajantasaisuutta ja toimivuutta säännöllisesti.

Asukkaiden hyvinvointi on kunnalle tärkeää. Nurmijärvellä palvelut tukevat asukkaiden sujuvaa arkea ja hyvinvointia heidän omassa elinpiirissään eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa. Painopisteemme ovat kaikkien ikäryhmien osalta syrjäytymistä ennaltaehkäisevässä työssä ja varhaisessa tuessa. Tuemme kuntalaisten omatoimisuutta toimimalla matalan kynnyksen periaatteella yhteistyössä heidän kanssaan. Ikääntyvien kuntalaisten hyvinvointia edistämme kehittämällä heidän tarpeitaan vastaavia palveluja, muun muassa erilaisia asumisen ja palvelujen yhdistäviä ratkaisuja.

Tarjoamme vapaa-ajan toimintaan ja harrastamiseen kattavan valikoiman vaihtoehtoja eri-ikäisille kuntalaisille. Harrastaa voit yksin tai ryhmässä – osallistua itse tekijänä tai katsojana.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi

Lapsissa ja nuorissa kasvaa tulevaisuus. Tuemme erityisesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä syrjäytymisen ehkäisyä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Keskeistä meille on toiminta lähellä kuntalaisen arkea, lasten ja nuorten omissa kasvuympäristöissä heidän lähiverkostonsa mukaan ottaen.

Käytännön työssä

- ▶ kokoamme lasten, nuorten ja perheiden palvelut yhteen niin, että sopivan tuen saaminen oikeaan aikaan helpottuu
- ▶ mahdollistamme oppilaan yksilöllisen ja ehyen oppimispolun esiopetuksesta perusopetuksen päättövaiheeseen saakka
- ▶ vahvistamme moniammatillista ja varhaista avointa yhteistyötä varhaiskasvatuksessa ja lasten iltapäivätoiminnassa
- ▶ vahvistamme koulun nuorisotyötä
- ▶ parannamme lukiokoulutuksen houkuttelevuutta oman kunnan alueella
- ▶ tuomme Kulttuuripolku-toiminnan osaksi lasten ja nuorten kulttuurikasvatusta

Palveluiden saatavuus ja joustavuus

Palveluiden käyttämisen helppous kuuluu jokaiselle. Mukautamme palvelumme asiakaslähtöisesti kuntalaisten erilaisten elämänvaiheiden ja -tilanteiden tarpeisiin.

Käytännön työssä

- ▶ lisäämme palveluidemme saatavuutta muun muassa laajentamalla aukioloaikoja sekä luomalla käyttäjäystävällisiä sähköisiä palveluja
- ▶ säilytämme sähköisten palveluiden rinnalla myös vaihtoehtoisia palveluita
- ▶ varmistamme kilpailukykyiset tietoliikenneyhteydet kuntalaisten ja yritysten käyttöön

Toimiva joukkoliikenne

Toimiva joukkoliikenne suorine yhteyksineen Helsinkiin on painopisteemme. Tavoitteenamme on kuntalaisten työssäkäynnin ja asioinnin helpottaminen. Turvaamme joukkoliikenteen toimivuuden pitkäjänteisesti ja kustannustehokkaasti asiakastarpeiden mukaisesti. Palvelutasoa tarkistetaan säännöllisesti.

Käytännön työssä

- ▶ ylläpidämme palvelutasopäätöksen mukaista vuoroväliä työssäkäyntiin ja asiointiin taajamien ja Helsingin keskustan välillä
- ▶ kehitämme sisäistä joukkoliikennettä taajamien välille ja hyödynnämme joukkoliikennettä myös koulukuljetuksissa
- ▶ pidämme lipputuotteiden hinnat seudullisesti kilpailukykyisinä
- ▶ lisäämme liityntäpysäköinnin paikkoja
- ▶ selvitämme lippujärjestelmien yhdistämisen mahdollisuuksia

Harrastusmahdollisuudet

Meillä on monipuolisia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia kaikenikäisille muun muassa liikunnan, kirjastopalveluiden, nuorisotyön, kulttuurin, opiskelun ja järjestötoiminnan parissa. Tavoitteenamme on, että jokaisella lapsella on mahdollisuus ainakin yhteen harrastukseen.

Käytännön työssä

- ▶ otamme kunnan alueella toimivat järjestöt mukaan ideoimaan ja järjestämään vapaa-ajan palveluita
- ▶ mahdollistamme laajemman kunnan tilojen iltaja viikonloppukäytön

3. Yritysten kunta

Vetovoimatekijämme ovat hyvä sijainti ja saavutettavuus sekä kyky vastata laajentuvien ja kasvavien yritysten tarpeisiin tarjoamalla riittävän suuria ja edullisia yritystontteja. Tuotamme yritysten tarvitsemat palvelut nopeasti ja tehokkaasti kuntaorganisaation sujuvalla yhteistyöllä. Aloittavien ja jo toimivien yritysten neuvonta on helposti saatavilla ja tarjoaa yhteistyöverkoston kautta monipuoliset ja laaja-alaiset, yrittäjälle ilmaiset palvelut.

Monipuoliset yritysalueet sekä kaupan- ja palveluiden alueet

Järjestämme riittävästi yritystontteja erilaisiin tarpeisiin ja tilanteisiin. Kehitämme olemassa olevia yritysalueitamme.

Uudet yritykset ovat tervetulleita kuntaamme – kehitämme myös uusia yritysalueita. Varaudumme kaavoituksessa ja maanhankinnassa sekä keskustojen kaupan ja palvelujen tarpeisiin että tulevaisuuden uusiin yritysalueisiin hyvien liikenneyhteyksien varrella. Tärkeimmät uudet yritysalueemme ovat valtatie 3:n varrella Ilvesvuori Pohjoinen, Klaukkalan kehätien varrella Lintumäen ja Sudentullinmäen alueet sekä Rajamäellä Altian alue.

Käytännön työssä

- ▶ lupamenettelymme on sujuvaa
- ▶ kaavoitus- ja maanluovutusprosessimme toimivat tehokkaasti
- ▶ markkinoimme yrityksille aktiivisesti kuntamme tarjoamia monipuolisia sijoittumismahdollisuuksia

Menestyvät yritykset

Kunnan alueella toimivien yritysten menestys on meille tärkeää. Tavoitteenamme on saada kunnan alueelle noin sata uutta työpaikkaa vuodessa. Tästä noin puolet syntyy kunnassa jo toimiviin yrityksiin.

Hyvä yhteistyö yritysten ja kunnan välillä on lähtökohtamme. Käymme tiivistä vuoropuhelua yritysten ja elinkeinoelämän sekä yrittäjäjärjestöjen kanssa. Luomme yrityksille kohtaamispaikkoja ja verkostoja, joissa niin yksinyrittäjät kuin isommatkin yritykset voivat jakaa kokemuksiaan. Tulevaisuuden yrittäjäsukupolvea haluamme tukea jatkamalla yrittäjyyskasvatusta yhteistyössä oppilaitosten kanssa.

Käytännön työssä

- ▶ ylläpidämme helposti saatavilla olevia ja kattavia neuvontapalveluja
- ▶ toteutamme hankintoja avoimesti siten, että yritykset ja muut yhteisöt voivat osallistua niiden valmisteluvaiheeseen
- ▶ mahdollistamme kunnan vetovoimaisten luonto- ja kulttuurikohteiden varaan perustuvaa liiketoimintaa muun muassa Sääksjärven seudulla sekä Vantaanjoen koskialueilla

4. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka

Ylpeys työstä ja sitoutuminen näkyvät päivittäisessä toiminnassamme.

- ▶ Asiakaslähtöisen ja laadukkaan palvelun lähtökohtana ovat henkilöstömme ammattitaito, osaaminen ja hyvä palveluasenne.
- ▶ Toimimme yhteisten pelisääntöjen mukaisesti ja tulevaisuutta ennakoiden. Kehitämme jatkuvasti toimintatapojamme ja prosessejamme.
- ▶ Tuotamme palveluidemme laadun työntekijän ja työnantajan molemminpuolisella arvostuksella, luottamuksella ja joustavuudella.
- ▶ Huolehdimme terveellisestä ja turvallisesta työympäristöstä.
- ▶ Tavoitteenamme on olla vetovoimainen ja haluttu työnantaja.

Osaamisen kehittäminen ja ammattitaito

Arvostamme henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista. Haluamme tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan ammatilliseen kehittymiseen sekä työssä oppien että kouluttautumalla.

Käytännön työssä

- ▶ hyödynnämme henkilöstön osaamista yli toimialojen
- ▶ kannustamme hyvien käytäntöjen ja osaamisen jakamiseen

Valmentava johtaminen

Johtaminen ja esimiestyö perustuvat valmentavaan johtamiseen, mikä tarkoittaa arvostavaa, osallistavaa ja tavoitteellista toimintaa. Luomme edellytykset tulokselliselle työn tekemiselle hyvällä, esimiesten omaan esimerkkiin perustuvalla johtamisella ja huolehtimalla hyvästä työilmapiiristä.

Käytännön työssä

- ▶ käymme avointa vuoropuhelua ja varmistamme työntekijöiden osallisuuden työn suunnitteluun
- ▶ asetamme tavoitteet selkeästi
- ▶ kannustamme, arvostamme ja kiitämme

5. Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä

Nurmijärvi on asukkaidensa kunta. Tuomme kunnan toiminnan lähelle kuntalaista vahvistamalla kuntalaisten mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja osallistumiseen. Kuulemme ja kuuntelemme toisiamme. Toimimalla vuorovaikutteisesti rakennamme yhteistyötä kuntaorganisaation, päätöksentekijöiden, kuntalaisten sekä muiden sidosryhmien välille. Viestimme näkyvästi ja kiinnostavasti nostamalla esille hyviä esimerkkejä toiminnastamme ja vahvistamme myönteistä kuntakuvaa.

Aktiivisuus ja osallisuus

Jokaisella on oikeus osallisuuteen. Hyvän hallinnon tavoin vahvistamme kuntalaisten mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja osallisuuteen. Asukastilaisuuksien lisäksi meillä on monipuolista kohtaamista ja sähköistä osallistumista.

Käytännön työssä

- ▶ etsimme ja tarjoamme aktiivisesti kuntalaisille ja muille toimijoille erilaisia tapoja ja keinoja osallistumiseen, vaikuttamiseen ja vuoropuheluun, muun muassa kehittämällä palveluissamme asiakasraatitoimintaa
- ▶ vakiinnutamme osallistuvan budjetoinnin osaksi kunnan toimintaa laajentaen käytäntöä ja kannustaen kuntalaisia hyödyntämään tätä mahdollisuutta
- ▶ otamme käyttöön uusia yhteistyömuotoja järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa

Avoin ja ajantasainen viestijä

Olemme luotettava, aktiivinen, ennakoiva ja vuorovaikutteinen viestijä. Kerromme ennen kuin meiltä kysytään. Kuuntelemme ennen kuin päätämme. Luomme päivittäisellä toiminnallamme kuntalaisten ja eri sidosryhmien hyvää mielikuvaa Nurmijärvestä. Lisäämme kuntaa markkinoivaa viestintää.

Käytännön työssä

- ▶ kehitämme viestintäämme yhä monipuolisemmaksi erilaiset kohderyhmät huomioon ottaen
- ▶ viestimme ajantasaisesti ja ennakoiden, jotta kuntalaiset, yhteisöt ja yritykset tietävät hyvissä ajoin suunnitelmistamme, toiminnastamme ja palveluistamme
- ▶ edistämme avoimuuden toteutumista vahvistamalla hallinnon läpinäkyvyyttä ja tuomalla paremmin esille organisaation tuottamaa julkista tietoa
- ▶ vahvistamme henkilöstömme viestintäosaamista kannustaen hyvien käytäntöjen esille nostamiseen
- ▶ kehitämme kunnan brändiä ja jatkamme vetovoimakampanjointia

6. Terve talous ja linjakas päätöksenteko

Kunnan hyvä johtaminen perustuu vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden ja kunnan viranhaltijajohdon vastuulliseen toimintaan sekä toimivaan yhteistyöhön ja työnjakoon. Huolehdimme myös, että kuntaorganisaation rakenne vastaa tulevaisuuden tarpeita. Kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt täydentävät kunnan palveluja. Varmistamme, että taloutemme on myös pitkällä aikavälillä kestävällä pohjalla, jotta voimme huolehtia kuntalaistemme hyvinvoinnista. Kehitämme talouden ja toiminnan ohjausjärjestelmäämme tukemaan tiedolla johtamista.

Tasapainoinen talous ja omaisuudenhoito

Kunnan käyttötalouden asukaskohtaiset kustannukset vastaavat valittujen vertailukuntien kustannus- ja palvelutasoa. Otamme huomioon kuntien erilaiset käytännöt ja erot tietojen vertailtavuudessa. Käyttötalouden kustannuskehitys ei ylitä verotulojen kasvuprosenttia. Sopeutamme asteittain kunnan investointien tason vastaamaan kunnan talouden kantokykyä.

Kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt täydentävät palvelujamme. Olemme aktiivinen omistaja ja hyödynnämme kuntakonsernin yhteisöjen osaamista ja palveluja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Kunnan talouden tasapainoa tukevat myös konsernin tarkoituksenmukainen rakenne ja yhteiset toimitilaratkaisut.

Huolehdimme kiinteästä omaisuudestamme pitämällä rakennukset tarkoituksenmukaisina, turvallisina sekä sisäilmaltaan terveellisinä.

Käytännön työssä

- ▶ otamme vaiheittain käyttöön tuotepohjaisen talousarvion sekä suoritteiden kustannusten ja vaikutusten seurannan
- ▶ selvitämme kunnan tulojen lisäämismahdollisuudet muun muassa maapolitiikan erilaisten linjausten vaikutukset tuloihin
- ▶ viimeistelemme Nurmijärven kunnan toimitilojen hallinnan ja omistamisen periaatteita koskevan ohjelman
- ▶ kartoitamme systemaattisesti kunnan omistamien kiinteistöjen rakennusteknisen kunnon ja kohdistamme investointiohjelmassa toimenpiteitä korjaustarpeen mukaisesti

Päätöksenteko ja toiminnan arviointi

Yhteistyö takaa onnistumisen. Varmistamme, että poliittinen ja operatiivinen johtaminen toimivat saumattomasti yhteen. Lisäämme päättäjien ja viranhaltijoiden vuoropuhelua asioiden valmistelussa asiantuntijoiden ja päälliköiden kanssa.

Arvioimme jatkuvasti toimintaamme. Otamme tämän huomioon myös kunnan oman palvelutuotannon ja ostopalveluiden suhteesta päättäessämme.

Käytännön työssä

- ▶ selkeytämme päätöksenteon ja operatiivisen johtamisen rooleja
- ▶ luomme uusia tilaisuuksia päättäjien ja viranhaltijoiden kohtaamisille
- ▶ tuotamme päätöksenteon tueksi kunnan ja seudun kehitystä ja kehittämistä koskevaa tietoa helposti omaksuttavassa muodossa
- ▶ vertaamme säännöllisesti toimintatapojamme ja kustannuksiamme muiden kuntien parhaisiin käytäntöihin
- ▶ teemme valtuustokausittain itsearvioinnin päätöksenteon ja johtamisen sekä yhteistyön toimivuudesta

Kestävä kehitys

Edistämme kestävää kehitystä kaikessa toiminnassamme. Tuemme ympäristönsuojelua kunnan ja kansalaistoiminnan yhteistyönä. Rakennamme kuntaa taloudellisesti, ekologisesti ja vastuullisesti.

Energiatlehokkuussopimuksemme tavoitteena on yhdeksän prosentin energiansäästö strategia-kaudella. Edistämme omalta osaltamme seudullisten vesienhoidon ja -suojelun ohjelmien toteuttamista. Näitä ovat Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelma 2016–2021 sekä Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n toimenpideohjelma 2017–2027. Keski-Uudenmaan strategisen ilmasto-ohjelman mukaisesti päästövähennystavoittemme on 25 % vuoden 2006 tasosta vuoteen 2020 mennessä. Ohjaamme seudun MAL-sopimuksen mukaisesti maankäyttöä, asuntotuotantoa ja liikennejärjestelmää kokonaisuutena yhdyskuntarakennetta eheyttäen ja kestävää liikkumista edistäen.

Käytännön työssä

- ▶ toteutamme energiaa säästäviä toimenpiteitä kunnan kiinteistöissä
- ▶ olemme mukana KUUMA-kuntien yhteistyössä uudistamassa Keski-Uudenmaan ilmasto-ohjelmaa ja verkostoidumme kuntien ilmasto-ohjelmia kehittävien kuntien kanssa
- ▶ otamme ilmastomuutoksen torjumisen ja siihen sopeutumisen huomioon maankäytön ja liikenteen suunnittelussa ohjaamalla seudullisten periaatteiden mukaisesti asuntotuotantoa yhdyskuntarakenteen, joukkoliikenteen ja palveluiden suhteen hyvin saavutettaville alueille

Strategiaa toimeenpaneavat ohjelmat ja suunnitelmat

Nurmijärven kuntastrategia on suunnitelma kunnan tulevaisuudesta ja näkemyksemme tämän tärkeimmistä teemoista ja painopistealueista. Strategisten pääteemojen ja teeman kärkien toteuttamisen tarkempiin tavoitteisiin, toimenpiteisiin, vastuutahoihin ja aikatauluihin voi tutustua Nurmijärven kunnan erillisohjelmissa ja -suunnitelmissa:

- Elinkeinopoliittinen ohjelma 2011 ●
- Helsingin seudun, valtion ja kuntien MAL-sopimus 2016–2019 ● ●
- Henkilöstöohjelma 2017–2019 ●
- Hyvinvointisuunnitelma 2017–2019 ● ● ● ●
- Keski-Uudenmaan strateginen ilmasto-ohjelma ●
- Kunta-alan energiatehokkuussopimus 2016 ●
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2017 ● ● ●
- Liikenneturvallisuussuunnitelma 2010 ● ●
- Maapoliittinen ohjelma 2016 ● ●
- Nurmijärven kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureitistön suunnitelma 2010 ●
- Nurmijärven kunnan Palveluohjelma 2017 ● ●
- Nurmijärven kunnan toimitilojen hallinnan ja omistamisen periaatteet -ohjelma ●
- Nurmijärven maankäytön kehityskuva 2040 ● ●
- Omistajapolitiikkaa koskevat linjaukset kuntastrategiassa: Konsernijaosto 5.9.2017 (§ 11) ●
- Tietohallinto-ohjelma 2017–2020 ● ● ● ●
- Uudenmaan ELY-keskuksen joukkoliikenteen palvelutasopäätös 22.12.2016 ●
- Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelma 2016–2021 ●
- Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n toimenpideohjelma 2017–2027 ●

Strategiaa toimeen panevat ohjelmat ja suunnitelmat löytyvät Nurmijärven kunnan kotisivuilta

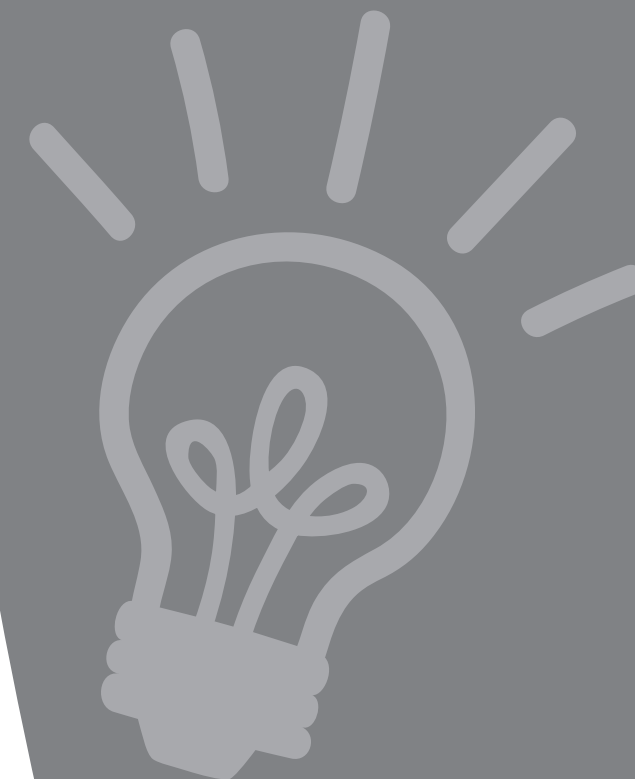
www.nurmijarvi.fi/strategia

Strategian toteutumista kuvaavia keskeisiä mittareita

Strategian toteutumista arvioidaan ja mitataan sitä toteuttavissa ohjelmissa määriteltyjen mittareiden lisäksi seuraamalla väestön ja työpaikkamäärän kasvua sekä kuntalaispalautetta. Lisäksi seuraamme talouden keskeisiä tunnuslukuja, joita ovat käyttötalouden menot/asukas sekä investointien ja tulorahoituksen suhde.

Liitemateriaali:

- ▶ kooste valmisteluaineistoista, sidosryhmätyöstä, kyselyistä, skenaariotyöstä

Arvopohjamme ja toimintatapamme

Vastuullisuus

Nurmijärvi on aktiivisten ja vastuullisten asukkaiden kunta. Kannamme vastuuta kuntalaisten hyvinvoinnista, kunnan taloudesta, toiminnan vaikuttavuudesta ja ympäristöstä. Teemme kestäviä päätöksiä pitkäjänteisesti vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointiin perustuen. Seuraamme päätöstemme toteutusta ja vaikuttavuutta.

Avoimuus

Toimintamme ja päätöksentekomme on avointa, vuorovaikutteista ja läpinäkyvää. Jaamme tietoa ja otamme palautetta vastaan avoimesti, oikea-aikaisesti ja useita kanavia käyttäen.

Uudistuminen

Uudistamme toimintatapojamme muuttuvan maailman haasteiden mukana. Olemme kriittisiä, uudistumishaluisia ja -kykyisiä.

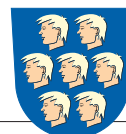
Yhteistyö

Toimimme kehittäjänä ja luotettavana yhteistyökumppanina. Yhteistyöverkostoissa olemme tuloksellisia ja valvomme myös kuntalaisten etuja. Näin hankkeet etenevät jouhevasti ja saamme aikaan hyvinvointia edistäviä palveluja.

Yhteisöllisyys

Luomme toiminnallamme kasvupohjaa kuntalaisten positiiviselle yhteisöllisyydelle, joka lisää asukkaiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta lähiympäristössään.

NURMIJÄRVI

Nurmijärven kunta

Postiosoite: PL 37, 01901 Nurmijärvi

Katuosoite: Kunnanvirasto, Keskustie 2 b

Puhelin: (09) 250 021

kunta@nurmijarvi.fi

www.nurmijarvi.fi

Strategiset mittarit

	Mittarit (lähtötaso sulussa)	Lähtötaso	v. 2021	v. 2025	Tilanne (18.10.2021)		
	Viihtyisä ja turvallinen	- Väkiluvun kasvu (2018)	1,20 %	1,2% - 1,5%	1,2% - 1,5%	0,9 % (31.8.2021)	↓
		- Turvallisuusindeksi (FCG kapa 2018)	3,79	4	4	3,93 (v. 2020 FCG kapa)	↓
		- Katuturvallisuusindeksi (2018)	149,82	160	160	142,27 (2019)	↓
		- Rakennetun ympäristön viihtyisyys (FCG kapa 2018)	3,14	3,3	3,3	3,16 (v. 2020 FCG kapa)	↓
	Sujuva arki	- Yleisarvosana, kaikki palvelut (FCG kapa 2018)	7,6	8	8	7,53 (v. 2020 FCG kapa)	↓
		- Harrastuksen parissa väh. 1 pv/vko, 4-5. lk (2019)	87,6 %	89 %	90 %	83,9% (2021)	↓
		- Väh. 1 läheinen ystävä, jonka kanssa keskustella, 8.-9. lk (2019)	91 %	95 %	97 %	91,1 % (2021)	↓
		- Lukukauden aikana ei kiusattu lainkaan, 8.-9. lk (2019)	75,9 %	80 %	90 %	79,2 % (2020)	↑
		- Julkinen liikenne (FCG kapa 2018)	61% pitää hyvin hoidettuna	65 %	68 %	26 % (v. 2020 FCG kapa)	↓
	Yritysten kunta	- Työpaikat Nurmijärvellä (2017)	12 008	12 508	12 908	12 708 (2018)	↑
		- EK-kuntaranking (2019), pisteet	67	70	75	62 (2021)	↓
		- Yhteisöverotuoton kustannusosuus (2018)	7,9 milj. euroa	Kehitys > maan keskiarvo	Kehitys > maan keskiarvo	9,3 milj. euroa. Kasvu 8,1 % > Koko maa -19,9 %	↑
	Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka	- Henkilöstökyselyn indeksi (2019)	2,71 (asteikko 0-4)	> 2,71 (asteikko 0-4)	> 2,71 (asteikko 0-4)	2,69 Henkilöstökysely 2020	↓
	Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä	- Arvosana viestinnälle (oma kysely) (2018)	7,2	> 7,2	> 7,2	7,3 (v. 2020 FCG kapa, omat kysymykset)	↑
		- Äänestysaktiivisuus kunnallisvaaleissa (2017)	59,6 %	60 %	62 %	54,3% (2021)	↓
	Terve talous ja linjakas päätöksenteko	- Vuosikate/poistot % (2018)	36 %	> 100 %	> 100 %	137,2 % (TP 2020)	↑
		- Lainakanta (2018)	169,2 milj. euroa (3 966€/asukas)	210 milj. euroa (4 776€/asukas)	< 210 milj. euroa (< 4 570€/asukas)	206,7 milj. eur (TP 2020) (4 734€/asukas)	↑
		- Kasvihuonekaasupäästöt (SYKE 2018)	5,1 t/asukas (CO2 ekvivalentti)	(ilmastostrategian mukainen tavoitetaso 6t/asukas)	4,5 t/asukas	4,8 t/asukas (CO2 ekvivalentti) (2019 tieto, SYKE)	↑

Sitovat toiminnalliset tavoitteet TA2022

Strateginen linjaus: Viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi

Ympäristötoimiala

- Kunnan alueiden hoidon tehostaminen siten, että vuoden 2020 laatuaste pystytään säilyttämään keskimäärin pienemmillä resursseilla.
    - Mittari: auditointi tai tyytyväisyyskysely
  - Liikenneturvallisuuden parantaminen.
    - Mittari: liikenneonnettomuuksien määrän vertailu kolmeen edelliseen vuoteen (tavoitteena keskimääräistä pienempi määrä).
  - Aktiivisen maanhankinnan jatkaminen sekä monipuolisen tontti- ja asuntotarjonnan turvaaminen kilpailukykyiseen hintaan ottaen huomioon olemassa olevat palvelut.
-

Strateginen linjaus: Sujuva arki

Ympäristötoimiala

- Joukkoliikenteen palauttaminen koronaviruskautta edeltävälle tasolle vaiheittain sekä käytön lisääminen vuoden 2019 tasosta.
  - Mittari: Myytyjen Nurmijärvi-lippujen määrän vertailu vuosiin 2020 ja 2021 (tavoitteena keskimääräistä suurempi määrä).

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

- Kaikki Nurmijärven kunnan perusopetuksen päättäneet oppivelvolliset oppilaat aloittavat opiskelun oppivelvollisuuslain 4 § mukaisessa koulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa, työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa, vaativan erityisen tuen koulutuksessa tai asuinkunnan järjestämästä tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa. Tavoitteeseen pääsemistä edistetään luomalla tehostetun ohjauksen toimintamalli monitoimijaisesti.
  - Mittari: ilman tavoitteen mukaista koulutuspaikkaa olevien perusopetuksen päättäneiden oppivelvollisten oppilaiden määrä Opetushallituksen määrittämänä valtakunnallisena tarkastelupäivänä.
- Kehitetään sitouttavan koulu yhteistyön malli, jossa nuorisotyö koulussa ja opetukseen sitomaton henkilöstö reagoi oppilaiden koulu yhteisöön kiinnittymiseen liittyviin haasteisiin ja vahvistaa myönteisen toimintakulttuuriin kehittymistä sekä lisää oppilaiden sitoutumista koulu yhteisöön.
  - Mittarit: Hyvinvointikyselyt ja koulupoissaolojen määrän kehityksen seuranta.
- Vahvistetaan ikäihmisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia, osallisuutta, yhteisöllisyyttä sekä digitaitoja suunnittelemalla Voimaa vanhuuteen –hankkeen alle ikäihmisten kulttuuripolku. Samalla kehitetään kunnan hyvinvointi-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen ja alan eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Laaditaan suunnitelma ja toteutetaan yksi pilottikoikeilu.
- Tuetaan demokratian toteutumista lisäämällä kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia kehittämällä kirjastoista matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja, jotka tarjoavat monimuotoisia

keskustelufoorumeita kuntalaisille ja päättäjille. Luodaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa suoran vaikuttamisen toimintamalli, joka on käytössä vuoden loppuun mennessä.

- Alle kouluikäisten lasten ja perheiden kohtaamispaikan suunnittelu Klaukkalaan yhdessä Keusoten ja mahdollisten nurmijärveläisten yhdistysten ja seurakunnan kanssa. Kohtaamispaikka on osa Keusoten perhekeskusverkostoa. Tavoitteena on vahvistaa lasten ja vanhempien osallisuutta, vuorovaikutusta ja voimavaroja sekä tukea perheiden hyvää arkea, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Etsitään yhteistyökumppaneita mukaan toimintaan Nurmijärven alueelta ja etsitään tila toiminnalle vuoden 2022 aikana, niin, että toiminta voidaan aloittaa viimeistään vuoden 2023 alussa.

Strateginen linjaus: Yritysten kunta

Ympäristötoimiala

- Kunta aktiivisesti varmistaa riittävän ja tarkoituksenmukaisen tonttivarannon varmistamisen maankäytön tavoiteohjelman mukaisesti.
  - Mittari: asemakaavoitusohjelman toteutuminen.

Konsernipalvelut

- Kehitetään matkailutoimialan liiketoimintaa. Toimenpiteitä matkailun kehittämisessä on muun muassa:
  - Alueen yritysten verkostoitumisen ja tuotteistamisen tukeminen.
  - Matkailuviestinnän kehittäminen ja jatkaminen.
  - Sääksin alueen brändin kehittäminen.

Strateginen linjaus: Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka

Konsernipalvelut

- Työkyvyn johtaminen perustuen tiedolla johtamiseen ja selkeään johtamisjärjestelmään. Tavoitteena on, että työkyvyttömyyden kustannukset eivät kasva.
  - Mittarit: sairauspoissaolojen lukumäärä/HTV ja laskennallinen kustannus, työtapaturmien lukumäärä, työterveyshuollon kustannukset.
- Vahvistetaan valmentavaa johtamista ja yhdessäohjautuvuuden työkulttuuria.
  - Mittari: henkilöstökysely.
- Vahvistetaan kunnan vahvaa ja myönteistä työnantajakuva, joka tukee rekrytoinneissa onnistumista.
  - Mittari: rekrytoivien esimiesten laadullinen arvio.

Strateginen linjaus: Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä

Konsernipalvelut

- Vuonna 2022 kunta panostaa markkinointiin lisätäkseen kunnan vetovoimaa asuinkuntana. Tavoitteena on tukea tonttimarkkinointia.
    - Mittarit: kävijämäärän kehitys kunnan kotisivuilla (tonttisivut) vrt. 2021/2022 ja jätetyt tonttihakemukset (hakemusmäärä/tonttien lkm.).
-

Strateginen linjaus: Terve talous ja linjakas päätöksenteko

Ympäristötoimiala

- Lisätään tuloja ja karsitaan menoja kunnan tarpeettomia toimitiloja ja maaomistuksia realisoimalla. Tarvittaessa jalostetaan omistuksia realisoinnin tehostamiseksi.
- Tehostetaan tilaomaisuuden käyttöä.
  - Mittari: rakennusten määrän ja huoneistoalan väheneminen suhteutettuna asukaslukuun.

Konsernipalvelut

- Laaditaan kunnan omistajaohjauksen ja päätöksenteon tueksi kunnalle omistajapoliittiset linjaukset -periaateasiakirja. Omistajapoliittisten linjausten toteuttamiseksi asetetaan merkittävälle konserniyhteisöille säännöllisesti seurattavat omistajatavoitteet.
  - Laaditaan kunnalle päivitetty kuntastrategia. Kunnan strategista johtamisjärjestelmää kehitetään kuntastrategian päivittämistyön sekä uuden kuntastrategian jalkauttamisen yhteydessä. Tavoitteena on kehittää muun muassa vuositavoitteiden asettamisen prosessia ja vahvistaa strategian toteutumisen seuranta. Strategiaseurannassa käytettävät mittarit ja seurannan yleinen sähköinen visualisointi liittyvät osaksi toiminnan ja talouden raportointijärjestelmä Johdon Dashboardin kehittämistä.
  - Kehitetään kunnan palvelutuotannon ohjausmalli. Tämä tarkoittaa rullaavan palvelutuotannon kehittämismallin yhdistämistä palveluiden järjestämissuunnitelmaan (PJS) 2023. Tämän perusteella jatketaan tuotteistuksen, toimitilojen ominaisuusluokittelu sekä palvelutuotannon arviointikriteerien valmistelua. Lisäksi systematisoidaan palveluiden järjestämissuunnitelman päivittämiseen ja palvelutuotannon arviointiin liittyviä prosesseja.
-

KÄYTTÖTALOUSOSA

Konsernipalvelut

Konsernipalvelut

Tuloslaskelma	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	2 318 675	2 369 988	2 428 303	2 587 976	2 645 976	2 645 976
Myyntituotot	1 999 354	2 099 738	2 099 738	2 206 226	2 264 226	2 264 226
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	168 906	170 750	200 750	190 250	190 250	190 250
Muut toimintatuotot	150 416	99 500	127 815	191 500	191 500	191 500
Toimintakulut	-13 029 655	-12 684 409	-13 092 259	-13 785 639	-13 005 575	-13 218 705
Henkilöstökulut	-4 488 629	-4 659 010	-4 824 560	-4 832 747	-4 638 843	-4 841 133
Palvelujen ostot	-4 367 478	-4 452 482	-4 429 782	-4 844 872	-4 245 781	-4 255 601
Aineet, tarv. ja tavarat	-84 094	-120 075	-120 075	-104 225	-104 025	-103 945
Avustukset	-3 178 080	-2 658 400	-2 908 400	-3 249 569	-3 247 500	-3 247 500
Muut toimintakulut	-911 375	-794 442	-809 442	-754 226	-769 426	-770 526
Toimintakate	-10 710 980	-10 314 421	-10 663 956	-11 197 663	-10 359 599	-10 572 729
Poistot ja arvonal.	-300 551	-130 000	-50 000	-200 000	-230 000	-250 000

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	59,7	59,3	59,3	64,0	59,0	59,0

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Konsernipalvelujen toimialaan kuuluvat elinvoimapaalvelut, hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, talous- ja strategiapaalvelut, viestintä- ja markkinointipalvelut, yhteiset toiminnot sekä tarkastuslautakunnan toiminnot. Konsernipalveluiden toimialan perustehtävänä on tukea muiden toimialojen ja konserniyhteisöjen toimintaa.

Konsernipalvelut edistää kunnan strategiasta erityisesti seuraavia tavoitteita:

- kunnan kokonaistalous on hallinnassa NUUKA-ohjelman mukaisesti
- kunnan palvelutuotannossa huomioidaan uuden hankintalain mahdollisuudet
- kunnan hallinto noudattaa hyvän hallinnon periaatteita ja arvostaa avoimuutta
- kunta on osaavien ihmisten hyvin johdettu työpaikka
- kuntaviestintä edistää vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa
- kuntaa markkinoidaan eri tavoin kunnan luontaisilla vahvuuksilla
- digitalisoinnin mahdollisuudet hyödynnetään kaikessa toiminnassa ja
- koordinoidaan kunnan strategian toteutusta ja tuotetaan tietoa päätöksenteon tueksi.

Konsernipalvelujen perustehtäviä ovat elinkeino- ja työllisyyspalvelujen hoitaminen, viestintä- ja markkinointi, kunnan ko-

konaistalouden hoito, strategian ja tiedonhallinnan koordinointi, tietohallinto ja tietotekniikan järjestäminen, hankintapalvelut, kunnan yleishallinnon hoitaminen, juridinen konsulttaatio, asianhallinta ja arkistointi, keskitetty asiakaspalvelu sekä henkilöstöhallinnon tehtävät. Aleksia-liikelaitoksen ohjaus tapahtuu konsernipalveluista. Konsernipalvelut vastaa myös vaalien järjestämisestä kunnassa ja seuraavaksi talvella 2022 järjestetään aluevaalit. Uuden strategian laadintatyö on käynnistynyt valtuustokauden vaihtuessa.

Kunta hankkii taloushallinnon palveluita Sarastian osakkaana. Kunta hyödyntää Kuntien Tieran osakkuutta.

Henkilöstösuunnitelma

Tehtävien uudelleenjärjestelyjen mahdollisuudet arvioidaan vakanssien avautuessa, palvelujen muutostilanteissa ja luonnollisen poistuman yhteydessä ja tarpeettomaksi käyneitä vakansseja lakkautetaan. Vakinaisen henkilöstön määrän arvioidaan laskevan hieman vuoden 2021 tasosta. Toimialalla sijaitseva kehityspäällikön avoinna oleva virka on jätetty täyttämättä ja tehtävä on järjestelty sisäisillä tehtävämuutoksilla.

Määräaikaista henkilöstöä tarvitaan sijaisuuksien lisäksi aluevaalien järjestämisessä.

Hallintopalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	150 553	169 137	149 137	80 784	80 784	80 784
Toimintakulut	-1 131 035	-1 103 961	-1 103 961	-1 085 311	-1 085 311	-1 085 311
Toimintakate	-980 482	-934 824	-954 824	-1 004 527	-1 004 527	-1 004 527
Toimintakate, €/asukas	-22,5	-21,0	-21,5	-22,2	-22,0	-21,8
HTV 1	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Yhteensä	15,1	14,8	14,8	15,0	15,0	15,0

Ollennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin		
Tulot	Muutos	Euroa
Menot	Muutos Palvelujen ostot Vartiointikulut	25 000

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2020	TPE2021	TA2022
Vastatut puhelut	16 258	17 500	17 000
Avatut asiat	1 976	1 800	1 900
Uudet henkilökortit	330	250	300

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tulosalue vastaa valtuuston ja kunnanhallituksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, muista tukitehtävistä ja kokous- sihteeriydestä. Lisäksi tulosalue vastaa hallinnon yleisistä tuki- palveluista, kunnanviraston keskitetystä asiakas- ja palautepalvelusta sekä kirjaamo- ja arkistopalveluista. Tulosalue vastaa osaltaan päätösten täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä ja määräaikaisten seuraamisesta.

Lisäksi tulosalueen vastuulla on vaaleihin liittyvät käytännön järjestelyt. Tulosalue vastaa myös kunnan henkilöstön ja päätöksenteon juridisesta tuesta ja konsultoisesta, asiakirjojen ja sopimusten valmistelusta ja oikeudenkäyntien hoitamisesta.

Tulosalue vastaa kunnan päätöksenteon ja kokoushallinnan ohjeistamisesta ja kehittämisestä. Kunnan tietosuojavastaava toimii tulosalueella, ohjaten tietosuojaan liittyvissä kysymyksissä. Vastaavasti tiedonhallinnan kehittäminen ja vaatimusten täytäntöönpanoon liittyvä koordinointi ja tulevan sähköisen arkistoinnin edellyttämien toimenpiteiden koordinoiminen on tulosalueen vastuulla.

Edellisen kunnansihteerin tehtävät yhdistettiin ja järjesteltiin syksystä 2020 lukien hallinnon asiantuntija -nimikkeellä jatkossa toimivan asianhallinnan suunnittelijan tehtävien kanssa. Tämä edellyttää edelleen toiminnan tiivistämistä ja uudelleenmäärittelyä hallintopalveluissa.

Toiminnan painopistealueet

Strategiassa esitettyjen tavoitteiden tukemiseksi, mm. hyvän hallinnon ja avoimuuden edistämiseksi sekä tiedon tuottamiseksi päätöksentekoa varten kehitetään sähköistä tiedonhallintaa ja tiedon sähköistä arkistointia. Lisäksi tuetaan toimialoja paperiaineistojen järjestämisessä. Sähköisen arkistoinnin käyttöönoton aloittaminen ei toteudu vuoden 2021 loppuun mennessä kilpailutuksen viivästymiseen liittyvien seikkojen johdosta, mutta asiaa pyritään edistämään vuoden 2022 keväällä. Edelleen vuonna 2022 tiedonhallintalain täytäntöönpano on yksi painopisteistä toiminnassa. Tavoitteena on hallinnon ja päätösvalmistelun sujuvoittaminen. Hallintopalveluissa on käynnissä tehtävien järjestelyjä liittyen toiminnan kehittämiseen tältäkin osin. Sisäistä koulutusta tulee lisätä, ja se on yksi painopistealue edelleen tulevana vuonna.

Myös tuotteistamiseen liittyen, on vaalien koordinoimiseen

liittyen prosessia kehitettävä paitsi omalla toimialalla hallinto-palveluissa, myös muiden toimialojen kanssa, niin että kaikki tieto on varmasti käytettävissä ja prosessi mahdollisimman aukoton. Vaalien käytännön järjestämisvastuu on ollut liian vähällä henkilöresursseilla, ja siksi herkemmin haavoittuva.

Juridisten palvelujen osalta on tarkoitus liikuttaa painopistettä vuonna 2022 kouluttavampaan suuntaan. Palvelut perustuvat

tällä hetkellä (ja jatkossakin) kunnanlakimiehen käytännön konsultointiin, asiakirjojen laadintaan, yhteydenpitoon eri viranomaistahoihin ja sopimuskumppaneihin jne. Tuhotyö-oikeudenkäynti, joka jatkuu vuoden 2022 puolelle, tulee vaati-maan resursseja ja aikaa.

Kunnan vartiointikuluihin on varattu 25 000 euroa.

Henkilöstöpalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	176 838	204 180	243 495	244 680	244 680	244 680
Toimintakulut	-1 372 860	-1 285 914	-1 285 914	-1 317 891	-1 317 891	-1 317 891
Toimintakate	-1 196 022	-1 081 734	-1 042 419	-1 073 211	-1 073 211	-1 073 211
Toimintakate, €/asukas	-27	-24	-23	-24	-24	-23

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	16,2	17,0	15,6	16,0	16,0	16,0

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2020	TPE2021	TA2022
Toimintakulut/asukas	-31,40	-31,30	-30,10
Palkkalaskelmat	25 426	25 000	25 000
Sijaisväilyt	3 392	4 400	4 400

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Henkilöstöpalvelujen tehtävänä on tukea ja kehittää henkilöstöjohtamista sekä henkilöstön hyvinvointia. Toimintamme tavoitteena on, että esimiehet ja työntekijät kokevat palvelut sujuvina ja ne ovat helposti saatavilla.

Tulosalue tarjoaa henkilöstölle sähköisiä itsepalveluja, lähitukea ja erityispalveluja seuraavilla osa-alueilla: henkilöstön kehittäminen, henkilöstöraportointi, palkanlaskenta, palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät, yhteistoiminta, palvelussuhdeasioiden ohjaus, rekrytointipalvelut, työhyvinvoinnin tuki sekä työsuojelu.

Henkilöstötietojärjestelmien kokonaisuudistus on ajankoh- taista joko vuonna 2022 tai 2023 osana palkanlaskennan palvelujen mahdollista ulkoistamista. Lisäksi henkilöstötyötä on tarkoitus organisoida uudelleen loppuvuodesta 2021 laaditun selvityksen perusteella. Työsuojeluorganisaation uusi nelivuotinen toimikausi käynnistyy vuoden 2022 alussa.

Henkilöstöpalvelut edistää strategisten päämäärien saavuttamista hyvässä yhteistyössä kunnan johdon, esimiesten, henkilöstön ja henkilöstön edustajien kanssa. Kuntastrategia 2018 – 2025 asettaa henkilöstötyön strategiseksi päämääräksi, että kunta on osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka. Siihen perustuen henkilöstöohjelma eli Ilmiöntekijöiden käsikirja tarkentaa kolme painopistealuetta vuosille 2020-2022: Ylpeiltä ammattilaisista, Osallistuva ja oppiva työyhteisö sekä Uudistuva johtaminen. Uuden kuntastrategian myötä laaditaan uusi henkilöstöohjelma vuoden 2022 loppuun mennessä.

Toiminnan painopistealueet

- Tuemme talouden tasapainotustyötä ja muutosjohtamista erityisesti henkilöstövaikutusten osalta (Nuuka)
- Uudistamme henkilöstötyötä yhdessä toimialojen kanssa (Nuuka)
- Koordinoimme valmentavan johtamisen, yhdessäohjautuvuuden työkuulttuurin ja työkykyjohtamisen kehittymistä (henkilöstöohjelma).

Talous- ja strategiapalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	1 888 614	1 747 317	1 736 317	1 956 113	2 014 113	2 014 113
Toimintakulut	-3 074 161	-3 022 949	-3 030 799	-3 176 022	-3 249 040	-3 256 390
Toimintakate	-1 185 547	-1 275 632	-1 294 482	-1 219 909	-1 234 927	-1 242 277
Toimintakate, €/asukas	-27	-29	-29	-27	-27	-27

Vertailutiedot on muutettu vastaamaan muutettua organisaatiorakennetta

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	18,0	18,0	17,9	23,0	18,0	18,0

Olellaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
Myyntituotot		220 000
ICT-kustannusten kasvun vaikutus sis. myyntituloihin		
Menot	Muutos	Euroa
Palvelujen ostot		-220 000
ICT-kustannusten kasvu, tietoliikennekustannukset, konesalitoiminnot, lisenssit		

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2020	TPE2021	TA2022
Talous- ja strategiapalvelut			
Henkilöstömäärä	18	17,9	18
Taloushallinnon ostopalvelujen: Kiinteät kustannukset	* Tieto ei ole saatavilla	213 800€	213 000€
Työkustannukset		211 150€	200 000€
Hallinnoitavien sopimusten määrä	Tieto ei ole saatavilla	105	105
Uudet liittymiset yhteishankintayksiköiden sopimukseen	Tieto ei ole saatavilla	11	10
Tietotekniikan hoidossa olevien työasemien määrä	2 950	2 650	2 650
Suorite tai tunnusluku			

* Sarastian hinnoittelumalli muuttunut vuoden 2021 alusta

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talous- ja strategiapalvelujen tulosalue vastaa kuntakonsernin talouden ohjauksesta, kuntastrategian valmistelusta sekä kunnan sisäisten hankintapalveluiden ja tietotekniikkapalveluiden tuottamisesta. Tulosalue koostuu neljästä tulosyksiköstä: talouspalvelut, strategiapalvelut, hankintapalvelut ja tietotekniikkapalvelut.

Talouspalvelut tulosyksikön keskeisenä tehtävänä on vastata kuntakonsernin taloussuunnittelusta ja -raportoinnista, maksuvalmiuden ja rahoitustoimintojen ylläpidosta sekä yleisestä kuntakonsernin talouden ohjauksen kehittämisestä. Talouspalvelut –tulosyksikkö tuottaa vuosittain osavuositarkastukset, talousarvion ja konsernitilinpäätöksen samalla vastaten tiedolla johtamisen yleisestä kehittämisestä kunnassa.

Strategiapalvelut -tulosyksikkö vastaa kunnan strategiatyöstä ja sen kehittämisestä, väestöennusteiden ja palvelutarveanalyysien laatimisesta, sisäisten selvitysten tekemisestä sekä asuminen kehittämis-, edunvalvonta- ja viranomaistoiminnoista.

Hankintapalveluiden tulosyksikkö vastaa kunnan keskitettyjen palvelu- ja tavarahankintojen kilpailuttamisesta, hankintasopimusten valmisteluun ja niiden jälkihoitoon liittyvästä koordinaatiosta, sähköisen kilpailutusjärjestelmän ylläpidosta sekä hankintoihin liittyvistä kunnan sisäisistä neuvonta- ja asiantuntijapalveluista.

Tietotekniikkapalveluiden tulosyksikön tehtävänä on vastata kunnan tietojärjestelmien ja työasemapalveluiden toimivuudesta, saatavuudesta ja kehittämisestä sekä tietohallinnosta.

Toiminnan painopistealueet

Talospalvelut-tulosyksikön toiminnanpainopisteet tulevat tulevina vuosina keskittymään raportointiin ja sen kehittämiseen, talouden pitkän aikavälin suunnittelun ja tasapainotuksen, kuntatasoisten kehittämis- ja järjestelmähankkeiden, sisäisen laskennan ja osaamisen kehittämisen sekä Sarastian ostopalvelujen ohjauksen ja kehittämisen ympärille.

Sote-toimintojen ICT-tuen siirtymisessä pois tietotekniikkapalvelut -tulosyksiköltä on ollut viivästystä. Toimintaa sopeutetaan uuteen tilanteeseen. Konesali-kapasiteettipalvelut on kilpailutettu 2021 ja otettu käyttöön. Uusi toimintatapa konesali- ja kapasiteettitoimitaja CGI Suomi Oy:n kanssa vakiintuu vuoden 2022 aikana. Tietotekniikkapalvelut -tulosyksikkö mahdollistaa kunnan digitaalisten palveluiden kehittämisen ja huolehtii kunnan tietoteknisen ympäristön tietoturvalisuu-desta. Tietoturvaan liittyvät tehtävät tulevat vaatimaan lisäresursointia. Helpdeskin tukitoiminnoissa lisätään automaatiota ja itsepalvelua.

Hankintapalvelut on osallistunut Keino-akatemian järjestämään Vaikuttavien julkisten hankintojen strategisen johtamisen kehittämisohjelmaan. Osaksi kehittämistyötä on otettu käyttöön hankintojen analyysityökalu, jonka kautta organisaatio saa kokonaisvaltaisen näemyksen kunnan hankinnoista. Kehittämistyötä on

viety eteenpäin sisäisillä, kaikille avoimilla hankintakoulutuksilla niin kynnysarvon ylittävien kuin pienhankintojen osalta. Hankintakoulutukset mahdollistavat omalta osaltaan toimintatapojen yhdenmukaisuuden organisaatiotasoisesti.

Strategiapalveluissa toiminnalliset painopisteet tulevat tulevina vuosina keskittymään uuden kuntastrategian valmisteluun, strategisen johtamisen kehittämiseen ja asuntoviranomaistoimintojen rakenteiden kehittämiseen. Lisäksi tulosyksikössä tullaan panostamaan väestöennusteiden ja palvelutarveanalyysien laadintaan, jotka osaltaan liittyvät kiinteästi kuntatasoisen palveluiden järjestämissuunnitelman (PJS) sekä asumisen strategiseen kehittämiseen.

Viestintä- ja markkinointipalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	28 984	30 000	30 000	40 024	40 024	40 024
Toimintakulut	-430 899	-392 344	-392 344	-451 580	-450 868	-454 368
Toimintakate	-401 915	-362 344	-362 344	-411 556	-410 844	-414 344
Toimintakate, €/asukas	-9	-8	-8	-9	-9	-9

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	4,4	3,5	5,0	4,0	4,0	4,0

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2020	TPE2021	TA2022
Henkilöstömäärä	3,2	5	4,0

Ollennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
	Muutos sisäisiin myyntituottoihin liikelaitoksilta (laskennallinen erä)	10 024
Menot	Muutos	Euroa
	<u>Henkilöstökulut</u> Yleiskorotusvaraus vakinaisten palkkoihin ja osaikaisen henkilön siirto	13 215
	<u>Palvelujen ostot</u> Vuoden 2021 osalta palveluiden ostoja vähennetty määräaikaisesti (NUUKA), vuonna 2022 nostetaan aiemmalle tasolle	37 796
	<u>Avustukset</u> Vuoden 2021 osalta avustuksia vähennetty määräaikaisesti (NUUKA), vuonna 2022 nostetaan aiemmalle tasolle	7 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Viestintä- ja markkinointipalvelut edistää kuntastrategiatavoitetta aktiivisesta vuorovaikutuksesta ja viestinnästä. Tätä toteutetaan Nurmijärven kunnan viestintäohjelmassa 2019-2025 esitettyjen tavoitteiden mukaisesti. Tulosalue tukee viestinnällisesti kunnan toimialoja ja muita tulosalueita näiden omassa toiminnassa. Viestintä- ja markkinointipalveluiden vuoden 2022 toiminnassa huomioidaan entistä paremmin eri sidosryhmien osallistaminen, kunnan viestinnän kokonaisvaltainen kehittäminen (ml. tonttimarkkinointi), Aleksis Kiven kuoleman merkkipäivä ja kotisivujen jatkojalostaminen.

Toiminnan painopistealueet

Viestinnän painopisteenä on edelleen positiivisen kuntakuvan luominen sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä. Viestintäohjelman toteuttaminen jatkuu ohjelman mukaisesti 1. Aktiivisen vuoropuhelun seurauksena nurmijärveläiset sitoutuvat kotikuntaansa; 2. Aktiivinen viestintä ja markkinointi lisäävät Nur-

mijärven vetovoimaa; 3. Aktiivinen sisäinen ja ulkoinen viestintä vahvistavat Nurmijärven kunnan työnantajamielikuvaa; 4. Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä lisäävät elinkeinoelämän aktiivisuutta. Viestintäohjelman päivitys aloitetaan vastaamaan tulevaa kuntastrategiaa.

Tulosalue tukee viestinnällisesti kunnan toimialoja ja muita tulosalueita näiden omassa toiminnassa. Vuosina 2022-2023 kunnan viestintä- ja markkinointipalvelut lisäävät sisäistä koulutusta, millä tähdätään kunnan viestinnän viestintäohjelman mukaiseen kehittymiseen kokonaisuudessa.

Viestintä- ja markkinointipalvelut toteuttaa suunnitelmakaudella vetovoima- ja työnantajamielikuvakampanjoita, jotka tukevat viestintäohjelman tavoitteiden toteutumista. Viestinnässä panostetaan erityisesti tonttimarkkinointiin sekä Aleksis Kiven kuoleman merkkipäivään, jota Nurmijärven kunta edistää yhteistyössä Tuusulan kunnan kanssa.

Kuntalaisviestinnän osalta kunnan viestinnässä panostetaan mm. kotisivujen kehittämiseen tiedon löydettävyyden ja sivujen käytettävyyden osalta.

Elinvoimapalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	65 269	163 250	213 250	203 000	203 000	203 000
Toimintakulut	-3 021 066	-2 901 912	-3 301 912	-3 630 995	-3 571 905	-3 573 905
Toimintakate	-2 955 797	-2 738 662	-3 088 662	-3 427 995	-3 368 905	-3 370 905
Toimintakate, €/asukas	-67,7	-61,6	-69,5	-75,8	-73,9	-73,2
Luvut muutettu vastaamaan uutta organisaatiota						
	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2020	TPE2021	TA2022
Henkilöstömäärä	6	5	5
Kunnan osuus Kelan työmarkkinatukimaksuista	2 151 716	2 050 000	2 302 069
Luovutetut yritystontit	3	7	2

Olellaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
Menot	Muutos Avustukset Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvaminen	552 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Elinvoimapalvelut -tulosalue syntyi 1.6.2021 kun kuntakehitys- ja palvelut siirrettiin osaksi talouspalveluiden organisaatiota. Elinvoimapalveluihin jäivät elinkeino- ja työllisyyspalvelut. Lisäksi maatalouspalvelut on osa tulosaluetta.

Elinkeinopalvelut kehittävät yritysten toimintaedellytyksiä kunnassa ja tukevat uusien työpaikkojen syntymistä edesauttamalla uusien yritysten sijoittumista kuntaan sekä tukemalla olemassa olevien yritysten kasvua. Työllisyyspalvelut tukevat ennen kaikkea heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä. Keinoina ovat mm. palkkatuki- ja velvoitetöylyttäminen sekä työllistämisen kuntalisä. Lisäksi KELA:n työmarkkinamaksujen kuntaosuudet maksetaan työllisyyspalveluiden kautta.

Vuoteen 2022 lähdetään tilanteessa, jossa kunnan yritystonttivaranto on merkittävästi pienentynyt. Sijoittumispalveluiden osalta tulevat vuodet tulevatkin olemaan aiempaa hiljaisempia. Työllisyyspalveluiden tulevaisuutta puolestaan määrittävät tulevat isot uudistukset, jotka tarkoittavat sekä kansallisten

työllisyydenhoidon organisaatioiden järjestelyä että kokonaan uusia toimintamalleja.

Toiminnan painopistealueet

Yritystoiminnan kehittämisen osalta painopisteenä tulee olemaan matkailualan yritysten liiketoiminnan kehittäminen. Elinkeino- ja työllisyyspalveluiden keskinäistä sekä alueellista yhteistyötä tullaan edelleen syventämään. Elinkeinopalveluiden osalta alueellinen yhteistyö kohdistuu ennen kaikkea KUUMA –alueelle ja pääkaupunkiseudulle sekä matkailuliiketoiminnan osalta Helsinki North ry:n toimialueelle. Työllisyyden osalta oleellinen yhteistyöalue on KUUMA –alueen ohella Keusote –kuntien kokonaisuus. Kunnan työllisyyspalveluissa painotetaan 2022 erityisesti työmarkkinatukilistalle siirtyvien uusien asiakkaiden kontaktointia. Työllisyyspalveluissa valmistaudutaan myös tulevaan TE-palvelujen siirtoon valtiolta kunnille. Lisäksi paikallisesti lakisäateisten aktivointisuunnitelmien laatimisen malli tulee muuttumaan ja siirtymään suoraan kuntien toiminnaksi.

Yhteiset toiminnot

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	3 983	52 256	52 256	60 668	60 668	60 668
Toimintakulut	-3 952 052	-3 915 269	-3 915 269	-4 062 130	-3 269 850	-3 470 130
Toimintakate	-3 948 069	-3 863 013	-3 863 013	-4 001 462	-3 209 182	-3 409 462
Toimintakate, €/asukas	-90	-87	-87	-89	-70	-74

Vertailutiedot on muutettu vastaamaan muutettua organisaatorakennetta

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Yhteensä	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2020	TPE2021	TA2022
Henkilöstömäärä	2	2	2
Kunnanhallituksen kokoukset	29	25	25
Valtuuston kokoukset	9	10	10

Ollennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
Menot	Muutos	Euroa
	Kunnan historiikki-hanke	37 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Yhteisten toimintojen tulosalue sisältää kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen toiminnot, vaalit, eri yhteisöiden kunnan jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet, verotuskustannukset, suhdetoiminnan, edustuksen, kansainvälisen toiminnan sekä avustukset.

Yhteistoimintaosuuksiin 452 000 euroa sisältyy Kuntaliiton jäsenmaksu 140 000 euroa, Kuuma-liikelaitoksen maksuosuus 65 000 euroa, Uudenmaan liiton jäsenmaksuosuus 197 000 euroa, Kuntatyöntantajien jäsenmaksu 50 000 sekä Gramexin, Teoston ja Kopioston korvaukset. Kunnan osuus verotuskustannuksista on 1,080 milj. euroa vuonna 2022.

Avustusmäärärahoissa merkittävänä erinä on varattu Rajamäen Uimahalli Oy:n toiminta-avustukseen yhteensä 770 000 euroa (sisältää toiminta-avustuksen ja kunnan tuen HyväOlo -kortille) ja Kissankelloin allastoimintojen palveluvelvoitetta varten 120 000 euron määräraha.

Toiminnan painopistealueet

Alkuvuonna 2022 järjestetään aluevaalit. Nurmijärven kunta viettää juhlavuotta vuonna 2025, jolloin kunta täyttää 250 vuotta. Juhlavuodeksi ollaan laatimassa kunnan historiikkia, jonka kustannuksiin varaudutaan vuosien 2022–2025 talousarviossa. Kunnan historiikin laadintaan on varattu 37 000 euroa vuodelle 2022.

Tarkastuslautakunta

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	4 434	3 848	3 848	2 707	2 707	2 707
Toimintakulut	-47 584	-62 060	-62 060	-61 710	-60 710	-60 710
Toimintakate	-43 150	-58 212	-58 212	-59 003	-58 003	-58 003
Toimintakate, €/asukas	-1	-1	-1	-1	-1	-1

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on sen lisäksi mitä säädetään kuntalain 121 §:ssä seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista, tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan toiminnassa ei arvioida olevan olennaisia muutoksia edellisvuoteen nähden.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Tuloslaskelma	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	5 278 000	5 693 213	5 312 663	5 793 280	5 776 230	5 778 230
Myyntituotot	1 126 429	1 001 822	1 038 122	1 433 980	1 429 180	1 429 180
Maksutuotot	2 551 856	3 179 550	2 457 700	2 473 550	2 473 550	2 475 550
Tuet ja avustukset	1 397 576	1 131 486	1 475 486	1 516 990	1 510 490	1 510 490
Muut toimintatuotot	202 139	380 355	341 355	368 760	363 010	363 010
Toimintakulut	-96 760 546	-99 959 138	-101 146 573	-103 763 090	-104 674 799	-104 264 207
Henkilöstökulut	-55 090 212	-56 734 741	-57 256 131	-58 261 815	-58 024 995	-57 895 545
Palvelujen ostot	-15 669 052	-20 064 523	-19 982 968	-20 993 814	-21 913 499	-21 907 499
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 710 659	-2 838 364	-2 739 794	-2 951 888	-3 131 238	-3 131 238
Avustukset	-7 234 606	-3 496 650	-4 359 950	-4 252 650	-4 252 650	-4 227 650
Muut toimintakulut	-16 056 016	-16 824 860	-16 807 730	-17 302 924	-17 352 418	-17 102 276
Toimintakate	-91 482 546	-94 265 925	-95 833 910	-97 969 810	-98 898 569	-98 485 977
Poistot ja arvonal.						
Toimintakate/asukas	-2 101	-2 144	-2 179	-2 167	-2 169	-2 139
	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	1266	1275	1304	1303	1277	1277

Kunnanhallituksen kesäkuussa 2021 hyväksymä sivistys- ja hyvinvointitoimialan talousarviokehitys (toimintakate) vuodelle 2022 oli 97 155 610 euroa. Talousarviovalmistelun aikana toimialalle kohdentuvien sisäisten erien budjetointiin (sisäiset ICT-palvelut, Aleksian tuottamat ruoka- ja siivouspalvelut sekä sisäiset vuokrat) on tullut korotuksia 1 156 000 euroa suhteessa annettuun kehukseen. Samoin tuloihin on tullut lisäys koulutuspalveluihin päivähoito Aleksin osalta 189 000 euroa annettuun kehukseen verrattuna. Vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston siirrettyä hyvinvointipalvelujen tulosalueelle on lisätty tulosalueen budjettiin niihin kohdistuvat menot 18 000 euroa. Näiden muutosten johdosta sivistys- ja hyvinvointitoimialan talousarvioesitys vuodelle 2022 on 97 969 810 euroa.

Sote-uudistuksen myötä oppilas- ja opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden alaisuuteen. Tämä muutos on huomioitu suunnitelmavuosien 2023–2024 määrärahoissa.

Toimialan visio

Kohdataan, Kokeillaan ja Kehitetään yhdessä

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala rakentaa palveluja yhdessä kuntalaisten kanssa. Palvelut toimivat asiakaslähtöisesti ja asiakkaita palvelee yhteisvastuullisesti ja luontevasti siellä, missä asiakkaat ovat. Palvelut tarjotaan moderneissa, joustavissa ja muunneltavissa tiloissa, joissa on käytettävissä ajanmukainen

teknologia. Monikäyttöiset tilat houkuttelevat liikkumaan, harastamaan ja kohtaamaan toisia nurmijärveläisiä. Toiminnassa hyödynnetään myös kunnan ulkopuolisia toimijoita. Viestintä toiminnasta on avointa, reaaliaikaista ja vuorovaikutteista.

Toimialan strategian painopistealueet

- Osallisuus ja yhteistyö
- Yhteisöllisyyden edistäminen
- Asianmukaiset tilat ja lähiympäristö
- Vapaa-ajan aktiviteetit kaikille
- Palveluiden kehittäminen tulevaisuuden tarpeisiin
- Viestinnän kehittäminen
- Ikäihmisille suunnatut palvelut

Olellaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2021-lukuihin OVK I:n jälkeen)		
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulujen kasvu, palkankorotukset ja uusi henkilöstö koulutus-, varhaiskasvatus- ja hyvinvointipalveluissa	-1 527 000
	Sisäisten erien kasvu <ul style="list-style-type: none"> – sisäiset ICT-palvelut, -132 000 – sisäiset siivouspalvelut -83 000 – sisäiset ruokapalvelut, ALEKSIA, -465 000 – sisäiset vuokrat, -502 000 	-1 182 000
	Palvelusetelikulujen kasvu varhaiskasvatuksessa	-506 000
	Avustukset kotitalouksille varhaiskasvatuksessa	-690 000
	Oppilaskuljetukset	100 000
Tulot	Varhaiskasvatuksen maksutuottojen pieneneminen	-700 000
	Päivähoito Aleksin tulot Keusotelta, järjestämisvastuun siirryttyä toiminnan järjestämisestä Keusotelle	541 600
	Hankkeisiin liittyvien erillisten valtionavustusten kasvu	350 000

Toiminnan kuvaus

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala tuottaa kuntalaisten hyvinvointia edistäviä ja monipuolisia varhaiskasvatus-, koulutus-, nuoriso-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalveluja sekä oppilashuollon ja kotoutumisen palveluja. Toimialan palvelut tuotetaan siellä missä eri-ikäiset kuntalaiset ovat. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala mahdollistaa kuntalaisille oppimisen, sivistymisen, harrastamisen ja elinikäisen kasvun. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan tehtävänä on myös kuntatasoisen hyvinvointityön koordinointi.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Hyvinvoinnin näkökulma korostuu entistä enemmän sivistys- ja hyvinvointitoimialan toiminnan kehittämisessä. Toimintaa tulee suunnata entistä enemmän hyvinvointia lisääviin ja ennalta ehkäiseviin palveluihin.

Koronakriisin vaikutukset tulevat tulevina vuosina näkymään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnissa. Toimintaa tulee kehittää niin, että mahdollisimman nopeasti kriisin aikana ja kriisin jälkeen on mahdollista tukea niitä, jolle kriisi aiheuttaa syrjäytymisuhkaa.

Laadultaan riittävän hyvät varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut tulee säilyttää. Lapsille ja nuorille tulee mahdollistaa tarvitsemansa tuen saanti sinne, missä lapset ja nuoret ovat.

Ikäihmisten määrä kasvaa Nurmijärvellä. Heille suunnattuja hyvinvointia tukevia palveluja tulee kehittää terveyden ja toimintakyvyn säilymiseksi. Voimaa vanhuuteen -hanke kokoaa yhteen eri ikäihmisille toimintaa ja palveluja tuottavat tahot.

Toimintaympäristössä on tapahtumassa seuraavia muutoksia:

- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu on käynnistynyt
- Varhaiskasvatuksessa edetään mahdollisesti kohti maksuttomuutta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin tehtiin muutoksia 1.8.2021 alkaen.
- Alkuluokatoiminnan vakinaistamisesta tulee tehdä päätöksiä kuluvan toimintavuoden aikana.
- Erityistä tukea tarvitsevien lasten palvelutarpeet ovat lisääntyneet sekä varhaiskasvatuksessa että koulutuspalveluissa.
- Lukiokoulutuksen uusittu opetussuunnitelma on otettu käyttöön. Palveluverkkosuunnitelmassa on tehty päätöksiä kunnallisen lukiokoulutuksen keskittämistä Kirkonkylään.
- Lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintoja tulee edelleen kehittää yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Harrastamisen Suomen malli tulee vakinaistaa kokeilun jälkeen.
- Kohdennetun nuorisotyön tarve lisääntyy. Erityisesti yli 17-vuotiaiden nuorten kohdalla tulee panostaa erilaisiin tukitoimenpiteisiin.
- Koulunuorisotyötä tulee vahvistaa tukemaan syrjäytymisen ehkäisyä.

- Nuorten työttömyyden kasvu ja haasteet elämänhallinnassa lisäävät tarvetta ohjaamotoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön.
- Ihmisten vapaa-ajan tottumukset ovat muuttaneet. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen sekä liikuntapalvelujen kuntalaisille tuottamien palvelujen tulee vastata tähän muutokseen. Samoin tulee kehittää toimenpiteitä, jolla saadaan koronan jälkeisenä aikana harrastajat palaamaan harrastustoimintaan.
- Ikäihmisten määrän lisääntyminen luo tarpeita lisätä kunnan tuottamia ennaltaehkäiseviä palveluja liikunta- sekä kirjasto- ja kulttuuripalveluissa.
- Kunnan talouden tiukentumisesta johtuen joudutaan priorisoimaan, mitä palveluja tuotetaan ja kelle.
- Lainsäädännössä lähiaikoina tapahtuvat ja tapahtuneet muutokset: oppivelvollisuuden laajeneminen, muutokset varhaiskasvatuslaissa, lukiolain muutokset, mahdollinen perhevapaa uudistus vaikuttavat palveluihin. Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä ohjauksen tarve kasvaa sekä perusopetuksessa että kunnan tasolla.
- Muutokset lasten ja nuorten määrissä vaikuttavat siihen, missä palveluita tarvitaan. Uudet asuinalueet lisäävät palvelujen käyttäjiä varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluissa Rajamaalla ja Klaukkalassa.
- Toimialaan liittyviä digitaalisia palveluja ja tietojärjestelmiä kehitetään yhteistyössä palvelun tuottajien kanssa
- Yhteistyötä kehitetään toimialan tulosalueiden ja kunnan muiden toimialojen kesken. Keusoten kanssa rakennetaan yhdyspintatyötä, monialaista yhteistyötä ja hyvinvointityötä sekä valmistellaan tulevaa hyvinvointialuetta.
- Sote-uudistus siirtää oppilas- ja opiskelijahuoltoon liittyvien psykologi- ja kuraattoripalvelujen tuottamisen hyvinvointialueille.

Henkilöstösuunnitelma

Uusi henkilöstö:

Psykologi hyvinvointipalveluihin, suuret oppilasmäärät yhtä psykologia kohti

Kolme luokanopettajaa, pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen

Kaksi erityisluokanopettajaa, pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen

Peruskoulun aineopettaja, tuntiopettaja toistaiseksi, pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen

Lehtori, lukiokoulutus, pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen

Oppilaanohjauksen lehtori perusopetukseen, lainsäädännön muutos, laajennettu oppivelvollisuus

13 henkilökohtaista avustajaa vammaisopetukseen, vammaisoppilaiden määrän kasvu

4 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa varahenkilöksi, lainsäädännön muutokset

Varhaiskasvatuksen opettaja alkuluokkaan

Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja alkuluokkaan

4 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa, avustajaksi, erityistä tukea tarvitsevien lasten määrän kasvu varhaiskasvatuksessa

Etsivä nuorisotyöntekijä, määräaikainen vakanssi muutetaan vakituiseksi

Palveluverkkosuunnitelman ja palvelutuotanto-ohjelman toteutuminen talousarviossa

Palveluverkkosuunnitelma

Palveluverkon kehittäminen tulee tehdä rullaavasti huomioiden muutokset, mitä tapahtuu lasten ja nuorten määrissä eri puolilla kuntaa. Uusien kaava-alueiden käyttöön ottamisessa tulee huomioida palvelujen riittävyys ja niiden sijoittuminen. Varhaiskasvatuksen osalta joudutaan huomioimaan varhaiskasvatukseen osallistumisen lisääntyminen sekä kasvanut alle 3-vuotiaiden määrä. Varhaiskasvatuksen osalta tarkastellaan palvelujen riittävyttä erityisesti Rajamäellä ja Klaukkalassa uusien asuntoalueiden avaamisen näkökulmasta. Hyväksytyt palveluverkkosuunnitelman esityksiä viedään eteenpäin suunnitelman mukaisesti erityisesti hallinnollisten yhdistämisten osalta.

Palvelutuotanto-ohjelma

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palvelujen tuotteistaminen valmistuu vuoden 2021 loppuun mennessä. Varhaiskasvatuspalvelujen osalta on pilotoitu tuotteistamista syksyllä 2021. Palvelumuotoilua hyödynnetään esim. peruskorjausten ja uusien koulutilojen rakentamisen yhteydessä.

Digitalisoinnissa hyödynnetään toimialan tietojärjestelmiä esim. oppilashallintoa ja varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmää sekä koulukuljetusten reititysohjelmaa, johon on liitetty huoltajille suunnattu Kouluun.fi -käyttöliittymä ja kouluille suunnattu Timit-järjestelmä. Samoin hyödynnetään Ilmari-ilmoittautumisjärjestelmää sekä Timmi-tilojen varaus- ja laskutusjärjestelmää. Yhdistyksille suunnatut avustukset haetaan sähköisesti.

Toimialan eri tulosalueiden toiminnassa hyödynnetään kolmannen sektorin toimijoita monin eri tavoin.

Hallinto- ja talouspalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	3 442	1 170	1 170	1 170	1 170	1 170
Toimintakulut	-849 814	-838 089	-838 089	-853 375	-854 000	-854 000
Toimintakate	-846 372	-836 919	-836 919	-852 205	-852 830	-852 830
Toimintakate/asukas	-19	-19	-19	-19	-19	-19
	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	11	10	11	11	11	11

Olelliset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2021-lukuihin OVK l:n jälkeen)		
Menot ja tulot	Ei olellaisia muutoksia	

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto- ja talouspalvelut tuottaa tukipalveluja toimialan muille tulosalueille. Tulosalueen asiantuntijat tarjoavat erilaisia tukipalveluja sivistys- ja hyvinvointitoimialalle.

Toiminnan painopistealueet

Tulosalueen tehtäviä ovat erilaiset toimialan koordinointitehtävät: investoinnit, hankinnat ja henkilöstöasiat, talousarviovalmistelu ja talousraportointi sekä tieto- ja viestintäteknologia. Tehtäväalueeseen kuuluvat myös oppilaskuljetukset, oppilashallintojärjestelmän ylläpito ja koordinointi sekä johdon tukitehtävät kaikille tulosalueille.

Hallinto- ja talouspalvelut vastaa myös toimialan kahden lautakunnan, sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan, hallinnollisista valmistelu-, toimeenpano- ja sihteeritehtävistä.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2020	TPE2021	TA2022
Hallinto- ja talouspalvelut			
Henkilöstömäärä (HTV1)	11	11,4	11
Hallinto- ja talouspalvelujen henkilöstömenot/toimialan henkilöstömenot %	1,3	1,2	1,2

Koulutuspalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	842 607	830 843	975 843	1 372 460	1 372 460	1 372 460
Toimintakulut	-53 215 768	-55 744 242	-55 822 742	-56 868 132	-58 225 450	-58 160 360
Toimintakate	-52 373 161	-54 913 399	-54 846 899	-55 495 672	-56 852 990	-56 787 900
Toimintakate/asukas	-1 203	-1 249	-1 247	-1 228	-1 247	-1 234
HTV 1	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Yhteensä	587	587	599	594	594	594

Olelliset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2021-lukuihin OVK l:n jälkeen)		
Menot	Muutos	Euroa
	Palkankorotusvaraus	-464 900
	Sisäiset ICT-kulut	-58 000
	Sisäiset vuokrat (summassa huomioitu Rajamäen koulun E-talosta luopuminen, 66 500 e)	-202 100
	Aleksian kustannukset	-320 300
	Perusopetuksen oppilaanohjauksen lehtorin viran perustaminen	-20 000
	6 henkilökohtaisen avustajan toimen perustaminen	-176 200
	Oppivelvollisuuden laajenemisen edellyttämien oppikirjojen ja -materiaalien sekä henkilökohtaisten tietokoneiden hankinta uusille lukiolaisille	-110 000
	6.-9. -luokkalaisten henkilökohtaisten Chromebookien leasingkulut	-76 000
	Yhden rehtorinviran lakkauttaminen	65 000
	Oppilaskuljetukset	100 000
	Muiden palveluiden ostot	143 500
Tuotot	Päivähoito Aleksista Keusotelta saatavat tuotot	541 600

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Koulutuspalvelut vastaa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Sen tehtäviin kuuluvat myös taiteen perusopetusta ja vapaata sivistystyötä järjestävien oppilaitosten tukeminen. Palvelut tuotetaan laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Vammaisopetuksen tarve kunnassa on lisääntynyt siinä määrin, että Kivenpuiston erityiskouluun on lyhyen ajan sisällä perustettu kolme uutta vammaisopetuksen luokkaa. Luokissa opiskelevat oppilaat tarvitsevat henkilökohtaisen avustajan

selvitäkseen päivittäisestä koulutyöstä ja sen yhteydessä järjestettävästä aamu- ja iltapäivähoidosta. Avustajien palkkakustannukset katettiin aluksi hankerahoituksella, jota ei ole enää käytettävissä. Koska avustuksen tarve on pysyvä, esitämme kuuden (6) henkilökohtaisen avustajan vakanssin perustamista 1.8.2022 alkaen.

Oppivelvollisuuslaki astui voimaan 1.8.2021. Jatkossa oppivelvollisuus päättyy, kun nuori täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon. Lakiin sisältyvät hakeutumiselvoitetta koskevat säännökset astuivat voimaan jo 1.1.2021. Hakeutumiselvoite tarkoittaa sitä, että oppivelvolli-

sen on hakeuduttava ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä toisen asteen koulutukseen, nivelvaiheen koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuden piiriin. Hakeutusvelvoite jatkuu, kunnes opiskelupaikka on vahvistettu ja opiskelija on aloittanut opintonsa. Oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyy myös vaatimus tehostetusta henkilökohtaisesta oppilaanohjauksesta. Jotta uudet velvoitteet voidaan täyttää, koulutuspalveluihin tarvitaan yksi (1) uusi oppilaanohjauksen lehtorin virka 1.8.2022 alkaen.

Lisäksi esitetään seuraavien, jo pidempään määräaikaisella henkilökunnalla hoidettujen tehtävien vakinaistamista: kolme (3) luokanopettajan virkaa, kaksi (2) erityisluokanopettajan virkaa, yksi (1) perusopetuksen aineenopettaja, tuntiopettaja toistaiseksi virka, yksi (1) lukion lehtorin virka ja seitsemän (7) henkilökohtaisen avustajan toimea. Näiden vakanssien perustamisella ei ole vaikutusta määrärahoihin tai kunnan henkilöstömäärään.

Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Maksuttomuuden edellyttämien oppikirjojen ja -materiaalien sekä henkilökohtaisten tietokoneiden hankintaan uusille lukiolaisille tarvitaan vuonna 2022 110 000 €. Koulujen digitalisaatio etenee nopeasti. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään kaikilla vuosiluokilla ja sähköisen opetus-

materiaalin ja -palveluiden käyttö perusopetuksessa ja lukio-koulutuksessa lisääntyy koko ajan. Koulutuspalveluissa on toiminut muutaman vuoden ajan pilottiluokkia, joissa jokaisella oppilaalla on ollut käytössään henkilökohtainen päätelaite, joko iPad-tabletti tai Chromebook-tietokone. Pilottien erinomaisten tulosten perusteella koulutuspalveluissa käynnistettiin lukuvuoden 2021–2022 alussa henkilökohtaisten päätelaitteiden hankkiminen vaiheittain kaikille 6.–9. -luokkien oppilaille. Käytännössä tämä toteutetaan siten, että uuden lukuvuoden alussa kaikki 6. luokalla aloittavat oppilaat saavat kunnalta Chromebook-tietokoneen lainaksi peruskoulun päättymiseen asti. Laitteet hankitaan kuntaan 4 vuoden leasing sopimuksella. Vuonna 2022 laitteiden hankkimiseen tarvitaan 76 000 €.

Toiminnan painopistealueet

- Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyön edelleen kehittäminen
- Alkuluokkatoiminnan asteittainen laajentaminen
- Harrastusiltpäivätoiminnan asteittainen laajentaminen
- Lukiokoulutuksen kehittäminen
- Palveluverkon kehittäminen palveluverkkosuunnitelman linjausten pohjalta

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2020	TPE2021	TA2022
Koulutuspalvelut			
Peruskoulujen määrä	23	23	23
Perusopetuksen oppilasmäärä	5 759	5796	5796
Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä	446	432	432
Henkilöstömäärä	623	636	636
Oppilaskuljetusten menot *	2 489 874	2 937 000	2 837 000

* luvut sisältävät myös varhaiskasvatukseen kirjatut esiopetuksen kuljetuskulut

Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeet

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	777 656	500 000	850 000	850 000	850 000	850 000
Toimintakulut	-883 258	-640 000	-990 000	-990 000	-990 000	-990 000
Toimintakate	-105 601	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000
Toimintakate/asukas	-2	-3	-3	-3	-3	-3

HTV 1	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Yhteensä	14	13	35	28	28	28

Vuonna 2022 koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluissa jatkuvat seuraavat, vuonna 2021 tai sitä aikaisemmin alkaneet hankkeet:

Koulutuspalvelut

- Kerhotoiminnan kehittäminen 2021, 30 000 €
- Tasa-arvon edistäminen 2021, 570 218 €
- Kielten tutoropettajatoiminta 2020, 3 000 €
- Uudet lukutaidot 38 000 €
- Tutoropettajahanke 2019 (päättyy 31.1.2022), 72 330 €
- Alueellinen tutoropettajahanke 2019 (päättyy 31.1.2022), 209 000 €
- Lukutaidon edistäminen yläkouluissa 107 000 €
- Nurmijärvi harrastaa 280 000 €
- Liikkuva opiskelu 9 500 €
- Lukion korona-avustus (päättyy 31.1.2022) 100 699 €

Lisäksi varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluille on myönnetty yhteensä 412 000 € avustusta koronan aiheuttamiin tuentarpeisiin vastaamiseen.

Lisäksi koulutuspalvelut on mukana seuraavissa alueellisissa hankkeissa, joita koordinoivat suluissa olevat kunnat/kaupungit:

- Perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittäminen 15 674 € (Tuusula)
- Valtakunnallisen OppilasAgenttitoiminnan startup (Kangasala)
- Digikilta 3 (Hämeenlinna)
- Kaikille yhteinen koulu 55 411 € (Järvenpää)
- SitKo-sitouttavan koulu yhteistyön kehittäminen 74 022 € (Mäntsälä)

Varhaiskasvatuspalvelut

- Tasa-arvon edistäminen 175 000 €
- Lukukoordinaattorit edistämässä lukutaitoa ja kieli-tietoisuutta 61 000 €
- Kaikille yhteinen varhaiskasvatus (Järvenpää).

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	2 630 651	3 151 400	2 544 900	2 451 400	2 451 400	2 451 400
Toimintakulut	-33 654 173	-34 037 369	-34 998 450	-36 085 073	-36 817 250	-36 517 090
Toimintakate	-31 023 522	-30 885 969	-32 453 550	-33 633 673	-34 365 850	-34 065 690
Toimintakate/asukas	-712	-702	-738	-744	-754	-740
	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1	544	550	551	556	556	556
Yhteensä	544	550	551	556	556	556

Olennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2021-lukuihin OVK l:n jälkeen)

Menot	Muutokset	Euroa
	Henkilöstömenot	-216 600
	-Nuuka-säästöt yhteensä 222 500 €	
	-Uudet vakanssit: 4 varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitajaa, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja varhaiskasvatuksen opettaja, yhteensä -208 600 €	
	-Palkankorotusvaraus -230 500 €	
	-4 varahenkilö/lastenhoitajaa, kulut budjetoiduista sijaismäärärahoista	
	Palveluseteli	-506 000
	Sisäiset palvelut, yhteensä	-519 100
	-Sisäiset ICT-palvelut -65 900 €	
	-Puhtaanapito -8 000 €	
	-Ravitsemispalvelut -219 800 €	
	-Sisäiset vuokrat -225 400 €	
	Avustukset	-690 000
Tulot	Varhaiskasvatuksen maksutuottojen aleneminen	-700 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatus tuottaa määrällisesti riittävät lasten esiopetus- varhaiskasvatus- ja avoimen varhaiskasvatuksen palvelut kuntalaisille laadukkaasti ja kustannustietoisesti. Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään kunnallisena ja yksityisenä toimintana. Palveluseteli mahdollistaa perheille tasavertaisen mahdollisuuden hakeutua yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden piiriin.

Esiopetus järjestetään yhteistyössä perusopetuksen kanssa.

Varhaiskasvatus vastaa myös lasten hoidon tuista (avustukset): kotihoidon tuki ja sen kuntalais ja yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalais. Avointa varhaiskasvatus toimintaa kehitetään

kevyempänä vaihtoehtona niille perheille, joiden tarpeisiin se riittää.

Lapsimäärän kehittymistä seurataan kuukausittain, koska kunnalliset varhaiskasvatuspaikat alkoivat täytyä vuosien 2020–2021 vaihtuessa muuttoliikkeen lisääntyessä. Keväällä 2021 sijoitettiin kunnalliseen varhaiskasvatukseen osin lisäpaikkoja rakentamalla 145 lasta, joista 24 oli alle 3-vuotiaita, jotka tarvitsevat käytännössä 2 paikkaa varhaiskasvatuksessa. Aikaisemman ennusteen mukaisesti lasten määrän on pitänyt laskea jokaisessa muussa taajamassa paitsi Klaukkalassa. Nyt on kuitenkin myös Rajamäellä ollut ongelmia lasten sijoittamisessa, jossa kausittainen vaihtelu saattaa olla suurtakin. Rajamäen tilannetta on tutkittu yhdessä kaavoituksen ja tilahallinnon kanssa, että saataisiin tarkemmin selville Rajamäen kasvu

ja tilatarve tontteineen. Klaukkalan tilannetta helpottaa Vanhaan Klaukkaan rakentuva uusi yksityinen päiväkotivuoden 2022 alussa. Kylien lapsimäärät ovat selkeästi laskussa tulevaisuudessa.

Uusi yksityinen päiväkotivuoden 2022 alussa. Uusi yksityinen päiväkotivuoden 2022 alussa. Uusi yksityinen päiväkotivuoden 2022 alussa.

Lasten eri asteiset erityisen tuen tarpeet ovat lisääntyneet viime vuosina merkittävästi. Myös koronalla on ollut vaikutusta lasten hyvinvointiin. Melkein jokaisessa lapsiryhmässä on lapsia, jotka tarvitsevat kasvussaan seurantaa, erityistä tai tehostettua tukea. Tätä varten esitämme 4 uuden vakituisen avustajan palkkaamista varhaiserityiskasvatukseen vuoden 2022 alussa. Tämä tarkoittaa 111900 euron lisäystä henkilöstömenoihin.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset astuivat voimaan 1.8.2021. Perheiden tulorajoja maksun määräämiseksi korotettiin 31 prosenttia, mikä pudottaa asiakasmaksutuottoja merkittävästi myös vuonna 2022. Kuntaliiton antaman ohjeellisen arvion mukaan yhteensä jopa 700000 euroa. Arviota on vaikea tehdä, koska emme tiedä uusien asiakkaiden tulotietoja, perhekokoa ja varhaiskasvatukseen tulevia lapsimääriä emmekä hoitoaikoja, jotka kaikki liittyvät asiakasmaksun määräytymiseen. Uudistus kuitenkin lisää merkittävästi ns. nollamaksuluokkalaisten määrää ja sillä on vaikutusta myös keskituloisten perheiden asiakasmaksuihin. Tavoitteena on valtakunnallisesti tulevaisuudessa maksuton varhaiskasvatus. Uudistuksella on myös sekä työvoimapolitiittiset että koulutuspolitiittiset tavoitteensa. Uudistuksen tarkoitus on myös lisätä varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrää.

Vuoden 2022 budjetissa on huomioitu Nuuka-säästöjä henkilöstön osalta yhteensä 222400 €. Palveluverkosta on jo poistunut Viirin kerhotila ja Kirkonkylän päiväkotivuoden 2022 alussa. Vuoden 2022 alussa. Vuoden 2022 alussa.

Varhaiskasvatuksen laadun parantamiseksi ja kehittämisen tueksi varhaiskasvatukseen tehtiin muutoksia ja lisäyksiä. Pykälään 36 päiväkodin henkilöstömitoituksesta poikkeamiseen tehtiin lisäys: päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen 35 pykälässä säädetystä suhdeluvusta ei ole sallittua henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnalla on oltava toimivat sijaisjärjestelyt ja tarpeeksi varahenkilöstöä turvaamaan poissaolot. Tätä varten esitämme 4 varahenkilön lisäämistä niin, että heidän palkkakulunsa siirtyvät sijaispalkoista (yhteensä 111 900 €). Pykälässä 36 on edelleen kohta, jossa poikkeaminen on sallittua lasten poissaoloista johtuvista syistä.

Tämän lisäksi varhaiskasvatukseen lisättiin kaksi uutta pykälää, pykälät 57 a ja b, jossa a-pykälässä säädetään henkilökunnan ilmoittamisvelvollisuudesta huomattessaan varhaiskasvatuksessa jonkin epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan. B-pykälässä säädetään ilmoitusmenettelylle ohjeet ja jatkotoimet. Epäkohta tai epäkohdan ilmeinen uhka tulee ilmoittaa kirjallisesti ja säilyttää ilmoituksen tekemisestä vuoden ajan. Mikäli epäkohtia tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei saada poistettua,

täytyy varhaiskasvatuksesta vastaavan viranhaltijan ilmoittaa asiasta aluehallintovirastolle tai sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Nämä säädökset koskevat sekä kunnallista että yksityistä varhaiskasvatusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö aloitti 1.8.2021 kaksivuotisen esiovetuskokeilun. Kokeilu kestää vuoden 2021 elokuusta vuoden 2024 toukokuun loppuun ja koskee 2016 tai 2017 syntyneitä lapsia. Kokeiluun valittiin kaksivuotisen esiovetuksen kokeilulain (1046/2020) mukaisesti satunnaisotannalla kuntia tai kunnista koostuvia alueita. Nurmijärven kunta pääsi satunnaisotannan kautta mukaan kokeiluun ja kokeilun toimipaikoiksi valittiin Nukarin ja Ylitilantien päiväkodit. Kokeilu hankaloittaa seuraavina kahtena vuotena alkuluokkatoiminnan laajenemista Mäntyselän ja Isoniitun kouluihin. Valtio korvaa kokeilusta aiheutuvia kustannuksia. Esiovetus on maksuton ja lapsilla on oikeus koulumatkaetuuteen ja oppilashuollon palveluihin.

Vuonna 2022 astuvat voimaan mm. uusi perhevapaaudistus ja mahdollisesti varhaiskasvatukseen muuttaminen varhaiserityiskasvatuksessa lapsen tuen tarpeen osalta 1.8.2022 alkaen.

Perhevapaaamalli on tarkentunut siten, että perheen kumpikin vanhempi saa 160 päivän päivärahakiintion, jolloin päivärahapäivät pitenevät yli 14 kuukauteen. Päivärahapäiviä voi käyttää, kunnes lapsi täyttää 2 vuotta. Päiviä voi käyttää myös useammassa osassa. Tällä on vaikutusta varhaiskasvatukseen. Lapsen oikeus varhaiskasvatukseen alkaa jatkossa sen kuukauden alussa, jolloin lapsi täyttää 9 kuukautta. Oikeus samaan varhaiskasvatuspaikkaan säilyisi, vaikka lapsi olisi poissa varhaiskasvatuksesta vanhemman kanssa vanhempainvapaalla, mikäli poissaolo kestää yhtäjaksoisesti enintään 13 viikkoa ja mikäli se on ennalta ilmoitettu. Poissaolot ovat perheelle maksuttomia. Saattaa myös olla, että lapsi tulee varhaiskasvatukseen vanhempana kuin tähän saakka.

Lapsen tuen tarpeen osalta tullaan varhaiskasvatukseen lisäämään uusi pykälä lasten erilaisten tuen tarpeiden osalta: yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki eli tuen kolmiportaisuus. Kunnassamme on jo käytössä varhaiskasvatuksessa tuen kolmiportaisuus, joten lain muutos ei välttämättä aiheuta muutoksia toimintaan.

Sekä yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä että kotihoidon tuki ja sen kuntalisä ovat varhaiskasvatuksesta maksettuja avustuksia perheiden kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatukseen valitsemiseen. Vuoden 2021 alkuvuoden käytön mukaan arvioidaan avustuksiin tarvittavan 750000 euroa lisää rahaa vuoden 2022 talousarvioon. Tuet anotaan Kelalta ja Kela laskuttaa niistä kuukausittain kuntaa. Tarkemmin ei vielä tällä hetkellä ole tietoa siitä, miten kotihoidon tuen kuntalisä käy yhteen perhevapaaudistuksen kanssa.

Vuoden 2022 ja seuraavien vuosien talousarviot tulevat olemaan haasteellisia sekä säästöjen toteuttamisen että lapsimäärien arvioimisen suhteen. Pitkän ajan säästöihin vaikuttaa merkittävästi palveluverkosta tehdyt päätökset ja se, milloin ne voidaan toteuttaa täysimittaisina.

Toiminnan painopistealueet

- Alkuluokkatoiminnan kehittäminen
  - Kohtaamispaikan perustaminen yhdessä Keusoten kanssa Klaukkalaan
  - Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön edelleen kehittäminen
  - Palveluverkon kehittäminen väestöennusteiden pohjalta
- Kaksivuotisen esiopetuskokeilun läpivienti
  - Liikunnan ja lukemisen painottaminen lasten toiminnassa
  - Jatkuva laadun parantaminen ja arvioinnin kehittäminen

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2020	TPE2021	TA2022
Varhaiskasvatuspalvelut			
Kunnallisten päiväkotien määrä	27	27	26
Palvelusetelipäiväkotien määrä	8	8	8
Kunnallisten päiväkotien lapsimäärä	1662	1807	1700
Palvelusetelipäiväkotien lasten määrä	446	423	523
Henkilöstömäärä/kunnallinen varhaiskasvatus	572	521	527

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	154 309	212 750	88 500	218 750	214 300	216 300
Toimintakulut	-3 004 041	-3 277 468	-3 167 900	-3 345 030	-3 408 390	-3 378 090
Toimintakate	-2 849 731	-3 064 718	-3 079 400	-3 126 280	-3 194 090	-3 161 790
Toimintakate/asukas	-65	-70	-70	-69	-70	-69
	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	44	45	43	45	45	45

Olelliset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2021-lukuihin, OVK I:n jälkeen)		
Menot	Muutos	Euroa
	Kirjastoaineistomäärärahan leikkaus	11 000
	Kirjaston sijaismäärärahan leikkaus	7 000
	Uudistetun pääkirjaston tekniikan leasing- ym. maksut	- 8 000
	Kirjaston muutosta aiheutuvat kulut	- 10 000
	Palkankorotusvaraus	- 27 000
	Sisäiset vuokrat	- 43 800
	Asiantuntija- sekä opetus- ja kulttuuripalvelut	3 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tulosalue koostuu kolmesta yksiköstä: kirjastosta, kulttuuripalveluista ja museosta.

Kirjaston tehtävänä on kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen. Kirjasto tukee elinikäistä oppimista ja kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia tietojen ja taitojen kehittämiseen tarjoamalla asiakkaille monipuoliset ja uudistuvat koelmat. Kirjaston tehtävänä on myös tukea demokratiaa ja sananvapautta. Kirjasto järjestää kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta sekä tukee osallisuutta järjestämällä maksutonta toimintaa ja tapahtumia.

Suurin muutos toimintaympäristössä on ihmisten muuttuvat vapaa-ajanviettotottumukset ja koko ajan lisääntyvä digitaalisten palvelujen tarjonta. Niin lapset kuin aikuisetkin lukevat koko ajan vähemmän, mikä näkyy niin lukutaidossa kuin kirjaston lainausluvuisakin. Uutta kysyttyä aineistoa pitää olla saatavilla tarpeeksi, sillä kirja vanhenee aiempaa nopeammin. Suoratoistopalvelut vähentävät musiikin ja elokuvien lainausta. Äänikirjojen kysyntä kasvaa jatkuvasti, mutta osa kustantajista ei tarjoa niitä lainkaan kirjastoille. Sähköisten aineistojen hinta rajoittaa muutenkin niiden hankintaa.

Pääkirjaston peruskorjaus alkoi elokuussa 2021. Tilat uudistuvat kokonaan ja suunnittelua on tehty mahdollisimman asiakaslähtöisesti. Uudet, modernit ja ajanmukaisella tekniikalla varustetut tilat mahdollistavat niin kirjaston perinteisten palvelujen kehittämisen kuin luovat hienot puitteet tapahtuma- ja näyttelytoiminnalle. Kulttuuripalvelut ja mu-

seo pystyvät myös laajentamaan toimintaansa uusissa tiloissa.

Kehittämiskohteita tulevalle kaudelle on uusien tilojen käyttöönoton lisäksi kirjaston ammattikoululaisten kirjastonkäytön opetus, varhaiskasvatuksen kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen, kuntalaisten aktiivisen kansalaisuuden edistäminen sekä Ratamo- ja Kirkes-kirjastojen välisen kimpPAYteistyön vahvistaminen. Painopistealueena on palvelujen saattaminen koronaa edeltävälle tasolle.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Yksikkö järjestää tapahtumia mm. Monikkosalissa ja Taaborinvuorella, ja taidenäyttelyitä Galleria Villessä. Lisäksi kulttuuripalvelut vastaa kunnan taidekokoelmasta ja taidehankinnoista, koordinoi kulttuuriavustusten jakamista ja tekee yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa, sekä välittää tietoa kulttuuritapahtumista- ja harrastuksista.

Koronaepidemia on vaikuttanut kulttuurialaan voimakkaasti. Kulttuuripalvelut keskittyy tapahtumatoiminnan uudelleen käynnistämiseen sekä Monikkosalin ja Taaborinvuoren ohjelman palauttamiseen epidemiaa edeltävälle tasolle terveysturvallisuusvaatimusten mukaisesti. Toimintaa sopeutetaan tarvittaessa koronarajoituksiin.

Uusi laki kuntien kulttuuritoiminnasta astui voimaan vuoden 2019 alussa. Kulttuuripalvelujen toimintaa tarkastellaan suhteessa uuteen lakiin ja viedään kohti laissa määriteltyjä tavoitteita. Kulttuuripalvelut vähentää omana tuotantona tehtävien tapahtumien ja näyttelyiden lukumää-

rää, ja keskittyy tekemään vuosittain muutamia isoja ammattimaisesti toteutettuja tapahtumatuotantoja, sekä yhteisöllisiä tapahtumia. Monikkosalia ja Taaborinvuorta markkinoidaan tuotantoyhtiöille ja muille tapahtumajärjestäjille, ja Taaborinvuoren sisältöjen kehittämistä jatketaan yhteistyössä museon ja Kivi-juhlien kanssa.

Museon perustehtävänä on kerätä, tallentaa, tutkia ja pitää näytteillä Nurmijärven menneisyyteen liittyvää materiaalia. Museo toimii kunnassa asiantuntijana kulttuuriperintöalaan liittyvissä kysymyksissä ja tehtävissä. Museo tekee yleisötyötä ja antaa kulttuuriperintöopetusta, jonka tavoitteena on vahvistaa lähiympäristön ja paikallishistorian tuntemusta.

Muuttuva toimintaympäristö asettaa museotoiminnalle uusia haasteita. Asiakkaiden tarpeet ovat entistä yksilöllisempiä ja palveluilta odotetaan suurempaa valinnanvapautta. Museossa pyritään tuottamaan kohdennettuja sisältöjä eri käyttäjäryhmille, myös museotilojen ulkopuolelle. Tässä käytetään hyväksi digitoituja kokoelmia ja samalla tuotetaan verkkoon ja sosiaaliseen mediaan aineistoja eri käyttäjäryhmille.

Pääkirjaston peruskorjauksen myötä museo pystyy tuottamaan uusia sisältöjä asiakkaille niin kotiseutukokoelman yhteyteen kuin Galleria Villeenkin. Myös Taaborinvuoren museoiden näyttelyiden uudistamista jatketaan ja niihin tuotetaan uusia sisältöjä ja toiminnallisia osuuksia.

Toiminnan painopistealueet

- Pääkirjaston toiminnan ja palvelujen kehittäminen uusissa tiloissa.
- Hakeutuvien palveluiden kehittäminen.
- Kirjaston roolin kehittäminen demokratian ja sananvapauden edistämiseksi.
- Taidenäyttelytoiminnan kehittäminen.
- Taaborinvuoren museoiden näyttelyiden uudistaminen.
- Varhaiskasvatuksen kanssa tehtävän yhteistyön eteenpäin vieminen.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2020	TPE2021	TA2022
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut			
Kävijät	252 819	192 000	330 000
Pedagogiseen toimintaan osallistuneet oppilaat	5 099	9 400	9 600
Kirjastojen lainaus	552 786	530 000	580 000
Kulttuuripalvelujen tuottamien tapahtumien ja näyttelyiden määrä	32	25	50
Käyttäjät museon tuottamissa verkkosisällöissä	47 389	50 000	51 000

Nuorisopalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	473 151	585 750	585 750	578 200	576 900	576 900
Toimintakulut	-2 728 981	-2 868 666	-2 893 666	-2 973 687	-2 940 480	-2 925 438
Toimintakate	-2 255 830	-2 282 916	-2 307 916	-2 395 487	-2 363 580	-2 348 538
Toimintakate/asukas	-52	-52	-52	-53	-52	-51
HTV 1	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Nuorisopalvelut	27	32	25	28	28	28
Nuorisopalvelut, työllistetyt	3	4	4	4	4	4

Olelliset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2021-lukuihin OVK I:n jälkeen)		
Menot	<u>Muutos</u>	<u>Euroa</u>
	Henkilöstökulut	-19 700
	Nuorten kesätyöllistäminen	-50 000
	Sisäiset vuokrat	-35 300
Tulot	<u>Muutos</u>	<u>Euroa</u>
	Myyntituotot	-19 500
	Maksutuotot	-6 000
	Tuet ja avustukset	35 500
	Muut toimintatuotot	-17 600

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Nuorisopalvelut tukevat nuorten kasvua painottaen vastuullisuutta, osallisuutta sekä itsestä ja ympäristöstä huolehtimista. Yhteisöllisyyden rakentaminen ja aktiivinen toimijuus ovat vahvasti mukana toiminnoissamme. Nuorisopalvelut jakautuu kahteen tulosalueeseen: nuorisotyöhön ja monikkoon. Nuorisotyö sisältää seuraavat toiminnot: nuorisotalotoiminta, kouluiltojen iltapäivätoiminta, koulujen loma-ajan toiminta, nuorten työllistäminen, monialainen yhteistyö, Ohjaamo-toiminta, etsivä nuorisotyö, ehkäisevä päihdetyö, nuorisovaltuusto sekä nuorten harrastustoiminta. Monikkoon sisältyvät: Monikkosali, bändien harjoittelutila aulakahvio ja aulagalleria.

Nuorisotyö on nuorten kohtaamista eri toimintaympäristöissä ryhmien ja yksilöiden parissa. Toimintaa on nuorisolähtöistä. Monialaisella yhteistyöllä edistetään nuorten hyvinvointia. Nuorisotyön perinteinen toimintaympäristö –toiminta nuorten vapaa-ajalla - on muuttunut ja muuttuu edelleen. Työ kohdentuu kasvavasti nuorten yksilölliseen tukemiseen monialaisesti niin elämänhallinnassa kuin työllisyyden edistämisessäkin. Nuorisotyötä tehdään nuorisotilojen lisäksi kouluissa, sosiaalisessa mediassa sekä muissa nuorten kohtaamispaikoissa. Kouluissa tehtävän nuorisotyö saa vahvistusta, kun kaksi koulunuorisotyöntekijää palkattiin syksyllä 2021. Koululuokkien

ryhmytyksiä, koulukahviloita, päihdepäiviä, kaverikerhoja sekä Kantti Kestää- ehkäisevää päihdetyötä järjestetään kouluissa edelleen.

Nuorisotyötä on onnistuneesti ja ketterästi siirretty sosiaalisen median eri kanaviin. Eri tilanteissa on nopealla reaktiivilla ja muuntautumiskyvyllä pystytty vastaamaan yhteistyötahojen ja nuorten moninaisiin tarpeisiin. Koronapandemian aikana omaksuttuja työmuotoja tullaan jatkamaan. Klaukkalassa toteutettiin osallistava yhteisötutkimus ja sen tuloksien hyödyntäminen aloitettiin vuoden 2020 alussa. Koronapandemia keskeytti nuorten kanssa yhdessä suunnitellut tapahtumat ja toimenpiteet. Toteuttaminen siirtyi vuodelle 2022 ja se liitetään osaksi vuoden kestävästä koulunuorisotyöntekijä kokeilua.

Koronapandemian vaikutus nuorten arjen hallintaan ja lisääntyneeseen työttömyyteen ovat merkittävät. Nuorten arjen hallinnan, pitkittyneen työttömyyden sekä koulutuksen puuttumisen aiheuttamiin haasteisiin vastataan etsivällä nuorisotyöllä, nuorten työpajatoiminnalla sekä ohjaamalla.

Nurmijärven monitoimitalo Monikossa tuotetaan hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä kuntalaisille tapatumien ja toimintojen kautta. Näiden toimintojen merkitys kuntalaisten hyvinvointiin on suuri koronapandemian aikana ja sen jälkeenkin.

Toiminnan painopistealueet

- Pyritään nuorten osallisuuden vahvistamiseen ja sen merkityksen ymmärtämiseen nuorten eri toimintaympäristöissä mm. Koulunuorisotyön ja nuorisotilatyön yhteistyönä.
- Matalan kynnyksen harrastustoiminnan kehittäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa
- Ryhmätoiminnan ulkopuolelle jääneille nuorille suunnataan maksutonta toimintaa kouluaikoina ja

kesällä kehittämällä kaverikerhotoimintaa.

- Ehkäisevän päihdetyön vaikuttavuuden lisääminen yhteistyössä kokemusasiantuntijoiden kanssa
- Ohjaamoja kehitetään edelleen mm. lisäämällä päivystysaikoja.
- Etsivän nuorisotyön monipuolistaminen lisäämällä ryhmätoimintoja ja lisäämällä jalkautumista
- Monikkosalin päiväkäytön tehostaminen aktiivisen markkinoinnin avulla.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2020	TPE2021	TA2022
Nuorisopalvelut			
Iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä kunnan toiminnassa	122	125	126
Iltapäivätoiminta per käyntikerta euroa	7,2	7,2	7,2
Iltapäivätoiminnan avustukset euroa per lapsi	673	660	669
Etsivän nuorisotyönasiakkaat	187	210	220
Monikkosalin tilaisuuksien määrä/kävijöiden määrä	122/4734	108/7800	240/31000

Liikuntapalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	97 977	140 000	100 000	140 000	140 000	140 000
Toimintakulut	-784 614	-857 590	-818 012	-875 010	-875 330	-875 330
Toimintakate	-686 636	-717 590	-718 012	-735 010	-735 330	-735 330
Toimintakate/asukas	-16	-16	-16	-16	-16	-16
	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	8	5	7	7	7	7

Olennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2021-lukuihin OVK l:n jälkeen)		
Menot	Muutos Sisäiset vuokrat	Euroa -14 000
Tulot		

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Liikuntapalvelut vastaavat kuntalaisille tarjottavien monipuolisten ja laadukkaiden ohjaustuntien ja kurssien järjestämisestä, urheiluseurojen avustamisesta, liikuntasalien vuorojen organisoinnista sekä yleisestä kuntalaisten liikuntamahdollisuuksien kehittämisestä.

Liikuntapalveluiden keskeisin tehtävä on edistää kuntalaisten mahdollisuuksia liikunnan harjoittamiseen. Liikuntapalveluiden toimintaympäristönä toimii monipuolisesti kunnan eri sisä- ja ulkoliikuntapaikat, joiden avulla kuntalaisilla on mahdollisuus hyvin monenlaiseen liikkumiseen ja harrastamiseen. Kunnan myöntämät avustukset paikallisille urheiluseuroille ovat yksi tapa edistää kuntalaisten mahdollisuuksia liikunnan harjoittamiseen.

Koronan vaikutukset ohjattuihin liikuntapalveluihin sekä tulotavoitteeseen on merkittävä. Tulostavoitteeseen vaikuttavat myös mahdolliset sisäliikuntatilojen remontit ja käyttöhaasteet. Toimintaa on onnistuneesti siirretty vuosina 2020-2021 sosiaalisen median eri kanaville. Erilaiset liikunnalliset tapahtumat, joilla pyritään edistämään mm. sosiaalista hyvinvointia

ja yhteenkuuluvuuden tunnetta, ovat olleet tauolla koronasta johtuvista rajoituksista.

Toiminnan painopistealueet

Liikuntapalveluiden järjestämien liikuntaryhmien pääpaino vuoden 2022 aikana on ennaltaehkäisevässä ja toimintakykyä lisäävässä liikunnassa. Liikunnan suunnittelussa ja toteutuksessa tullaan tekemään tiivistä yhteistyötä Keusoten kanssa. Toiminta on suunnattu vähän liikkuville tai liikuntaa aloittaville kuntalaisille.

Toiminnan painopisteinä ovat:

- Hyte-yhteistyön kehittäminen kunnassa toimivien järjestöjen kanssa
- Perhekonseptin luominen lasten ja perheiden liikuttamiseksi yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden kanssa
- Työikäisille kohdennetun matalan kynnyksen ja ennaltaehkäisevän liikunnan edistäminen
- Ikäihmisten toimintakykyä edistävien liikuntapalveluiden kehittäminen
- Liikunta-avustuksien jakoperusteiden päivittäminen

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2020	TPE2021	TA2022
Liikuntapalvelut			
Ohjaustuntikertoja vuodessa	833	2 548	2 548
Ohjattujen ryhmien määrä	103	103	103
Myönnettyjä vuoroja liikuntasaleissa (tunti/vuosi)	16 399	21 188	21 188

Hyvinvointipalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	298 205	271 300	166 500	181 300	170 000	170 000
Toimintakulut	-1 639 897	-1 695 714	-1 617 714	-1 772 783	-563 899	-563 899
Toimintakate	-1 341 692	-1 424 414	-1 451 214	-1 591 483	-393 899	-393 899
Toimintakate/asukas	-31	-32	-33	-35	-9	-9
	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	29	29	30	31	5	5

Olelliset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus menoihin/tuloihin (muutokset verrattuna muutettuun KS2021-lukuihin OVK I:n jälkeen)		
Menot	Henkilöstökulujen kasvu - palkkorotukset - uusi henkilöstö, psykologi Vammais- ja vanhusneuvoston kulut	-84 600 -18 000
Tulot	Kuntakorvausten pieneneminen kotoutumispalveluissa	-90 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kasvun ja oppimisen tukipalvelut

Kasvun ja oppimisen tukipalveluissa tarjotaan varhaiskasvatuspsykologin, koulupsykologien ja koulukuraattoreiden sekä lukion psykososiaalisen tuen erityisohjaajan palveluja taape-roista perustutkintoa suorittaviin aikuisopiskelijoihin asti. Palvelut sisältävät lasten ja nuorten kasvun, kehityksen, hyvinvoinnin sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukipalveluja: arviointia, tukea, ohjausta ja neuvontaa, psykologin tutkimuksia, verkostoyhteistyötä, konsultointia, luokka- ja ryhmäpalveluja sekä ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa.

23.6.2021 hyväksytty valtakunnallinen sote-uudistus tulee siirtämään opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut osaksi hyvinvointialueen palveluja 1.1.2023 alkaen. Palvelut suunnitellaan toteutettavan jatkossakin lähipalveluina kouluissa ja oppilaitoksissa. Valmisteltaessa siirtymistä hyvinvointialueelle on tärkeää kuulla työntekijöitä ja kunnan keskeisiä yhteistyötahoja sekä vahvistaa yhteistyörakenteita.

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluihin ollaan sää-
tämässä sitovaa henkilöstömitoitusta siten, että 1.1.2022 lähtien kuraattorin työalueeseen voisi kuulua 670 oppilasta/opiskelijaa ja psykologin työalueeseen 1.8.2023 lähtien 780 oppilasta/ opiskelijaa. Nurmijärvellä tämä tulee edellyttämään 2,1 kuraattorin ja 2,4 koulupsykologin palkkaamista. Opetus- ja kulttuuriministeriön hankerahalla (päätös 9/2021) saataneen ratkaistua vuoden 2022 mitoitusvaade kuraattoreiden osalta.

Psykologien rekrytoinnissa on ollut edelleen suuria vaikeuksia. Säästyviä palkkakustannuksia jouduttaneen käyttämään ostopalveluihin. Tarvittaessa muodostetaan psykologi-palveluihin yksi tutkimusjono ja arvioidaan tarjottavien palvelujen valikkoa. Psykososiaalista tukea tarvitsevia oppilaita ja opiskelijoita ohjataan psykologivajeessa perheneuvolaan ja nuorisosaamalle sekä hyödynnetään lukion psykososiaalisen tuen erityisohjaajan (psykiatrinen sairaanhoitaja), kuraattoreiden ja terveydenhoitajien tukea.

Psyykkisesti oireilevien lasten ja nuorten tukemiseen tarvittavaa osaamista lisätään yhteistyössä Keusoten ja erikoissairaanhoidon kanssa (IPC- ja Cool Kids –ohjelmat).

Toiminnan painopistealueet

- Osana sitouttava kouluyhteisö -hanketta kehitetään edelleen toimintatapoja oppilaiden poissaoloista nouseviin huoliin yhteistyössä hankkeen kouluvalmentajien ja koulun nuorisotyön sekä Keusoten kanssa.
- Kehitetään ryhmämuotoisia palveluja lapsille, nuorille ja huoltajille.

- Otetaan käyttöön kuntien, Keusoten ja erikoissairaanhoidon yhteistyönä laatimat lasten ja nuorten

mielenterveystyön sekä keskittymättömän lapsen päivitetty hoitopolut. Hyödynnetään vaikuttavia menetelmiä hoitopolkujen mukaisessa työskentelyssä.

Kotoutumispalvelut

Kotoutumispalvelut on tulosyksikkö hyvinvointipalvelujen tulosalueella, sivistys- ja hyvinvointitoimialalla. Kotoutumispalvelut tarjoaa ohjaus- ja neuvontapalvelua kunnan kaikille maahanmuuttajille, sekä lisäksi kotouttavaa arjen tukea kuntakorvausajalla oleville pakolaistaustaisille maahanmuuttajille. Väestöennusteen mukaan vieraskielisen väestön suhteellinen Keski-Uudellamaalla tulee kasvamaan merkittävästi. Kunta varautuu tähän muun muassa vahvistamalla jo voimassa olevia monialaisia yhteistyön muotoja eri toimijoiden välillä laajentaen tarvittaessa myös uusiin toimintamalleihin, sekä kehittäen kaikille maahanmuuttajille suunnattua neuvontatoimintaa.

Kotoutumispalvelussa koordinoidaan kotoutuslain mukaisesti kotoutujien palveluprosesseja, tehdään pakolaisten vastaanottotyötä kunnanvaltuuston päätösten mukaisesti, sekä kehitetään maahanmuuttajatyötä monialaisesti niin Nurmijärvellä, kuin seudullisestikin. Kotoutumispalvelun asiakkaina ovat kansainvälistä suojelua saavat henkilöt sekä heidän perheenjäsenensä. Nurmijärvellä vastaanotetaan valtuustopäätöksen mukaisesti 10-15 kiintiöpakolaista joka toinen vuosi. Työntekijät ohjaavat kotoutujia eri palveluihin, avustavat etuus-, työllisyys- ja koulutuskysymyksissä, antavat kotiin vietävää asumiseen ja elämänhallintaan liittyvää tukea, tekevät tarvittaessa kunnan kotoutumissuunnitelmia, sekä järjestävät suomalaisen yhteiskuntaan sopeutumiseen liittyvää neuvontaa. Kotoutumispalvelua toteutetaan usein verkostotyönä eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään myös kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Lisäksi kotoutumispalvelut tarjoaa asiantuntijapalveluja maahanmuuttoon liittyvissä

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin edistäminen –yksikkö vastaa kunnan hyvinvointityön koordinoinnista, kunnan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman valmistelusta ja arvioinnista, hyvinvointia edistävästä avustuksista sekä verkostotyön koordinoinnista.

Toiminnan painopistealueet

Hyvinvoinnin edistäminen

- Kunnan monialaisen hyvinvointityön kehittämisen, etenkin ikääntyneet ja lapsiperheet huomioiden.

kysymyksissä. Nurmijärvellä kotoutumispalvelun asiakkaina olevien henkilöiden määrä on vähentynyt, johtuen kuntakorvausajojen päättymisestä. Samalla kaikkien maahanmuuttajien yleisen ohjauksen ja neuvonnan merkitys korostuu. Keski-Uudellamaalla on käynnistynyt kaikille maahanmuuttajille suunnatun matalan kynnyksen neuvontapalvelun kehittämissuunnitelma, joka sai jatkorahoituksen Työ ja elinkeinoministeriöltä toimintakaudelle 2021–2022. Hankkeessa kehitetään digitaalisia alustoja, kehitetään ja yhdenmukaistetaan neuvontapalveluita sekä laajennetaan niiden saatavuutta alueella. Hankkeen kautta järjestetään myös koko alueelle omakielistä neuvontaa. On mahdollista, että hanke saa jatkorahoitusta vielä toimintakaudelle 2022–2023.

Toiminnan painopistealueet

- Kaikille vieraskielisille suunnatun TNO-palvelun (tieto- neuvonta ja ohjaus) kehittäminen Nurmijärvellä ja laajemmin Keski-Uudenmaan alueella.
- Laki kotoutumisen edistämisestä päivitetään, siitä nousevien kunnan tehtävien hoitaminen ja mahdolliset muutokset toimintakenttään.
- Kehitetään edelleen yhteistyön rajapintoja Keusoten sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa vieraskielisen väestön palveluihin pääsemisen helpottamiseksi ja laadukkaiden asiakasprosessien varmistamiseksi.
- Kunnan kotouttamisohjelman päivittäminen vuodesta 2023 eteenpäin.
- Toimivan, ennaltaehkäisevän ja yhdyspinnassa tapahtuvan yhteistyön vahvistaminen Keusoten ja Keusote-kuntien kanssa hyvinvointialueuudosta ennakoiden.
- Laajan hyvinvointisuunnitelman, tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden valmistelu kuntastrategialähtöisesti yhteistyössä kunnan johdon ja eri toimialojen kanssa.
- Vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston sihteeritehtävät

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2020	TPE2021	TA2022
Hyvinvointipalvelut			
Kasvun ja oppimisen tukipalvelut: Psykologien ja kuraattoreiden yksilöasiakkaat/yksilötyöhön käytetty aika	2 256	2 500	2 500
Kasvun ja oppimisen tukipalvelut: Psykologien ja kuraattoreiden asiakaskontaktit/yksilötyöhön käytetty aika	6 880	8 500	8700
Kotoutumispalvelun asiakaskontaktien määrä	1 870	1 020	1 300
Ely-keskuksen korvaksen piirissä olevien henkilöiden määrä keskimäärin/kk	79	42	42
Kotoutumispalvelun henkilöstön määrä	4	3	3

Ympäristötoimiala

Ympäristötoimiala

Tuloslaskelma	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	35 478 004	34 782 935	34 482 935	43 681 714	34 398 624	34 494 744
Myyntituotot	2 438 183	2 347 095	2 347 095	2 233 790	2 197 600	2 197 600
Maksutuotot	4 237 230	2 649 000	2 649 000	1 530 000	1 512 000	1 502 000
Tuet ja avustukset	130 132	245 000	245 000	246 000	246 000	246 000
Muut toimintatuotot	28 672 459	29 541 840	29 241 840	39 671 924	30 443 024	30 549 144
Toimintakulut	-33 662 350	-33 304 911	-34 013 546	-34 119 293	-30 494 763	-31 389 663
Henkilöstökulut	-6 857 988	-7 243 050	-7 243 050	-7 315 650	-7 331 320	-7 331 320
Palvelujen ostot	-15 494 195	-14 780 021	-15 450 021	-15 512 941	-11 933 641	-12 402 041
Aineet, tarv. ja tavarat	-5 118 681	-5 694 290	-5 694 290	-5 732 470	-5 746 470	-5 769 470
Avustukset	-101 040	-440 000	-440 000	-440 000	-440 000	-440 000
Muut toimintakulut	-6 090 446	-5 147 550	-5 186 185	-5 118 232	-5 043 332	-5 446 832
Toimintakate	1 815 653	1 478 024	469 389	9 562 421	3 903 861	3 105 081
Poistot ja arvonal.	-16 906 238	-16 962 157	-16 962 157	-19 000 000	-21 500 000	-21 500 000

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	152,2	157,7	151	158,7	158,7	158,7
Eläkkeelle jääviä, arvio	5	11	11	8	6	3

Toimialan strategia

Ympäristötoimiala toimii Nurmijärven kuntastrategian mukaisesti ja toteuttaa omalla toiminnallaan strategian keskeisiä teemoja. Vuonna 2022 toiminnan painopisteteemoja ovat viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi, sujuva arki, yritysten kunta

sekä terve talous ja linjakas päätöksenteko. Näistä on johdettu toimialalle seitsemän valtuustoon nähden sitovaa toiminnallista tavoitetta.

Olennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin		
Tulot	Muutos	Euroa
	Myyntituotot	-113 000
	Maksutuotot	-1 119 000
	Muut toimintatuotot	10 430 000
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulut	73 000
	Palvelujen ostot	63 000
	Aineet, tarv. ja tavarat	38 000
	Muut toimintakulut	-68 000

Toiminnan kuvaus

Ympäristötoimiala kehittää kunnan elinvoimaa maapolitiikan ja maankäytön suunnittelun keinoin sekä suunnittelee, rakentaa ja ylläpitää kuntalaisille hyvää elinympäristöä ja yrityksille hyvää toimintaympäristöä. Vastaamme siitä, että kunnan omistama rakennettu ympäristö on toimivaa, viihtyisää, monipuolista, turvallista ja siistää. Toimitilojen omistajana vastaamme siitä, että kunnan kiinteistöomaisuus on tarkoituksenmukaista, sen arvo säilyy, tilankäyttö on tehokasta ja tilat ovat turvallisia ja käyttötarkoitukseensa soveltuvia.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kunnan talouden tasapainottaminen ja NUUKA-ohjelman toteuttaminen edellyttää toimialalla kustannustehokkuuden edelleen parantamista. Toimialan vastuulla olevien tehtävien volyymit kasvavat ja toiminnan kustannuksiin ja tuottoihin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet. Kunnan kasvun edellyttämien elinvoimainvestointien sekä kiinteistö- ja infraomaisuuden korjausvelan kasvun hidastamisen edellyttämien ja peruskorjausinvestointien oikea-aikainen toteuttaminen nykyisessä taloustilanteessa on haasteellista.

Ympäristötoimiala kehittää toimintaansa ja tavoitteena on olla toiminnallisesti ja taloudellisesti kilpailukykyinen.

Henkilöstösuunnitelma

Vuoden 2022 henkilöstösuunnitelmaan sisältyy kiinteistö- ja mittausuimen yksikköön **paikkatietosuunnittelija**, jonka tehtävänä on käytössä olevan paikkatietojärjestelmän, ohjelmien ja tietosisältöjen ylläpitoon ja hallintaan liittyvät tehtävät sekä paikkatietoinsinöörin sijaisena toimiminen. Vakanssi ei lisää henkilöstöresursseja. Kartoittajan tehtävä muutetaan paikkatietosuunnittelijaksi. Maankäytön yksikköön sisältyy vuodelle 2022 uutena vakanssina **maankäyttöinsinööri**, jonka tehtävänä on maanhankintaan ja -luovutukseen liittyvät tehtävät.

Ympäristötoimialan tavoitteena on vähentää uuden henkilökunnan rekrytointitarvetta. Teknisen sektorin asiantuntija- ja ammattityöntekijöiden saatavuus jatkuu todennäköisesti vaikeana, ennen uuden rekrytoinnin aloittamista selvitetään aina mahdolliset tehtävien uudelleen järjestelyt.

Palveluverkkosuunnitelman ja palvelutuotanto-ohjelman toteutuminen talousarviossa

Palveluverkon laajuus sekä rakennusten sisäilmaongelmien eskaloituminen edellyttävät kunnan palveluverkon kehittämistä.

Kunnan kiinteistökantaa kehitetään palveluverkkosuunnitelman ja toimitilaohjelman mukaisesti. Toimitilaohjelman keskeisen periaatteen mukaisesti toimitiloja omistetaan ja ylläpidetään vain kunnan ydintoimintoja varten.

Tekninen keskus

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	2 741 442	2 486 650	2 486 650	2 241 240	2 206 240	2 206 240
Toimintakulut	-10 694 586	-12 214 830	-12 218 170	-12 020 110	-12 234 610	-12 356 810
Toimintakate	-7 953 144	-9 728 180	-9 731 520	-9 778 870	-10 028 370	-10 150 570
Toimintakate, €/asukas	-182	-219	-219	-216	-220	-220
	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	64,9	66	62,5	66	66	66

Olennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin		
Tulot	Muutos	Euroa
	Myyntituotot	
	Biojätteen erilliskeräys	-70 000
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulut (henkilöstösirrot, palkankorotusvaraus)	-80 000
	Palvelujen ostot	
	Katujen ja kevytväylien kunnossapito sekä katuvalaistus	260 000
	Jätehuolto (biojätteen erilliskeräys ja Metsä-Tuomelan jäteasema)	-110 000
	Viher- ja liikunta-alueiden kunnossapito	40 000
	Joukkoliikenne	-100 000
	Asiantuntijapalvelut	-115 000
	Muut toimintakulut (sisäiset vuokrat)	-58 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tekninen keskus vastaa kunnallistekniikan suunnittelusta ja toteutuksesta kunnallistekniikan rakentamisohjelman mukaisesti. Keskus ylläpitää ja hallinnoi kunnan taajamien katu-, viher- ja liikuntapaikka-alueita ja muita kunnan yleisiä alueita sekä hoitaa keskukselle kuuluvat viranomais- ja tukipalvelut. Lisäksi keskus vastaa kunnan vastuulla olevasta joukkoliikenteen koordinoitavista, haja-asutusalueen vesihuollon tukitehtävistä, jätehuollon omistajaohjauksen tukitehtävistä sekä maankaatopaikkatoiminnasta. Lisäksi keskus edistää kunnan keskeisten yleisten alueiden siisteyttä (Siistiksi-projekti) ja hoitaa keskukselle kuuluvat ympäristöasioiden koordinoitavat.

Toiminnan painopistealueet

Teknisen keskuksen kehittämisessä panostetaan mm. kunnallistekniikan ict-järjestelmien uudistamiseen (mm. rakennuttaminen, kunnossapito, hallinnointi, omaisuustieto, luvat, valvonta). Hankinnat, koulutus ja käyttöönotto tapahtuvat vaiheittain ja määrärahojen puitteissa. Toiminta ja organisointi pyritään toteuttamaan mahdollisimman tehokkaasti huomioiden henkilökunnan resurssit ja toimivat markkinat. Rekrytointien ja uuden henkilökunnan onnistunut perehdyttäminen on tärkeässä roolissa tulosalueen palvelutoimintojen ylläpidossa ja kehittämisessä.

Lisäksi viestinnän kehittäminen on tärkeä ja jatkuva painopistealue alueiden suunnittelussa, rakentamisessa, ylläpidossa ja hallinnoinnissa. Kunnallistekniikan suunnittelussa painopistealueita ovat mm. toteuttaa liikenneturvallisuussuunnitelman kohteita vaiheittain ja yhteistyössä Ely-keskuksen kanssa, yleisten alueiden esteettömyyskartoitusten toteuttaminen, kevyenliikenteen verkoston ja ulkoilureitistöjen sekä liikuntapaikkojen yleissuunnitelman päivittäminen sekä kokonaisvaltaisten puistoselvitysten laatiminen (mm. seniori-, perhe- ja leikki- ja taajamapuistot, lähiliikuntapaikat).

Muita merkittäviä muutoksia ja painopistealueita toiminnassa suunnittelukauden aikana ovat mm. toimialan hulevesiasioiden toimintamallin uudelleenjärjestäminen, ympäristöasioiden koordinointi ja kehittäminen (ml. Hiilineutraali Uusimaa 2035) ja keskukselle kuuluvien NUUKA-hankkeiden valmistelu-tehtävät. Keskusvarasto (varastotoiminnot) siirtyy konserni-palveluiden toimialalle vuoden 2022 alusta alkaen. Koronatilanteen vaikutukset tulevat mahdollisesti näkymään keskuksen palvelutarjonnassa sekä kustannus- ja tulokehityksessä vielä ainakin seuraavan vuoden osalta (mm. joukkoliikenteen käyttö).

Tekninen keskus/yksiköt

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Koordinointi						
Toimintatuotot	352 270	9 870	9 870	9 950	9 950	9 950
Toimintakulut	-339 874	-435 830	-439 170	-425 102	-435 102	-440 102
Toimintakate	12 396	-425 960	-429 300	-415 152	-425 152	-430 152
Kunnallistekniikan rakentaminen ja varastotoiminnot *)						
Toimintatuotot	134 132	142 090	142 090	22 390	22 390	22 390
Toimintakulut	-494 990	-474 260	-474 260	-239 641	-239 641	-239 641
Toimintakate	-360 858	-332 170	-332 170	-217 251	-217 251	-217 251
Katujen ja teiden kunnossapito sekä varikko						
Toimintatuotot	878 364	774 000	774 000	715 000	715 000	715 000
Toimintakulut	-3 293 999	-3 433 450	-3 433 450	-3 677 087	-3 762 787	-3 814 887
Toimintakate	-2 415 635	-2 659 450	-2 659 450	-2 962 087	-3 047 787	-3 099 887
Jätehuolto						
Toimintatuotot	449 828	364 000	364 000	317 000	282 000	282 000
Toimintakulut	-418 401	-494 480	-494 480	-381 733	-379 733	-379 733
Toimintakate	31 427	-130 480	-130 480	-64 733	-97 733	-97 733
Viher- ja liikunta-alueet						
Toimintatuotot	723 148	866 700	866 700	845 500	845 500	845 500
Toimintakulut	-3 049 742	-3 123 510	-3 123 510	-3 127 462	-3 148 262	-3 163 362
Toimintakate	-2 326 594	-2 256 810	-2 256 810	-2 281 962	-2 302 762	-2 317 862
Kunnallistekniikan suunnittelu						
Toimintatuotot	203 700	329 990	329 990	331 400	331 400	331 400
Toimintakulut	-3 097 580	-4 253 300	-4 253 300	-4 169 085	-4 269 085	-4 319 085
Toimintakate	-2 893 880	-3 923 310	-3 923 310	-3 837 685	-3 937 685	-3 987 685
Tekninen keskus yhteensä						
Toimintatuotot	2 741 442	2 486 650	2 486 650	2 241 240	2 206 240	2 206 240
Toimintakulut	-10 694 586	-12 214 830	-12 218 170	-12 020 110	-12 234 610	-12 356 810
Toimintakate	-7 953 144	-9 728 180	-9 731 520	-9 778 870	-10 028 370	-10 150 570

*) varastotoiminnot siirtyvät konsernipalveluihin vuoden 2022 alussa

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2020	TPE2021	TA2022
Tekninen keskus			
Kadut + kevyen liikenteen väylät, km	361	371	375
Katuvalaistus, kpl	10 598	10 800	11 000
Hoidetut puistot (AI-AIII), ha	59	59	59
Metsät ja taajamametsät, ha	918	918	918
Pellot, ha	160	160	147
Urheilu- ja pallokentät, kpl	30	30	30
Kuntoradat ja ulkoilureitit, km	127	127	127
Ladut, km	105	105	105
Joukkoliikenne, myydyt liput kpl	12 400	13 000	18 500

Tilakeskus

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	24 940 138	24 146 765	23 846 765	24 760 094	25 070 004	25 076 124
Toimintakulut	-15 415 359	-12 581 250	-13 283 730	-13 311 023	-12 946 993	-13 724 993
Toimintakate	9 524 779	11 565 515	10 563 035	11 449 071	12 123 011	11 351 131
Toimintakate, €/asukas	218	260	238	253	266	247

HTV 1	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Yhteensä	38,9	39,1	38,5	39,1	39,1	39,1

Olennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin		
Tulot	<u>Muutos</u> Muut toimintatuotot Sisäiset vuokrat Pääterveysaseman vuokran korotus Keusotelle	<u>Euroa</u> 915 000
Menot	<u>Muutos</u> Ei olennaisia muutoksia kokonaiskuluissa tilinpäätös 2021 ennusteeseen nähden.	<u>Euroa</u>

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tilakeskus vastaa kunnan kiinteistöjen omistajatehtävistä, toimilohjelmasta ja kiinteistöjohtamisesta. Tehtäviin kuuluvat kilpailuttamisen kehittäminen, investointien valmistelu, toimitilojen rakennuttaminen, vuokraus, ylläpito ja kehittäminen sekä tiloista luopumisen hallittu toteuttaminen.

Tilakeskus järjestää toimitilat kunnan toiminnolle. Palveluverkko-suunnitelma ja väestöennuste ohjaavat toimitilojen sijoittamista.

Tilakeskuksen hallinnassa oleva tilakanta on yhteensä noin 193 000 huoneistoneeliometriä.

Tilakeskuksen pääasiakkaita ovat sivistys- ja hyvinvointitoimiala sekä Keusote. Kuntatalouden kiristyminen aiheuttaa tiukkenevia kustannusraameja myös kiinteistönpidolle. Uusia talonrakennusinvestointeja on harkittava entistä tarkemmin. Säästöjen saaminen kiinteistönpidossa edellyttää toimintojen yhdistämistä, synergiahyötyjen etsimistä ja tilankäytön tehostamista. Energia kallistuu tasaisesti ajoittaisista hintatason laskuista huolimatta.

Sisäilmaongelmat ovat vakava haitta ja riski kiinteistötaloudelle. Sisäilmaongelmien ehkäisyssä oikeiden rakennustapojen lisäksi avainasemassa on riittävät resurssit ylläpitotoimintaan käyttäjän omien toimien lisäksi. Väistötilat ovat usein vaikeasti ennakoitavissa oleva menoerä. Väistötilatarvetta pitää tulevaisuu-

desa pystyä hallitsemaan paremmin. Keskeinen tekijä sisäilma-ongelmien hallinnassa on oikean kokoinen, tehokas palveluverkko, jota pystytään pitämään kunnossa käytettävissä olevilla taloudellisilla resursseilla.

Muutoksiin tilatarpeissa auttaa mm. riittävä tonttivaranto tiloille, toisin sanoen jokaisessa taajamassa pitää olla tyhjä tontti päiväkodille ja koululle, johon voidaan sijoittaa tilaelementtirakennus tukemaan tilatarpeiden muutoksia. Oikeaan käyttötaroitukseen kaavoitettu vapaa tontti mahdollistaa laajan pelivaran vuokrasopimuksien säätelyssä, joka alentaa kiinteistönpidon kustannuksia.

Toiminnan painopistealueet

Toiminnan painopistealueina ovat energiatehokkuus, sisäilma-terveellisyys ja kiinteistöjen turvallisuus. Toimitilojen sisäilman laatua heikentäviä tekijöitä poistetaan suunnitelmallisesti ja tutkimustuloksia hyödyntäen. Kiinteistöjen ylläpitotoiminnan vaikuttavuutta painopistealueiden kehittämisessä edistetään.

Päiväkotien ja koulujen piha-alueita kunnostetaan. Käyttäjyhteistyötä tehostetaan ja kustannusvertailutietoa hyödynnetään. Toimitilat on salkutettu toimitilaohjelman käsittelyn yhteydessä. Tuloksena syntyi kehitettävien Kiinteistöjen luettelo, jossa kohteita on niputettu eri jatkojalostustapojen mukaan. Luettelo päivitetään tilanteen muuttuessa. Tilakeskuksen hallinnassa olevaa toimitilakantaa pyritään vähentämään tarpeettomien tilojen myymisellä ja heikkokuntoisten kohteiden

purkamisella sekä hankintojen kilpailuttamisen kehittämisellä kunnan omaan tai toisen taseeseen

Palveluverkon keskeinen periaate tulisi olla, että rakennuksia on vain kunnan ydintoimintoja varten; hallinto, varhaiskasvatus- ja opetustoiminta sekä terveydenhuolto sekä sosiaalitoimi.

Kunnan talous on erittäin vaikeassa tilanteessa. Tilat tulee rakentaa pelkästään toiminnallisuuskäytöstä; toimiva käyttötarkoitukseensa, helppo huoltaa, helppo laajentaa tai pienentää sekä helppo korjata.

Uusissa rakennushankkeissa tulee suosia laajoja kokonaisuuksia, isoa oppilas- tai lapsimäärää. Eri toimintoja tulee yhdistää esim. kampusajattelulla, jossa voidaan ottaa mukaan esim. nuoriso-, kirjasto-, koulu- ja liikuntatilat. Tilat tulee rakentaa pelkästään toiminnallisuuskäytöstä; toimiva käyttötarkoitukseensa, helppo huoltaa, helppo laajentaa tai pienentää sekä helppo korjata.

Nykyajan valittava trendi on tuhotyöt ja ilkkivalta. Palveluverkon rakennuksien tulee kestää ilkkivaltaa ja vahingontekoa mahdollisimman hyvin. Rakennuksissa tulee olla ajanmukaiset valvontajärjestelmät.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2020	TPE2021	TA2022
Tilakeskus			
Toiminnassa olevat tilat yhteensä, hum2	193 792	183 591	193 300
Koulut	79 987		
Päiväkodit	22 374		
Terveyskeskukset	17 126		
Ulos vuokrataut	17 627		
Muut tilat	56 678		

Tilakeskuksen tuloslaskelma

Tuloslaskelma	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	24 940 138	24 146 765	23 846 765	24 760 094	25 070 004	25 076 124
Myyntituotot	113 849	33 005	33 005	30 690	29 500	29 500
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	12 135					
Muut toimintatuotot	24 814 153	24 113 760	23 813 760	24 729 404	25 040 504	25 046 624
Toimintakulut	-15 415 359	-12 581 250	-13 283 730	-13 311 023	-12 946 993	-13 724 993
Henkilöstökulut	-1 819 524	-1 887 060	-1 887 060	-1 927 580	-1 939 650	-1 939 650
Palvelujen ostot	-5 310 786	-2 711 250	-3 381 250	-3 343 455	-3 052 655	-3 425 655
Aineet, tarv. ja tavarat	-4 128 426	-4 501 780	-4 501 780	-4 541 270	-4 534 970	-4 546 970
Avustukset						
Muut toimintakulut	-4 156 623	-3 481 160	-3 513 640	-3 498 718	-3 419 718	-3 812 718
Toimintakate	9 524 779	11 565 515	10 563 035	11 449 071	12 123 011	11 351 131
Poistot ja arvonal.	-8 132 775	-8 600 000	-8 600 000	-9 544 460	-10 244 460	-10 244 460

Hallinto- ja talouspalvelut

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	865 705	753 820	753 820	840 880	822 880	812 880
Toimintakulut	-5 202 141	-5 463 711	-5 464 686	-5 626 488	-2 130 888	-2 146 888
Toimintakate	-4 336 437	-4 709 891	-4 710 866	-4 785 608	-1 308 008	-1 334 008
Toimintakate, €/asukas	-99	-106	-106	-106	-29	-29

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	15,8	17,2	16,5	17,2	17,2	17,2

Olelliset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin		
Tulot	<u>Muutos</u> Maksutuotot (rakennusvalvonnan lupamaksut)	<u>Euroa</u> 80 000
Menot	<u>Muutos</u> Palvelujen ostot (pelastuslaitoksen ja ympäristökeskuksen maskuosuudet, ICT-palvelut)	<u>Euroa</u> 120 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Hallinto- ja talouspalveluiden tehtävänä on järjestää toimialan yhteisesti hoidettavat hallinnon, henkilöstöhallinnon, taloushallinnon ja asiakaspalvelun tehtävät sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvat rakennusvalvonnan tehtävät.

Tulosalueen tehtäviä ovat: rakennusvalvontaviranomais-tehtävien lisäksi lautakuntien hallinnolliset valmistelu-, toimeenpano- ja sihteeritehtävät; sopimushallinta, asia-kirjahallinta ja arkistotehtävät; henkilöstöasioiden koordinointi; talousarvion laadinta, määrärahojen seuranta ja raportointi; ostolaskujen käsittely; myyntilaskutus, teknisen toimen asiakaspalvelu.

Tulosalueelle sisältyy myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen maksuosuudet.

Tulosalue pyrkii varmistamaan hallinnon toimivuuden ohjaamalla, kehittämällä ja koordinoimalla toimialan tulosalueiden hallintoa.

Toimialan vastuulla olevien tehtävien valmistelu, päätöksenteko ja toimeenpano tehdään kunnan kokonaisedun mukaisesti saumattomasti ja tehokkaasti.

Toiminnan painopistealueet

Toiminnan painopisteitä ovat asiakaspalvelun ja sähköisten palveluiden kehittäminen, toimialan tiedottamisen ja viestinnän kehittäminen sekä toimialan palveluiden tuotteistaminen.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA			
	TP2020	TPE2021	TA2022
Ympäristötoimialan hallinto- ja talouspalvelut			
Rakennusluvut, kpl	246	300	270
Jatkoluvat, kpl	156	130	130
Tarkastukset, kpl	1 813	1 500	1 500

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-3 379 436	-3 438 400	-3 480 000	-3 514 000		
Toimintakate	-3 379 436	-3 438 400	-3 480 000	-3 514 000	0	0
Toimintakate, €/asukas	-77	-77	-78	-78	0	0

Olellaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin		
Menot	Muutos	Euroa
	Palvelujen ostot (maksuosuudet)	34 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kuntaosuudet perustuvat palvelutasossa määriteltyyn vähimmäispalvelutasoon.

Kunkin kunnan lopulliseen maksuosuuteen vaikuttaa kunnan mahdolliset vuokrien muutokset vuodelle 2022.

Kivistö-Klaukkala alueen pelastustoimen ja ensihoidon palveluiden turvaamiseksi on tehty suunnitelma Luhtaanmäen paloasemasta, jonka toteutus on siirretty myöhemmäksi, koska alueella ei ole tarvittavaa kunnallistekniikkaa paloaseman rakentamiseksi.

Kuntien ja kuntayhtymien vastuulla nyt oleva pelastustoimi siirtyy vuoden 2023 alusta hyvinvointialueille.

Keski-Uudenmaan alueelta Kerava muodostaisi Vantaan kanssa hyvinvointialueen, kun muut alueen kunnat muodostavat Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toiminta näyttäisi jatkuvan kahden hyvinvointialueen yhteisenä.

Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-715 952	-842 900	-842 900	-878 500	-891 500	-906 500
Toimintakate	-715 952	-842 900	-842 900	-878 500	-891 500	-906 500
Toimintakate, €/asukas	-16	-19	-19	-19	-20	-20

Olelliset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin		
Menot	Muutos	Euroa
	Palvelujen ostot (maksuosuudet)	36 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talousarvioon sisältyy Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle maksettavan osuuden lisäksi Kuel-maksuja ja Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n jäsenmaksua.

Kaikki Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelut ovat lakisääteisiä. Osa palveluista ympäristökeskus tai sen sopijakunnat eivät voi juurikaan vaikuttaa, kun taas osa palveluista on vaipaammin sopijakuntien valittavissa.

Vuodelle 2022 ympäristökeskuksen maksuosuuteen on varattu määrärahaa 857 000 euroa. Nurmijärven maksuosuus nousee 4,3 %.

Sopijakuntien lopulliset maksuosuudet määräytyvät tilinpäätös-vaiheessa kuntakohtaisesti kohdennettujen palveluiden sekä maksuosuuksia kompensoivien maksutulojen perusteella.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen nykyisen tehtäväkoko-naisuuden arvioidaan säilyvän ennallaan vähintään vuoden 2023 loppuun.

Valtionvarainministeriön selvityksessä ehdotetaan, että sote-uu-distusta koskevan hallituksen esityksen mukaisille hyvinvointi-alueille siirrettäisiin kuntien nykyisin hoitamat ympäristöterveydenhuollon tehtävät (terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto). Ympäristöterveydenhuollon tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi 1.1.2026.

Maankäyttö ja kaavoitus

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	322 879	395 700	395 700	399 500	399 500	399 500
Toimintakulut	-2 291 634	-2 905 120	-2 906 960	-3 011 672	-3 042 272	-3 020 972
Toimintakate	-1 968 754	-2 509 420	-2 511 260	-2 612 172	-2 642 772	-2 621 472
Toimintakate, €/asukas	-45	-56	-56	-58	-58	-57

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1						
Yhteensä	32,6	35,4	33,5	36,4	36,4	36,4

Olellaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin		
Menot	Muutos	Euroa
	Henkilöstökulut (uudet vakanssit maankäyttöinsinööri ja paikkatietosuunnittelija)	60 000
	Palvelujen ostot (ICT-palvelut)	33 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tulosalueen perustehtävänä on kunnan elinvoiman kehittäminen maapolitiikan ja maankäytön suunnittelun keinoin. Lisäksi tulosalueen tehtävänä on omalla toiminnallaan luoda toimivaa, turvallista ja viihtyisää asuinympäristöä. Tulosalue koostuu neljästä yksiköstä: maankäyttö, yleiskaavoitus, asemakaavoitus ja kiinteistö- ja mittausyksikkö. Kunnan paikkatieto ja maastomittaus on järjestetty kiinteistö- ja mittausyksikössä.

Tehtävää toteutetaan ohjaamalla kunnan yhdyskuntarakenteen kehitystä ja huolehtimalla kunnan edunvalvonnasta seudun kuntien, maakunnan ja valtion välisessä yhteistyössä maankäytön suunnittelun ja maapolitiikan osalta. Toimivan, turvallisen ja viihtyisän asuin- ja elinympäristön muodostamiselle luodaan edellytyksiä yleis- ja asemakaavoituksella, joiden palvelut ovat asema- ja yleiskaava, suunnittelutarveratkaisut, poikkeamispäätökset ja maisematyöluvat. Maapolitiikan osalta tehtävää toteutetaan aktiivisen maanhankinnan ja tontinluovutuksen kautta. Kiinteistö- ja mittausyksikkö toimii osana tonttituotantoprosessia ja tuottaa kiinteistönmuodostus-, kuntarekisteri- ja paikkatietopalveluja.

Tulosalue toimii yhteistyössä kunnan eri toimijoiden ja tulosalueiden kanssa. Keskeisinä yhteistyökumppaneina ovat myös viranomaistahot kuten maanmittauslaitos, Uudenmaan ELY-keskus ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus sekä rakennuttajat ja rakennusyhtiöt. Lisäksi tulosalue toimii tiiviissä yhteistyössä KUUMA-kuntien ja pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Tulosalueen toiminnan volyyymiin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet. Tämä näkyy etenkin tontin luovutuksissa ja

sen myötä muussa tulosalueen toiminnassa. Toiminta jatkuu näillä näkymin ennallaan, kehityssuunta on hieman kasvava. La- kisaäteiset tehtävät säilyvät. Henkilöstömäärä vähenee vuoden 2022 alussa eläköitymisen myötä kahdella henkilöllä.

Toiminnan painopistealueet

Maanhankintaa jatketaan entistä aktiivisemmin Klaukkalan ja Kirkonkylän alueilla, jotta voidaan turvata asuin- ja yritystonttien tuottaminen. Omakotitontteja ja yhtiömuotoisia tontteja luovutetaan Vanhan Klaukan alueelta ja muualta Klaukkalasta. Rajamäen alueelta luovutetaan omakotitontteja.

Tulosalueen toiminta pyritään vakauttamaan henkilövaihdosten jälkeen. Toiminta pyritään toteuttamaan mahdollisimman tehokkaasti huomioiden henkilöstön resurssit. Rekrytointien ja uuden henkilöstön onnistunut perehdyttäminen on tärkeässä roolissa tulosalueen toimintojen ylläpidossa ja kehittämisessä.

Ilvesvuori pohjoisen asemakaavan laatiminen priorisoidaan tulosalueen toiminnassa siten, että asemakaavan muutos on mahdollista saada hyväksyttäväksi valtuustoon tontin luovutusta koskevan esisopimuksen aikataulun mukaisesti syyskuun loppuun 2022 mennessä.

Maankäyttö ja kaavoitus/yksiköt

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Koordinointi						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-98 656	-140 840	-142 680	-140 400	-145 400	-149 400
Toimintakate	-98 656	-140 840	-142 680	-140 400	-145 400	-149 400
Asemakaavoitus						
Toimintatuotot	25 618	33 700	33 700	33 500	33 500	33 500
Toimintakulut	-479 635	-527 070	-527 070	-525 038	-538 638	-547 138
Toimintakate	-454 017	-493 370	-493 370	-491 538	-505 138	-513 638
Kiinteistö- ja mittaustoimi						
Toimintatuotot	271 698	340 000	340 000	340 000	340 000	340 000
Toimintakulut	-1 032 211	-1 421 610	-1 421 610	-1 489 965	-1 493 965	-1 452 465
Toimintakate	-760 513	-1 081 610	-1 081 610	-1 149 965	-1 153 965	-1 112 465
Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta yhteensä						
Toimintatuotot	297 316	373 700	373 700	373 500	373 500	373 500
Toimintakulut	-1 610 502	-2 089 520	-2 091 360	-2 155 403	-2 178 003	-2 149 003
Toimintakate	-1 313 186	-1 715 820	-1 717 660	-1 781 903	-1 804 503	-1 775 503
Maankäyttö						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-293 872	-315 560	-315 560	-356 968	-360 968	-365 468
Toimintakate	-293 872	-315 560	-315 560	-356 968	-360 968	-365 468
Yleiskaavoitus						
Toimintatuotot	25 564	22 000	22 000	26 000	26 000	26 000
Toimintakulut	-387 260	-500 040	-500 040	-499 301	-503 301	-506 501
Toimintakate	-361 696	-478 040	-478 040	-473 301	-477 301	-480 501
Elinvoimalautakunta yhteensä						
Toimintatuotot	25 564	22 000	22 000	26 000	26 000	26 000
Toimintakulut	-681 132	-815 600	-815 600	-856 269	-864 269	-871 969
Toimintakate	-655 568	-793 600	-793 600	-830 269	-838 269	-845 969
Tulosalue yhteensä						
Toimintatuotot	322 879	395 700	395 700	399 500	399 500	399 500
Toimintakulut	-2 291 634	-2 905 120	-2 906 960	-3 011 672	-3 042 272	-3 020 972
Toimintakate	-1 968 754	-2 509 420	-2 511 260	-2 612 172	-2 642 772	-2 621 472

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

	TP2020	TPE2021	TA2022
Maankäyttö ja kaavoitus			
Luovutetut omakotitontit, kpl	25	30	60
Luovutetut yhtiömuotoiset tontit, kpl	6	6	6
Yleiskaavoitus, lupapäätökset kpl	48	50	50
Hyväksytyt yleiskaavat kpl	1	1	1
Asemakaavoitus, lupapäätökset kpl	26	26	26
Hyväksytyt asemakaavat k-m ²	353 132	40 000	95 000
Kantakartan mukainen ylläpidettävä alue, km ²	40	40	40
Rekisteröidyt kiinteistöt	50	100	100

Omaisuu den tuotot ja hallinta

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	6 607 840	7 000 000	7 000 000	15 440 000	5 900 000	6 000 000
Toimintakulut	-58 630	-140 000	-140 000	-150 000	-140 000	-140 000
Toimintakate	6 549 210	6 860 000	6 860 000	15 290 000	5 760 000	5 860 000
Toimintakate, €/asukas	150	154	154	338	126	127

Olennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin		
Tulot	Muutos	Euroa
	Maksutuotot (maankäyttösopimukset)	-1 200 000
	Muut toimintatuotot (yritys-, yhtiömutoiset ja omakotitalotontit)	9 640 000

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunnan maapoliitiikan hoitaminen ja vastuu kunnan maanhankinnasta ja tonttien luovuttamisesta sekä maapoliittisen ohjelman ajantasaisuudesta. Maanhankintaa ja tonttien luovutusta tehdään maankäytön tavoiteohjelman mukaisesti sekä toteutuksen talousarviossa asetettuja tavoitteita.

Maanhankintaa ja tonttien luovutusta harjoitetaan entistä aktiivisemmin pyrkien ylläpitämään suunnitteluvuosilla omaisuuden tuottojen vuosittainen taso korkealla. Suunnitelmakaudella kiinnitetään erityistä huomiota tontintuotantoprosessin toimivuuteen ja resursointiin.

Tontin myynnin määrä on vahvasti sidoksissa talouden suhdanteisiin ja tonttien kysyntään. Tontteja pyritään luovuttamaan monipuolisesti eri taajamista kunnan tonttivarannon ja talouden raamien puitteissa.

Tonttien kysyntä on vilkkainta Klaukkalan alueen tonteista, joista myös saadaan parhaat myynti- ja vuokratuotot. Järvi- maan alueen tonttien luovutus siirtyneen vuodelle 2022. Uusien omakotitonttien haku keskittyy Vanha Klaukan ja Rajamäen kaava-alueen tontteihin. Kirkonkylän uusia omakotitontteja luovutetaan aikaisintaan vuoden 2023 puolella.

Yhtiömuotoisia kerrostalo- ja rivitalotontteja luovutetaan 1-3 kpl ja yritystontteja 3-5 kpl vuodessa.

Toiminnan painopistealueet

Maanhankinnan painopistealueena on Kirkonkylän ja Klaukkalan maa-alueet. Erityisesti maata pyritään hankkimaan raaka- maana kaavoitusta varten, mutta lisäksi Kirkonkylän alueella hankinta kohdentuu tuleville kaavamuuotosalueille.

Yritystonttien luovutus on keskeinen elinkeinopoliittinen työkalu. Toiminnan tavoitteena on elinkeinon tukeminen ja kehittäminen, kunnan työpaikkamäärän kasvu ja työllistymisen tukeminen.

Kunta päättää omistamiensa luovutettavien tonttien sijainnit, määrät ja ajankohdat. Näin ollen se voi samalla ennakoita palvelutarpeen lisääntymisen. Kunnan omistuksessa olevien alueiden kunnallistekniikan investoinnit voidaan parhaiten toteuttaa oikea-aikaisesti suhteessa tontinmyyntiin. Alueet, joille on jo rakennettu kunnallistekniikkaa, pyritään myymään mahdollisimman nopeasti, jotta saadaan pääomaa seuraavien alueiden toteutukseen ja maanhankintaan sekä verotuloja.

Sosiaali- ja terveystaloudet

Sosiaali- ja terveystalvet

Tuloslaskelma	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot	1 610					
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot	1 610					
Toimintakulut	-129 489 794	-128 051 675	-132 951 336	-136 503 288		
Henkilöstökulut *	-1 423 146	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000		
Palvelujen ostot	-128 101 377	-126 651 675	-131 551 336	-135 103 288		
Aineet, tarv. ja tavarat						
Avustukset						
Muut toimintakulut	34 729					
Toimintakate	-129 488 184	-128 051 675	-132 951 336	-136 503 288		

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä (Keusote) vastaa alueensa jäsenkuntien sosiaali- ja terveystalvetuiden järjestämisestä ja tuotannosta. Jäsenkuntia ovat Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula. Keusoten tavoitteena on turvata alueen asukkaille laadukkaat ja asiakaslähtöiset sosiaali- ja terveystalvet tase-arvoisesti.

Palvelut toteutetaan väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä palvelujen käyttäjiä ja tukien asukkaiden itsenäistä arjessa selviytymistä. Järjestämisvastuuseen kuuluvat ehkäisevät, korjaavat ja hoitavat, kuntouttavat sekä muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut yhtenäisenä kokonaisuutena. Kuntayhtymä voi tuottaa järjestämisvastuulle kuuluvat palvelut itse tai hankkia ne sopimukseen perustuen muulta palvelujen tuottajalta. Tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa olevana kuntayhtymä vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja

laadun määrittelemisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset liittyvät sote-uudistukseen, jonka myötä sosiaali- ja terveystalvetuiden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alussa. Muutoksella on valtavat vaikutukset kunnan menoihin ja sitä kautta myös rahoitukseen. Kuntien verotuloja ja valtionosuuksia leikataan siirtyvien palvelujen osalta ja suurten kuntakohtaisten taloudellisten muutosten lieventämiseksi uuteen rahoitusjärjestelmään on sisällytetty muutostasauselementtejä.

*(Sosiaali- ja terveystalvet toimialan määrärahoihin sisältyy 1,4 milj. euron eläkemaksuvaraus, joka kohdistuu Nurmijärven kunnan entisen sotehenkilöstön, ennen vuotta 2005 syntyneisiin eläkemaksuveloitteisiin.)

Sosiaali- ja perusterveydenhuolto - Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-81 449 628	-77 489 269	-82 388 930	-84 471 198		
Toimintakate	-81 449 628	-77 489 269	-82 388 930	-84 471 198		
Toimintakate, €/asukas	-1 865	-1 743	-1 853	-1 869		

Erikoissairaanhoito – Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri -kuntayhtymä

	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-48 071 181	-50 562 406	-50 562 406	-52 032 090		
Toimintakate	-48 071 181	-50 562 406	-50 562 406	-52 032 090		
Toimintakate, €/asukas	-1 101	-1 137	-1 137	-1 151		

Tuloslaskelmaosa

**Nurmijärven kunta
(kuntaemo)**

Tuloslaskelma, €	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Kunnanjohtajan esitys TA 2022	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	5 563 965	5 328 655	5 484 855	5 873 996	5 891 006	5 891 006
Maksutuotot	6 789 086	5 828 550	5 429 350	4 003 550	3 985 550	3 977 550
Tuet ja avustukset	1 696 614	1 547 236	1 926 236	1 953 240	1 946 740	1 946 740
Muut toimintatuotot	28 914 362	30 021 695	29 424 450	40 232 184	30 997 534	31 103 654
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	42 964 027	42 726 136	42 264 891	52 062 970	42 820 830	42 918 950
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-67 750 182	-69 915 731	-70 640 311	-71 810 212	-69 995 158	-70 067 998
Palvelujen ostot	-163 596 798	-165 871 681	-171 431 121	-176 454 915	-38 092 921	-38 565 141
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 922 820	-8 550 329	-8 587 329	-8 788 583	-8 981 733	-9 004 653
Avustukset	-10 513 725	-6 595 050	-7 629 114	-7 942 219	-7 940 150	-7 915 150
Muut toimintakulut	-22 988 575	-22 660 872	-22 824 192	-23 175 382	-23 165 176	-23 319 634
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-272 772 100	-273 593 662	-281 112 067	-288 171 310	-148 175 137	-148 872 575
TOIMINTAKATE	-229 808 074	-230 867 526	-238 847 176	-236 108 340	-105 354 307	-105 953 625
Verotulot	200 631 396	201 495 000	206 564 365	215 888 000	106 840 000	99 433 000
Valtionosuudet	51 698 073	40 700 000	41 543 787	43 261 393	25 563 000	25 863 000
Rahoitustuotot ja -kulut	1 563 069	1 376 000	1 445 000	1 407 000	1 319 000	1 279 000
Korkotuotot	102 776	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	2 643 489	2 620 000	2 685 000	2 650 000	2 412 000	2 412 000
Korkokulut	-563 626	-620 000	-620 000	-650 000	-640 000	-630 000
Muut rahoituskulut	-619 570	-624 000	-620 000	-593 000	-453 000	-503 000
VUOSIKATE	24 084 465	12 703 474	10 705 976	24 448 053	28 367 693	20 621 375
Poistot ja arvonalentumiset	-17 841 592	-17 869 000	-17 881 843	-20 006 000	-22 536 000	-22 556 000
TILIKAUDEN TULOS	6 242 872	-5 165 526	-7 175 867	4 442 053	5 831 693	-1 934 625
Poistoeron muutos	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500
Varausten muutos	-6 000 000	0	0	-4 400 000	-5 800 000	0
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	255 372	-5 153 026	-7 163 367	54 553	44 193	-1 922 125
Tunnusluvut						
Ylijäämä taseessa	19 870 254	14 717 228	12 706 887	12 761 440	12 805 632	10 883 507
Vuosikate poistoista %	135 %	71 %	60 %	122 %	126 %	91 %
Vuosikate €/asukas	551,6	285,7	240,8	540,8	622,1	447,9
Asukasmäärä	43 663	44 466	44 466	45 207	45 597	46 037

**Nurmijärven kunta
(sis. liikelaitokset)**

Tuloslaskelma, €	TP 2020	TA 2021	TPE 2021 OVK I *	TPE 2021 OVK II *	Kunnanjohtajan esitys TA 2022	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	24 856 355	25 579 192	25 396 124	25 024 462	26 459 725	27 322 445	27 918 445
Maksutuotot	6 789 086	5 828 550	5 429 350	8 269 700	4 003 550	3 985 550	3 977 550
Tuet ja avustukset	1 772 049	1 606 936	1 926 236	1 951 236	2 010 740	2 004 240	2 004 240
Muut toimintatuotot	29 276 873	30 438 045	29 689 450	34 411 650	40 659 004	31 424 354	31 415 474
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	62 694 363	63 452 723	62 441 160	69 657 048	73 133 019	64 736 589	65 315 709
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-74 823 816	-77 138 539	-77 867 909	-77 711 499	-79 047 136	-77 232 082	-77 304 922
Palvelujen ostot	-166 848 486	-169 261 262	-174 535 702	-174 488 146	-179 624 584	-41 266 590	-41 739 210
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 685 475	-12 342 034	-12 328 479	-12 286 409	-12 510 483	-12 722 133	-12 755 053
Avustukset	-10 513 725	-6 595 050	-7 629 114	-8 061 350	-7 942 219	-7 940 150	-7 915 150
Muut toimintakulut	-24 020 584	-23 712 204	-23 915 524	-23 966 955	-24 459 695	-24 455 489	-24 609 847
Vuokrat	-23 364 053	-22 843 938	0	0	-23 685 467	-23 686 567	-23 825 567
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-287 892 087	-289 049 089	-296 276 728	-296 514 359	-303 584 116	-163 616 443	-164 324 181
TOIMINTAKATE	-225 197 724	-225 596 366	-233 835 568	-226 857 311	-230 451 097	-98 879 854	-99 008 472
Verotulot	200 631 396	201 495 000	206 564 365	207 669 281	215 888 000	106 840 000	99 433 000
Valtionosuudet	51 698 073	40 700 000	41 543 787	41 543 787	43 261 393	25 563 000	25 863 000
Rahoitustuotot ja -kulut	1 292 238	1 144 000	1 258 000	1 158 000	1 155 000	1 057 000	967 000
Korkotuotot	110 559	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	2 645 231	2 620 000	2 685 000	2 685 000	2 650 000	2 412 000	2 412 000
Korkokulut	-681 515	-690 000	-645 000	-745 000	-740 000	-740 000	-780 000
Muut rahoituskulut	-782 037	-786 000	-782 000	-782 000	-755 000	-615 000	-665 000
VUOSIKATE	28 423 983	17 742 634	15 530 584	23 513 757	29 853 296	34 580 146	27 254 528
Poistot ja arvonalentumiset	-20 710 645	-21 300 000	-21 212 843	-20 881 843	-23 300 000	-26 280 000	-26 400 000
TILIKAUDEN TULOS	7 713 338	-3 557 366	-5 682 259	2 631 914	6 553 296	8 300 146	854 528
Poistoeron muutos	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500
Varausten muutos	-6 000 000	0	0	0	-4 400 000	-5 800 000	0
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	1 725 838	-3 544 866	-5 669 759	2 644 414	2 165 796	2 512 646	867 028
* OVK II mukainen TP-ennuste mahdollista saada vain koko kunnan luvuista Emokunnan ja liikelaitosten laskelmissa esitetään OVK I mukainen TP-ennuste							
Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TPE 2021 OVK I *	TPE 2021 OVK II *	Kunnanjohtajan esitys TA 2022	TS 2023	TS 2024
Ylijäämä taseessa	40 073 165	36 528 300	34 403 406	42 717 579	44 883 375	47 396 020	48 263 048
Vuosikate poistoista %	137 %	83 %	73 %	113 %	128 %	132 %	103 %
Vuosikate €/asukas	651,0	399,0	349,3	528,8	660,4	758,4	592,0
Asukasmäärä	43 663	44 466	44 466	44 466	45 207	45 597	46 037

LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Talousarvio 2022		Eliminoinnit		Talousarvio 2022
	Kunnan tulos- laskelmaosa	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset	Kunnan tuloslaskelma- osa ml. liikelaitokset
Toimintatuotot					
Myyntituotot, ulkoiset	4 961 339	11 179 925			16 141 264
Myyntituotot, sisäiset	912 657	9 405 804	-912 657	-9 405 804	0
Maksutuotot	4 003 550				4 003 550
Tuet ja avustukset	1 953 240	57 500			2 010 740
Muut toimintatuotot, ulkoiset	39 120 173	426 820			39 546 993
Muut toimintatuotot, sisäiset	1 112 011		-1 112 011		0
Toimintatuotot yhteensä	52 062 970	21 070 049	-2 024 668	-9 405 804	61 702 547
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-71 810 212	-7 236 924			-79 047 136
Palvelujen ostot, ulkoiset	-167 198 330	-2 193 443			-169 391 773
Palvelujen ostot, sisäiset	-9 256 585	-976 226	9 256 585	976 226	0
Aineet, tarv. ja tavarat, ulkoiset	-8 649 113	-3 721 900			-12 371 013
Aineet, tarv. ja tavarat, sisäiset	-139 470	0	139 470		0
Avustukset ulkoiset	-7 942 219	0			-7 942 219
Muut toimintakulut, ulkoiset	-23 175 382	-226 122			-23 401 504
Muut toimintakulut, sisäiset	0	-1 058 191	0	1 058 191	0
Toimintakulut yhteensä	-288 171 310	-15 412 806	9 396 055	2 034 417	-292 153 644
Toimintakate	-236 108 340	5 657 243	7 371 387	-7 371 387	-230 451 097
Verotulot					
Verotulot	215 888 000	0			215 888 000
Valtionosuudet					
Valtionosuudet	43 261 393	0			43 261 393
Rahoitustuotot ja -kulut					
Rahoitustuotot ja -kulut	1 407 000	-252 000	-162 000	162 000	1 155 000
Korkotuotot, ulkoiset	0	0			0
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	2 488 000	0			2 488 000
Korvaus peruspääomasta	162 000	0	-162 000	0	0
Korkokulut, ulkoiset	-650 000	-90 000	0	0	-740 000
Korvaus peruspääomasta	0	-162 000		162 000	0
Muut rahoituskulut	-593 000	0	0	0	-593 000
Vuosikate	24 448 053	5 405 243	7 209 387	-7 209 387	29 853 296
Poistot ja arvonalentumiset					
Poistot ja arvonalentumiset	-20 006 000	-3 294 000			-23 300 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 006 000	-3 294 000			-23 300 000
Tilikauden tulos					
Tilikauden tulos	4 442 053	2 111 243	7 209 387	-7 209 387	6 553 296
Varausten ja rahastojen muutokset					
Varausten ja rahastojen muutokset	-4 387 500	0	0	0	-4 387 500
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	54 553	2 111 243	7 209 387	-7 209 387	2 165 796

Liikelayösten vaikutus kunnan toimintakatteeseen:

	Liikelayötkset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoinen myynti	11 179 925	4 961 339	16 141 264
Muut ulkoiset toimintatuotot	484 320	45 076 963	45 561 283
Henkilöstökulut	-7 236 924	-71 810 212	-79 047 136
Ulkoiset palvelujen ostot	-2 193 443	-167 198 330	-169 391 773
Ulkoiset materiaaliostot	-3 721 900	-8 649 113	-12 371 013
Muut ulkoiset kulut	-226 122	-31 117 601	-31 343 723
Vaikutus kunnan toimintakatteeseen	-1 714 144	-228 736 953	-230 451 097

Liikelayösten vaikutus kunnan vuosikatteeseen:

	Liikelayötkset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan toimintakatteeseen	-1 714 144	-228 736 953	-230 451 097
Ulkoiset rahoituserät	-90 000	260 394 393	260 304 393
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	-1 804 144	31 657 440	29 853 296

Liikelayösten vaikutus kunnan poistojen määrään ja tilikauden tulokseen:

	Liikelayötkset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	-1 804 144	31 657 440	29 853 296
Vaikutus kunnan poistoihin	-3 294 000	-20 006 000	-23 300 000
Varausten ja rahastojen muutokset		-4 387 500	-4 387 500
Vaikutus kunnan tilikauden tulokseen	-5 098 144	7 263 940	2 165 796

Investointiosa
Investointiohjelma 2022-2026

INVESTOINNIT 2022 – 2026
1000 €, alv 0%

	Hanke yht.	Hanke suun. kaudella 2022- 2024	2022	2023	2024	2025	2026
1. Kiinteä omaisuus							
Maa-alueiden hankinta	25 000	7 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Muu maanmyyntitulo (hankintahintavähennys)	-15 000	-4 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Maanhankinta yhteensä	10 000	3 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
2. Osakkeet							
3. Talonrakennus							
3.1 Sosiaali- ja terveystalot							
Terveyskeskuksen peruskorjaus, osa C	6 500	500	500				
3.2 Päiväkodit							
Syrjälän päiväkotit, peruskorjaus	2 300	1 250		250	1 000	1 050	
Tornin päiväkotit	3 600	2 300		300	2 000	1 300	
Vanhan Klaukan 8-os. päiväkotit, uudisrakennus (yksityinen)							
Mäntysalon päiväkodin peruskorjaus	2 150	0					
Havumäen päiväkotit, peruskorjaus	1 200	0					
Päiväkotien peruskorjaus	5 000	0					
3.3 Koulut							
NYK peruskorjaus Mikkola ja sisäilmakorjaus	5 650	300	300				
Röykän koulu, vanhan osan peruskorjaus	3 500	2 000	2 000				
Syrjälän koulun peruskorjaus	7 000	1 100		100	1 000	2 600	3 300
Länsikaaren koulun peruskorjaus	2 150	0					
Mäntysalon koulun peruskorjaus	8 250	0					
Korttelikoulu/Kla/Lintumetsä	3 150	0					
Nurmijärven yhteiskoulu (NYK) ja lukio	22 000	11 000		1 500	9 500	11 000	
Lepsämän koulu, uudisrakennus	2 300	2 200	1 100	1 100			
Urheilupuiston koulu, uudishanke Rajamäen kampus, uudishanke *)	16 600	1 100 500	1 100 500	100	1 000	5 000	9 900
*) Ehdotetaan toteutettavaksi elinkaarihankeena. Arvioitu hankekustannus 30,8 Me							
3.4 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut							
Pääkirjaston peruskorjaus	4 680	2 780	2 780				
3.5 Toimialojen yhteiset							
Kunnanvirasto, talotekniikka- ja muutostyöt, vesikatto	6 700	6 400		3 000	3 400		
Kunnan varikko	3 450	1 400	400	1 000			
Rajamäen liikuntapuiston huoltorakennus, uudisrakennus	1 450	0					
Klaukkalan tekonurmen katsomo ja voimailusali	2 650	0					
3.6 Aleksian keittiöt: Aleksin Pata + Pikku Padat							
Palvelukeittiöhanke	1 500	1 100	600	500			
Toreeninhovin palvelukeittiö (Keusoten vaikutus?)	700	700	75	625			
3.7 Pienet talohankkeet							
Pienet talohankkeet	12 300	3 700	1 200	1 200	1 300	1 300	1 400
Koulujen ja päiväkotien pihojen ja leikkiv. kunnostus	4 700	900	300	300	300	300	300
Talonrakennus yhteensä							
Brutto	128 480	39 230	9 755	9 975	19 500	22 550	14 900
Netto	128 480	39 230	9 755	9 975	19 500	22 550	14 900

INVESTOINNIT 2022 – 2026
1000 €, alv 0%

	Hanke yht.	Hanke suun. kaudella 2022- 2024	2022	2023	2024	2025	2026
4. Kiinteät rakenteet ja laitteet							
Kunnallistekniikan rakentaminen	106 671	44 090	18 200	11 355	14 535	13 681	13 630
avustukset ja rahoitusosuudet	-1 844	-1 844	-1 844				
Klaukkalan tieverkko	8 150	8 150	4 250	3 900			
Kunnan ja valtion yhteishankkeet	8 475	4 265	3 005	1 000	260	2 210	2 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	139 741	54 661	23 611	16 255	14 795	15 891	15 630
5. Irtaimisto, laitteet, ajoneuvot ja muut							
5.1 Konsernipalveluiden toimiala							
Tietotekniikka	1 350	450	150	150	150	150	150
Kalusteet, kunnanvirasto	100	100	100				
Konsernipalvelut yhteensä	1 450	550	250	150	150	150	150
5.2 Sivistys- ja hyvinvointitoimiala							
Päiväkodit	0	0				550	
Koulut	1 005	740	540	200		3 650	200
Nuorisopalvelut		0					
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	620	620	620				
Liikuntapalvelut	620	0					
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala yhteensä	8 814	1 360	1 160	200	0	4 200	200
5.3 Ympäristötoimiala							
Kiinteistö- ja mittaus toimi	360	120	40	40	40	40	40
Tekninen keskus	3 415	1 135	350	380	405	380	380
Ympäristötoimiala yhteensä	3 705	1 255	390	420	445	420	420
Kaikki toimialat yhteensä	13 760	3 165	1 800	770	595	4 770	770
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitoksia							
Investoinnit ilman liikelaitoksia, brutto			39 510	29 500	37 390	45 711	33 800
Rahoitusosuudet			-1 844	0	0	0	0
Maanmyynti			-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investoinnit, netto	257 992	100 056	36 166	28 000	35 890	44 211	32 300
Kohta "6. Liikelaitokset" informatiivisina, päätöksenteko erikseen.							
6. Liikelaitokset							
6.1 Nurmijärven vesi							
Kulut			9 715	5 465	16 415	17 790	10 305
Liittymismaksut, infotieto			-1 300	-3 500	-1 300	-1 300	-1 300
Netto, infotieto			8 415	1 965	15 115	16 490	9 005
6.2 Aleksia							
Liikelaitokset yhteensä		32 045	200	150	100	100	100
Investoinnit yhteensä			9 915	5 615	16 515	17 890	10 405
Netto			46 081	33 615	52 405	62 101	42 705
Investoinnit yhteensä, brutto			49 425	35 115	53 905	63 601	44 205
Rahoitusosuudet			-1 844	0	0	0	0
Maanmyynti (hankintahintavähennys)			-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investoinnit, netto			46 081	33 615	52 405	62 101	42 705

Investointiohjelman hankekortit vuosille 2022-2026

Terveyspalvelut

(kokonaisbudjetti ja rakennusaika)

Terveyskeskuksen peruskorjaus, osa C

6.500.000 €, aloitus: 2021

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

Hankkeen laajuus on kasvanut ja on 3.700 brm². Hanke on tarkentunut käsittäen koko 1990-luvulla rakennetun C-osan potilaskerrostun tilamuutokset ja kellarikerroksen ja aulan tilojen käyttötarkoituksen muutokset sekä talotekniikkajärjestelmien peruskorjaukset ja jäädytyksen lisäyksen. Suunnittelu käynnistyi syksyllä 2018. Rakentaminen ajoittuu pääosin vuodelle 2021. Hankkeessa tulee huomioida sote-uudistus.

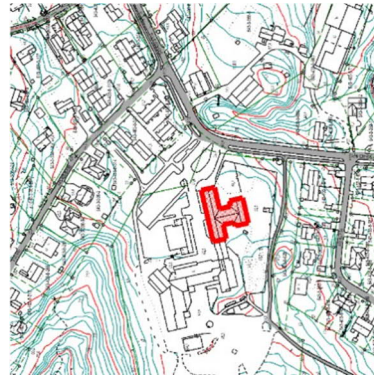
Päiväkodit

Syrjälän päiväkotito, peruskorjaus

2.300.000 €, aloitus 2024

käyttötalousvaikutus: +5 000 €/v

väistötilojen kustannus 220 000€

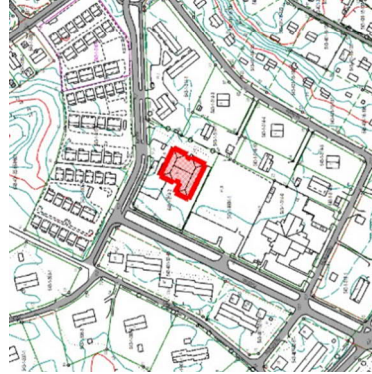
Hankkeen laajuus noin 1.070 hu². Rakennustekninen peruskorjaus vuonna 1987 valmistuneissa tiloissa: pintarakenteiden ja kiintokalusteiden uusiminen, rakenteellisia korjauksia. Pieniä tilamuutoksia sekä toiminnallisia muutoksia. Suunnittelu 2023 ja rakentaminen 2024–2025.

Tornitien päiväkodin uudisrakennus

3.600.000 €, aloitus 2024

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

Hankkeen laajuus noin 1.200 brm². Rakennus korvaa nykyisen Tornitien päiväkodin. Nykyinen rakennus on tullut elinkaarensa päähän. Hankesuunnitelma tarvittaessa ja suunnittelu 2023. Rakennuspaikka varmistetaan. Rakentaminen 2024–2025.

Koulut

Nurmijärven yhteiskoulu, Mikkolan peruskorjaus

5.650.000 €, aloitus: 2017

käyttötalousvaikutus: 90 000 €/v

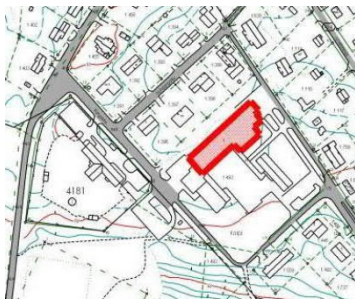
Hankkeen laajuus on 1.200 huon. Vuonna 1991 valmistuneen Mikkolan taloteknisten järjestelmien peruskorjaus, rakennustekninen pintaremontti sekä tilamuutokset. Sisäilmä-tutkimuksen edellyttämät korjaukset tehty. Työn ensimmäinen vaihe on alkanut syksyllä 2017 ja valmistunut 2018.

Toinen rakennusvaihe valmistuu loppuvuodesta 2021, taloudelliset loppuselvitykset 2022. Rakentamiskustannus 3.000.000 €

Röykän koulun vanha osa, peruskorjaus

3.500.000 €, aloitus: 2021

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

Laajuus tarkentunut ja on 1.400 hu^m². Vuonna 1980 valmistuneen tiilikoulun peruskorjaus. Talotekniikan päivitys, liikuntasalin poistumistiet, teknisen työn purunpoistojärjestelmä, rakenteiden tiivistyksiä, ääneristyksiä ja tilojen pintaremonttia. Vesikalusteiden uusimisia. Suunnittelu 2020, rakentaminen 2021–2022.

Syrjälän koulu, peruskorjaus

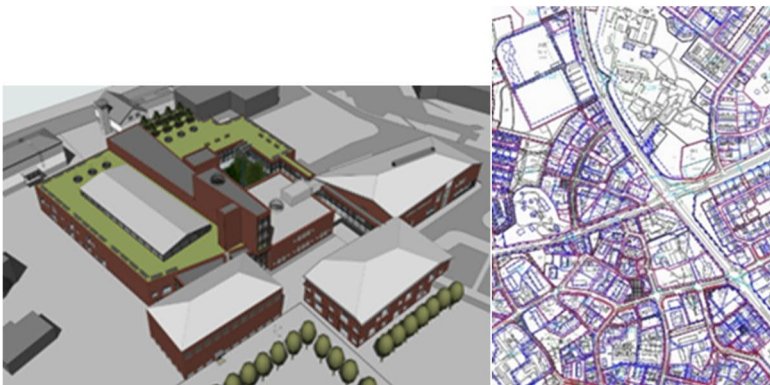
7.000.000 €, aloitus: 2024

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

Laajuus noin 2.900 hu^m². Vuonna 1988 valmistuneen rakennuksen peruskorjaus, välituntipihaan sadevesiviemäröinti, ulkoalueen pintavesien kuivatusjärjestelmän peruskorjaus sekä maastonmuotoilu kosteusteknisesti toimivammaksi. Suunnittelu 2023. Rakentaminen 2024–2026.

Nurmijärven yhteiskoulu (NYK) ja lukio

22.000.000 €, aloitus: 2024

käyttötalousvaikutus: -17 000 €/v

väistöilojen kustannus 650 000€

Laajuus noin 8.086 hum2

Uusin rakennusosa Askola ja parhaillaan peruskorjattava Mikkola sekä vanha liikuntasali säilytetään. Muilta osin rakennus laajennusosineen puretaan. Mikkola ja Askola ovat hankesuunnitelmaratkaisussa perusopetuksen käytössä. Lukion tilat, ruokailu-monitoimitila ja liikuntasali sijoittuvat uudisrakennusosiin. Mikkolassa sijaitseva keittiö laajentuu uudisrakennusosaan. Vanha liikuntasali säilyy mm. juhla- ja opetuskäytössä.

Suunnittelu ajoittuu vuoteen 2023 ja rakentaminen 2024-2025

Rajamäen kampus

30.000.000 €, aloitus: 2024

käyttötalousvaikutus: +280 000 €/v

Hankkeen laajuus on noin 10.260 hum2.

Hankkeella korvataan elinkaarensa päähän tulleet Seitsemän veljeksien koulu, nuorisotilat ja Rajamäen kirjasto ja peruskorjataan Kuntola. Suunnittelu ajoittuu vuodelle 2023. Rakentaminen 2024–2025.

Kuntolan peruskorjaus (sisältyy kampushankkeeseen)

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

Hankkeen laajuus on noin 1.800 brm². Rakennus on valmistunut vuonna 1986 ja sitä on laajennettu vuonna 1999. Hanke sisältää vauri-
oituneiden rakenteiden korjaamisen. Suunnittelu 2022. Rakentaminen 2023–2025. Kuntolan peruskorjaus tulee pyrkiä yhteensovittamaan muun Rajamäen kampushankkeen kanssa. Hankkeen toteuttamista uudishankkeena tutkitaan kampuksen suunnittelun yhteydessä.

Lepsämän koulun uudisrakennus

2.300.000 €, aloitus: 2022

käyttötalousvaikutus: + 30 000 €/v

Hankkeen laajuus on noin 1.000 huon².

Uudisrakennukseen sijoitetaan seitsemän opetustilaa, keittiö ja ruokasali sekä henkilökunnan ja oppilas-
huollon tilat. Suunnittelu aloitetaan 2021. Rakentaminen 2022–2023.

Vanhaa 1929 valmistunutta puukou-
lua ei korjata. Vanhan puukoulun yl-
läpitokustannukset minimoidaan. Rakennuksen jatkosta päätetään myöhemmin.

Hankkeen myötä päästään luopu-
maan vuokratiloista tontilla.

Urheilupuiston koulun uudisrakennus

16.600.000 €, aloitus: 2023

käyttötalousvaikutus: +72 000 €/v

Hankkeen laajuus on noin 5.500 brm². Hanke korvaa elinkaaren päähänsä tulleen Urheilupuiston koulun. Hankesuunnitelma 2021 ja suunnittelu 2022-2023. Rakentaminen 2024-2025. Hankkeessa tutkitaan ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuudet.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Pääkirjaston peruskorjaus

4.680.000 €, aloitus: 2021

käyttötalousvaikutus:
10.000 €/v

Hankkeen laajuus on noin 1.890 brm². Vuonna 1984 valmistuneen rakennuksen taloteknisten järjestelmien peruskorjaus, rakennustekninen pintaremontti sekä tilamuutokset. Suunnittelu vuonna 2020 ja rakentaminen vuosilla 2021 - 2022.

Toimialojen yhteiset hankkeet

Kunnanvirasto, peruskorjaus ja muutostyöt

6.700.000 €, aloitus: 2022

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

Hankkeen laajuus on noin 1.100 brm². Kunnanviraston tilankäytön tehostaminen ja vanhojen lvi-järjestelmien uusiminen sekä jäähdytyksen tehostaminen. 30 vuotta vanhojen vesikatteiden uusiminen vaiheittain. Työt aloitettu syksyllä 2016. Valmistuu 2023. Hankkeessa tutkitaan vielä kunnanviraston kehittäminen kokonaisvaltaisesti.

Varikko, peruskorjaus ja laajennus

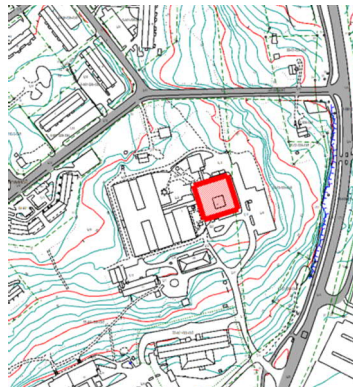
3.450.000 €, aloitus: 2024

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

Hankesuunnitelma on tehty, mutta päivitetään 2021. Sisältää mm. maastomittausyksikön siirron Punamullantieltä varikolle. Vuonna 1980 valmistuneiden rakennusten peruskorjaus tai uusiminen, varastoalueiden ja kylmien katosten uudelleen järjestelyt. Päärakennus 2.240 brm², hallirakennus 1.150 brm². Rakennussuunnittelu alkaa 2021. Rakentaminen vaiheittain 2023, 2027–2028.

Aleksian keittiöt

Toreenhovi, aluekeittiö, muutostyöt

700.000 €, aloitus 2023

käyttötalousvaikutus: +/- 0 €/v

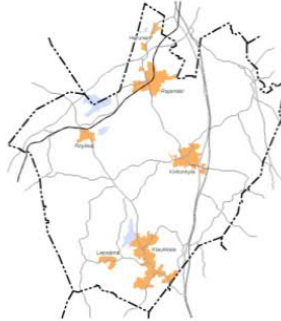
Hankkeen peruskorjausosan laajuus on 500 brm². Keittiöverkkoselvitys päivitetty ja muutos palvelukeittiöksi hyväksytty. Toreenhovin valmistuskeittiö muutetaan palvelukeittiöksi. Tilajärjestelyt ja laitekanta uusitaan. Suunnittelu aloitetaan 2022. Rakennustyöt 2023. Ennen suunnittelun käynnistämistä on selvitettävä sote-uudistuksen vaikutukset hankkeeseen.

Pikku Pata, palvelu- ja jakelukeittiöiden muutostyöt

4.400.000 €, aloitus: 2018

käyttötalousvaikutus: -65.000 €/v

Rajamäen alueen, Klaukkalan alueen ja Kirkonkylän alueen palvelukeittiöt. Aleksian ”Iso Pata”-projektin toteutus vaiheittain järjestyksessä Rajamäki - Klaukkala - Kirkonkylä. Uudentyyppinen palvelutuotanto ja uuden valmistuskeittiön rakentaminen edellyttävät muutoksia palvelukeittiöihin, yhteensä noin 60 kpl. Suunnittelu aloitettu rinnan aluekeittiöiden kanssa 2017. Toteutus alkanut 2018 ja valmistuu 2023.

Pienet talohankkeet

Muut pienet talohankkeet

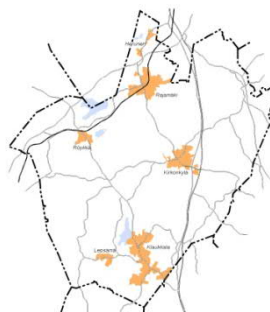
1.200.000–1.400.000 € per vuosi, 2022–2026

Pienet investointiluonteiset hankkeet hintaluokassa 30.000–300.000 € tarkemman erillishjelman mukaan. Tekninen lautakunta hyväksyy vuosittain käyttösuunnitelmien hyväksymisvaiheessa toteuttamisen erillissuunnitelman.

Koulujen ja päiväkotien leikkipihat, peruskorjaus

300.000 € per vuosi, vuodet 2022–2026

Koulujen ja päiväkotien pihojen peruskorjaukset erillishjelman mukaan hallintokuntien osoittamassa järjestyksessä. Vuosittain tehdään perusteellinen korjaus joko yhteen päiväkodin leikkipihaan tai yhteen koulun välituntipihaan. Yksittäisten leikkivälineiden uusimiseen muissa kohteissa on erillinen määräraha.

Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala
 Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto 2022-2026
 1 000 € alv 0%
 Kalustoesitykset

Kohde	Pääsisältö	2022	2023	2024	2025	2026	Yht. €-arvio	Tarveselvitys
3.2 Päiväkodit								
Syrjälän päiväkotit, peruskorjaus	Laajennuksen yhteydessä tarvitaan uutta irtaimistoa				300		300	
Tornitien päiväkotit, peruskorjaus ja pihan kunnostus	Peruskorjauksen yhteydessä on syytä vaihtaa kulunut kalusto uusiksi				250		250	
Päiväkodit yht:		0	0	0	550		550	
3.3 Koulut								
Lukio ja NYK (peruskoulu), Kirkonkylä	Uudisrakennuksen kalusto				1 300		1 300	
Rajamäen kampus					1 350		1 350	
NYK peruskorjaus, Mikkola ja sisäilmakorjaus	Laajennuksen yhteydessä tarvitaan uutta irtaimistoa	340					340	
Röykän koulu, vanhan osan peruskorjaus	Peruskorjauksen yhteydessä on syytä vaihtaa kulunut kalusto uusiksi	200					200	
Lepsämän koulu, peruskorjaus			200				200	
Urheilupuiston koulu	Uudisrakennuksen kalusto				1 000		1 000	
Syrjälän koulu, peruskorjaus						200	200	
Koulut yht:		540	200	0	3 650	200	4 590	
3.4 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut								
Klaukkalan kirjaston tilauudistus, vaihe II		20						
Pääkirjaston peruskorjaus ja laajennus	Pääkirjaston peruskorjaukseen ja laajennukseen liittyvä irtaimisto sisältäen kirjasto-, työhuone- ja museotilat	600					600	
Kirjasto ja kulttuuri yht:		620	0	0	0		620	
3.5 Liikuntapalvelut								
Kehonkoostumusmittari							0	
Liikuntapalvelut yht:		0	0	0	0		0	
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala yhteensä		1 160	200	0	4 200	200	5 760	

Ympäristötoimiala
 Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto 2022-2026
 1 000 € alv 0%
 Kalustoesitykset

Kohde	Pääsisältö	2022	2023	2024	2025	2026	Yht. €-arvio	Tarveselvitys
Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta								
Takymetri			30				30	
Pakettiauto, vaihto				40			40	
GNSS-laitteet					40		40	
Pakettiauto, vaihto						40	0	
Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta yhteensä		0	30	40	40	40	110	
Tekninen lautakunta konevarikko (ohjeellinen)								
Latukone: viher- ja liikuntatoimi		180						
Suurteholeikkuri: viher- ja liikuntatoimi: korvaavat vanhat		30						
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa		60						
Kunnossapitolaitteistot: viher- ja liikuntatoimi: korvaa vanhoja		80						
Kevyt kuorma-auto: katujen kunnossapito; korvaa vanhan			100					
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa			50					
Hiekkavarasto: Rajamäkeen			150					
Leasing pakettiautojen lunastus (vuonna 2017 hankitut 5 kpl)			80					
Suurteholeikkuri: vihertoimi: korvaa vanhan				40				
Kunnossapitotraktori: katujen kunnossapito; korvaa vanhan				170				
Ajettava 2-valssijyrä n. 3tn, konevarikko				30				
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa				70				
Kuorma-auton sirotinlaite, konevarikko				70				
Henkilönostin: konevarikko: korvaa vanhan					60			
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa					20			
Tiehöylä: katujen kunnossapito, korvaa vanhan/Vammas					300			
Kuorma-auton sirotinlaite, konevarikko						70		
Lisälaitteet: katujen kunnossapito; korvaa vanhoja ja uushankintaa						100		
Kunnossapitolaitteistot: viher- ja liikuntatoimi: korvaa vanhoja						100		
Katos konevarikon koneille ja lisälaitteille						110		
Tekninen lautakunta yhteensä		350	380	380	380	380	1 490	
Ympäristötoimiala yhteensä		350	410	420	420	420	1 600	

Aleksia ruoka- ja siivouspalvelut
 Investointiesityksiin liittyvä irtaimisto ja kalusto 2022-2026
 1 000 € alv 0%
 Kalustoesitykset

Kohde	Pääsisältö	2022	2023	2024	2025	2026	Yht. €-arvio	Tarveselvitys
Kalusto								
Ruokapalvelujen kalusto		200	150	100	100		550	

Rahoitusosa

Nurmijärven kunta
(kuntaemo)

Rahoituslaskelma, €	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	Kunnanjohtajan TA-esitys 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta	22 616 068	9 163 474	7 165 976	15 448 053	27 167 693	19 421 375
Vuosikate	24 084 465	12 703 474	10 705 976	24 448 053	28 367 693	20 621 375
Tulorahoituksen korjauserät	- 1 468 397	- 3 540 000	- 3 540 000	-9 000 000	- 1 200 000	-1 200 000
Investointien rahavirta	-28 753 016	-32 268 000	-32 899 200	-24 626 000	-26 000 000	-33 890 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	- 31 576 431	- 38 084 000	- 38 715 200	-39 510 000	- 29 500 000	-37 390 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	857 972	1 216 000	1 216 000	1 844 000		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 965 443	4 600 000	4 600 000	13 040 000	3 500 000	3 500 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 136 948	-23 104 526	-25 733 224	-9 177 947	1 167 693	-14 468 625
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	- 29 244					
Antolainasaamisten lisäykset	- 29 244					
Antolainasaamisten vähennykset						
Lainakannan muutokset	12 296 744	22 600 000	22 600 000	11 500 000	- 700 000	6 300 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	50 000 000	53 300 000	53 300 000	50 500 000	21 000 000	25 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	- 46 222 953	- 43 200 000	- 43 200 000	-16 100 000	- 13 700 000	- 13 700 000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	8 519 697	12 500 000	12 500 000	-22 900 000	- 8 000 000	-5 000 000
Oman pääoman muutokset	777 907					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 905 608		-250 000			
Maankäyttösoj. enn.maks. tuloutus	-3 091 949	-2 000 000	-2 000 000	-800 000		
Rahoituksen rahavirta	8 139 799	20 600 000	20 350 000	10 700 000	-700 000	6 300 000
Rahavarojen muutos	2 002 852	-2 504 526	-5 383 224	1 522 053	467 693	-8 168 625
Lainakanta	203 720 671	226 320 671	226 320 671	237 820 671	237 120 671	243 420 671
Asukasluku	43 663	44 466	44 466	45 207	45 597	46 037
Lainat/asukas	4 666	5 090	5 090	5 261	5 200	5 288

Nurmijärven kunta
(sis. liikelaitokset)

Rahoituslaskelma, €	TP 2020	TA 2021	TPE 2021 OVK I	TPE 2021 OVK II	Kunnanjohtajan TA-esitys 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta	26 955 586	14 202 634	11 990 584	21 513 757	20 853 296	33 380 146	26 054 528
Vuosikate	28 423 983	17 742 634	15 530 584	23 513 757	29 853 296	34 580 146	27 254 528
Tulorahoituksen korjauserät	- 1 468 397	- 3 540 000	-3 540 000	-2 000 000	-9 000 000	- 1 200 000	-1 200 000
Investointien rahavirta	- 33 032 314	- 41 598 000	- 42 229 200	- 35 586 199	-34 541 000	- 31 615 000	- 50 405 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	- 35 855 729	- 47 414 000	- 48 045 200	- 41 302 199	-49 425 000	- 35 115 000	-53 905 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	857 972	1 216 000	1 216 000	1 116 000	1 844 000		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 965 443	4 600 000	4 600 000	4 600 000	13 040 000	3 500 000	3 500 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 6 076 727	- 27 395 366	- 30 238 616	- 14 072 442	-13 687 704	1 765 146	- 24 350 472
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset	- 29 244				0		
Antolainasaamisten lisäykset	- 29 244						
Antolainasaamisten vähennykset							
Lainakannan muutokset	7 192 825	25 500 000	25 500 000	13 000 000	14 500 000	- 1 900 000	14 300 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	50 000 000	56 200 000	56 200 000	56 200 000	53 500 000	21 000 000	33 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	- 49 222 953	-43 200 000	-43 200 000	-43 200 000	-16 100 000	- 14 900 000	- 13 700 000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	6 415 777	12 500 000	12 500 000	0	-22 900 000	- 8 000 000	- 5 000 000
Oman pääoman muutokset	777 907				0		
Muut maksuvalmiuden muutokset	135 688						
Vesilaitoksen liittymismaksut, vieras po	1 039 256	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Maankäyttösop. enn.maks. tuloutus	-3 091 949	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-800 000	-1 000 000	-1 000 000
Rahoituksen rahavirta	8 077 176	24 800 000	24 800 000	12 300 000	15 000 000	-1 600 000	14 600 000
Rahavarojen muutos	2 000 449	-2 595 366	-5 438 616	-1 772 442	1 312 296	165 146	-9 750 472
Lainakanta	206 720 671	232 220 671	232 220 671	219 720 671	234 220 671	232 320 671	246 620 671
Asukasluku	43 663	44 466	44 466	44 466	45 207	45 597	46 037
Lainat/asukas	4 734	5 222	5 222	4 941	5 181	5 095	5 357

LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Talousarvio 2021		Eliminoinnit		Talousarvio 2021
	Kunnan rahoitusosa	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset	Kunnan rahoitusosa ml. liikelaitokset
Tulorahoitus					
Vuosikate	24 448 053	5 405 243	7 209 387	-7 209 387	29 853 296
Tulorahoituksen korjauserät	-9 000 000				-9 000 000
Investointien rahavirta					
Ulkoiset investointimenot	-39 510 000	-9 915 000			-49 425 000
Rah.osuudet investointimenoihin	1 844 000				1 844 000
Omaisuuuden ulkoiset luovutukset	13 040 000				13 040 000
Toiminnan ja invest. rahavirta	-9 177 947	-4 509 757	7 209 387	-7 209 387	-13 687 704
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen muutos	34 400 000	3 000 000			37 400 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-22 900 000				-22 900 000
Korottomien velkojen muutos		1 300 000			1 300 000
Maankäyttösop. enn.maks. tuloutus	-800 000				-800 000
Rahoituksen rahavirta	10 700 000	4 300 000	0	0	15 000 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 522 053	-209 757	7 209 387	-7 209 387	1 312 296

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan ja investointien rahavirtaan

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	-1 804 144	31 657 440	29 853 296
Ulkoiset tulorahoituksen korjauserät		-9 000 000	-9 000 000
Ulkoiset investointimenot	-9 915 000	-39 510 000	-49 425 000
Ulkoiset investointitulot	0	14 884 000	14 884 000
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-11 719 144	-1 968 560	-13 687 704

Liikelaitoksen vaikutus kunnan rahoituksen rahavirtaan

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoiset antolainasaamisten muutokset		0	0
Ulkoisen lainakannan muutokset	3 000 000	11 500 000	14 500 000
Ulkoisten korottomien velkojen muutokset	1 300 000	0	1 300 000
Maankäyttösop. enn.maks. tuloutus		-800 000	-800 000
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	4 300 000	10 700 000	15 000 000

Liikelaitoksen vaikutus kunnan maksuvalmiuteen

	Liikelaitokset	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus toiminnan ja invest. rahavirtaan	-11 719 144	-1 968 560	-13 687 704
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	4 300 000	10 700 000	15 000 000
Vaikutus kunnan maksuvalmiuteen	-7 419 144	8 731 440	1 312 296

LIIKELAITOKSET

Nurmijärven vesi -liikelaitos

Nurmijärven Vesi –liikelaitos

Tuloslaskelma	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Liikevaihto	9 353 260	9 746 000	9 746 000	10 160 000	11 005 710	11 601 710
Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot	288 460	265 000	265 000	280 000	280 000	165 000
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarv. ja tavarat	-1 264 331	-1 310 000	-1 310 000	-1 335 000	-1 353 500	-1 363 500
Palvelujen ostot	-1 956 881	-2 085 000	-2 085 000	-2 085 128	-2 089 128	-2 089 528
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-1 077 509	-1 153 700	-1 153 700	-1 171 900	-1 171 900	-1 171 900
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-218 191	-232 600	-232 600	-235 400	-235 400	-235 400
Muut henkilösivukulut	-38 807	-39 620	-39 620	-43 060	-43 060	-43 060
Poistot ja arvonal.	-2 752 534	-3 200 000	-3 200 000	-3 100 000	-3 500 000	-3 600 000
Liiketoiminnan muut kulut	-133 972	-150 000	-151 301	-170 000	-176 000	-175 900
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 199 495	1 840 080	1 838 779	2 299 512	2 716 722	3 087 422
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	1 004					
Muut rahoitustuotot	1 655					
Kunnalle maksetut korkokulut	-102 776					
Korkokulut	-15 113	-70 000	-70 000	-90 000	-100 000	-150 000
Korvaus peruspääomasta	-162 000	-162 000	-162 000	-162 000	-162 000	-162 000
Muut rahoituskulut						
Ylijäämä (alijäämä) ennen var.	1 922 265	1 608 080	1 606 779	2 047 512	2 454 722	2 775 422
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)						
Varausten lis. (-) tai väh. (+)						
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	1 922 265	1 608 080	1 606 779	2 047 512	2 454 722	2 775 422

Rahoituslaskelma	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toiminnan rahavirta	4 674 799	4 808 080	4 806 779	5 147 512	5 954 722	6 375 422
Liiketoimintajäämä	2 199 495	1 840 080	1 838 779	2 299 512	2 716 722	3 087 422
Poistot ja arvonn alennukset	2 752 534	3 200 000	3 200 000	3 100 000	3 500 000	3 600 000
Rahoitustuotot- ja kulut	- 277 230	- 232 000	- 232 000	-252 000	- 262 000	- 312 000
Investointien rahavirta	4 037 299	9 130 000	9 130 000	9 715 000	5 465 000	16 395 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	4 037 299	9 130 000	9 130 000	9 715 000	5 465 000	16 395 000
Rahoitusosuudet inv.menoihin						
Vars. toiminta ja inv., netto	637 500	- 4 321 920	- 4 323 221	-4 567 488	489 722	- 10 019 578
Käyttöomaisuusinvestointien muutos, %		126,1		6,4	-43,7	200,
Vuosikate nettoinvestoinneista, %	-54,5	-20,2		-23,7	-49,7	-18,8
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys muilta						
Lainakannan muutokset	- 3 000 000	2 900 000	2 900 000	3 000 000	- 1 200 000	8 000 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	- 3 000 000					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalm. muutokset	2 362 499	1 300 000	1 300 000	1 300 000	3 500 000	1 300 000
Saamisten muutos kunnalta	-1 878 321					
Saamisten muutos	124 112					
Korottomien velkojen muutos kunnalta	3 258 195					
Korottomien velkojen muutos	858 513					
Rahoituksen rahavirta	-637 501	4 200 000	4 200 000	4 300 000	2 300 000	9 300 000
Rahavarojen muutos						
Lainakanta	3 000 000	5 900 000	8 800 000	11 800 000	10 600 000	18 600 000
Asukasluku	43 663	44 466	44 466	45 207	45 597	46 037
Investoinnit / asukas	-92,5	-205,3	-205,3	-214,9	-119,9	-356,1
Lainat/asukas	69	133	198	261	232	404
	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1	23,3	22	20,5	23	23	23
Yhteensä	23,3	22	20,5	23	23	23
Eläkkeelle jääviä, arvio	0	1	1	2	0	1

Liikelaitoksen strategia

Nurmijärven Vesi –liikelaitos huolehtii toiminta-alueensa vesihuoltopalvelujen tuottamisesta pitkäjänteisesti ja asiakaslähtöisesti.

Olennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin		
Tulot	Muutos	Euroa
	Myyntituotot Talousmallin mukaisesti talousveden käyttömaksua korotetaan 3 %, talousveden perusmaksua 15 % ja jäteveden perusmaksua 25 %.	429 000
Menot	Muutos	Euroa
	Ei olennaisia muutoksia	

Toiminnan kuvaus

Nurmijärven Vesi –liikelaitos vastaa toiminta-alueellaan talousveden hankinnasta ja jakelusta sekä jätevesien poisjohtamisesta ja puhdistamisesta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vedentuotanto jatkuu nykyisillä pohjavesilaitoksilla. Koronapandemia on lisännyt veden käyttöä etätöiden tekemisen yleistyessä ja pandemian jälkeen veden käytön arvellaan laskevan jonkin verran. Pidemmällä aikavälillä veden käytön ennustetaan jatkavan vuosittaista noin 0,5 % kasvua.

Teilinummen tekopohjavesilaitoksen vesilupahakemus toimitettiin AVI:n joulukuussa 2020. Päätös saadaan todennäköisesti loppuvuodesta 2021. Tekopohjavesilaitoksen toteutus suunnittelu on aloitettu. Rakentamishajelmassa on alustavasti varauduttu tekopohjavesilaitoksen rakentamiseen vuosien 2022–2023 aikana.

Jätevedenkäsittely jatkuu nykyisillä jätevedenpuhdistamoilla. Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon korvaamisen esisuunnitelma valmistui vuonna 2019. Esisuunnitelmassa tarkasteltiin toteutusvaihtoehtoina uuden puhdistamon rakentaminen samalle paikalle ja jätevesien siirto puhdistettavaksi Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle tai HSY:n Blomminmäen jätevedenpuhdistamolle. Esisuunnitelman lähtötietoihin tuli muutoksia suunnitelman valmistumisen jälkeen ja esisuunnitelmaa jouduttiin vielä päivittämään uusien tietojen pohjalta. Nurmijärven kunnan valtuusto päätti 27.01.2021 hyväksyä Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen johtokunnan ja Nurmijärven kunnanhallituksen esityksen mukaisesti, että Kirkonkylän puhdistamo korvataan vaihtoehdolla, jossa Kirkonkylän puhdistamon jätevedet siirretään siirtoviemärillä Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle ja Klaukkalan puhdistamo laajennetaan. Vaihtoehdon toteuttaminen edellyttää Klaukkalan puhdistamon ympäristöluvan muutoksen. Ympäristöluvan muutoshakemuksen valmistelu on käynnistynyt ja puhdistamon laajennuksen yleissuunnittelu käynnistyy syksyllä 2021. Puhdistamon toteutus suunnittelu on mahdollista aloittaa vasta ympäristöluvan saamisen jälkeen. Puhdistamon laajennuksen rakentaminen on alustavasti aikataulutettu vuosille 2024–2026. Siirtoviemärilinjaan yleis- ja rakennussuunnittelua tehdään 2022–2023 ja rakentaminen on aikataulutettu vuosille 2024–2025.

Uusien verkostojen rakentamista ja verkostosaneerauksia sekä tuotantolaitosten uudisrakentamista ja perusparannuksia tehdään rakentamishajelman mukaisesti. Verkoston ja laitosten kunnossapitoa tehostetaan.

Asiakaspalvelu jatkuu nykyisellä toimintatavalla. Asiakastytyväisyys tutkimus tehdään vuosittain.

Altia Oy:n ja Nurmijärven Veden nykyinen teollisuusjätevesisopimus on irtisanottu päättyväksi 30.6.2021 ja kolmen vuoden mittainen irtisanomisaika on käynnistynyt. Uuden teollisuusjä-

tevesisopimuksen neuvottelut ovat edenneet ja uuden sopimuksen arvioidaan valmistuvan syksyn 2021 aikana. Uusi sopimus tulee todennäköisesti voimaan 1.7.2024.

Maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain hulevesiä koskevat säännökset muuttuivat 1.9.2014. Lainsäädännön uudistuksen myötä hulevesien hallinta ei enää sisälly vesihuoltoon, vaan hulevesien vastuuasiat on kirjattu maankäyttö- ja rakennuslain puolelle. Muutosten myötä kokonaisvastuu hulevesien hallinnan järjestämisestä on kunnalla.

Nurmijärvellä suunnitelmassa on reagoida lainsäädännön muutokseen siirtämällä hulevesiverkosto vesihuoltolaitokselta kunnalle 1.1.2022 alkaen, jolloin kunta vastaisi kokonaisuudessaan hulevesien hallinnasta ja siihen liittyvistä järjestelmistä. Jatkossa Nurmijärven Vesi -liikelaitos avustaisi kuntaa tässä työssä tarvittavin osin palvelusopimuksen mukaisesti.

Toiminnan painopistealueet

Veden tuotannon turvaaminen

Teilinummen tekopohjavesilaitoksen rakentamiseen liittyvä vesilupahakemus on käsittelyssä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa ja laitoksen rakennussuunnittelu on alkanut. Teilinummen tekopohjavesilaitoksella turvataan riittävä laadukkaan talousveden saanti pitkälle tulevaisuuteen.

Nykyisillä pohjavedenottoamoilla tehdään ylläpitäviä investointeja.

Jätevedenpuhdistuksen toiminta

Jätevesien puhdistusta ollaan keskittämässä Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle. Kirkonkylän alueen jätevesien siirtäminen puhdistettavaksi Klaukkalan puhdistamossa edellyttää nykyisen puhdistamon laajentamista ja puhdistamon ympäristöluvan muuttamista.

Jätevedenpumppaamoiden saneerausta jatketaan. Siirtoviemäripumppaamoilla tehdään ylläpitäviä investointeja.

Verkostosaneeraus

Rakentamishajelmakaudella 2022–2026 verkostosaneeraus määrää joudutaan hieman laskemaan isojen laitoshankkeiden sekä jätevedensiirtoviemärin ja päävesijohtojen uudisrakennushankkeiden takia. Tästä syystä kauden aikana saadaan vuositasolla keskimäärin saneerattua vain noin 0,6 % verkostopi-tuudesta. Jätevedenpuhdistamohankkeen valmistuttua verkostosaneeraustasoa nostetaan taas vähintään aikaisempaan hieman yli 1 % tasoon.

Vuotovesien hallinta

Vuotovesien hallinta on tärkeää, koska vesijohtoverkoston vuotovedit lisäävät pumppaustarvetta vedenottamoilla ja vesijohtoverkostossa. Viemäriin tulevat hulevedet varaavat jätevedenpuhdistamoilta kapasiteettia, aiheuttavat prosessihäiriöitä ja huonontavat puhdistustulosta. Vuotovesien hallintaa tehostetaan ensin vesijohtoverkoston puolella ja taloussuunnittelukauden loppupuolella painopistettä siirretään viemäriverkoston vuotohallintaan. Vesijohtoverkoston vuotovesien hallintaa parantava aluemittausjärjestelmän laitekaivojen rakentamista jatketaan vuoden 2022 aikana ja koko hanke pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2023 loppuun mennessä nykyisen vesijohtoverkoston osalta.

Henkilöstösuunnitelma

Nurmijärven Vesi -liikelaitokseen ei esitetä perustettavaksi uusia vakansseja tällä talousarviokaudella. Eläköitymisen ja muiden henkilöstömuutoksien takia vapautuviin tehtäviin rekrytoidaan uudet henkilöt.

Investoinnit

Investoinnit on kuvattu tarkemmin Nurmijärven Veden rakentamishjelmassa vuosille 2022–2026.

Rakentamishjelmassa on kolme isompaa hanketta, joiden toteutuminen tai toteutumisaikataulut ovat vielä epävarmoja, joten näiltä osin rakentamishjelma ja investointien kokonaismäärä voi vielä muuttua.

Teilinummen tekopohjavesilaitoksen rakentamisen aloittaminen riippuu lainvoimaisen vesiluvan saamisen aikataulusta. Tämän hetken arvion mukaan rakentaminen tapahtuu vuosina 2022–2023.

Klaukkalan jätevedenpuhdistamon laajennuksen ja siihen liittyvän jäteveden siirtolinjan toteuttaminen edellyttää Klaukkalan puhdistamon nykyisen ympäristöluvan muutoksen. Alustava rakennusaikataulu hankkeelle on 2024–2026.

Vedenjakelun varmuuden ja vedenjakelukapasiteetin parantamiseksi kirkonkylän ja Klaukkalan välille on rakennettava uusi päävesijohto. Päävesijohdon rakentamisaikatauluun vaikuttaa Klaukkalan puhdistamon laajennushanke, koska päävesijohto voidaan ja on järkevää rakentaa samanaikaisesti samaan kivantoon siirtolinjan kanssa.

SUORITTEITA JA PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

	TP2020	TPE2021	TA2022
Talousveden myynti (1000 m3)	1 789	1 798	1 807
Jäteveden myynti (1000 m3)	2 122	2 133	2 144
Vesijohtoverkoston pituus (km)	351	355	358
Jätevesiviemäriverkoston pituus (km)	300	304	307
Hulevesiviemäriverkoston pituus (km)	184	187	190
Käyttöpaikat vesijohtoverkostossa (kpl)	7 564	7 664	7 764
Käyttöpaikat jätevesiviemäriverkostossa (kpl)	7 141	7 241	7 341

Aleksia -liikelaitos

Aleksia -liikelaitos

Tuloslaskelma	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Liikevaihto	9 939 129	10 504 537	10 165 269	10 425 729	10 425 729	10 425 729
Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot	149 487	211 050		204 320	204 320	204 320
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 498 325	-2 598 725	-2 431 150	-2 386 900	-2 386 900	-2 386 900
Palvelujen ostot	-1 294 808	-1 019 581	-1 019 581	-1 084 541	-1 084 541	-1 084 541
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-4 669 357	-4 837 060	-4 713 870	-4 714 534	-4 714 534	-4 714 534
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-911 788	-920 909	-920 909	-902 700	-902 700	-902 700
Muut henkilösivukulut	-157 980	-166 899	-166 899	-166 680	-166 680	-166 680
Poistot ja arvonal.	-116 519	-231 000	-231 000	-194 000	-194 000	-194 000
Liiketoiminnan muut kulut	-898 037	-941 332	-941 332	-1 114 313	-1 114 313	-1 114 313
Liikelijäämä (-alijäämä)	-458 198	81	-259 472	66 381	66 381	66 381
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot						
Muut rahoitustuotot	6 778					
Korkokulut	87					
Korvaus peruspääomasta						
Muut rahoituskulut						
Ylijäämä (alijäämä) ennen var.	-467					
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)						
Varausten lis. (-) tai väh. (+)						
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-451 800	81	-259 472	66 381	66 381	66 381

Olennaiset muutokset vuonna 2022 ja niiden vaikutus tuloihin/menoihin

Tulot	Muutos	Euroa
	Kulujen nousu ja edellisen vuoden alijäämän kattaminen	465 000
Menot	Muutos	Euroa
	<u>Palvelujen ostot</u>	65 500
	Sisäisten palvelujen, ict-kulujen veloituksen nousun vaikutus	
	<u>Aineet, tarv. ja tavarat</u>	-44 250
	Elintarvikemäärärahat, ruoavalmistuksen keskittäminen Aleksian Pataan	
	<u>Muut toimintakulut</u>	173 000
	Sisäisten vuokrien nousu, sisältää terveyskeskuksen akuuttiosaston keittön vuokran, josta ei ole palvelusopimusta	

Rahoituslaskelma	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
Toiminnan rahavirta	- 341 680	219 370	- 28 472	260 381	260 381	260 381
Liiketoimintajäämä	- 458 199	- 11 630	- 259 472	66 381	66 381	66 381
Poistot ja arvonn alennukset	116 519	231 000	231 000	194 000	194 000	194 000
Rahoitustuotot- ja kulut	6 399			0		
Investointien rahavirta	- 241 999	- 200 000	- 200 000	-200 000	- 150 000	- 100 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	- 241 999	- 200 000	- 200 000	-200 000	-150 000	- 100 000
Rahoitusosuudet inv.menoihin						
Vars. toiminta ja inv., netto	- 583 679	19 370	- 228 472	60 381	110 381	160 381
Käyttöomaisuusinvestointien muutos, %		-17,4	-17,4	0	-25,0	-33,3
Vuositulos nettoinvestoinneista, %	141,2	-109,7	14,2	-130	-173,6	-260,4
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset				0		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset						
Lyhytaikaisten lainojen muutokset						
Muut maksuvalm. muutokset	574 877	0	250 000	0	0	0
Lyhytaik. saamisten muut.	388 553					
Korottomien velkojen muut.	186 324					
Liittymismaksujen muutos						
Rahoituksen rahavirta	574 877	0	250 000	0	0	0
Rahavarojen muutos	-8 802	19 370	21 528	60 381	110 381	160 381
Lainakanta						
Asukasluku	43 663	44 466	44 466	45 207	45 597	46 037
Investoinnit / asukas	5,54	4,50	4,50	4	3,29	2,17
Lainat/asukas	0	0	0	0	0	0
	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	2023	2024
HTV 1	176,1	183,8	183,8	180,8	178,8	176,8
Yhteensä	176,1	183,8	183,8	180,8	178,8	176,8
Eläkkeelle jääviä, arvio			7	3	1	2

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2020	TPE2021	TA2022
ruokapalvelu hinta e/ateria	3,27	3,3	3,11
suorite (kpl)	2 405 026	2 300 000	2 363 748
siivouspalvelu e/m2/v, oma siivous	24,91	24,63	25,73
siivottavat neliöt, oma siivous	100 803	103 605	103 992

Liikelaitoksen visio ja strategia

Aleksian visiona on: Hyvä ruoka, puhtaat tilat, hyvinvoiva työntekijä ja tyytyväinen asiakas.

Kuuntelemme asiakasta ja tuemme vuorovaikutteisesti asiakkaan arjen toimintaa.

Tarjoamme kullekin asiakasryhmälle maistuvia omatekoisen makuisia ravitsemuksellisesti, vastuullisesti ja taloudellisesti

tuotettuja aterioita ja arkiruokakokemuksia. Käyttäjäsivustojen vaikutuskeinoja lisätään rohkeasti. Työt ovat tasapuolisesti mitoitettuja, henkilöstö toimii ruokakasvattajina ja kuntaruokailun asiantuntijoina.

Tarjoamme asiakkaillemme oikeantasoista, asiakkaan kanssa yhteisesti sovittua ja vastuullista siivouspalvelua. Siivoustyön mitoitukset ovat realistisia ja asiantuntemukseen perustuvia

Toiminnan kuvaus

Aleksian perustehtävänä on tarjota asiakaslähtöisiä palvelusopimuksiin perustuvia ruoka- ja siivouspalveluja

Toimintamme kulmakivet:

- perustehtävän ammattitaitoinen hoitaminen
- tasainen, tilaaja-asiakkaan kanssa yhdessä sovittu palvelun laatutaso
- kuuntelemme asiakkaita ja reagoimme palvelutarvemuutoksiin joustavasti
- kehitämme palvelua yhdessä asiakkaan kanssa

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Korona jatkuessaan vaikuttaa edelleen liikelaitoksen toimintaan ja talouteen, pääasiassa ruokapalvelujen ulkoiseen myyntiin.

Ruoan valmistuksen keskittäminen Aleksian Pataan, palvelukeittiöiden saneeraukset sekä ruoka- ja siivouspalvelujen tehtävien yhdistäminen kouluissa jatkuvat vielä vuoden 2022 ajan.

Aleksian talousarvioon sisältyy ruoka- ja siivouspalvelujen myyntiä Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle. KeuSoten suunnitellut palveluverkkoratkaisut ja palvelujen kilpailuttaminen vaikuttavat Aleksian toimintaan palvelutarvetta vähentävästi. Talousarvion laadintatilanteessa ei ole tarkkaa tietoa aikataulusta. Vaikutukset arvioidaan ja toimintaa sopeutetaan vastaamaan palvelujen myyntiä.

Uusi sote-lakiin perustuva perustettava hyvinvointialue ei voi ostaa ruoka- ja siivouspalveluja Aleksialta. Tämä vaikuttaa myös Aleksian toimintaan, talouteen ja henkilöstöön. Vaikutukset tulevat olemaan merkittäviä ja liikelaitoksen toimintaa on sopeutettava. Talousarvion laadintavaiheessa ei ole tietoa, missä vaiheessa muutokset tulevat koskemaan Aleksiaa.

Toiminnan painopistealueet

Ruoan valmistuksen keskittäminen Aleksian Pataan jatkuu vuoden 2022 aikana.

Ruoka- ja siivouspalvelujen tehtävien yhdistäminen kouluissa jatkuu vuoden 2022 ajan.

Hyvinvointialueen perustamisen vaikutusten selvittäminen Aleksian toimintaan ja toimintasuunnitelman tekeminen.

Talouden tasapainottaminen.

Henkilöstösuunnitelma

Aleksia-liikelaitokseen ei esitetä perustettavaksi uusia vakansseja tällä talousarviokaudella.

Yhdistelmätyön käyttöönotto kouluissa ja ruoanvalmistamisen keskittäminen Aleksian Pataan vähentävät henkilöstötarvetta, mutta lisääntyneet palvelujen ostot puolestaan nostavat henkilöstötarvetta. Eläköitymisen ja muiden henkilöstömuutostilanteissa rekrytointitarve tarkastellaan ja rekrytointi tehdään tapauskohtaisen harkinnan perusteella.

KeuSoten palvelujen ostojen väheneminen sekä hyvinvointialueen perustamisen vaikuttavat merkittävästi henkilöstötarpeeseen. Henkilöstövaikutukset selvitetään ja tehdään toimintasuunnitelma. Tämän hetken arvio on, että muutokset vaikuttavat 20–25 henkilön työhön.

Investoinnit

Aleksia-liikelaitos on varannut investointimäärärahaa keittiölaitteiden uusintaan, joka käytetään nykyisten keittiölaitteiden uusimiseen, ergonomisiin ratkaisuihin ja yhden valmistuskeittämöisen toiminnan vaatimiin ratkaisuihin, mikäli se nykyisissä tiloissa on mahdollista.

vuodelle 2022 esitetään 200 000 e
vuodelle 2023 esitetään 150 000 e
vuodelle 2024 esitetään 100 000 e

Tytäryhteisöt

Kiinteistö Oy Aitohelmi

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2020	TA+muutokset 2021	Esitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihto	120 570	120 570	120 570	123 895	123 895
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan kulut	-89 072	-119 544	-133 351	-120 000	-125 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-59 383				
Liiketoiminnan muut kulut					
Liikevoitto/ -tappio	-27 885	1 026	-12 781	3 895	-1 105
Rahoitustuotot- ja kulut	263				
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	-27 623	1 026	-12 781	3 895	-1 105
Tunnusluvut	TP 2020	TA+muutokset 2021	Esitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihdon muutos, %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	2,8 %	0,0 %
Investoinnit		30 000	30 000		
Investointien tulorahoitus, %		100	100		
Lainakanta		0	0		
Taseen loppusumma	1 275 928	1 275 000	1 279 000	1 279 000	1 279 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Omavaraisuusaste, %					
Henkilöstömäärä					

Strategia

Kiinteistö pidetään toimintakunnossa vuosittaisella korjaus- ja kunnossapito-ohjelmalla. Kiinteistön strategiassa otetaan huomioon kunnan strategiset suuntaviivat, kuntatalouden vastuullinen johtaminen, kunnan vetovoiman ja kilpailukyvyyn vahvistaminen toimivilla toimitiloilla, joissa on korkea käyttöaste.

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävä on ylläpitää palvelujen tuottamiseen sopivia toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Yhtiön pysäköintialue sekä viheralueet peruskorjataan ja samalla parannetaan liikuntarajoitteisten henkilöiden liikkumista piha-alueella sekä sisäänkäynnissä.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso			Toimenpiteet
		TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2023	
Kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Käyttöaste	100	95	>95%	> 95%	> 95%	> 95%	Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälähtöisesti ja proaktiivisesti

Koy Aleksis Kiventie 14

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2020	TA+muutokset 2021	Esitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihto	50 023	50 023	50 023	51 674	51 674
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan kulut	-41 481	-39 123	-41 935	-49 358	-44 358
Suunnitelman mukaiset poistot	-154				
Liiketoiminnan muut kulut					
Liikevoitto/ -tappio	8 388	10 900	8 088	2 316	7 316
Rahoitustuotot- ja kulut					
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	8 388	10 900	8 088	2 316	7 316
Tunnusluvut	TP 2020	TA+muutokset 2021	Esitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihdon muutos, %		0,0 %	0,0 %	3,3 %	0,0 %
Investoinnit	39 427		28 226		
Investointien tulorahoitus, %			28		
Lainakanta			0		
Taseen loppusumma	874 414	869 303	875 000	875 000	875 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Omavaraisuusaste, %					
Henkilöstömäärä			0		

Strategia

Kiinteistö pidetään toimintakunnossa vuosittaisella korjaus- ja kunnossapito-ohjelmalla. Kiinteistön strategiassa otetaan huomioon kunnan strategiset suuntaviivat, kuntatalouden vastuullinen johtaminen, kunnan veto-voiman ja kilpailukyvyn vahvistaminen toimivilla toimitiloilla, joissa on korkea käyttöaste.

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävä on ylläpitää palvelujen tuottamiseen sopivia toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristössä ei ole tiedossa muutoksia

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso			Toimenpiteet
		TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2023	
Kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Käyttöaste	xxxx	xxx	xxx	> 95%	> 95%	> 95%	Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälähtöisesti ja proaktiivisesti

Koy Klaukkalan Säästökeskus

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2020	TA+muutokset 2021	Esitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihto	237 277	237 178	235 295	235 295	240 001
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan kulut	-229 452	-272 171	-233 744	-235 000	-238 419
Suunnitelman mukaiset poistot					
Liiketoiminnan muut kulut					
Liikevoitto/ -tappio	7 825	-34 993	1 551	295	1 582
Rahoitustuotot- ja kulut	36 819	35 620			
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	44 644	627	1 551	295	1 582
Tunnusluvut	TP 2020	TA+muutokset 2021	Esitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihdon muutos, %		0,0 %	-0,8 %	0,0 %	2,0 %
Investoinnit	11 915		150 000	150 000	
Investointien tulorahoitus, %			30	30	
Lainakanta	48 000	16 000	100 000	180 000	
Taseen loppusumma	4 413 985	4 429 406	4 425 000	4 425 000	4 445 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Omavaraisuusaste, %					
Henkilöstömäärä					

Strategia

Kiinteistö pidetään toimintakunnossa vuosittaisella korjaus- ja kunnossapito-ohjelmalla. Kiinteistön strategiassa otetaan huomioon kunnan strategiset suuntaviivat, kuntatalouden vastuullinen johtaminen, kunnan veto-voiman ja kilpailukyvyyn vahvistaminen toimivilla toimitiloilla, joissa on korkea käyttöaste.

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävä on ylläpitää palvelujen tuottamiseen sopivia toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kiinteistöyhtiön asiakaspysäköintialue Kuonomäentien puoleisessa tontin osassa peruskorjataan kauttaaltaan vuonna 2022. Suunnitelma Seurantien puoleisen pysäköintialueen peruskorjaamisesta tehdään vuonna 2022 ja varsinainen peruskorjaus vuonna 2023.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso			Toimenpiteet
		TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2023	
Kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Käyttöaste	100	95	>95%	> 95%	> 95%	> 95%	Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälähtöisesti ja proaktiivisesti

Kiinteistö Oy Nurmijärven Virastotalo

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2020	TA+ muutokset 2021	Eesitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihto	205 973	205 973	205 988	205 988	205 988
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan kulut	-181 372	-206 344	-211 235	-215 000	-217 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-25 962	-32 000			
Liiketoiminnan muut kulut		-19 796			
Liikevoitto/ -tappio	-1 361	-52 167	-5 247	-9 012	-11 012
Rahoitustuotot- ja kulut	257 561	291 122	258 000	258 000	258 000
Tilinpäätössierrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot					
Tilikauden tulos	256 200	238 955	252 753	248 988	246 988
Tunnusluvut	TP 2020	TA+muutokset 2021	Eesitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihdon muutos, %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Investoinnit					
Investointien tulorahoitus, %					
Lainakanta	4 707 025	4 451 591	4 195 000	3 940 000	3 685 000
Taseen loppusumma	8 551 431	8 409 320	8 300 000	8 250 000	8 200 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Omavaraisuusaste, %					
Henkilöstömäärä					

Strategia

Kiinteistö pidetään toimintakunnossa vuosittaisella korjaus- ja kunnossapito-ohjelmalla. Kiinteistön strategiassa otetaan huomioon kunnan strategiset suuntaviivat, kuntatalouden vastuullinen johtaminen, kunnan veto-voiman ja kilpailukyvyyn vahvistaminen toimivilla toimitiloilla, joissa on korkea käyttöaste.

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävä on ylläpitää palvelujen tuottamiseen soivia toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristössä ei ole tiedossa muutoksia.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso			Mittarin tavoitetaso		
		TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2023 Toimenpiteet
Kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Käyttöaste	100	100	100	> 95%	> 95%	> 95% Huolehditaan tilojen korjauksista ajallaan ja kehitetään tiloja käyttäjälähtöisesti ja proaktiivisesti

Nurmijärven Sähkö-konserni

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2020	TA+muutokset 2021	Esitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihto	30 395 604	31 844 141	31 597 116	32 355 102	33 116 877
Liiketoiminnan muut tuotot	777 484	1 279 632	675 600	675 000	675 000
Liiketoiminnan kulut	-18 972 835	-20 538 685	-20 022 463	-20 422 912	-20 831 371
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 510 682	-2 871 280	-3 071 345	-3 132 772	-3 195 427
Liiketoiminnan muut kulut	-2 777 367	-2 646 981	-2 746 443	-2 801 372	-2 857 399
Liikevoitto/ -tappio	6 912 204	7 066 827	6 432 465	6 673 046	6 907 680
Rahoitustuotot- ja kulut	237 017	533 638	-25 000	-25 000	-25 000
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot	-1 417 790	-1 520 093	-1 281 493	-1 329 609	-1 376 536
Tilikauden tulos	5 731 431	6 080 372	5 125 972	5 318 436	5 506 144

Tunnusluvut	TP 2020	TA+muutokset 2021	Esitys TA 2022	2024	2024
Liikevaihdon muutos, %		4,8 %	-0,8 %	2,4 %	2,4 %
Investoinnit	9 177 581	8 900 000	9 112 000	8 509 000	7 389 000
Investointien tulo-rahoitus, %	90 %	101 %	90 %	99 %	118 %
Lainakanta	5 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Taseen loppusumma	111 272 701	117 353 073	120 479 045	123 797 481	127 303 625
Sijoitetun pääoman tuotto, %	10 %	11 %	8 %	8 %	8 %
Omavaraisuusaste, %	63 %	63 %	64 %	64 %	65 %
Henkilöstömäärä	36	39	39	39	39

Strategia

Konsernin strategisena tavoitteena on olla vahvasti paikallinen energiayhtiö, joka tarjoaa asiakkailleen kilpailukykyisesti hinnoiteltua sähköä sekä kaukolämpöä ja tuottaa siten hyvinvointia paikallisesti toiminta-alueellaan. Tavoitteena on korkean asiakastytyvyyden ylläpitäminen, sähköenergian hankinta lähteistä, joissa tuotanto on mahdollisimman ympäristöystävällistä sekä vastaavasti kaukolämmön tuotanto lähes yksinomaan biopolttoaineella. Yhtiö osallistuu myös kannattaviin ja ympäristöystävällisiin tuotantohankeisiin. Yhtiön keskeiset arvot ovat paikallinen ja palveleva, vastuullinen sekä uudistumiskykyinen muuttuvassa toimintaympäristössä sekä henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja kehittäminen.

Toiminnan kuvaus

Konsernin toiminta-ajatuksena on tuottaa asiakkailleen energiapalveluita ympäristövastuullisesti ja kustannustehokkaasti. Yhtiön palveluiden hinnoittelu perustuu siihen, että yhtiön tarvittavat investoinnit on mahdollista toteuttaa ja kuntaomistajalle voidaan maksaa kohtuullista osinkoa. Yhtiö ei pyri maksimoimaan voittoa, vaan tehokkaan toiminnan tuomia hyötyjä jaetaan suoraan kuntalaisille edullisen biolämmön ja sähkön siirtohinnan muodossa. Yhtiön keskeisiä toimintoja ovat sähkönmyynti ja jakelu (ml. sähköverkkojen ylläpito ja

uusinvestoinnit) sekä biolämmön tuotanto ja myynti. Yhtiön sähköntuotannon tavoitteena on lisätä omavaraisuutta pitkällä aikajänteellä, silloin kun se on taloudellisesti kannattavaa. Sähköntuotannon lisääminen perustuu päästöttömiin tai uusiutuviin tuotantomuotoihin. Yhtiön toiminnot tukevat kuntakonsernia sen strategian toteuttamisessa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Siirtoliiketoiminta: Uusi, 1.8.2021 voimaan tullut sähkömarkkinalaki tulee alentamaan yhtiöiden reguloitua sallittua tuottoa. Säävarmuusvaatimukset ja uusinvestoinnit pitävät edelleen investointitason korkealla.

Lämpöliiketoiminta: Kilpailuympäristössä ei merkittäviä muutoksia. Polttoainekustannuksissa nousua edellisvuoteen verrattuna. Päästöoikeuksien vaikutus tulokseen positiivinen, koska yhtiön strategian mukainen 95 % bioaste toteutettavissa.

Sähkön myyntiliiketoiminta: Kilpailutilanne pysynyt tiukana. Markkinahinnat heilahtelevat kysynnän, tarjonnan, kaapeliyhteyksien sekä päästöoikeuksien hintatason mukaan. Yhtiöllä on sähkönhankinnassa riskikäsi-kirja, jonka mukaisilla suojauksilla rajataan liian suuria hintaheilahteluja.

Suoritteet

PALVELU	Mittari	TP2020	TA2021	TA2022	TS2023	TS2024
Siirtoverkon volyyymi	MWh	432 252	462 518	448 000	450 240	452 491
Lämmöntuotannon volyyymi	MWh	121 959	137 313	135 300	135 977	136 656
Sähkönmyynnin volyyymi	MWh	195 631	203 674	197 321	195 348	193 394
Vuokraustoiminta	Liikevaihto	435 152	435 727	436 100	442 642	449 281

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso		Mittarin tavoitetaso				Toimenpiteet
		TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	
Kotimaisen energian osuus kaukolämmön tuotannosta vähintään 95%	Biopolttoaineiden käyttö suhteessa polttoaineiden kokonaiskäyttöön	Toteutunut	Toteutunut	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Ylläpidetään ympäristötavoitteen mukaista tasoa lämpöverkon ja lämpöasemien osalta.
Sähkön siirtohintaa alle valtakunnan keskiarvon	Yhtiön siirtohintaa verrattuna Energiasivuston julkaiseman siirtohintataulukon mukaiseen keskiarvohintaan tyyppikäyttäjistä	Toteutunut	Toteutunut	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Seurataan markkinatilannetta hintakeskiarvojen osalta ja pidetään oma hinnoittelu kilpailukykyisenä verrattuna vastaavankaltaisiin yrityksiin.
Konsernin pitkänajan liikevoitto kestäväällä tasolla, joka mahdollistaa nykytasoisien osinkojen maksun kunnalle	Liikevoitto (%)	Toteutunut	Toteutunut	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Seurataan yhtiön kannattavuutta ja reagoidaan muutoksiin.

Nurmijärven Kodit OY

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2020	TA+muutokset 2021	TP 2021 Ennuste	Esitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihto	13 659 502	14 929 492	14 312 000	14 664 000	14 950 000	15 250 000
Liiketoiminnan muut tuotot	106 071		80 000	0		
Liiketoiminnan kulut	-8 771 665	-10 150 465	-10 150 200	-9 344 000	-11 334 000	-11 634 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 677 672	-3 500 000	-3 500 000	-2 550 000	-2 550 000	-2 550 000
Liiketoiminnan muut kulut	-252 366	-75 290	-337 000	-43 000	-43 000	-43 000
Liikevoitto/ -tappio	1 063 870	1 203 737	404 800	2 727 000	1 023 000	1 023 000
Rahoitustuotot- ja kulut	-806 702	-899 941	-899 940	-1 023 000	-1 023 000	-1 023 000
Tilinpäätössiirrot	-257 160	-303 796	495 140	-1 704 000		
Tuloverot ja muut välittömät verot	0					
Tilikauden tulos	8	0	0	0	0	0

Tunnusluvut	TP 2020	TA+muutokset 2021	TP 2021 Ennuste	Esitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihdon muutos, %		9,3 %	4,8 %	2,5 %	2,0 %	2,0 %
Investoinnit	16 510 000		-856 077	0		
Investointien tulorahoitus, %						
Lainakanta	94 629 979	91 876 982	91 076 982	89 509 000	84 963 000	80 417 000
Taseen loppusumma	101 589 619	98 189 619	97 389 619	96 500 000	91 954 000	87 408 000
Sijoitetun pääoman tuotto, %						
Omavaraisuusaste, %						
Henkilöstömäärä	10	11	12	13	13	13

Strategia

Nurmijärven Kotien missio on tuottaa turvallista ja helppoa asumista kaikille. Visio on olla vuonna 2024 alueen halutuin vuokranantaja ja haluttu työpaikka. Strategian painopisteet ovat asukkaista, henkilöstöstä, taloudesta ja omaisuudesta huolehtiminen.

Toiminnan kuvaus

Nurmijärven Kodeilla on lähes 1800 vuokratotia eri puolilla Nurmijärveä. Asuntomäärä on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Vuoden 2014 jälkeen Nurmijärven Kodeille on rakennettu 9 uutta kohdetta ja asuntojen määrä on kasvanut 35 %.

Viime vuosien voimakas kasvu sekä asiakaskäyttäjymisen ja toimintaympäristön muutokset edellyttävät toiminnan voimakasta kehittämistä, jotta palvelut pystyään tuottamaan tehokkaasti. Vuonna 2020 käynnistettiin omaisuuden kunnossapidossa ja tietojärjestelmien kehittämisessä mittavat kehityshankkeet, jotka jatkuvat vuonna 2022.

Omaisuuden kunnossapitoa varten on tehty pitkän tähtäimen korjaussuunnitelma.

Tietojärjestelmien kehittämisen tavoitteena on palvella kasvavaa asunnon hakijoiden ja asukkaiden joukkoa

joustavasti ja tehokkaasti sekä varmistaa tehokas tiedonkulku niin asukkaiden kuin yhteistyökumppaneidenkin kanssa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Asiakaskäyttäjymisen muutostrendit vaikuttavat myös asumiseen: asunnon hakijat ja asukkaat odottavat helppoa ja nopeaa asiointia, vuorokaudenajasta riippumatta. Sähköinen asiointi ja avoin tiedonkulku ovat välttämättömyys.

Odotukset ovat kasvussa myös asumisen ja asuin ympäristön laadun suhteen. Asukkaat odottavat vuokratodeilta entistä parempaa varustelua ja viihtyisämpää ympäristöä. Samaan aikaan asumisen kustannukset ovat jatkuvasti nousseet ja nousu näyttää jatkuvan, mikä pakottaa tehostamaan toimintaa.

Koronaepidemian asukkaille aiheuttamat taloudelliset vaikeudet, kuten lomautukset ja irtisanomiset, lisäävät asukkaiden maksuvaikeuksia. Vuokra-asuntojen kysyntä on suhteellisen vakaata myös taloudellisesti haastavina aikoina.

Suoritteet

PALVELU	Mittari	TP2020	TA2021	TA2022	TS2023	TS2024
Vuokraustoiminta	Liikevaihto	13 659 502	14 312 000	14 664 000	14 950 000	15 250 000

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso				Mittarin tavoitetaso		Toimenpiteet
		TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	
Olemme alueen halutuin vuokranantaja	Asukkaiden suositteluindeksi	-9,3	-2,7	5	65	70	70	Asukaspalautetta seurataan säännöllisesti ja reagoidaan tarvittaessa Tavoitettavuutta parannetaan.
Olemme haluttu työnantaja	Henkilöstön suositteluindeksi	20	34,8	40	50	60	70	Kehittämiseen, tiedonkulkuun ja yhteisöllisyyteen panostetaan
Vuokrasaatavien osuus liikevaihdosta	% liikevaihdosta	3,1	2,4	2,5	2	1,5	1,5	Tehostetaan työskentelyä ja parannetaan järjestelmiä.
Asunnot ovat haluttuja	Käyttöaste	96,8	93,0	97	98	98,5	99	Kehitetään markkinointia ja vuokraustoimintaa. Kunnostetaan kohteita ja asuntoja järjestelmällisesti.

Rajamäen Uimahalli Oy

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2020	TA+muutokset 2021	Esitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihto	1 104 476	770 000	1 583 810	1 630 490	1 630 490
Liiketoiminnan muut tuotot	820 052	1 021 000	700 000	700 000	700 000
Liiketoiminnan kulut (henkilöstö+palvelut)	-1 211 291	-1 048 000	-1 359 653	-1 400 500	-1 400 500
Suunnitelman mukaiset poistot	-672 883	-668 000	-660 000	-660 000	-660 000
Liiketoiminnan muut kulut	-815 256	-698 000	-873 156	-899 000	-899 000
Liikevoitto/ -tappio	-774 902	-623 000	-608 999	-629 010	-629 010
Rahoitustuotot- ja kulut	273	0	0	0	0
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot ja muut välittömät verot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-774 629	-623 000	-608 999	-629 010	-629 010
Tunnusluvut	TP 2020	TA+muutokset 2021	Esitys TA 2022	2023	2024
Liikevaihdon muutos, %	-53,6 %	-30,3 %	105,7 %	2,9 %	0,0 %
Investoinnit	0	0	0	0	0
Investointien tulo-rahoitus, %	0	0	0	0	0
Lainakanta	12 007 000	12 007 000	12 007 000	12 007 000	12 007 000
Taseen loppusumma	9 500 998				
Sijoitetun pääoman tuotto, %	negatiivinen	negatiivinen	negatiivinen	negatiivinen	negatiivinen
Omavaraisuusaste, %	negatiivinen	negatiivinen	negatiivinen	negatiivinen	negatiivinen
Henkilöstömäärä	20	20	20	20	20

Strategia

Rajamäen Uimahalli Oy:n toiminnan strateginen perusta on kuntalaisille tarjottavien uimahallipalvelujen sekä terveellä pohjalla olevan liiketoiminnan yhdistäminen. Kyseessä on terveyden, hyvinvointiin ja liikuntakyvyn ylläpitoon liittyvä palveluliiketoiminta. Palvelut kilpailevat muiden vapaa-ajan aktiviteettien kanssa. Rajamäen Uimahalli haluaa olla merkittävä osa Nurmijärven kunnan ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa. Yhtiö ei tavoittele voittoa, jotta palveluhinnat pysyvät kohtuullisina, mutta tappiollista tulosta pyritään minimoimaan, jotta omistajalta tarvittava avustus yhtiölle pysyisi kohtuullisena.

Strategiset linjaukset

1. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka
2. Tuottavuus ja taloudellisuus
3. Laatu ja vaikuttavuus

Strategisten linjausten kautta johdetulla toiminnalla tähdätään vision toteutumiseen. Visio vuodelle 2025 on olla Edelläkävijä - suuntana tulevaisuus.

Toiminnan kuvaus

Vuonna 2015 käyttöön otetussa uimahallissa on kuusi alasta, kuntosali, kolme erillistä ryhmäliikuntatilaa ja

kahvio. Pukuhuone-, pesu- ja saunatilat on mitoitettu palvelemaan kerrallaan 360 asiakasta. Tilat tarjoavat hyvät mahdollisuudet kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tuottamiseen sekä ylläpitämiseen.

Uimahallin ydintuotteet ovat uinti, kuntosali ja ryhmäliikunta. Merkittävimmät oheistuotteet ovat kahviopalvelut, sekä erilaiset kurssit lapsille, perheille ja aikuisille.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristössä, eikä palvelun tuottamiseen liittyen ole näköpiirissä merkittäviä muutoksia. Visionsa mukaisesti uimahalliyhtiö pystyy nopeasti reagoimaan ja toimimaan mahdollisesti muuttuvassa toimintaympäristössä. Tästä on hyvänä esimerkkinä tehdyt toimenpiteet (mm. striimaus-palvelu ja sisäpyörien vuokraus) koronapandemian aikana.

Suoritteet

PALVELU	Mittari	TP2020	TA2021	TA2022	TS2023	TS2024
Aurinkosähkön osuus sähköenergiasta	% / vuosi	0 %	0 %	10 %	12 %	12 %
Sarja- ja kk-tuotteiden osuus kävijöistä		9,15 %	9,68 %	12 %	15 %	15 %

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso		Mittarin tavoitetaso				Toimenpiteet
		TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	
1. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka	Henkilöstö kokee työ-ilmapiirin hyväksi asteikolla 8-10 (1-10)	58,82% *	92,31%	100%	100%	100%	100%	Koulutus, terveystapaamiset, hyvä dialogi
2. Tuottavuus ja taloudellisuus	toimintatuki/asiakaskäynnit/vuosi	2,32 C	3,88 €/koronasta johtuen +120k	2,38	2,45	2,45	2,45	Tuottavuuden parantaminen - oheismyynti&kulut&liikevaihto
3. Laatu ja vaikuttavuus	Asiakastytyväisyys yli 90 %	85 %	Ei ole voitu mitata koronan vuoksi	93 %	92 %	95 %	95 %	Onnistutuaan tuottamaan eri asiakkuuksille personoituja palveluita ja tuotteita
	Asiakaskäyntikerrat/vuosi	301700	211307	280 000	285 000	285 000	285 000	

*=vertailuasteikko oli 7-10

LIITTEET

Henkilöstösuunnitelma

Kaavoitusohjelmat

Kunnallistekniikan rakentamisen periaatteet

Maankäytön tavoiteohjelma

Yhteenveto avustuksista

Sisäiset toimintatuotot ja -kulut

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2022 - 2024, yhteenveto 18.9.2021 (LO)									
Uusi henkilöstö 1 000 €, palkassa huomioitu 1. työkokemuslisä. Virat (v), pysyvät työsopimussuhteet (t), määräaikaiset (m).									
Tulosalue/ Keskus/ Liikelaitos/ Tulosalue/ Yksikkö	v/t/m	alk. kk	2022 henkilöä	euroa 2022	2023 henkilöä	euroa 2023	2024 henkilöä	euroa 2024	Perustelut
KONSERNIPALVELUT									
Elinvoimapalvelut									
Kehityspäällikkö	v/t/m		-1,0						lakkautetaanko avoinna oleva virka?
Elinvoimapalvelut yhteensä			-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Viestintä- ja markkinointipalvelut									
Viestintä- ja markkinointipalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Talous- ja strategiapalvelut									
Talous- ja strategiapalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Hallintopalvelut									
Hallintopalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Henkilöstöpalvelut									
Henkilöstöpalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Konsernipalvelut yhteensä			-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA									
Hallinto- ja talouspalvelut									
Hallinto- ja talouspalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Hyvinvointipalvelut									
Psykologi	v	1.1.	1,0	56,2		56,2		56,2	Nurmijärvellä yhden koulupsykologin työalueeseen kuuluu tällä hetkellä n. 1000 oppilasta/opiskelijaa. Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuollon muuttamisesta psykologien sitovaksi mitoituserusteeksi on kirjattu 780 oppilasta/psykologi. Nurmijärveltä puuttuu esityksen mukaiseen mitoitukseen nähden 2,4 psykologia.
Hyvinvointipalvelut yhteensä			1,0	56,2	0,0	56,2	0,0	56,2	
Koulutuspalvelut									
Luokanopettaja (3 virkaa)	v	1.8.							Pysyväisluonteisiksi muuttuneiden tuntiopettajuuksien vakinaistaminen. Ei määräraha vaikutuksia, ei lisää kunnan henkilöstömäärää.
Erityisluokanopettaja (2 virkaa)	v	1.8.							Pysyväisluonteisiksi muuttuneiden tuntiopettajuuksien vakinaistaminen. Ei määräraha vaikutuksia, ei lisää kunnan henkilöstömäärää.
Perusopetuksen päätoiminen aineenopettaja, tuntiopettaja	v	1.8.							Pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen. Ei määräraha vaikutuksia, ei lisää kunnan henkilöstömäärää.
Lehtori, lukiokoulutus	v	1.8.							Pysyväisluonteiseksi muuttuneen tuntiopettajuuden vakinaistaminen. Ei määräraha vaikutuksia, ei lisää kunnan henkilöstömäärää.
Oppilaanohjauksen lehtori, perusopetus	v	1.8.	1,0	20,0		48,0		48,0	Oppivelvollisuuslain muutos 1.8.2021 alkaen: oppivelvollisuuden pidentyminen ja henkilökohtaisen oppilaanohjauksen velvoite.
Henkilökohtainen avustaja	t	1.8.	13,0	147,1		353,0		353,0	Vammaisoppilaiden määrän kasvu. Perustetaan yhteensä 13 vakituista vakanssia, joista seitsemälle (7) tehtävälle on määrärahat vuoden 2021 talousarviossa, joten vuodelle 2022 tarvitaan määrärahat kuudelle (6) uudelle vakanssille.
Koulutuspalvelut yhteensä			14,0	167,1	0,0	401,0	0,0	401,0	
Liikuntapalvelut									

Liikuntapalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Varhaiskasvatuspalvelut									
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, varahenkilö	t	1.1.	4,0						Varhaiskasvatuslain muutos § 36, henkilöstön mitoituksesta poikkeaminen ei sallittua henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Ei määrärahavaikutuksia, koska vähentää lyhytaikaisten ulkopuolisten sijaisten tarvetta.
Varhaiskasvatuksen opettaja	t	1.1.	1,0	33,4		33,4		33,4	Alkuluokkatoiminta Lepsämä
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	t	1.1.	1,0	28,0		28,0		28,0	Alkuluokkatoiminta Lepsämä
Varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitaja, avustaja	t	1.1.	4,0	112,0		112,0		112,0	Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrän kasvusta johtuva henkilöstötarve.
Varhaiskasvatuspalvelut yhteensä			10,0	173,4	0,0	173,4	0,0	173,4	
Nuorisopalvelut									
Etsivä nuorisotyöntekijä	t	1.8.							Määräaikainen, mutta vakiintunut tehtävä muutetaan vakinaiseksi. Ei määrärahavaikutuksia, ei lisää kunnan henkilöstömäärää.
Nuorisopalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut									
Kirjastovirkailijan vakanssin muuttaminen kirjastonhoitajaksi (nimikemuutos/toimialajohtaja päättää)	t	1.4.		4,0		5,3		5,3	Tehtävän vastuualue siirtyy lasten ja nuorten kirjastotyöhön ja muuttuu siten vaativammaksi.
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut yhteensä			0,0	4,0	0,0	5,3	0,0	5,3	
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala yhteensä			25,0	400,7	0,0	635,9	0,0	635,9	Luku ei sisällä vakinaistamisia, joita lisäksi 8, yhteensä 33.

YMPARISTOTOIMIALA										
Hallinto- ja talouspalvelut										
Hallinto- ja talouspalvelut yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Maankäyttö ja kaavoitus										
Maankäyttöinsinööri	t	1.1.	1,0	38,0		45,0		45,0		Maankäytön yksikön työmäärä on lisääntynyt merkittävässä määrin ja töiden ruuhkautuminen vaikuttaa asemakaavoituksen etenemiseen ja tontin luovutukseen hidastavasti. Nykyisien työtehtävien hoitamiselta ei jää riittävästi aikaa pitkäjänteiseen ja etupainotteiseen maanhankintaan.
Paikkatietosuunnittelija (nimikkeen muuttaminen, toimialajohtaja päättää).	t	1.1.		3,0		3,0		3,0		Kartoittajan nimikkeen muuttaminen paikkatietosuunnittelijaksi ja TVA-tason muutos. Mahdollistaa osaltaan paikkatietojen hyödyntämisen kehittämisen osana suunnitteluprosesseja sekä päätöksentekoa
Maankäyttö ja kaavoitus yhteensä			1,0	41,0	0,0	48,0	0,0	48,0		
Tekninen keskus										
Tekninen keskus yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Tilakeskus										
Tilakeskus yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Ympäristötoimiala yhteensä			1,0	41,0	0,0	48,0	0,0	48,0		

NURMIJÄRVEN VESI -liikelaitos									
Nurmijärven vesi yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Nurmijärven vesi yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
ALEKSIA -liikelaitos									
Hallinto, kehittäminen ja tuki									
Hallinto, kehittäminen ja tuki yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kirkonkylän palvelualue									
Kirkonkylän palvelualue yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Rajamäen palvelualue									
Rajamäen palvelualue yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Klaukkala itä palvelualue									
Klaukkala itä palvelualue yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Klaukkala länsi palvelualue									
Klaukkala länsi palvelualue yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Aleksian Pata									
Aleksian Pata yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Aleksia yhteensä			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

YHTEENVETO: UUDET VIRAT JA TYÖSUHTEISET TEHTÄVÄT 2022 - 2024

Toimialat, keskuskeskukset ja liikelaitokset yhteensä	2022 henkilöä	euroa 2022	2023 henkilöä	euroa 2023	2024 henkilöä	euroa 2024	Nimikkeet
KONSERNIPALVELUT	-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT	25,0	400,7	0,0	635,9	0,0	635,9	
YMPÄRISTÖTOIMIALA	1,0	41,0	0,0	48,0	0,0	48,0	
NURMIJÄRVEN VESI -liikelaitos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
ALEKSIA -liikelaitos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
NURMIJÄRVEN KUNTA YHTEENSÄ	25,0	441,7	0,0	683,9	0,0	683,9	

ENNUSTE: ELÄKE- JA MUU POISTUMA 2022 - 2024

Toimialat, keskuskeskukset ja liikelaitokset yhteensä	2022 henkilöä	euroa 2022	2023 henkilöä	euroa 2023	2024 henkilöä	euroa 2024	
KONSERNIPALVELUT							
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT							
YMPÄRISTÖTOIMIALA							
NURMIJÄRVEN VESI -liikelaitos							
ALEKSIA -liikelaitos	3,0		1,0		2,0		
NURMIJÄRVEN KUNTA YHTEENSÄ	3,0	0,0	1,0	0,0	2,0	0,0	

KAAVOITUSOHJELMAT

Yleiskaavaohjelma sisältää suunnitelmakaudella laadittavana olevat osayleiskaavat. Kaavoitusohjelmakartoilla osayleiskaavojen rajaukset on esitetty yleispiirteisesti. Kaava-alueiden tarkempi rajaaminen tehdään suunnittelun yhteydessä. Kunnan palvelutuotannon edellyttämät ja elinkeinoelämän hankkeiden edistämiseksi tarvittavat osayleiskaavamuutokset vaikuttavat muiden osayleiskaavojen aikatauluun. Samanaikaisesti on vireillä kaksi osayleiskaavaa.

YLEISKAVAOHJELMA

Osayleiskaavat 2022–2024:

- 1. Kirkonkylän osayleiskaava (taajama)**
Kirkonkylän osayleiskaava ohjaa taajaman kehittämistä ja asemakaavoitusta. Kaavaehdotus on nähtävillä syksyllä 2021 ja se on tavoitteena saada hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2022 aikana.
- 2. Palojoen osayleiskaava (haja-asutusalue)**
Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Osayleiskaava ohjaa alueen rakentamista ja muuta maankäyttöä. Palojoen osayleiskaavaehdotus valmistellaan käsittelyyn vuonna 2021. Kaava on tavoitteena valmistella hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2022 aikana.
- 3. Rajamäen osayleiskaava (taajama),**
Rajamäen osayleiskaava ohjaa taajaman kehittämistä ja asemakaavoitusta. Kaavan laatiminen edellyttää mm. luontoselvitystä, liikenneselvityksen ajantasaistamista sekä kasvusuuntien aluevertailun tekemistä. Osayleiskaavan edellyttämien selvityksien laadintaa jatketaan vuoden 2022 aikana sekä aloitetaan osayleiskaavaluonnoksen valmistelu.
- 4. Metsäkylän osayleiskaava (haja-asutusalue)**
Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Osayleiskaava ohjaa alueen rakentamista ja muuta maankäyttöä. Kaavan laatiminen edellyttää mm. luonto- ja maisemaselvityksen tekemistä. Kaavaluonnoksen valmistelu aloitetaan vuoden 2022 aikana.
- 6. Kunnan palvelutuotannon edellyttämät osayleiskaavamuutokset**
Osayleiskaavojen pieniä muutoksia voidaan tehdä tarvittaessa kunnan palvelutuotannon hankkeiden edistämiseksi.
- 7. Elinkeinoelämän hankkeiden edistämiseksi tarvittavat osayleiskaavamuutokset**
Osayleiskaavojen pieniä muutoksia voidaan tehdä tarvittaessa elinkeinoelämän hankkeiden edistämiseksi.
- 8. Muut osayleiskaavat 2024–**
Muita osayleiskaavoja voidaan käynnistää v. 2024 ja sen jälkeen.

ASEMAKAAVOITUSOHJELMA 2022-2026

Nurmijärven kunta / Maankäyttö ja kaavoitus /

Asemakaavoitus

Asemakaavoitus kehittää Nurmijärven taajamia ja luo edellytyksiä hyvälle elinympäristölle. Asemakaavalla ohjataan asumisen, viheralueiden, työpaikkojen ja liikenteen sijoittumista taajamissa. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaisesti kunnanvaltuusto hyväksyy vaikutukseltaan merkittävät asemakaavat. Vaikutuksiltaan vähäiset asemakaavamuutokset voi hyväksyä asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta.

Asemakaavoitusohjelma

Asemakaavoitusohjelmassa suunnitellaan asemakaavahankkeiden aikatauluja. Siinä esitetään asemakaavahankkeiden eri vaiheiden yleispiirteiset aikataulut. Kaavahankkeet voivat alettuaan kestää noin vuodesta useisiin vuosiin riippuen esimerkiksi kaavan vaikuttavuudesta ja asemakaavayksikön resurssien suuntaamisesta. Kaavahankeprosessin etenemiseen vaikuttavat oleellisesti hankkeen aikana käytävät neuvottelut maanomistajien kanssa sekä hankekohtaisesti tehtävät selvitykset. Aikataulut esitetään alustavina viidelle vuodelle vuosille 2022–2026. Hankkeita toteutetaan maankäytön tavoiteohjelman (MATA) mukaisesti.

Asemakaavoitusohjelmassa esitellään päätaajamien tärkeimmät kaavahankkeet. Niiden lisäksi voidaan toteuttaa muita kunnan ja yleisen edun kannalta tärkeitä hankkeita asemakaavayksikön resurssit huomioiden.

Asemakaavoitusohjelma 2022-2026		2021				2022				2023				2024				2025				2026			
	OHJELMAN ULKOPUOLELTA NOSTETTAVAT KAAVAHANKKEET	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1*	Kunnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen asemakaavamuutokset myyntiedellytysten parantamiseksi																								
2*	Elinkeinoelämän edellyttämät asemakaavahankkeet																								
3*	Kunnan palvelutuotannon edellyttämät asemakaavahankkeet																								
RAJAMÄKI		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
4	1-157 Astrakanintie																								
KIRKONKYLÄ		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
5*	2-198 Vanha sähkölaitos																								
6*	2-246 Ilvesvuori pohjoinen II																								
7	2-243 Rantapuisto																								
8	2-204 Heinoja II																								
9*	2-247 K 2021 t 2 NYK																								
10	2-XXX Heinoja III																								
11	2-XXX Krannilan kolmio																								
12	2-XXX Lukkari																								
13	2-XXX Lääketehtaan alue																								
14	Kirkonkylän täydennysrakentaminen																								
KLAUKKALA, LEPSÄMÄ		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
15	3-347 Metsäkylläntie																								
16*	3-348 Viirinlaakso I MUUTOS																								
17	3-326 Viirinlaakso II																								
18*	3-346 Jokimetsä (Ketunkallion AP)																								
19*	3-350 Urheilupuiston koulu																								
20*	3-XXX Sudentullin työpaikka-alue																								
21	3-XXX Tornimäentie																								
22	3-342 Klaukkalantie OSA 2																								
23	3-xxx Klaukkalan vanha linja-autoasema																								
24	3-XXX Lahnuksentien C-2 ja AKR-1																								
25	Klaukkalan täydennysrakentaminen																								
MUUT		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
26	4-049 Röykkä, Lopentien itäpuoli																								
27	5-032 Herunen, eteläosa																								
28	5-033 Herunen, pohjoisosa																								
* Tähdellä merkittyjen asemakaavojen eteneminen priorisoidaan tarvittaessa muiden kaavojen käsittelyaikataulua pidentäen.																									
KAAVOITUKSEN VAIHEET																									

ASEMAKAAVOITUSOHJELMAN ULKOPUOLELTA NOSTETTAVAT KAAVAHANKKEET

Vuosittain tulee esiin kunnan kannalta tärkeitä asemakaavahankkeita, joita ei ole osattu ennakoida tai joiden käynnistyminen on ollut epävarmaa. Näiden hankkeiden lisääminen jälkeensä ohjelmaan vähentää resursseja ohjelman muiden kaavojen käsittelystä. Kaavoitusohjelmaan on kuitenkin merkitty asemakaavat, joiden eteneminen suunnitellusti tulee turvata siinä tapauksessa, että aloitetaan alla oleviin ryhmiin kuuluvia asemakaavahankkeita. Vuosien 2022–2026 asemakaavoitusohjelmaan on tästä syystä lisätty kolme kunnan talouden ja palvelutuotannon sekä elinkeinoelämän kannalta tärkeää osiota:

1. Kunnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen asemakaavamuutokset myyntiedellytysten parantamiseksi

Tämän kategorian lisääminen ohjelmaan on koettu tärkeäksi erityisesti nykyisessä taloustilanteessa, jossa koitetaan karsia kaikki tarpeettomat kuluerät kunnan taloudesta. Kunnalle tarpeettomien kiinteistöjen myynnin estää useissa tapauksissa vanhentunut tai tarkoitukseen sopimaton asemakaavamerkintä. Näiden usein pienehköjen kohteiden asemakaavamuutoksia otetaan työn alle muutamia kerrallaan kunnan maankäytön ja tilakeskuksen kanssa koordinoidusti.

2. Elinkeinoelämän edellyttämät asemakaavahankkeet

Elinkeinoelämän tarpeisiin pyritään vastaamaan pitkän tähtäimen kaavoituksella ja tonttutuotannolla, mutta usein käy niin, että jonkin kyseisen tontin kohdalla asemakaavaa tulisi räätälöidä tontista kiinnostuneen toimijan tarpeiden mukaan. Näissä tapauksissa voidaan toimijan kanssa laatia riittävän sitovat sopimukset ja aloittaa kaavatyo tämän asemakaavoitusohjelman ulkopuolisena hankkeena.

3. Kunnan palvelutuotannon edellyttämät asemakaavahankkeet

Tähän kategoriaan kuuluvat mm. koulut, päiväkodit etc. Edellä mainittujen rakennusten korjaukset / uudisrakennukset / väistötilat ovat haastavia myös maankäytön kannalta, koska niiden vaatimiin tilavarauksiin ei useinkaan ole varauduttu asemakaavassa. Tällaisia asemakaavamuutoksia on edessä tulevana vuosina ja niiden osalta asemakaavoitusohjelmaan on lisätty kyseinen osio.

Asemakaavoitusohjelma 2022–2026 RAJAMÄKI, HERUNEN JA RÖYKKÄ

RAJAMÄKI

4. Astrakanintie (1-157)

Kylänpään alueen korttelin 1701 asemakaavaa muutetaan nykyisistä yhtiömuotoisista tonteista pääosin pientalotonteiksi sekä linjataan Astrakanintie uudelleen.

HERUNEN

28. Herunen, eteläosa (5-032)

Tarkistetaan Herusten eteläosan asemakaavaa.

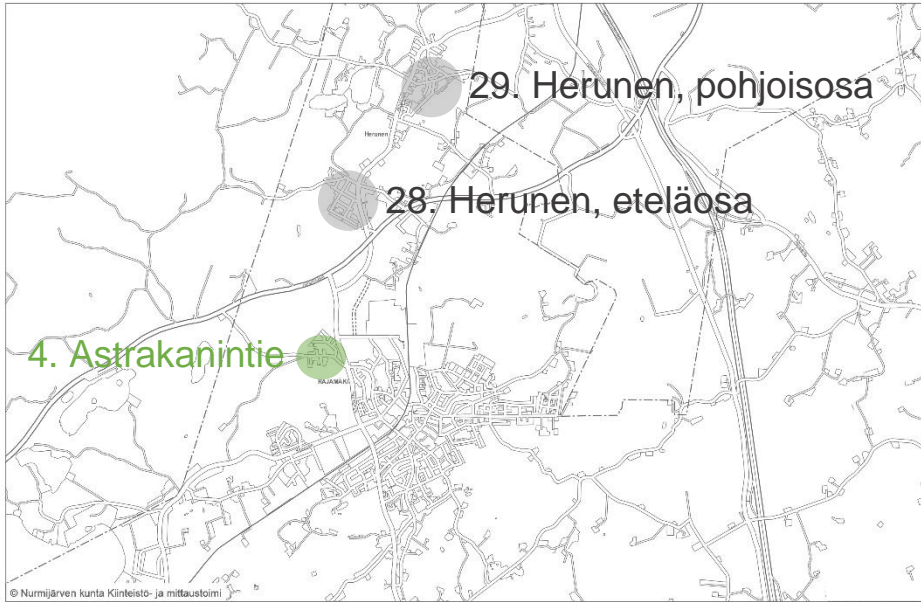
29. Herunen, pohjoisosa (5-033)

Tarkistetaan Herusten pohjoisosan asemakaavaa.

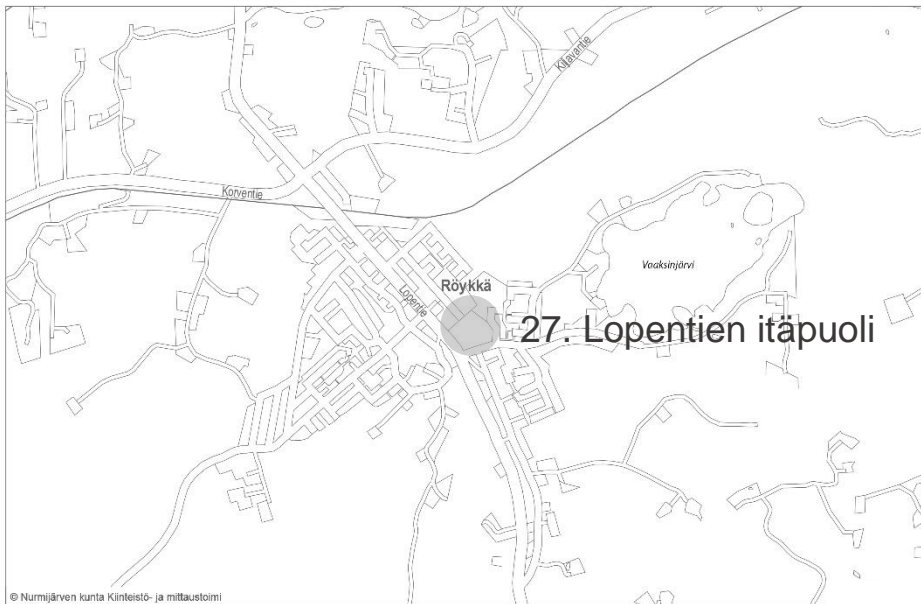
RÖYKKÄ

27. Lopentien itäpuoli (4-049)

Tutkitaan työpaikka-alueiden muuttamista asumiseen.

RAJAMÄEN ja HERUSEN kaavahankkeet asemakaavoitusohjelma 2022–2026

RÖYKÄN kaavahankkeet asemakaavoitusohjelma 2022–2026

Asemakaavoitusohjelma 2022–2026 KIRKONKYLÄ

5. Vanhan sähkölaitoksen alue (2-198)

Kirkonkylää kehitetään eheyttämällä keskustan katumiljöötä ja taajamarakennetta. Lisäksi osoitetaan säilytettävät rakennukset. Alueen mahdollisuuksia puurakentamiskohteena tutkitaan.

6. Ilvesvuori pohjoinen II (2-246)

Ilvesvuori pohjoisen asemakaavamuutos laaditaan, jotta tontin luovutuksesta tehdyn esisopimuksen mukainen logistiikkahanke voidaan toteuttaa Ilvesvuori pohjoisen asemakaava-alueelle.

7. Rantapuisto (2-243)

Sompiontien eteläpuolen puistoalueen muuttaminen pientalorakentamiseen tukee Kirkonkylän alueen täydentymistä.

8. Heinoja II (2-204)

Heinoja II:n pientalovaltainen asuinalue sitoo Heinojan alueen tiiviimmin Raalantien varteen ja tiivistää taajamarakennetta.

9. NYK kaavamuutos (2-247)

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa lukion sijoittuminen alueelle ja samalla muodostaa omat kiinteistöt nykyisen tontin alueella oleville rakennuksille, joilla ei ole tarvetta kunnan palvelutuotannon kannalta.

10. Heinoja III (2-XXX)

Heinojan kolmas aluekokonaisuus Rajamäentien varressa täydentää Kirkonkylän pientalotonttivarantoa hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä. Alueen kaavoittaminen myös tiivistää taajamarakennetta.

11. Krannilan kolmio (2-XXX)

Krannilan kolmien asemakaavan muuttamisen tavoitteena on nykyistä asemakaavaa tehokkaamman rakentamisen mahdollistaminen alueella.

12. Lukkari (2-XXX)

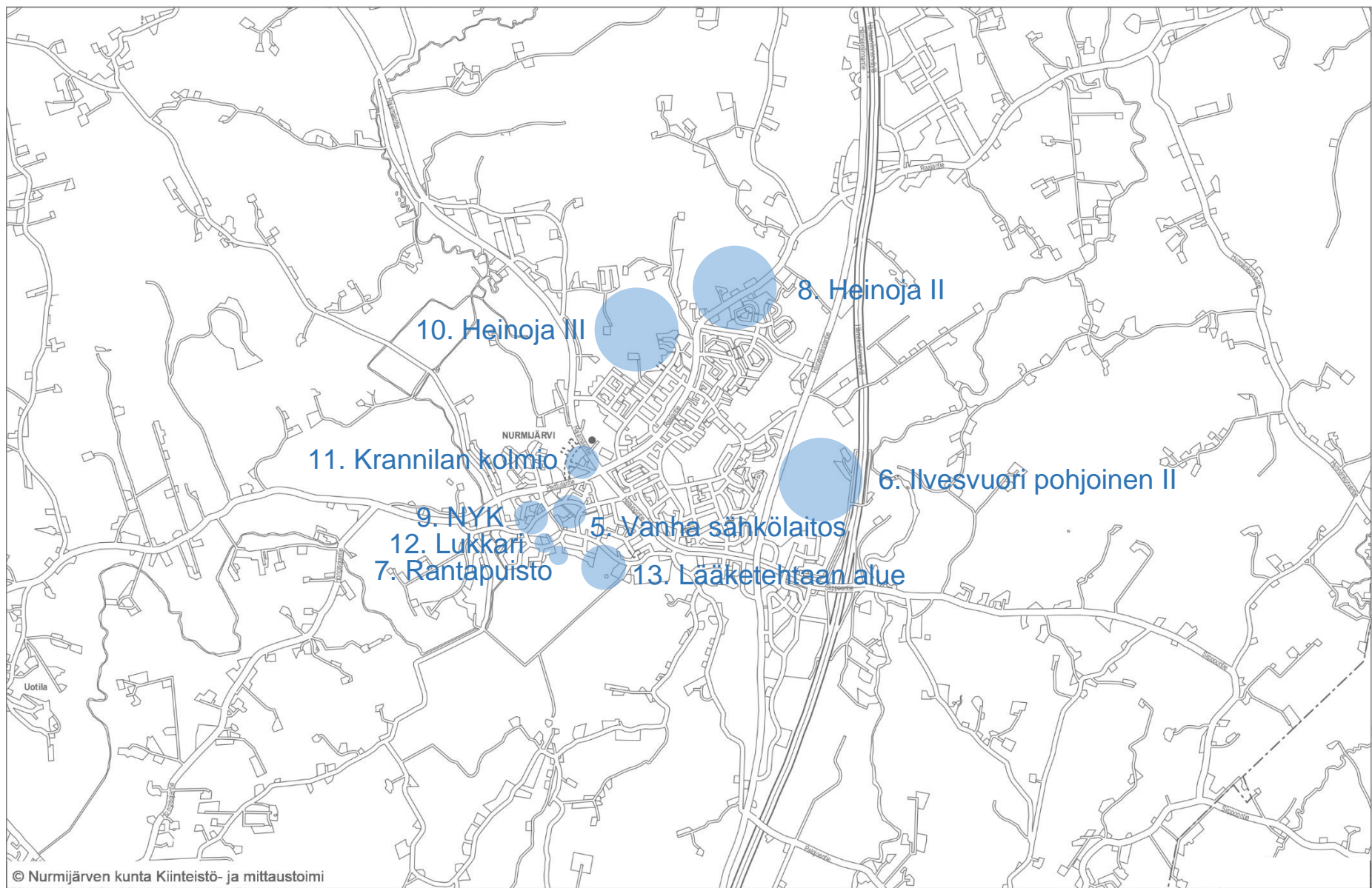
Asemakaavan muutoksen tavoitteena on mahdollistaa asuminen Sompiontien varrella.

13. Lääketehtaan alue (2-XXX)

Lääketehtaan alueen asemakaavan mukainen työpaikkarakentaminen on tavoitteena muuttaa asumiseen. Elävöitetään ja tiivistetään Kirkonkylän vanhan keskustan aluetta täydennysrakentamisella.

14. Kirkonkylän täydennysrakentaminen

Selvitetään täydennysrakentamiskohteita, joilla voidaan tehostaa Kirkonkylän keskustan maankäyttöä erityisesti hyvin sijaitsevilla, kestävillä kulkumuodoilla saavutettavilla alueilla. Tähän kuuluu mm. asemakaavoitusohjelmassa aiemmin omana kohteenaan ollut Ahjolankulma.

KIRKONKYLÄN kaavahankkeet asemakaavoitusohjelma 2022–2026

Asemakaavoitusohjelma 2022–2026 KLAUKKALA

15. Metsäkyläntie (3-347)

Asemakaavamuutoksella on tavoitteena mahdollistaa olevan yrityksen laajentuminen.

16. Viirinlaakso I MUUTOS (3-348)

Viirinlaakso I:n asemakaava ei ole lähtenyt toteutumaan liikerakennusten osalta. Asemakaavamuutoksella tutkitaan, kuinka alue olisi paremmin toteutettavissa, selkeytetään liikennejärjestelyjä ja tarkistetaan alueen pysäköintiratkaisuja.

17. Viirinlaakso II (3-326)

Asemakaavan muutoksella laajennetaan Klaukkalan keskusta-aluetta. Alueelle suunnitellaan asumista sekä palvelurakentamista. Kaavalla on tarkoitus mahdollistaa yhdystie (Luhtajoentie) Klaukkalantien ja Klaukkalan kehätien välille.

18. Jokimetsä (Ketunkallio, 3-346)

Laajennetaan Klaukkalan pientaloaluetta pohjoiseen Jokimetsän alueelle. Alue on tällä hetkellä asemakaavan maatalousaluetta (M), Klaukkalan osayleiskaavassa alue on osoitettu AP-alueeksi.

19. Urheilupuiston koulu (3-350)

Asemakaavan muutoksella on tavoitteena mahdollista Urheilupuiston koulun rakentaminen hyväksytyin hankesuunnitelman mukaiselle sijainnille.

20. Sudentullin työpaikka-alue (3-XXX)

Suunnitellaan työpaikka-alue Klaukkalan ohikulkutien läheisyyteen. Alue on osoitettu työpaikka-alueeksi Klaukkalan osayleiskaavassa.

21. Tornimäentie (3-XXX)

Kaavatyön tavoitteena on monipuolistaa Klaukkalan liikenneverkkoa ja luoda edellytyksiä alueen kehittymiselle nauhataajamasta verkostotaajamaksi.

22. Klaukkalantie OSA 2 (3-342)

Klaukkalantie muutetaan asemakaavalla maantiestä kaduksi. Klaukkalan kehätien valmistumisen myötä Klaukkalantie muutetaan kaduksi. Asemakaavahanke on jaettu kahteen osaan. Pohjoisin osa on jo muutettu kaduksi asemakaavassa ja tämä hanke koskee eteläisempää osaa Klaukkalantiestä.

23. Klaukkalan vanha linja-autoasema (3-XXX)

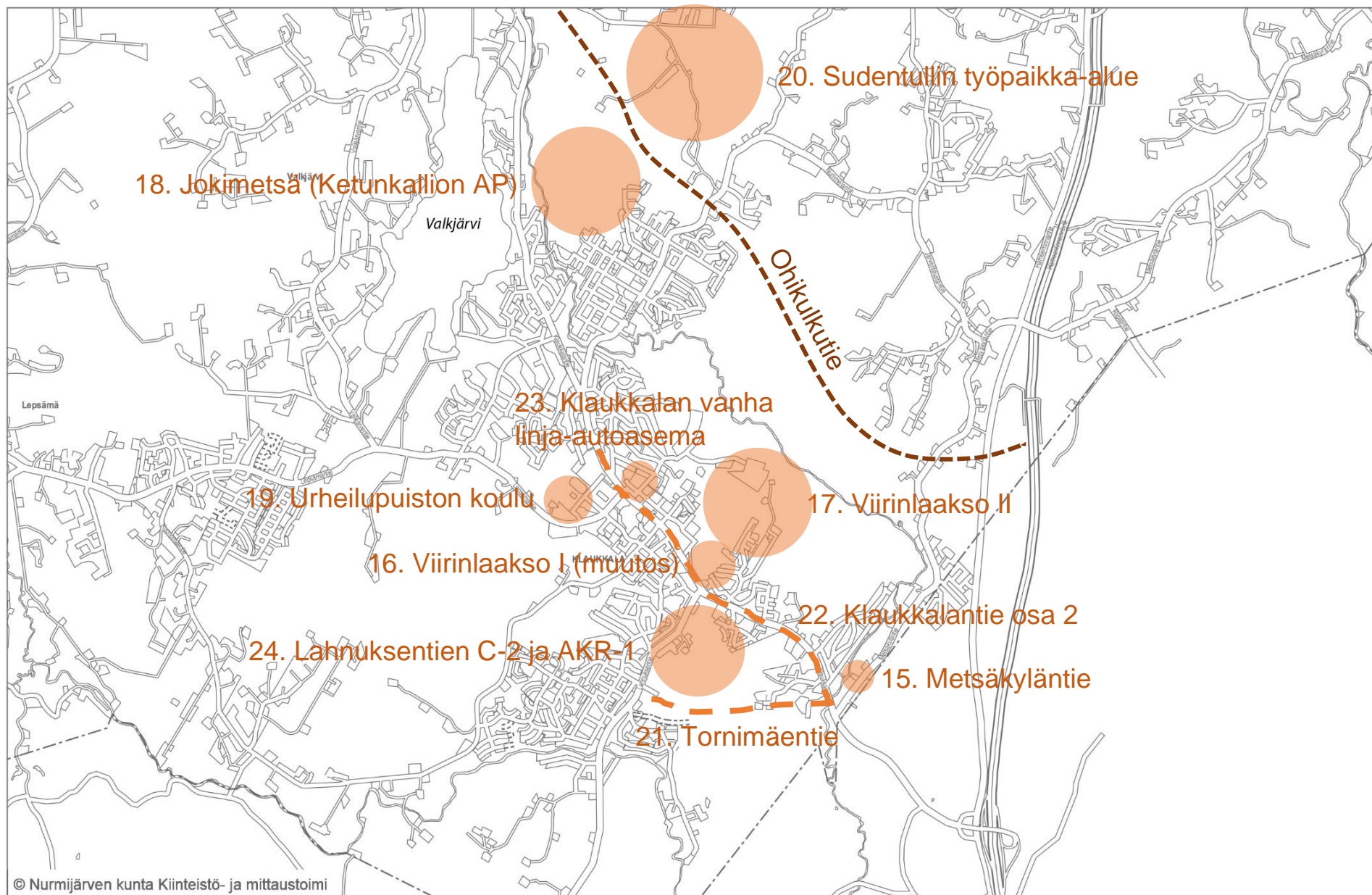
Vanhan linja-autoaseman kaavan muuttaminen linja-autoaseman siirryttyä Viirinlaakson matkakakeskukseen.

24. Lahnuksentien C-2 ja AKR-1 alueet (3-XXX)

Laajennetaan Klaukkalan keskustan ja sen vaikutusaluetta palvelevien keskustatoimintojen aluetta sekä kerrostalovaltaista aluetta Lahnuksentien varteen. Alue on Klaukkalan osayleiskaavassa osoitettu keskustatoimintojen alueeksi ja kerrostalovaltaiseksi alueeksi.

25. Klaukkalan täydennysrakentaminen

Klaukkalan keskustan rakentamattomien alueiden täydennysrakentaminen, erityisesti hyvin sijaitsevilla, kestävillä kulkumuodoilla saavutettavilla alueilla. Tähän kuuluvat mm. Tiiranranta sekä asemakaavoitusohjelmassa aiemmin omina kohteinaan olleet Kuntotie, Puutarharinne, ja Kyijynpuisto.

Asemakaavoituksen tavoitteet ja seuranta

Asemakaavoituksella luodaan edellytykset rakentamiselle ja kunnan kasvulle valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteita on asetettu mm. kuntastrategiassa ja valtuuston vuonna 2020 hyväksymässä Maankäytön tavoiteohjelmassa (MATA). Asemakaavahankkeille asetetaan asemakaavoitusohjelmassa tavoitteellinen aikataulu.

Nurmijärven asemakaavoitusohjelman toteutumista on seurattu vuosittain kunnan osavuositarkastuksien sekä toimintakertomuksien yhteydessä.

Asemakaavavaranto

Alla on esitetty asumisen asemakaavavaranto kerrosneliömetreinä vuoden 2020 lopussa. Varannolla tarkoitetaan rakentamatonta kerrosalaa.

Asuinkerrostalot	124 000 k-m ²
<u>Asuinpientalot (erillistalot, paritalot, rivitalot)</u>	<u>285 000 k-m²</u>
Yhteensä	409 000 k-m ²

Lainvoimaisissa asemakaavoissa asumiseen varattua tonttivarantoa Nurmijärvellä on yhteensä n. 409 000 k-m², josta kerrostaloille n. 124 000 k-m² ja asuinpientaloille (erillistalot, paritalot, rivitalot) n. 285 000 k-m², josta noin 243 000 k-m² on erillispientalovarantoa eli noin 850 tonttia. Varanto mahdollistaa laskennallisesti n. 1750 kerrostaloasunnon ja yhteensä n. 1450 pien-/pari-/rivitaloasunnon rakentamisen. MAL-sopimuksen 2020–2023 mukaan kaavatuotannon tulisi olla keskimäärin noin 39 500 k-m²/vuosi. Valmisteilla on lukuisia yleis- ja asemakaavahankkeita sekä maanhankintatoimenpiteitä, joilla tonttivarantoa pyritään lisäämään ja ylläpitämään kysyntää vastaavaksi.

KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISEN PERIAATTEET

Kunnallistekniikan rakentamishjelman periaatteet vuosille 2022–2026

Talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnan yhteydessä esitetään kunnallistekniikan rakentamishjelma vuosille 2022 - 2026. Rakentamishjelman laatimisen yhteydessä on päivitetty myös Klaukkalan tieverkon toteuttamishjelma vuosille 2022 – 2031, sekä kunnan ja valtion yhteishankkeiden ohjelma. Rakentamishjelmassa on toteutussuunnitelma valtion maanteiden varrelle toteutettavien kevyen liikenteen väylien toteutukselle vuosille 2022–2031.

Talousarvion investointiosan kohdassa "4. Kiinteät rakenteet ja laitteet" on esitetty kolme eri hankeryhmätasoa: 1) Kunnallistekniikan rakentaminen 2) Klaukkalan tieverkko ja 3) Kunnan ja valtion yhteishankkeet. Hankeryhmätasolle on merkitty mahdolliset avustukset ja rahoitusosuudet. Hankeryhmätasot ovat valtuustoon nähden sitovia. Tekninen lautakunta hyväksyy osaltaan vuoden 2022 alkupuolella kunnallistekniikan rakentamishjelman vastaamaan valtuuston hyväksymää määrärahaa ja talousarvion tavoitteita ja perusteluita.

Ympäristötoimiala on yhteistyössä muiden toimialojen kanssa koordinoitunut kunnallistekniikan rakentamishjelman tarpeellisilta osiltaan yhteensopivaksi asunto-, työpaikka- ja palvelurakentamisen kanssa. Kunnallistekniikan rakentaminen etenee huomioiden kunnan maankäytön tavoiteohjelma (MATA), talousarvioraami, kuntastrategia ja yksityisten maanomistajien perustellut tarpeet. Rakentamishjelma on sovitettu yhteen vesilaitoksen (Nurmijärven Vesi) investointiohjelma huomioiden. Myös Nuuka-ohjelman periaatteet ovat ohjanneet rakentamishjelman laadintaa. Pidemmän aikavälin kunnallistekniikan rakentamishjelmassa on huomioitu kuntarakenteen kehittäminen maankäytön suunnittelun kanssa käydyissä palaverissa todettujen tavoitteiden mukaisesti (MATA).

Rakentamishjelman mukaisten kunnallistekniikan rakentamiskohteiden aloittamisen, vaiheistamisen, kustannusjaon ja muun toimeenpanon päättää viimekädessä kunta, eli tekninen lautakunta ja sen alainen viranhaltija (kunnallistekniikan päällikkö asemavaltuutuksen mukaisesti) talousarvion sitovuustasojen ja voimassa olevien delegointipäätösten puitteissa. Määrittelyssä

huomioidaan eri osapuolten tavoitteenasettelut ja tarpeet. Nurmijärven Veden osalta kaikki uudiskohteet eivät välttämättä ole taloudellisesti kannattavia, mutta kunnan kokonaisedun kannalta voi olla perusteltua toteuttaa yksittäinen hanke esimerkiksi merkittävien tontinmyyntitulojen näkökulmasta. Nurmijärven Veden saneerauskohteissa pyritään mahdollisuuksien mukaan yhteensovittamaan katurakenteiden ja laitteiden uusiminen kunnan toimesta, sekä tarvittavin osin hulevesiviemäroinnin toteuttaminen. Kaikissa rakentamishjelman kohteissa kunnan kokonaisuus ja -taloudellisuus on ratkaisevaa toteutuskohteeksi pääsemisen suhteen. Lisäksi toteutukseen voidaan esittää kohteita, joilla on merkitystä kaupunkikuvan kohentamisen osalta, ja joiden merkittävyys pelkästään taloudelliset seikat huomioiden voi jäädä vähäiseksi. Rakentamishjelmaesityksen (tekla 1.7.2021) mukaisten hankkeiden kilpailutusvalmistelut voidaan käynnistää jo syksyllä 2021. Hankintapäätökset voidaan tehdä aikaisintaan rahoituksen varmistumisen jälkeen valtuuston hyväksytyä talousarvion 11/2021 ja teknisen lautakunnan hyväksytyä rakentamishjelman tammikuussa 2022. Lisäksi rakentamishjelman hyväksymisen yhteydessä tekninen lautakunta tekee mahdolliset esitykset tarpeellisista määrärahamuutoksista talousarvioon niiden hankkeiden osalta, joiden ajoituksessa ja toteutuksessa on ilmennyt talousarviokäsittelyn jälkeen täsmentämisen tarpeita.

Asuminen ja työpaikka-alueet mm. Merkittävimpiä vuoden 2022 aikana suunniteltavia ja toteutettavia hankkeita ovat mm. Vanha-Klaukan alue (ml. Lepsämäntie), Heinojan alue, Kylänpään alue, Metsä-Tuomelan alue, Altian ja Ilvesvuori pohjoisen työpaikka-alue, Rajamäentien-Raalantien risteysalue, Havumäentien jatke Luhtajoki-entille sekä kevyenliikenteenväylä Klaukkalantien pohjoisosalla ja Perttulaan saakka.

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuutta parannetaan vaiheittain huomioiden turvallisen ja kestävä liikenteen suunnitelmassa vuonna 2020 esiin nostettuja kohteita. Valtion maanteiden varteen kevyen liikenteen väylien toteuttamista edistetään. Lisäksi jatketaan mm. liikunta-, luonto- ja retkeilyreitistön toteutusta vuonna 2010 valmistuneen suunnitelman mukaisesti. Suunnitelman päivitystyön valmistelut ovat käynnistyneet.

Talousarvion laadinnan yhteydessä on päivitetty alustavat arviot valtion maanteiden varrelle tarvittavien kevyen liikenteen väylien rakentamiskustannuksista. Alustava kokonaiskustannusarvio vuosille 2022-2026 on noin 3,7 M€.

Päällystys, kadun laitteet ja varusteet
Uusien asuntoalueiden rakentaminen on lisännyt päällystys- ja valaistusmäärärahojen tarvetta uudiskohteisiin. Lisäksi vanhojen, kunnostustarpeessa olevien valaistuskohdeiden saneerausta jatketaan suunnitelman mukaisesti ja määrärahojen puitteissa. Rakentamisohjelmaan on esitetty päällystämiseen sekä varusteisiin ja laitteisiin määrärahaa 1,2-1,6 M€/v.

Pysäköintialueisiin, pysäkkikatoksiin ja muuhun liikennetekniikkaan on varattu vuotuista määrärahaa 200 000 €/v.

Liikunta ja virkistysalueet

Määrärahaa on varattu mm. ulkoiluteiden ja kuntoratojen peruskorjauksiin, Herusten frisbeegolfiin pysäköintialueen laajentamiseen, tykkilumilaitteistojen rakentamiseen ja kirkonkylän tekojaan kaukalon uusimiseen.

Puistot

Viheralueiden rakentamiseen on varattu määrärahaa vuosittain 0,3-1,5 M€. Merkittävien rakentamiskohde vuonna 2022 on leikkikenttien saneeraukset ja Laidunalueen puistoraitti.

Klaukkalan tieverkko

Klaukkalan tieverkon toteuttamisohjelma vuosille 2022 - 2031 sisältää Klaukkalan tieverkkosuunnitelmien ja Klaukkalan taajamarakenteen kehittämisperiaatteiden mukaisen tieverkon. Klaukkalan tieverkon alustavien kustannuslaskelmien mukaan toteuttamisohjelman kokonaiskustannukset ovat vuoteen 2031 mennessä noin 8,2 Me.

Kunnan rakennettavaksi ja rahoitettavaksi tulevia teitä tulevina vuosina ovat mm. Lujtajoentie, Havumäentien jatke, Kirkkotie, Tornimäentie ja Äijänniityntie. Lisäksi kunta on sopinut valtion kanssa 10 M€ erillisestä rahoitusosuudesta Klaukkalan kehätien (ohikulkutien) rakentamisesta. Kehätie on otettu loppuvuonna 2021 liikenteelle käyttöön ja erilaiset viimeistelytyöt jatkuvat vielä vuoteen 2025 saakka.

Klaukkalantien kehittäminen

Vuosille 2024-26 on esitetty 2,2 M€:a suunnittelumäärärahaa Klaukkalantien kehittämiseen ja sujuvuuden parantamiseen mm. joukkoliikenteen näkökulmasta. Klaukkalantie muuttui kehätien liikenteelle käyttöön ottamisen jälkeen kadunpito päätöksellä kunnan kaduksi.

Vuosittaiset määrärahat v.2022-2026

Kunnallistekniikan rakentamisen, Klaukkalan tieverkon ja valtion yhteishankkeiden vuosittainen nettorahoitustarve on v. 2022 – 2026 noin 15-23 Me.

Nurmijärven Veden rakentamishjelman periaatteet vuosille 2022–2026

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen rakentamishjelma sisältää uusien vesihuoltoverkostojen rakentamisen, pääjohtojen rakentamisen, tuotantolaitosten uudisrakentamisen ja peruskorjaukset sekä vesihuoltoverkostojen saneeraukset.

Uudisalueet

Vuodesta riippuen noin 10 – 47 % vesilaitoksen investoinneista syntyy uudiskohteiden verkostorakentamisesta. Näissä kohteissa vesilaitos toteuttaa kunnan rakentamishjelmaa, ja kunnan asunto- ja yritysalueiden käyttöönoton edellyttämä uusien verkostojen rakentaminen on ohjelmoitu tapahtuvaksi samanaikaisesti katujen kanssa.

Kauden aikana suunnitellaan ja / tai rakennetaan uusia asuntoalueita Heinojan, Rantapuiston ja Krannilan kolmion alue Kirkonkylässä sekä Vanha Klaukan ja Jokimetsän alue Klaukkalassa. Rajamäellä jatkuu Kylänpään alueen rakentaminen ja Röykässä rakennetaan Lopentien itäpuolen asuntoaluetta. Yritysalueiden osalta kauden aikana rakennetaan Altian, Ilvesvuori pohjoisen sekä Sudentullin alueita. Osa alueista valmistuu kauden aikana ja osan rakentaminen jatkuu suunnittelukauden jälkeen.

Verkostojen saneeraus ja pääjohtojen uudisrakentaminen

Verkostosaneerauskohteet valitaan saneerauksen priorisointityökalun avulla, joka huomioi vesihuoltolinjojen kriittisyyden, kunnon ja iän.

Verkostosaneerauksen osalta rakentamishjelmakauden aikana keskitytään päävesijohtojen saneeraamiseen. Lepšämän ja Nummenpään vedenottamoilta Klaukkalaan tulevan päävesijohdon saneerauksen vaiheen 3, joka on hankkeen viimeinen vaihe, rakentaminen jatkuu. Päävesijohtoja saneerataan myös Kuntotiellä Klaukkalassa, Valkojan

vedenottamon ympäristössä ja Väinöläntiellä Kirkonkylällä sekä Toukolantien ja Vanhan Rajamäentien ympäristössä Rajamäellä. Näillä toimenpiteillä lisätään vedentoimituksen varmuutta ja vähennetään pitkäkestoisten ja alueellisten vedentoimituskatkojen mahdollisuutta.

Päävesijohtojen lisäksi saneerausta tehdään Klaukkalassa Kuonomäentiellä sekä kirkonkylässä Väinöläntiellä, Nikontiellä ja Kuokkalantiellä. Rajamäellä saneerataan vesihuoltoverkostoa osana Rajamäen-Sörkätien-Astrakanintien liittymän parantamishanketta. Lisäksi saneerataan Röykkään sijoittuvien Vaaksintien ja Kurrintien vesihuoltoa.

Osa vesijohtojen pienemmistä peruskorjauskohteista sekä viemärisujutuskohteet nimetään myöhemmin tarkempien kuntotutkimusten perusteella. Viiden vuoden rakentamishjelmakaudella verkostoja saneerataan keskimäärin 0,6 % verkoston kokonaispituudesta. Saneerausmäärää on jouduttu laskemaan suunnittelukaudella tehtävien jätevedenpuhdistamo- ja siirtolinjainvestointien takia.

Vesijohtoverkoston vuotovesimäärän vähentämiseen liittyen on asetettu aluemittausjärjestelmän rakentamiselle johdotunkaan nähden sitova toiminnallinen tavoite. Tähän liittyen kaikki aluemitauksen laitekaivot pyritään asentamaan vuoden 2023 loppuun mennessä.

Laitoshankkeet

Teilinummen tekopohjavesilaitoksen vesilupahakemus toimitettiin AVI:n joulukuussa 2020. Päätös saadaan todennäköisesti syksyllä 2021. Tekopohjavesilaitoksen toteutus suunnittelu on aloitettu. Rakentamishjelmassa on alustavasti varauduttu tekopohjavesilaitoksen rakentamiseen vuosien 2022–2023 aikana.

Savikon, Valkoijan ja Lepsämän vedenottamoihin asennetaan kiinteät varavoimakoneet ja Kuusimäen ja Käpylän paineenkorotusasemat saneerataan. Lisäksi uudistetaan vedenjakelun automaatiojärjestelmä. Suunnittelukauden loppussa on tarkoitus aloittaa Klaukkalan uuden vesitornin rakentaminen.

Jätevedenkäsittelyn puolella kauden merkittävin investointi liittyy Kirkonkylän alueen jätevesien siirtoon puhdistettavaksi Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle. Hankkeen toteuttaminen edellyttää Klaukkalan puhdistamon ympäristöluvan muutoksen. Ympäristöluvan muutoshakemuksen valmistelu on käynnistynyt ja puhdistamon laajennuksen yleissuunnittelu käynnistyy syksyllä 2021. Puhdistamon toteutussuunnittelu on mahdollista aloittaa vasta ympäristöluvan saamisen jälkeen. Jäteveden puhdistamon laajennuksen varsinaiselle rakentamiselle on varattu rahaa vuosille 2024-2026. Siirtoviemäriin ja samassa yhteydessä rakennettavan päävesijohdon yleis- ja rakennussuunnittelua tehdään 2022–2023 ja rakentaminen on aikataulutettu vuosille 2024–2025.

Jäteveden automaatiojärjestelmän uusiminen on aikataulutettu yhteen Klaukkalan jäteveden puhdistamon laajennuksen käyttöönoton kanssa. Klaukkalan jätevedenpuhdistamolla on lisäksi varauduttu jätevesilämpöpumpun hankintaan.

Oheisten pähankkeiden lisäksi nykyisiä laitoksia pidetään toimintakuntoisina peruskorjausten avulla ja jätevedenpumppaamojen saneerausta jatketaan 2-3 pumppaamon vuosimäärällä.

MAANKÄYTÖN TAVOITEOHJELMA

Maankäytön tavoiteohjelma MATA 2020

Nurmijärvi

Elinvoimalautakunta 2.6.2020 § 60 /
KH 15.6.2020 §140

MATA, mikä se on?

MATA eli maankäytön tavoiteohjelma asettaa maankäytön tavoitteet ja linjaukset tuleville vuosille. Maankäytön tavoiteohjelman tavoitteet konkretisoituvat toimenpiteiksi maanhankinnassa, asemakaavoitusohjelmassa, kunnallistekniikan rakentamishjelmassa ja tonttien luovutuksessa.

MATA korvaa aiemmin vuosittain laaditun MATO:n eli maankäytön toteutusohjelman. MATO:ssa näkökulma oli vuosittaisissa asuntotuotantoluvuissa taajamittain ja talotyypeittäin. Siinä oli yhteen sovitettu kaavavavanto, asemakaavoitusohjelma, kunnallistekniikan rakentamishjelma ja maanluovutustavoitteet. Lisäksi siinä oli otettu huomioon MAL-sopimuksen velvoitteet (Helsingin seudun maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskeva sopimus).

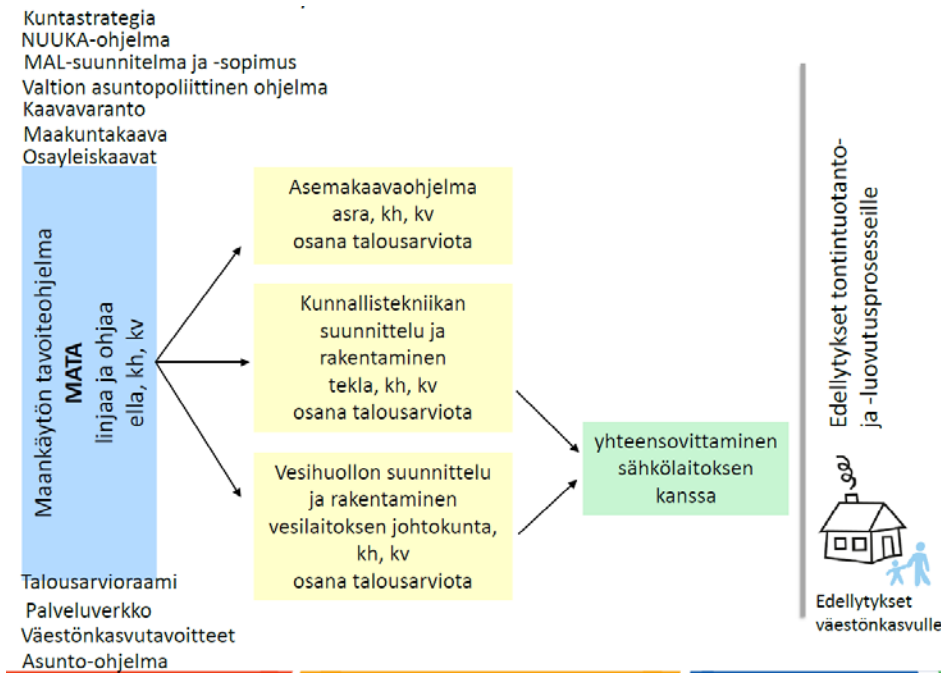
MATA korvaa myös valtuustossa vuonna 2011 hyväksytyyn Maankäytön kehityskuvan 2040, joka on monien lähtökohtien mm. väestökasvutavoitteen osalta vanhentunut. Jatkossa MATA:an on tavoitteena sisällyttää tarpeellisin osin Maankäytön kehityskuvassa esitettyjä asioita.

MATA:n valmistelun taustalla vaikuttavat maankäyttöä ohjaavat Nurmijärven kuntastrategia 2018-2025, maakuntakaava ja yleiskaavat. Helsingin seudun MAL 2019 suunnittelun linjaukset mm. asuntotuotanto- ja kaavoitustavoitteiden sekä joukkoliikenteen edistämisen osalta on pidettävä mielessä MATA:aa laadittaessa. Seuraavalla MATA –kierroksella pureudutaan kunnan sekä määrällisiin että laadullisiin väestötavoitteisiin ja kunnan asumisen ohjelmaan, jotka omalta osaltaan linjaavat MATA:ssa tehtäviä valintoja. Vuoden 2020 aikana on tavoitteena valmistua valtion 8 vuotinen asuntopoliittinen ohjelma, joka tulee ottaa huomioon kunnan asumisen ohjelmaa laadittaessa. Toteutusta, kuten kunnallistekniikan rakentamista eli investointeja, ohjaa kunnan taloudellinen tilanne NUUKA-ohjelman 2020-2026 avulla.

Tänä vuonna eli keväällä 2020 laadittu MATA-ohjelma on ensimmäinen ja osittain vielä puutteellinen versio verrattuna tulevien vuosien asiakirjoihin. Ensimmäinen versio painottuu asemakaava-alueiden asuntoalueisiin ja jatkossa elinkeinoalueet ja haja-asutusalueet otetaan mukaan. Maankäytön tavoiteohjelma ei vielä sisällä kaikkia osioita eikä se ole tavoitteidenkaan osalta vielä lopullisessa muodossaan. Tämä versio on siirtymä MATO:sta MATA:aan. Tässä versiossa tuodaan esiin elementtejä, joista seuraava MATA koostuu. Tavoitteena on ollut muuttaa MATO eli maankäytön toteutusohjelma MATA:ksi eli maankäytön tavoiteohjelmaksi, jonka avulla voidaan aiempaa paremmin hahmottaa maankäytön osalta tehtävät linjaukset ja sen vaikutukset sitä toteuttaviin osaohjelmiin, kunnan maanhankintaan ja talouteen.

MATA on tarkoitus päivittää jatkossa vuosittain ja siitä tehdään päätös keväällä ennen talousarviokierroksen alkua.

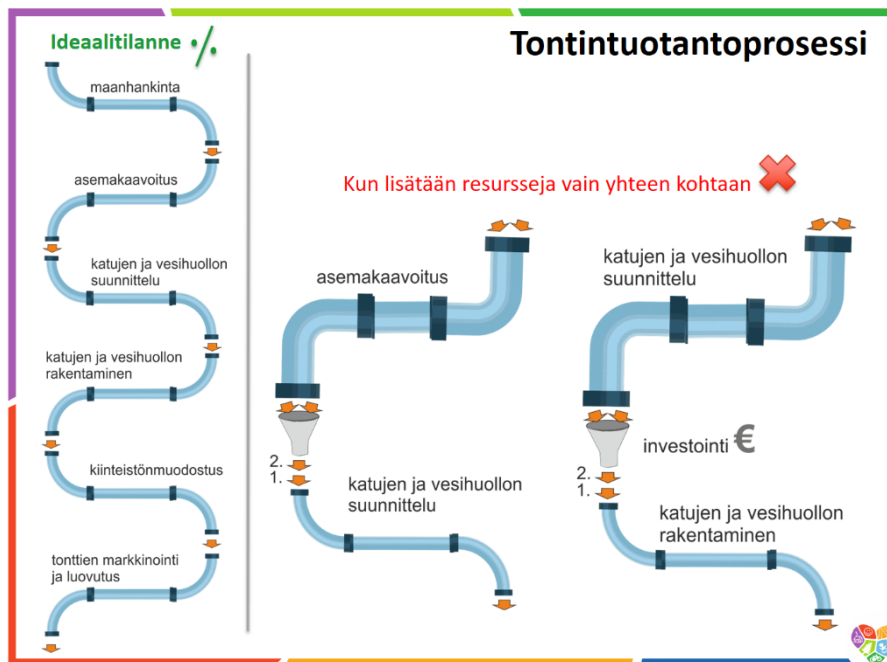
MATA:ssa esitetään tavoitteet, ei keinoja niiden toteuttamiseen. Keinojen etsiminen on operatiivista toimintaa olemassa ohjelmien periaatteiden mukaisesti. Aikataulutus tarkentuu asemakaavoitusohjelmassa ja kunnallistekniikan rakentamishjelmassa vuosittain talouden asettamissa raameissa.

Kuva 1. Maankäytön tavoiteohjelma MATA Nurmijärven maankäytönsuunnittelun kokonaisuudessa.

1.1 MATA:n tavoitteet toteutetaan toimivan tontintuotantoketjun avulla

Tontintuotantoketju käsittää tarvittavat toimenpiteet maanhankinnasta asemakaavoituksen, kunnallistekniikan suunnittelun ja rakentamisen kautta tonttijakoon ja kiinteistönmuodostukseen sekä lopuksi tontin luovutuksen. Tontintuotantoketju koostuu useasta eri prosessista päätöksentekoiheen ja muutoksenhakuineen. Ennen kuin valmistuneeseen asuntoon muuttaa asukas tai yritys avaa ovensa vastavalmistuneessa toimitilassaan, on maanhankinnasta ja asemakaavoituksen aloittamisesta kulunut useita vuosia. Tontintuotantoketjussa on huolehdittava resurssien riittävydestä ketjun eri osien kesken suhteessa toisiinsa.

Kuva 2. Tontintuotantoketju on juuri niin vahva kuin sen heikoin lenkki. Euro- ja henkilöresurssien tulee olla tasapainossa ketjun eri osien välillä, jotta hanke etenee jouhevasti.

1.2 Talouden näkökulma MATA:aan

Kunnan velkaantumisen hillitsemiseksi investointitasoa joudutaan leikkaamaan reilusti tulevina vuosina. Tämä tarkoittaa merkittävää priorisointitarpeiden kasvua infra- ja talorakennusinvestoinneissa. Investoinnit tulee priorisoida siten, että ensisijaisesti toteuttavaksi tulevat tulovirtoja kasvattavat sekä käyttötalousmenoja säästävät investoinnit. Näin voidaan varmistaa toteutettavien investointien kannattavuus kunnan kokonaistaloudelle pitkällä aikavälillä.

Optimoitu luovutusvoitto tai vuokratuotto: Maankäytön kehittämisessä tulovirrat muodostuvat verotulojen lisäksi tontin luovutustuloista ja vuokratuloista. Luovutustulon ja vuokratulon suuruus määräytyy markkinaehtoisesti kysynnän mukaan, johon kunta ei suoranaisesti pysty itse vaikuttamaan. Tärkeää kuitenkin on, että tonttien hinnoittelupolitiikka tähtää tulovirtojen maksimointiin samalla huomioiden, että kysyntä säilyy hyvänä pääoman kiertonopeuden varmistamiseksi.

Pääoman kiertonopeus: Ideaalitalanteessa rakennetut tontit menevät nopeasti kaupaksi, jolloin tontteihin sitoutunut pääoma saadaan vapautettua mahdollisimman nopeasti uusiin investointeihin. Tämä edellyttää, että tonttitarjonta on kysyntää vastaavaa.

Seurannaisinvestoinnit: Uusien alueiden kehittämisessä tulee arvioida etukäteen kunnan nykyisen palvelutuotannon kapasiteetin riittävyys, mikäli alueen väestömäärän kasvu vaikuttaa palvelutarpeiden kasvuun. Ideaalitalanteessa palvelutarpeiden kasvu uudella alueella saadaan katettua kunnan olemassa olevan kapasiteetin kautta.

Kunnallistekniikan suunnittelun ja rakentamisen ohjelmien laatimiseen vaikuttavat vuosittain kunnallistekniikan eli katujen ja vesihuollon rakentamiseen käytettävissä olevat määrärahat sekä kohteiden suunnitteluvalmius.

2 Maankäytön periaatteet

Alla olevien periaatteiden avulla on muodostettu tavoitekorit maankäytön kehittämiseksi. Periaatteiksi valikoituivat kaavavarannon tarkastelun kautta muodostunut tonttitarjonnan lisäämisen tarve sekä talouden ja kunnan maanomistuksen hyödyntämisen näkökulmat.

2.1 Maanhankinta

Nurmijärven kunta harjoittaa monimuotoista maanhankintaa keinoina mm. suorat maanostot ja maankäytösopimukset.

2.2 Tarve, tonttitarjonta

Voimassa olevien asemakaavojen kaavavarannon eli rakentamattomien tonttien lukumäärän ja talotyyppien tarkastelun avulla on taajamakohtaisesti muodostettu näkemys kunkin taajaman tulevaisuuden kaavoitustarpeista. Luvussa 2.2. on asetettu nämä taajamakohtaiset kaavoitustarpeet koreittain esiin.

2.3 Talous

Kunnan talouden kannalta on tärkeää, että tontin luovutuksessa pystytään maksimoimaan luovutusvoiton suuruus. Mikäli luovutustulo on saman suuruinen raakamaan hankintahinnan kanssa, kunnalle ei synny luovutusvoittoa.

Kunnan velkaantumisen hillitsemiseksi investointitasoa joudutaan leikkaamaan reilusti tulevina vuosina. Tämä tarkoittaa merkittävää priorisointitarpeiden kasvua infra- ja talorakennusinvestoinneissa. Investoinnit tulee priorisoida siten, että ensisijaisesti toteuttavaksi tulevat tulovirtoja kasvattavat kohteet. Kunnallistekniikan suunnittelun ja rakentamisen ohjelmien laatimiseen vaikuttavat vuosittain kunnallistekniikan eli katu- ja vesihuollon rakentamiseen käytettävissä olevat eurot sekä kohteiden suunnitteluvalmius.

2.4 Kunnan maanomistus, tonttitarjonta

Kohteiden priorisointiin vaikuttavat myös kunnan saama hyöty eri alueiden toteuttamisesta suhteessa siihen sijoitettuihin kustannuksiin. Kunnan omistamien maiden kaavoituksen ja alueen toteuttamisen sekä tonttien myynnin myötä saadaan kunnan maanhankinnan investoinnit takaisin luovutusvoitoina.

Kunnan väestönkasvua tukisi parhaiten se, että kustakin taajamasta olisi tarjolla tontteja vähintään kahdelta eri alueelta. Kuitenkin alueet, joille on rakennettu kunnallistekniikka, tulisi saada toteutettua mahdollisimman nopeasti, jotta saadaan pääomaa seuraavien alueiden toteutukseen ja maanhankintaan sekä verotuloja. Näin ollen kahden alueen kunnallistekniikan rakentaminen ajallisesti hyvin lähekkäin vaatii tarkkaa ajoituksen suunnittelua, jotta se täyttäisi edellä mainitut taloudellisuuden edellytykset.

Kunnallistekniikan investoinnit voidaan parhaiten toteuttaa oikea-aikaisesti suhteessa tontinmyyntiin silloin kun tontit ovat kunnan omistuksessa. Kunta päättää omistamiensa luovutettavien tonttien sijainnit, määrät ja ajankohdat. Näin ollen se voi samalla ennakoita palvelutarpeen lisääntymisen.

3 Maankäytön tavoitteet

Maankäytön tavoitteet on jaettu tontintuotantoketjun pääkohtien mukaisesti kolmeen teemaan: (1) asemakaavoituksen edistäminen ja tonttitarjonnan lisääminen, (2) kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminen sekä (3) tontin myynti. Asemakaavoituksen ja tonttitarjonnan edistämisen sekä kunnallistekniikan suunnittelun ja rakentamisen teemat sisältävät kaksi koria. Tontinmyynnin osalta on esitetty vain hyväksytyjen asemakaavojen alueet.

3.1 Asemakaavoituksen edistäminen ja tonttitarjonnan lisääminen

Koreissa olevien kohteiden asemakaavoitusta edistetään erilaisin tontintuotantoketjun toimenpitein kuten esimerkiksi maanhankinta ja luontoselvitysten laatiminen etupainotteisesti sekä laajojen uusien osayleiskaavan mukaisten alueiden kaavarunkojen laadinta. Asemakaavoitusohjelmassa esitetään kohteiden tarkempi asemakaavan laatimisen aikataulu.

Yleiskaavat ohjaavat mahdollisuuksia sijoittaa kohteita eri koreihin.

Koreissa olevien hankkeiden lisäksi edistetään pienempiä hankkeita resurssien mahdollistamissa rajoissa.

Hankkeet on priorisoitu koreihin, mutta korien hankkeet eivät ole keskenään tärkeysjärjestyksessä.

Kori 1 A – luodaan edellytyksiä asemakaavoitukselle ja edistetään asemakaavoitusta

- a. **Kirkonkylä, Vanhan sähkölaitoksen alue** (kunnan maanomistus, talous, täydennysrakentaminen, AK-tontteja Kirkonkylään)
Kaavan laatiminen on jo vireillä. Tavoitteena on turvata kaavan saattaminen hyväksymiskäsittelyyn keskeytyksettä.
- b. **Kirkonkylä, Heinoja II ja Heinoja III** (seuraava pientaloalue, tontin myynti)
- c. **Kirkonkylä, Krannila II** (kaavamuutos, kunnan maanomistus osittain, Kirkonkylän kehittäminen)
- d. **Kirkonkylän keskustan täydennysrakentamisen mahdollistavat kaavamuutokset kunnan omistamalle alueille, yksityisten kaavamuutostarpeet tarpeen mukaan resurssien sen salliessa.** (kunnan maanomistus, talous, täydennysrakentaminen, Kirkonkylän keskustan uudistaminen)
Kirkonkylän osayleiskaavan yhteydessä laaditaan Kirkonkylän keskustan täydennysrakentamisperiaatteita, joiden perusteella voidaan tehdä yksittäisiä kaavamuutoksia tarpeen mukaan ottaen huomioon kokonaisuus.
- e. **Klaukkala, Jokimetsä** (kunnan maanomistus, talous, uusi pientaloalue)
Kaavan laatiminen aloitetaan syksyllä 2020 luontoselvitysten valmistuttua.
- f. **Klaukkala, Viirinlaakso II** (kunnan maanomistus, talous, asumisen mahdollistaminen Klaukkalan keskustassa)
Kaavan laatiminen alkamassa. loppuvuodesta 2020.
- g. **Klaukkala, Luhtajoen alue sisältäen Havumäentien jatkeen alueen** (kunnan maanomistus, edellyttää kalliita tieinvestointeja - Luhtajoentie)
Kaavan laatimisen valmistelu siten, että alueet ovat otettavissa käyttöön, kun Luhtajoentie rakennetaan yhdistämään Klaukkalantie ja ohikulkutie.

- h. **Röykkä, Lopentien itäpuoli** (kunnan maanomistus, talous, uusi pientaloalue, ohikulkutien hyödyntäminen)
Kaavan laatiminen aloitetaan loppuvuodesta 2020 luontoselvitysten valmistuttua.
- i. **Kunnan palvelutuotannon edellyttämät kaavamuutokset**
- j. **Kunnan kiinteistöjen myynnin edellyttämät kaavamuutokset erillisen listan mukaan vuosittain yksittäisiä kohteita** (talous, kunnan maanomistus, kiinteistöjen ylläpito- ja korjauskustannusten väheneminen)
Kunnan kiinteistöomaisuuteen, jota kunta ei tarvitse omassa käytössään, kohdistuu paine niiden myymisestä. Lähes kaikki kohteet kuitenkin edellyttävät kaavamuutosta, jotta rakennuksen käyttötarkoitus voidaan muuttaa ostajien toiveita vastaavaksi. Suurin osa voitaneen muuttaa asumisen mahdollistavaksi. Näitä kohteita on kaikissa kunnan taajamissa. Näiden kohteiden kaavamuutoksia tulee laatia vuosittain, jotta luodaan edellytykset niiden myynnille. Myytävien kohteiden osalta laaditaan erikseen lista, joka aikatauluttaa kunkin kohteen kaavamuutoksen laatimisajankohdan. Kunnan kannalta tarpeettomat rakennetut kiinteistöt aiheuttavat vuosittain ylläpito- ja korjauskuluja. Vaikka kohteiden myyntihinta ei olisikaan merkittävä, niiden myynnillä säästetään jatkossa ylläpito- ja korjauskuluja.
- k. **Kunnan omistamien pienialaisten alueiden kaavamuutokset ja kaavoittaminen** (kunnan maanomistus, tontin myyntiedellytysten parantaminen, talous)
- l. **Elinkeinoelämän hankkeiden edistäminen** (elinvoima)
- m. **Aktiivinen maanhankinta osayleiskaavojen mukaisesti ja yleensä taajamista sekä koreissa olevien kohteiden alueilta**

Kori 2 A - valmistaudutaan

- a. Kirkonkylä, lääketehaan alue, kaavamuutostarve
- b. Kirkonkylä, paloaseman eteläpuoli, kaavamuutostarve
- c. Klaukkala, Tornimäentie ja sen ympäristö (Lehtipellon alue)
Edellytyksenä Tornimäentien toteuttaminen ja Klaukkalantien parantaminen.
- d. Klaukkalantien parantamissuunnitelmat ja toteutus
- e. Klaukkala, Gunnarin alue
Klaukkalan osayleiskaavan mukaan pääosin kerrostalorakentamiseen.

3.2 Kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminen

Kunnallistekniikan rakentamishjelma valmistellaan talousarvion laadintaa varten ja hyväksytään vuosittain heti vuoden alussa. Siinä esitetään kunnallistekniikan rakentamisen tarkempi aikataulu. Kunnallistekniikan rakentamisen ajoituksissa tulee ottaa huomioon mahdollisten ARA:n infra-avustuspäätösten asettamat aika-
raamit avustusten saamiselle.

Kori 1 K– olevat alueet ja hyväksytyt asemakaavat

- a. Kirkonkylä, Heinoja I (tontin myynti, kunnan maanomistus, talous)
- b. Kirkonkylä, Ilvesvuori pohjoinen (elinkeinoelämä, kunnan maanomistus, talous)
- c. Klaukkala, Vanha Klaukka (tontin myynti, kunnan maanomistus, talous)
- d. Rajamäki, Kylänpää vaiheittain tontin myynnin edistyessä (tontin myynti, kunnan maanomistus, talous)
- e. Rajamäki, Uudenniityn alue tontin myynnin edistyessä (tontin myynti, kunnan maanomistus, talous)
- f. Olevan kunnallistekniikan ylläpitäminen ja korjausvelasta huolehtiminen
- g. Elinkeinoelämän hankkeiden edistäminen (elinvoima)
- h. Kunnan palvelutuotannon edellyttämät hankkeet
- i. Kunnan omistamien pienialaisten alueiden kaavamuutokset ja kaavoittaminen

Kori 2 K – kaavoituksen edistymisen myötä

- a. Kirkonkylä, Krannila II
- b. Kirkonkylä, Heinoja III
- c. Klaukkala, Jokimetsä
- d. Klaukkala, Viirinlaakso II
- e. Klaukkala, Luhtajoen alue
- f. Klaukkala, Tornimäentien alue
- g. Röykkä, Lopentien itäpuoli

3.3 Tontin myynti

Tontin luovutuksen edellytyksenä on, että alueella on kadut, vesihuolto sekä sähköliittymät. Tällöin tontin-
saajalla on edellytykset päästä rakentamaan heti tontin luovutuksen jälkeen. Tontin myynnin vuosittaiset
tavoitteet (määrälliset ja eurot) asetetaan talousarviossa.

Kori 1 T– hyväksytty asemakaava

- a. Kirkonkylä, Heinoja I
- b. Kirkonkylä, Ilvesvuori pohjoinen työpaikka-alue
- c. Kirkonkylä, Toreeninkulma
- d. Klaukkala, Vanha Klaukka
- e. Rajamäki, Kylänpää
- f. Rajamäki, Uudenniityn alue

4 MATAn toimeenpano

MATAn tavoitteet ja linjaukset ohjaavat maanhankintaa. Tavoitteet ja linjaukset konkretisoituvat ja aikatauluttuvat tarkemmin asemakaavoitusohjelmassa ja kunnallistekniikan rakentamisohjelmassa. Edellä mainituissa ohjelmissa tulee todeta miten ne toteuttavat maankäytön tavoiteohjelmaa.

Asemakaavoitusohjelma laaditaan loppukesästä osana talousarviota.

Talousarviota varten tehdään esitys kunnallistekniikan rakentamisohjelmaksi ja talousarviossa päätetään kunnallistekniikan määrärahat seuraavalle vuodelle. Mahdolliset muutokset tarkennetaan seuraavana vuonna tammikuussa päätettäessä kunnallistekniikan rakentamisohjelmassa.

AVUSTUKSET YHTEENVETO

YHTEENVETO
AVUSTUKSI STA

Avustuksen nimi	Avustuksen suunniteltu käyttö	Kenen budjetissa	TA 2022 budjetoitu	TA 2021	Myönnetty 2021*	TA 2020	Myönnetty 2020	Lisäinfo
KONSERNI PALVELUT								
Vähävaraisten yleishyödyllisten järjestöjen avustaminen	Järjestöjen tila-avustukset	Yhteiset toiminnot	6 000	6 000		6 000		
Palveluvelvoitteen mukainen allastoimintojen avustus	Avustus kohdistuu erityisryhmien allastoimintojen järjestämiseen Etelä-Nurmijärven alueella. Allastoimintoja ovat mm. allasterapia, allasjumppa, vauvauinti.	Yhteiset toiminnot	120 000	120 000		120 000		
Rajamäen Uimahalli Oy	Yleiskatteellinen toiminta-avustus	Yhteiset toiminnot	770 000	738 000	1 091 000	790 000	882 982	V. 2021 Hyvä olo-kortin kuluihin tästä 70.000 eur ja vuonna 2022 70.000 eur
Sponsorointi- ja yhteistyöavustukset	Urheiluseurojen, urheilijoiden, seurojen ja muiden ryhmien sopimusyhteistyö sekä tapahtumat	Viestintä- ja markkinointipalvelut	32 000	25 000	25 000	30 000	27 000	Sponsoroinnin tavoitteena positiivinen näkyvyys. Avustus myönnetään hakemuksesta. Vuoden 2021 toteuman arvion mukaan tulee olemaan budjetissa
SIVISTYS- JA HYVINVOINTI TOIMIALA								
Toiminta-avustus	Kivi-juhlat	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	34 200	36 200	36 200	34 200	36 200	
Toiminta-avustus	Kulttuuriavustukset	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	41 500	39 500	36 020	46 500	22 700	2021: Myönnetty ehdollisena.2020: Myönnetty 34 880, käytetty 22 700.
Toiminta-avustus	Nuorisoyhdistykset	Nuorisopalvelut	31 500	31 500	29 500	31 500	31 500	2021: Myönnetty 30.9. mennessä 29 500.
Toiminta-avustus	Kansalaisopistotoiminta	Koulutuspalvelut	170 790	174 613				
	Nurmijärven opisto				68 790	73 930	73 930	
	Musiikkiopisto				102 000	116 898	116 898	

YHTEENVETO
AVUSTUKSISTA

Avustuksen nimi	Avustuksen suunniteltu käyttö	Kenen budjetissa	TA 2022 budjetoitu	TA 2021	Myönnetty 2021	TA 2020	Myönnetty 2020	Lisäinfo
Toiminta-avustus	Taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö:	Koulutuspalvelut	72 388	68 565				
	Nurmijärven Opisto (kuvataide)				12 000	12 000	12 000	
	Nurmijärven Tanssiopisto				32 000	34 500	34 500	
	Nurmijärven Kivi-Juhlat (teatteri)				2 000	2 500	2 500	
	Nurmijärven Opisto (bänditoiminta) Taito Etelä-Suomi				2 100 23 388	1 900 26 850	1 900 26 850	* vuoteen 2020 asti avustus Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa
Nurmijärven Monitoimitalon vuokra-avustukset	Nurmijärven Monitoimitalon vuokra-avustukset	Koulutuspalvelut	198 630	198 630	198 630	198 630	198 630	
Toiminta-avustus	Urheiluseurojen avustus	Liikuntapalvelut	218 000	218 000	218 000	218 000	218 000	
Toiminta-avustus	Hyvinvointi	Hyvinvointipalvelut	60 000	60 000	54 000	64 000	54 000	
YMPÄRISTÖTOIMI ALA Yksityistieavustukset	Kunnossapito- ja perusparannusavustukset	Maankäyttö ja kaavoitus (kiinteistö- ja mittaus-toimi)	440 000	440 000	292 000	70 000	101 040	Vuoden 2020 osalta määrärahaa osin myös teknisessä keskuksessa. Vuoden 2021 toinen hakukierros päättyy 31.10.2021. Loppujen avustusten
Haja-asutuksen vesihuolto	Vesihuollon rakentamiskustannusten taloudellinen tuki	Tekninen keskus (kunnallistekniikan suunnittelu)	0	0	0	5 000	0	

* 30.9. 2021 mukainen tilanne. Avustuksia myönnetään vuoden loppuun asti ja myönnettyissä summissa näkyvät vain syyskuun loppuun mennessä myönnettyt avustukset.

SISÄISET TOIMINTATUOTOT JA -KULUT

SISÄISET TUOTOT

	ict-palvelut	vuokrat	ruoka	siivous	vesimaksut	jätevesi- maksut	sis.muut - liikelaitos	sis. muut	sis.palvelun myynnit liikelaitoksille
KONSERNIPALVELUT									
Yhteiset toiminnot									60 668
Tarkastuslautakunta									2 707
Hallintopalvelut									80 284
Henkilöstöpalvelut								51 800	142 880
Talous- ja strategiapalvelut	1 726 400								95 463
Viestintä- ja markkinointipalvelut									40 024
YMPÄRISTÖTOIMIALA									
Tekninen keskus								44 600	163 740
Tilakeskus		19 445 344						23 500	
Hallinto- ja talouspalvelut									171 380
Nurmijärven Vesi					139 470	181 240			
Aleksia			6 795 618	2 289 476					

SISÄISET KULUT

KONSERNIPALVELUT									
Yhteiset toiminnot	-27 406	-53 284							
Hallintopalvelut	-30 275	-119 686							
Henkilöstöpalvelut	-33 602	-124 636							
Talous- ja strategiapalvelut	-41 132	-110 553							
Viestintä- ja markkinointipalvelut	-6 718	-11 223							
Elinvoimapalvelut	-6 718	-43 167							
SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA									
Hallinto- ja talouspalvelut	-12 381	-47 167							
Koulutuspalvelut	-580 829	-10 803 875	-3 897 765	-1 827 700				-34 000	
Varhaiskasvatuspalvelut	-439 427	-3 866 509	-2 897 853	-82 206				-61 700	
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	-56 235	-574 747		-54 718					
Nuorisopalvelut	-29 371	-884 414		-11 516					
Liikuntapalvelut	-6 350	-219 226		-15 673				-24 200	
Hyvinvointipalvelut	-24 499	-31 644		-4 319					
YMPÄRISTÖTOIMIALA									
Tekninen keskus	-75 560	-1 173 510		-49 540	-8 700	-9 900			
Tilakeskus	-58 910	-123 068		-234 055	-130 770	-171 340			
Hallinto- ja talouspalvelut	-23 646	-89 152							
Maankäyttö ja kaavoitus	-64 010	-111 292							
Nurmijärven Vesi	-37 784	-50 976		-9 749					-441 840
Aleksia	-171 547	-1 007 215							-315 306

Nurmijärvi

Nurmijärven kunta
PL 37, 01901 Nurmijärvi
Katuosoite: Kunnanvirasto, Keskustie 2 b
Puhelin: (09) 250 021
kunta@nurmijarvi.fi
www.nurmijarvi.fi